

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ TUTANAK DERGİSİ

105'inci Birleşim 3 Temmuz 2025 Perşembe

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

	<u>Sayfa</u>
I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	308
II.- GELEN KÂĞITLAR	312
III.- YOKLAMALAR	351,352,358,359,364, 366,374,375,414,416
IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR	313,318
<i>A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI</i>	<i>313:316,318:320</i>
1.- İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin'in, İstanbul depremiyle ilgili alınması gereken tedbirlere ilişkin gündem dışı konuşması	313:314
2.- Tekirdağ Milletvekili Selcan Taşcı'nın, Madımak katliamına ilişkin gündem dışı konuşması	314:316
3.- Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan'ın, İstanbul'da yapılacak olan Parlamentolar Arası Birlik Toplantısı'na ilişkin gündem dışı konuşması	318:320

V.- AÇIKLAMALAR

316,320,330,332,341,346,
357,369,376,384,400,410

1.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, orman yangınlarına ilişkin açıklaması	316
2.- Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen'in, Pursaklar'da Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına ait binaya ilişkin açıklaması	316
3.- Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın, maaşlara yapılacak zamma ilişkin açıklaması	316
4.- Mersin Milletvekili Gülcan Kış'ın, TÜİK'in açıkladığı enflasyon oranına ilişkin açıklaması	317
5.- Antalya Milletvekili Şerafettin Kılıç'ın, telefon ve internet operatörlerine ilişkin açıklaması	317
6.- Kocaeli Milletvekili Mühip Kanko'nun, Avrupa Birliği İstatistik Ofisinin 2024 Yılı Raporu'na ilişkin açıklaması	317
7.- Gaziantep Milletvekili Şahzade Demir'in, HÜDA PAR olarak geçen hafta Meclise sundukları kanun teklifine ilişkin açıklaması	317:318
8.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, Demre'ye ilişkin açıklaması	318
9.- İzmir Milletvekili Hüsmen Kırkpınar'ın, atık su arıtma tesisi olmayan Dikili'ye ilişkin açıklaması	320
10.- İstanbul Milletvekili Elif Esen'in, Eskişehir için acilen yapılması gereken düzenlemelere ilişkin açıklaması	320
11.- Sakarya Milletvekili Ayça Taşkent'in, ALTAY tankına ilişkin açıklaması	320
12.- Konya Milletvekili Barış Bektaş'ın, polislerin sorunlarına ilişkin açıklaması	321
13.- Antalya Milletvekili Cavit Arı'nın, Demre'ye ilişkin açıklaması	321
14.- Konya Milletvekili Mustafa Hakan Özer'in, orman yangınlarıyla mücadeleyle ilişkin açıklaması	321
15.- Kahramanmaraş Milletvekili İrfan Karatutlu'nun, depremden etkilenen hayvancılık sektörüne ilişkin açıklaması	321:322
16.- Tekirdağ Milletvekili Mestan Özcan'ın, AK PARTİ'ye ilişkin açıklaması	322
17.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, gazi sayılmayan 23 bin vatan evladına ilişkin açıklaması	322
18.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, halkın ve ülkenin içinde bulunduğu duruma ilişkin açıklaması	322
19.- Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşıla'nın, Meclisten geçen İklim Kanunu'na ilişkin açıklaması	323
20.- Mersin Milletvekili Perihan Koca'nın, memur ve emekliler için belirlenen temmuz ayı zam oranına ilişkin açıklaması	323
21.- Adana Milletvekili Bilal Bilici'nin, emekli maaşına yapılacak zamma ilişkin açıklaması	323
22.- Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'in, Ani Antik Kenti'ne ilişkin açıklaması	323

23.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, Burdur'un yaylalarının yol sorununa ilişkin açıklaması	324
24.- Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap'ın, Gediz'e ilişkin açıklaması	324
25.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, Hatay'daki deprem konutlarına ilişkin açıklaması	324
26.- İstanbul Milletvekili Celal Fırat'ın, 2 Temmuz Sivas ve 3 Temmuz Çorum katliamlarının yıl dönümüne ilişkin açıklaması	324:325
27.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, TÜİK'in açıkladığı enflasyon oranına ilişkin açıklaması	325
28.- Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in, cezaevindeki Beylikdüzü Belediye Başkanı Mehmet Murat Çalık'a ilişkin açıklaması	325
29.- Kocaeli Milletvekili Sami Çakır'ın, su kıtlığına ilişkin açıklaması	325
30.- Siirt Milletvekili Sabahat Erdoğan Sarıtaş'ın, Artvin merkezli bir soruşturma gerekçesiyle tutuklanan 5 gazeteciye ilişkin açıklaması	326
31.- Mersin Milletvekili Talat Dinçer'in, lokanta ve benzeri hizmet sektöründe uygulanan KDV oranlarına ilişkin açıklaması	326
32.- Siirt Milletvekili Mervan Gül'ün, Hazreti Muhammed'e yönelik hakarete ilişkin açıklaması	326
33.- Tunceli Milletvekili Ayten Kordu'nun, orman yangınlarına ve 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne ilişkin açıklaması	326:327
34.- Bursa Milletvekili Hasan Öztürk'ün, TÜİK'in açıkladığı enflasyon oranına ilişkin açıklaması	327
35.- Denizli Milletvekili Şeref Arpacı'nın, Denizli'de üretimi durdurma kararı alan bir fabrikaya ilişkin açıklaması	327
36.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, cezaevlerindeki hasta tutuklulara ve hükümlülere, Hazreti Muhammed'le ve Hazreti Musa'yla ilgili bir karikatür paylaşılan dergiye, orman yangınlarına, İklim Yasası'na, açıklanan enflasyona ve zam oranlarına, fahri Kur'an kursu öğreticilerinin haklarına, giderilmesi gereken bazı mağduriyetlere ve NATO üyesi olan ülkelere getirilen yükü ilişkin açıklaması	327:330
37.- İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun, Mamak'tan gelen muhtarlara, farklı yıllarda 3 Temmuzda şehit edilenlere, görüşülecek olan 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne, zaman yönetiminin önemine, Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemine ve açıklanan enflasyon oranlarına ilişkin açıklaması	330:332
38.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Türkiye Büyük Millet Meclisinin Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi sayesinde kavuştuğu yapıya; "terörsüz Türkiye" sürecine, Mecliste kurulacak komisyona ve "Asırlık Birlik Sonsuz Kardeşlik" teması altında gerçekleştirecekleri buluşmalara, İsrail'in saldırılarına ve Batı Şeria'yla ilgili açıklamalarına ilişkin açıklaması	332:334
39.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, orman yangınlarına ve nedenlerine, görüşülecek olan 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne, açıklanan enflasyon rakamına, sağlık ve eğitim hizmetine ulaşımına ilişkin açıklaması	334:336

- 40.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, açıklanan enflasyon oranlarına, memurlara ve emeklilere yapılacak zamma, KİT raporlarındaki Halk Bankasına, orman yangınlarıyla mücadele ve cezaevindeki Beylikdüzü Belediye Başkanı Mehmet Murat Çalık'a ilişkin açıklaması 336:338
- 41.- Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu'nun, AK PARTİ Kadın Kolları Liderlik Akademisine, Ziraat Bankası 4'üncü Tarım Ekosistemi Buluşması'na, Filistin'le ilgili Türkiye'nin ortaya koyduğu iradeye, Birleşmiş Milletler Yakın Doğu'daki Filistinli Mültecilere Yardım ve Bayındırlık Ajansına ilişkin açıklaması 338:339
- 42.- Diyarbakır Milletvekili Mehmet Sait Yaz'ın, 10 Muharrem aşure gününe ilişkin açıklaması 339
- 43.- Mardin Milletvekili Salihe Aydeniz'in, Mazıdağı ilçesine bağlı Aksu ve çevre köyleri etkileyen taş ocağına ilişkin açıklaması 341
- 44.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, engelli vatandaşlarla ilgili kurulan komisyona ilişkin açıklaması 341
- 45.- Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu'nun, Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun YENİ YOL grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 346:347
- 46.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, YENİ YOL grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerini düzelttiğine ilişkin açıklaması 347:348
- 47.- İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun, Muğla Milletvekili Kadem Mete'nin İYİ Parti grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 357
- 48.- Aksaray Milletvekili Turan Yalçır'ın, Fenerbahçe Spor Kulübüne karşı yapılan 3 Temmuz kumpasının 14'üncü yıl dönümüne ilişkin açıklaması 369
- 49.- Konya Milletvekili Mehmet Baykan'ın, Ankara Milletvekili Umut Akdoğan'ın CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ve İzmir'de yürütülen soruşturmalara ilişkin açıklaması 369
- 50.- İstanbul Milletvekili Adem Yıldırım'ın, Ankara Milletvekili Umut Akdoğan'ın CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 369
- 51.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Konya Milletvekili Mehmet Baykan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 370
- 52.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine geçilmeden önce usul tartışması açılmasını istediğine ilişkin açıklaması 376
- 53.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, İç Tüzük'ün 63'üncü maddesine göre oylama yapılmasını talep ettiğine ilişkin açıklaması 384
- 54.- Ankara Milletvekili İdris Şahin'in, biraz önce kürsüye çıkan bir hatibin kullandığı kaba ve yaralayıcı sözlere ilişkin açıklaması 384

55.- Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu'nun, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın yaptığı açıklamasındaki ve sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	384
56.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, yangında hayatını kaybeden orman işçisi İbrahim Demir'e ilişkin açıklaması	400
57.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Saraçhane mitinginde gözaltına alınan 13 gencin tutuklanmasına ilişkin açıklaması	410

VI.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI**330,332,340****A) ÇEŞİTLİ İŞLER****330,332**

1.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Ankara'nın Mamak ilçesinden gelen muhtarlara "Hoş geldiniz." denilmesi	330
---	-----

2.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Sakarya'dan gelen iş insanlarına "Hoş geldiniz." denilmesi	332
---	-----

B) TEZKERELER**340**

1.- (10/434, 2104, 2716, 2717, 2718, 2719) esas numaralı Engelli Bireylerin Toplumsal Hayata Katılmalarının Güçlendirilmesi, Karşılaştıkları Sorunların Tespit Edilmesi ve Bu Sorunlara Kalıcı Çözümler Üretilmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonunun Geçici Başkanlığının, Başkan, Başkan Vekili, Sözcü ve Kâtip Üye seçimini yaptığına ilişkin tezkeresi (3/1146)	340
---	-----

VII.- ÖNERİLER**342,348,351,352,357,359,****366,370,375,411****A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ****342:346,348:350,351,****352:357,357,359:364,****366:368,370:374,375**

1.- YENİ YOL Grubunun, Grup Başkanı İstanbul Milletvekili Bülent Kaya ve 21 milletvekili tarafından, kamu kaynaklarının etkin, adil ve şeffaf kullanımı ile yolsuzlukla etkin mücadele için merkezî idareye bağlı kurumların, kamu şirketlerinin ve iktidar ya da muhalefet ayırımı gözetilmeksizin tüm yerel yönetimlerin geçmiş ve güncel faaliyetlerinin kapsamlı bir şekilde denetlenmesi, mevcut denetim mekanizmalarının yetersizliklerinin tespit edilmesi gayesiyle yolsuzlukla mücadele ve siyasi etik komisyonu kurulması amacıyla 3/7/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 3 Temmuz 2025 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi	342:346,348:350,351,352
--	-------------------------

2.- İYİ Parti Grubunun, Muğla Milletvekili Metin Ergun ve 19 milletvekili tarafından, Türkiye'nin turizm sektörünün mevcut durumunun kapsamlı bir şekilde ele alınması, sorunun kök nedenlerinin belirlenmesi ve çözüm önerilerinin geliştirilmesi amacıyla 26/6/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 3 Temmuz 2025 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi	352:357,357,359
--	-----------------

3.- DEM PARTİ Grubunun, Erzurum Milletvekili Meral Danış Beştaş ve arkadaşları tarafından, miras paylaşımında eşitlik ilkesinin kaldırılmasının yaratacağı sorunların araştırılması amacıyla 24/6/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 3 Temmuz 2025 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

359:364,366

4.- CHP Grubunun, Ankara Milletvekili Umut Akdoğan ve arkadaşları tarafından, doğal gaz zamlarının sebeplerinin araştırılması amacıyla 3/7/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 3 Temmuz 2025 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

366:368,370:374,375

B) DANIŞMA KURULU ÖNERİLERİ

375:376,411

1.- Danışma Kurulunun, 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde siyasi parti grupları adına yapılacak konuşmaların süresinin en fazla 2 konuşmacı tarafından kullanılabilmesine ilişkin önerisi

375:376

2.- Danışma Kurulunun, Genel Kurulun haftalık çalışma günlerinin dışında çalışılmasına karar verilen 4/7/2025 Cuma günü toplanmamasına ilişkin önerisi

411

VIII.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

350,381

1.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, İstanbul Milletvekili Nurettin Alan'ın YENİ YOL grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine sataşması nedeniyle konuşması

350:351

2.- Bursa Milletvekili Mustafa Varank'ın, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın Başkanlığın tutumunun aleyhinde yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

381

3.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, İstanbul Milletvekili Nurettin Alan'ın Başkanlığın tutumunun lehinde yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine ve Bursa Milletvekili Mustafa Varank'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

382

4.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, Tokat Milletvekili Mustafa Arslan'ın Başkanlığın tutumunun lehinde yaptığı konuşması sırasında YENİ YOL Partisine sataşması nedeniyle konuşması

382:383

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

376,385,401,411

A) KANUN TEKLİFLERİ

376,385:400,401:410,

411:414

1.- Çorum Milletvekili Oğuzhan Kaya ve Zonguldak Milletvekili Ahmet Çolakoğlu ile 113 Milletvekilinin Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3159) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 215)

376,385:400,401:410,

411:414

X.- USUL HAKKINDA GÖRÜŞMELER**376,383**

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Celal Adan'ın tutumu hakkında

376:381,383

XI.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI**385,400**

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Celal Adan'ın, Ankara Milletvekili İdris Şahin'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin konuşması

385

2.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Celal Adan'ın, yangında hayatını kaybeden orman işçisi İbrahim Demir'e ilişkin konuşması

400

XII.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI**417**

1.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, belediyelerin görevleri ile ilgili çeşitli verilere,

- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa'nın Suruç ilçesindeki hayvan ve halk pazarlarının altyapı eksikliklerine,

- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, hukuka aykırı şekilde iletişimin dinlendiği iddialarına,

- Muğla Milletvekili Cumhuriyet Uzun'un, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı ve bazı ilçe belediye başkanlarının afiş ve posterlerinin toplatılmasına,

İlişkin soruları ve İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya'nın cevabı (7/28890), (7/28988), (7/29109), (7/29196)

417:423

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 14.03'te açılarak altı oturum yaptı.

Şanlıurfa Milletvekili İbrahim Özyavuz, Şanlıurfa'ya,

Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu, Diyarbakır'ın sorunlarına,

Ankara Milletvekili Zehranur Aydemir, Hazreti Peygamber'i hedef alan karikatüre,

İlişkin gündem dışı birer konuşma yaptılar.

Mersin Milletvekili Gülcan Kış,

Kayseri Milletvekili Aşkın Genç,

Mersin Milletvekili Perihan Koca,

Tekirdağ Milletvekili Selcan Taşcı,

Madımak katliamının 32'nci yıl dönümüne,

İstanbul Milletvekili Burak Akburak, Fenerbahçe'ye düzenlenen kumpasın 14'üncü yılına,

Ankara Milletvekili Yüksel Arslan, Kerkük Altinköprü'de yapılan atama ve görevlendirmelere,

Sakarya Milletvekili Ayça Taşkent,

Antalya Milletvekili Şerafettin Kılıç,

Konya Milletvekili Barış Bektaş;

Doğal gaza yapılan zamma,

Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır, Ankara Milletvekili Zehranur Aydemir'in yaptığı gündem dışı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Kocaeli Milletvekili Sami Çakır, dine ve Peygamber'ine yönelik saldırılara,

Tekirdağ Milletvekili Mestan Özcan, son günlerde yaşanan 2 hadiseye,

Konya Milletvekili Mustafa Hakan Özer, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır ile Konya Milletvekili Barış Bektaş'ın yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine,

Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer, orman işçilerinin sorunlarına,

Uşak Milletvekili Ali Karaoba, tutuklu Beylikdüzü Belediye Başkanı Mehmet Murat Çalık'a,

Samsun Milletvekili Murat Çan, Samsun Terme'de yaşanan felaketlere,

Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı, şap hastalığının yayılmasına,

Adana Milletvekili Orhan Sümer, emekli maaşlarına,

Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara, Özel Sektör Öğretmenleri Sendikası üyelerinin taleplerine,

Adana Milletvekili Bilal Bilici, ülkedeki yangınlara,

Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır, Konya Milletvekili Mustafa Hakan Özer ile Tekirdağ Milletvekili Mestan Özcan'ın yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine,

Gaziantep Milletvekili Melih Meriç, Gaziantep'in internet ve telefon altyapısı sorununa,

Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız, Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı'ya seslenmek istediğine,

Siirt Milletvekili Sabahat Erdoğan Sarıtaş, Nevala Kasaba'ya ve Madımak'ta katledilenlere,

Bitlis Milletvekili Hüseyin Olan, Tatvan Çevre Yolu Projesi'ne,

Kars Milletvekili İnan Akgün Alp, Tarım ve Orman Bakanına,

Amasya Milletvekili Hasan Çilez, Hazreti Muhammed'e ve Hazreti Musa'ya yönelik saygısızlık içeren karikatüre,

Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ, Madımak'ta ve Başbağlar'da yaşanan katliamlara, bir karikatür dergisinin yayınlamış olduğu karikatüre, TÜİK'in açıkladığı rakamlara, memur ve emekli maaşlarına yapılacak zamma, parayı değerli hâle getirmenin yoluna,

İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu, AK PARTİ sıralarındaki milletvekillerine, Madımak katliamının 32'nci yıl dönümüne, Saraçhane'de dün yaşananlara ve Meclisin çalışma şekline,

Manisa Milletvekili Erkan Akçay, orman yangınlarına, Denizcilik ve Kabotaj Bayramı'na,

Muş Milletvekili Sezai Temelli, Madımak katliamının 32'nci yılına, Komisyonunda yirmi altı saat görüşülen teklife, 3 Temmuzda Fenerbahçe'ye yapılan kumpasa, doğal gazın gelen zamma, emekçilere ve emeklilere yapılacak zamma, cezaevindeki Devrim Ayık'a,

İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu, Tekirdağ Milletvekili Mestan Özcan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır, otuz iki yıl önce Sivas'ta katledilenlere, dün İzmir'de yapılan gözaltılara, Tekirdağ Milletvekili Mestan Özcan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ve dün Saraçhane'de gerçekleştirdikleri mitinge,

Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine, Madımak ve Başbağlar katliamlarına, İstanbul Güngören'de gerçekleştirilen törene, İstanbul'da düzenlenen Küresel Ulaştırma Koridorları Forumu'na ve Türkiye'nin savunma sanayisine,

Rize Milletvekili Tahsin Ocaklı, Madımak katliamında yitirilen canlara ve doğal gazın yapılan zamma,

Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan, 21'inci Hopa Kültür, Sanat ve Deniz Festivali ile 44'üncü Kafkasör Kültür, Turizm ve Sanat Festivali'ne,

Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşla, iklim yasasına,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Başkanlıkça, Genel Kurulu teşrif eden Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhuriyet Meclisi Hukuk, Siyasi İşler, Dış İlişkiler ve Savunma Komitesi Başkanı Yasemi Öztürk ve beraberindeki heyete "Hoş geldiniz." denildi.

Başkanlıkça, Bartın Milletvekili Aysu Bankoğlu'nun Avrupa Birliği Uyum Komisyonu üyeliğinden geri çekildiğine ilişkin yazısının 2/7/2025 tarihinde Başkanlığa ulaştığına ilişkin bir duyuruda bulunuldu.

YENİ YOL Grubunun, 2/7/2025 tarihinde Grup Başkan Vekili Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen ve 21 milletvekili tarafından, tekstil sektöründe yaşanan yapısal sorunların, sektörel iflasların artış nedenlerinin, finansmana erişim ve kamu destek mekanizmalarının etkinliğinin, ihracat kayıplarının ve istihdam üzerindeki olası etkilerinin çok yönlü olarak araştırılması, sürdürülebilir ve rekabetçi bir üretim politikasının oluşturulmasına dair çözüm önerilerinin geliştirilmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

İYİ Parti Grubunun, 2/7/2025 tarihinde Edirne Milletvekili Mehmet Akalın ve 19 milletvekili tarafından, şap hastalığı başta olmak üzere ithalata dayalı hayvan hastalıkları, ithalat politikalarının hastalık taşınımındaki etkisi, biyogüvenlik açıkları, yerli üreticinin korunamaması, denetimsizlik zincirinin kapsamlı bir şekilde ele alınması, konunun sadece üretici değil halk sağlığı ile ulusal tarım güvenliğiyle doğrudan bağlantılı olması nedeniyle tüm yönleriyle araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

DEM PARTİ Grubunun, 2/7/2025 tarihinde Grup Başkan Vekili Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve Grup Başkan Vekili Muş Milletvekili Sezai Temelli tarafından, Sivas katliamının tüm boyutlarıyla araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

CHP Grubunun, 2/7/2025 tarihinde Grup Başkan Vekili Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır tarafından, Sivas katliamıyla ilgili adalet ve hukuk sürecinin tüm yönleriyle araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

Görüşmelerinin Genel Kurulun 2 Temmuz 2025 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerileri yapılan görüşmelerden sonra kabul edilmedi.

Bolu Milletvekili Türker Ateş, reel sektöre,

Antalya Milletvekili Cavit Arı, vatandaşın borçlarına,

Yalova Milletvekili Tahsin Becan, Muğla'daki zeytinlik sahalarda madencilğe izin veren teklife,

Bursa Milletvekili Hasan Öztürk, Madımak'ta katledilenlere ve Carina Cuanna Thedora Thuys'a,

Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen, Diyanet İşleri Başkanı Ali Erbaş'a,

Antalya Milletvekili Aykut Kaya, Antalya İbradı'nın iletişim altyapısındaki sorunlara,

Mersin Milletvekili Talat Dinçer, fahiş iş yeri kiralarna,

Kocaeli Milletvekili Mühip Kanko, Madımak katliamına,

Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun, savunma sanayisi işçilerine,

Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu, TÜRK-İŞ'in son raporuna,

Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez, dün gece Saraçhane'de yaşananlara,

Gaziantep Milletvekili Melih Meriç, 2 Temmuz 1993'te Madımak Otelinde katledilenlere ve İzmir Büyükşehir Belediyesi,

Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın konuşmasına,

Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan, Hatay'da dün yaşanan yangına,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Celal Adan, milletvekillerinin birer dakikalık söz taleplerinde vilayetlerinin meselelerini gündeme getirmesinin daha faydalı olacağına ilişkin bir açıklamada bulundu.

CHP Grubuna ait olup boş bulunan Avrupa Birliği Uyum Komisyonu üyeliğine İzmir Milletvekili Mehmet Salih Uzun,

YENİ YOL Grubuna ait olup boş bulunan Güvenlik ve İstihbarat Komisyonu üyeliğine Ankara Milletvekili Sadullah Ergin,

Seçildiler.

Gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmının:

1'inci sırasında yer alan ve İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülmesi kabul edilen, İstanbul Milletvekili Mustafa Demir ve Bursa Milletvekili Emel Gözükar Durmaz ile 95 Milletvekilinin İklim Kanunu Teklifi (2/2927) ve Çevre Komisyonu Raporu'nun (S. Sayısı: 198) görüşmeleri tamamlanarak yapılan açık oylamasından sonra kabul edildi.

2'nci sırasında yer alan ve İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülmesi kabul edilen, Çorum Milletvekili Oğuzhan Kaya ve Zonguldak Milletvekili Ahmet Çolakoglu ile 113 Milletvekilinin Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3159) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu'nun (S. Sayısı: 215) görüşmeleri Komisyon yetkilileri Genel Kurulda hazır bulunmadığından ertelendi.

Sakarya Milletvekili Lütfi Bayraktar, İstanbul Milletvekili Burak Akburak'ın 198 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 19'uncu maddesi üzerinde verilen önerge hakkında yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin bir açıklamada bulundu.

Alınan karar gereğince, 3 Temmuz 2025 Perşembe günü saat 14.00'te toplanmak üzere 22.33'te birleşime son verildi.

Celal ADAN

Başkan Vekili

Nurten YONTAR

Tekirdağ

Kâtip Üye

İbrahim YURDUNUSEVEN

Afyonkarahisar

Kâtip Üye

Adil BİÇER

Kütahya

Kâtip Üye

II.- GELEN KÂĞITLAR

No: 177

3.07.2025 Perşembe

Milletvekili Teklifi

1.- Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'ın; Kamuda Çalışan Mühendis, Mimar ve Şehir Plancıları Meslek Kanunu Teklifi (2/3193) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi:2.07.2025)

3 Temmuz 2025 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.03

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER: İbrahim YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar), Nurten YONTAR (Tekirdağ)

BAŞKAN - Türkiye Büyük Millet Meclisinin 105'inci Birleşimini açıyorum.

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

Gündeme geçmeden önce 3 sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

Gündem dışı ilk söz, İstanbul depremiyle ilgili alınması gereken tedbirler hakkında söz isteyen İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin'e aittir.

Buyurun Sayın Şahin. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI

1.- İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin'in, İstanbul depremiyle ilgili alınması gereken tedbirlere ilişkin gündem dışı konuşması

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İstanbul depremine ilişkin alınması gereken tedbirlerle ilgili gündem dışı söz almış bulunuyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

İstanbul'un en önemli sorunu nedir? Evet, değerli milletvekilleri, İstanbul'un en önemli sorunu nedir? Can güvenliği yani deprem gerçeği. Medeniyetlerin buluşma noktası olan, tarihin bize emaneti olan göz bebeğimiz İstanbul ne yazık ki büyük bir tehdit altında; deprem. En son 23 Nisan günü yüreğimiz ağzımıza geldi. Bu tehlike kendisini son günlerde tekrar tekrar hatırlatıyor. Allah korusun, beklenen İstanbul depremi gerçekleştiğinde sadece binalarımız değil hayatlarımız, hayallerimiz ve geleceğimiz de ciddi bir sınavdan geçecek, sadece İstanbul değil Türkiye büyük bir sınavdan geçecek. Ben esasında bu konuyu İstanbul depremi değil Türkiye depremi olarak tanımlıyorum çünkü İstanbul Türkiye'nin kalbidir, çünkü İstanbul Türkiye'nin lokomotifidir, İstanbul yıkılırsa Türkiye yıkılır. Dolayısıyla, bu konu Türkiye'nin bir beka sorunudur. Peki, biz bu beka sorunuyla yüzleşmeye hazır mıyız? Maalesef hayır, maalesef hazır değiliz değerli milletvekilleri. Derdimiz bir korku yaratmak değildir, farkındalık oluşturmaktır; deprem bir doğa olayıdır ve kaçınılmazdır. Deprem öldürmez, öldüren çürük binalardır. Depreme engel olamayız ama depremin yıkıcı etkisine karşı önlem alabiliriz, yapmamız gereken tek şey dirençli şehirler oluşturmaktır. Allah aşkına, 6 Şubat depreminden daha büyük bir felaket, daha büyük bir uyarı olabilir mi? Bakın, hayatımızda her şey normalleşti maalesef ama biz artık unutmak ya da unutturmak istemiyoruz ve biz artık depremden sonra arama kurtarma faaliyetleriyle övünen bir ülke olmak istemiyoruz, biz depremden sonra yapılan binalarla da övünen bir ülke olmak istemiyoruz, biz depremde yıkılmayan binalarla övünen bir ülke olmak istiyoruz.

Değerli milletvekilleri, mesele ülkemizin geleceği meselesi. Dolayısıyla İstanbul depremini siyasetüstü bir konu olarak ele almak zorundayız. Yoksa yerel yönetimlerden dolayı CHP sıralarına, merkezi yönetimden dolayı AK PARTİ sıralarına çok şey söyleyebiliriz ama dedim ya, konuyu siyasi çekişmelerin dışında tutmak zorundayız. Burada mesele siyasi kazanç değil, vatandaşımızın hayatını korumaktır; mesele oy toplamak değil, can kurtarmaktır; mesele siyaset değil, Türkiye'nin bekasını korumaktır. Bu yüzden çağrımız herkesedir, göz bebeğimiz İstanbul için hepimiz taşın altına elimizi koymak zorundayız, biz üzerimize düşeni yapmaya hazırız.

İstanbul depremine hazırlık sürecine ilişkin bazı öneriler sunmak istiyorum:

Değerli milletvekilleri, öncelikle yapmamız gereken şey, Mecliste bu önemli konuyla ilgili bir araştırma komisyonu kurmaktır. Merkezî yönetim, yerel yönetim, üniversiteler, STK'ler, konunun tüm paydaşlarının aynı ortamda buluşacağı bir İstanbul inisiyatifi oluşturulmalıdır. Bütüncül bir bakış açısına ihtiyacımız var. Parsel parsel hazırlıklarla, bölge bölge rezerv alanlarıyla İstanbul'u dönüştüremeyiz, İstanbul'u bütüncül olarak masaya yatırmak zorundayız. Bütüncül bir bakış açısıyla İstanbul'a özel bir İstanbul yasasını bu Meclisten çıkarmak zorundayız; hangi bölgede nasıl bir dönüşüm olacak, mevcut imar planları yeterli midir, imar sorunu olan bölgeler nasıl çözülecek; bunların hepsini bütüncül ele alan bir İstanbul yasasına ihtiyaç vardır. Evet, Meclis araştırma komisyonu, bütüncül bir bakış açısı ve İstanbul'a özel bir İstanbul yasası; bu üçünü ayrı tutuyorum.

Yine önemli bir zihniyet sorunu: Bakın, deprem toplanma alanlarının önemli bir bölümünün yapılaşmaya açıldığını görüyoruz. Bu bir zihniyet sorunudur. Sonradan farklı toplanma alanları oluşturulmaya çalışılmış ama eski yüz ölçümü yakalanamamış, bunun hızlı bir şekilde çözülmesi lazım, bu yapılaşmaya açılan alanların kamulaştırılarak bu sorunun çözülmesi lazım.

48 bin ağır hasarlı binamız var; İstanbul depreminde yıkılacak, ağır hasar görececek binamız. Öncelikle bu binaların tahliyesiyle sürece başlanması gerekiyor.

Bir başka husus: İstanbul'un küçültülmesi. İstanbul'un küçültülmesi, nüfusun Anadolu'ya dağılması için de cazip teşvikler üretilmelidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

İSA MESİH ŞAHİN (Devamla) - Bir başka husus: İstanbul sanayisi. İstanbul sanayisi İstanbul dışına taşınmalıdır; evet, İstanbul sanayisi İstanbul dışına taşınmalı, aksi takdirde büyük bir felaketle karşılaşabiliriz.

İskânlı alanlarda, tıpkı araç muayenesinde olduğu gibi, taşınmaz muayene sistemi getirilmelidir. Deprem bölgesinde gördük, yeni binalar kolonlar kesildiği için yıkılmış; bu binalar belirli periyotlarla muayene edilmelidir. İmar Kanunu'na aykırılıkta cezalar caydırıcı olmalı, zaman aşımı vesaire süreler de yeniden gözden geçirilmeli, imar barışı gibi uygulamalara son verilmelidir.

Kentsel dönüşüm sürecini aksatan süreçlerden biri de yargı sürecidir; dolayısıyla bu konuya özel afet mahkemeleri kurulmalıdır; bu da önerimizdir.

Hasılı değerli milletvekilleri, İstanbul depremi bir beka sorunudur; dolayısıyla, bir millî güvenlik sorunudur. Lütfen, gelin, hepimiz bu millî güvenlik sorununa birlikte çözüm bulalım diyorum, İstanbul'umuza sahip çıkalım diyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Gündem dışı ikinci söz, Madımak katliamı hakkında söz isteyen Tekirdağ Milletvekili Selcan Taşcı'nın.

Buyurun. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

2.- *Tekirdağ Milletvekili Selcan Taşcı'nın, Madımak katliamına ilişkin gündem dışı konuşması*

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; katilin kim olduğuna, kimden olduğuna bakarak suçlu, maktulün de yine kim olduğuna, kimden olduğuna bakarak masum sayıldığı bu çağda bu idrak dayatmasının ülkemizi nasıl kuşattığının en hazin belgeleridir Madımak ve Başbağlar katliamları. 2 katliamda da selası okunan biz olduğumuz hâlde bize kendi cenazelerimizi onlar saydıran iki kanlı tezgâhtır Anadolu'nun orta yerinde.

Asuman ve Yasemin'in hikâyesi Madımak'ta neyin katledildiğinin en yalın örneğidir bana göre. Yoksul bir ailenin birisi 16, birisi 19 yaşında, birisi lise, birisi üniversitede, zekâ ve azimlerinden başka hiçbir şeyleri olmadan üstün başarılar gösteren 2 kızı, bu 2 kız kardeş, semah ekibiyle gittikleri Sivas'ta ağızlarından "Allah" düşmeyen Allah'sızlarca yakılırken Ankara'da yaşayan anneleri Yeter ana, 2 kızının yine bu ağızından "Allah" düşmeyen Allah'sızlarca katledildiğini nerede öğrendi biliyor musunuz? Hacı tebriğine gittiği komşusunun evinde.

İşte, bizi yığından millete dönüştüren, bütünleştiren dolayısıyla da inancımızın, inanma şeklimizin, inancımızı yaşama şeklimizin hiçbir zaman bir ayrıca dönüşmemesini sağlayan birlik hâlimiz, birlikte yaşama kabiliyetimizdi asıl yakmak istedikleri Sivas'ta. Yıllarca her kim ki "Madımak" dese "ama Başbağlar" duvarı bu maksatla örüldü karşısına, her kim ki "Başbağlar" dese "ama Madımak" diye bir bariyer yükselsin istendi hemen karşısında ki hep bir rüş ispatı gereksin, ortaklaşılmasının doğrudan hiçbir duyguda ki temeli de ortak vicdan olan milletleşme harap olsun biraz daha.

Değerli milletvekilleri, otuz iki yıldır kıvrandığımız bu temmuz sancısını en geçiremeyecek şey bu "ama"lardır aslında. Yüz yıl da geçse üzerinden Madımak'ın bir yana, Başbağlar'ın başka bir yana düşmediğini, Madımak Otel'i'nde yanan 12 yaşındaki çocuğun yası ile Başbağlar'da saklandığı evde yakılan kadının yasının birbirlerinin ikamesi olmadığını, olamayacağını anlamadıkça geçmeyecek bu sancı. Madımak'ı saran ateş hepimizin yüreğini dağlamadıkça ve hepimizin yüreğini delip geçmedikçe Başbağlar'a yağın kurşunlar geçmeyecek, iki katliamın da katilleri kutsanmaya devam ettikçe geçmeyecek. Madımak'ta Alevileri katledenler ile Başbağlar'da cami cemaatini katledenlerin yolbaşçı saydıkları Şeyh Sait'in, ikisinin de "Din elden gidiyor." diye yani aslında aynı maskeyle gizlenmiş olması üzerine düşünme zahmetine girmedikçe hiçbirimiz geçmeyecek. Zira kaç bin kere öldüysek aynı katilin maktulüydük aslında her seferinde bu ülkede, Çorum'da da Maraş'ta da Güçlükonak'ta da İkiyaka'da da Güvenpark'ta da Merasim Sokak'ta da. Daha birkaç gün önce Irak'ın kuzeyinde yerlerini öğrendikleri teröristlere operasyon yapamasınlar diye baskına uğradıkları iddia edilen Mehmetçik'imize kumpası kuran her kim ise, dünden bugüne bu ülkenin üniversitelerini, amfilerini, kantinlerini, kahvehanelerini, sokaklarını, mahallelerini ayıran kim ise işte oydu katlimize ferman yazan, hem Madımak hem de Başbağlar'da. Ben çocuk sayılacak yaşıyordım, nasıl kazındı biliyor musunuz 2 Temmuz hafızama; insanların katlini izleyen ülke. İnsanların cayır cayır yakıldığını bildiğimiz hâlde neden hiçbir şey yapmadığımızı anlayamadığımızı ve insanlık mefhumunun benim için nasıl hükmünü kaybettiğini hatırlıyorum. Başbağlar dersiniz, 5 Temmuz dersiniz, bu kadar bile tanıklığı yok onun. Üç gün sonra yaşandı oysa ama görmedik, bilmedik, sonradan duyduk ne yaşandığını. Başbağlarlıların garip köylüleri yalnız öldüler, kalan sağları adalet mücadelesini yalnız verdiler ve yaşamak denirse onu da yapayalnız sürdürdüler sonrasında. Adaletin tecellisinin engellenmiş olmasının, aslında bir kere daha hançerlenmiş olmanın sükûthuyalıyla. 20 fail yakalanmıştı oysa Başbağlar'da. Yargılamanın yeri değişti, köylülerin müdahillik talepleri reddedildi -oysa isim isim biliyorlardı bazı failleri- itirafçı olan teröristler vardı mahkeme dinlemedi, yakalananlar da serbest bırakıldı, tutuklama isteyen savcı görevden alındı. Sonuç: Katilleri aramızda her manada.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

SELCAN TAŞCI (Devamla) - Anacak, anlatacak çok şey var, isyan edecek çok yanlış var, ibret alacak çok gaffet. Irak'ın hangi temelde bölündüğüne bakmak yeter, Suriye'nin hangi damardan koparıldığına bakmak yeter ama son söz: Madımak'ta yazarları linç için bekleyen kalabalığın arasına atan itfaiyeciler gibi değil de linçten kurtarıp hastaneye götüren o komiser gibi olmayı seçebilir insan isterse; emrindeki güvenlik güçlerine kalabalığı dağıtmak emrini veremeyen amirler gibi değil

de yangından kaçmaya çalışanlara el uzatanlar gibi olmayı seçebilir. Bugün mesela bizler de konfor alanımızı kaybetmemek için bile bile yanlış ortak olmak yerine direnmeyi seçebiliriz, seçmeliyiz, bunca acıdan zerre ibret düştüyse eğer hissemize.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Karaoba...

V.- AÇIKLAMALAR

1.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, orman yangınlarına ilişkin açıklaması

ALİ KARAOBA (Uşak) - Teşekkürler Sayın Başkan.

AKP iktidarı yalnızca halkın değil doğanın da düşmanıdır. Son yirmi yılda ormanlarımız sistematik şekilde yok oldu; ya ranta kurban edildi ya da göz göre göre yandı. Her yıl aynı senaryo: Hava sıcak, rüzgâr kuvvetli, araç yok, koordinasyon yok, hazırlık yok, helikopter hiç yok çünkü AKP her yıl yangınlara önlem almak yerine talan planı yapmaya devam ediyor. İzmir yanıyor, Hatay anıyor, Sakarya yanıyor, ciğerlerimiz yanıyor. Bu düzen böyle gitmez, bu topraklar doğasını korumayan bir iktidara daha fazla tahammül etmez. Ağacı, suyu, doğayı savunmak geleceği savunmaktır. Yangınlara hazırlanamayan Bakan ve bürokratları bir an önce istifaya davet ediyorum. AKP elbet gidecek, koruyamadığınız ormanlar daha gürlük bir şekilde gelecek.

BAŞKAN - Sayın Öztürkmen...

2.- Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen'in, Pursaklar'da Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına ait binaya ilişkin açıklaması

HASAN ÖZTÜRKMEN (Gaziantep) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Ankara'nın göbeğindeki Pursaklar'da Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına bağlı 13 katlı 52 dairelik dev bir kamu binası; bu bina özel bir şirkete yaşlı bakım evi yapılmak üzere kiraya veriliyor. Peki, kirası ne kadar? Sıkı durun; koca binanın tüm daireleriyle birlikte yıllık kirası 1 milyon 60 bin TL. Yanlış duymadınız, 52 dairenin tümünün aylık kira toplamı 88.000 TL yani daire başına aylık 1.600 TL. Peki, kiralayan şirketin sahibi kim? Akın Davut Koyuncu. Veryansın'da yer alan bilgiye göre Koyuncu, Çalışma Bakanı Vedat Işıkhân'ın yakın arkadaşı. Sayın Bakan Işıkhân'a soruyorum: Bu kira bedeli nasıl belirlendi? Bu şirketle bir bağınız var mı? Şirket sahibinin yakın arkadaşınız olduğu doğru mu? Kamu malı bu kadar ucuz mu?

Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Sayın Bozan...

3.- Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın, maaşlara yapılacak zammın ilişkin açıklaması

ALİ BOZAN (Mersin) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

“Bir insanın bu dünyada yaşayabileceği en zor şeylerden biri açlıktır. Allah kimseyi aç, açlıkta bırakmasın.” dedim, diyeceğim ama iktidar memleketi açlık çölüne çevirmeye yeminli gibi. Her şeye kepçeyle zam, maaşlara kaşık ucuyla zam. İktidara soruyorum: Siz işçiden ne istiyorsunuz? Memurdan, emekliden ne istiyorsunuz? Bu beceriksiz politikalarla milyonların günahını taşıyorsunuz. Ne yapсын bu millet? İktidarda siz varsınız. İktidar vekillerine soruyorum: Bu halk geçimini neyle sağlasın? Suç işleme oranları neden bu kadar arttı? Soruyorum: Ey iktidar, bir nedeni, hatta en büyük nedeni bu ülkenin insanlarını bir lokma ekmeğe muhtaç bırakmanızdan olmasın, bunu siz de gayet iyi biliyorsunuz. Artık vazgeçin bu yanlıştan. Gelin, insanca yaşanabilir bir ücret için Mecliste gerekli çalışmaları yapalım.

BAŞKAN - Sayın Kış...

4.- Mersin Milletvekili Gülcan Kış 'ın, TÜİK'in açıkladığı enflasyon oranına ilişkin açıklaması

GÜLCAN KIŞ (Mersin) - Sayın Başkan, ülke olarak bugün yine vahim gerçeklerle yüz yüzeyiz. İktidarın çizdiği ekonomik tablo ile halkın yaşadığı hayat arasında uçurum var. Bakın, ENAG yıllık enflasyonu yüzde 68,68 olarak açıkladı. Pazara gidin, markete gidin, vatandaş zaten bunu iliklerine kadar hissediyor ama TÜİK ne açıkladı? Yüzde 35,05. İşte, bu masabaşında uydurulan rakamlarla SSK ve BAĞ-KUR emeklisine yüzde 16,68; memura ve memur emeklisine ise yüzde 15,52 zam reva görülüyor.

Diğer yanda ne var? Doğal gaza daha dün zam geldi. Elektrik, kira, ulaşım, gıda fiyatları her gün artıyor. Emeklinin, memurun maaşı yine açlık sınırının altında bırakılmıştır. AKP iktidarına soruyorum: Bu milletin sofrasından çalınan, TÜİK eliyle makyajlanan bu rakamların hesabını ne zaman vereceksiniz? Halk unutmaz, günü geldiğinde...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Kılıç...

5.- Antalya Milletvekili Şerafettin Kılıç 'ın, telefon ve internet operatörlerine ilişkin açıklaması

ŞERAFETTİN KILIÇ (Antalya) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Telefon ve internet operatör firmaları hizmet konusunda vatandaşa âdeta zulmediyor. Dünya genelinde zarar açıklayan bu firmalar Türkiye’de kâr açıklıyor çünkü milletin sırtından geçiyorlar. Fahiş fatura geliyor, ödemek dışında bir seçenek yok. Şehrin merkezinde internet veya telefon çekmiyor, bir muhatap da bulamıyorsunuz. Acil durumlarda kilitleniyorlar ancak herhangi bir yaptırıma maruz kalmıyorlar. Bu konuda aksamayan tek husus vatandaşın faturaları düzenli ödüyor olmasıdır. Bu şartlarda hiçbir ülkede faaliyet gösteremeyecek olan bu firmalar ne yazık ki ülkemizde milletimizi sömürmeye devam ediyorlar. Gerekli denetimler yapılsaydı emin olun hizmetin kalitesi katbekat daha iyi olurdu. Sizleri milletimiz adına gerekeni yapmaya davet ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Kanko...

6.- Kocaeli Milletvekili Mühîp Kanko 'nun, Avrupa Birliği İstatistik Ofisinin 2024 Yılı Raporu 'na ilişkin açıklaması

MÜHİP KANKO (Kocaeli) - Avrupa Birliği İstatistik Ofisi (EUROSTAT) 2024 Yılı Raporu’nı açıkladı. Türkiye, Avrupa’da yoksulluk riski en yüksek ülke. Yaklaşık 18,6 milyon yurttaşımız yoksulluk sınırında yaşam mücadelesi veriyor. Gençlerimiz, çocuklarımız, Avrupa ortalaması üzerinde bir yoksulluk riskiyle karşı karşıya. Bu tablo kötü ekonomi yönetiminin, adaletsiz gelir dağılımının ve yıllardır sürdürülen halk düşmanı politikaların doğrudan sonucudur. Saray sefasını sürerken millet kuru ekmeğe muhtaç hâle gelmiştir. Gençler gelecek hayali kuramıyor, aileler ay sonunu getiremiyor. Bu iktidar bir avuç zengini korurken milyonları açlığa mahkûm etti. Bu utanç tablosunun üzeri örtülemez. Halkımız bunu hak etmiyor ve elbet bir gün bu düzen değişecek. Bu yandaş düzeni de halkımızla birlikte değiştireceğiz.

BAŞKAN - Sayın Demir...

7.- Gaziantep Milletvekili Şahzade Demir 'in, HÜDA PAR olarak geçen hafta Meclise sundukları kanun teklifine ilişkin açıklaması

ŞAHZADE DEMİR (Gaziantep) - Bismillahirrahmanirrahim.

Leman isimli paçavra, mizah kisvesi altında açıkça Hazreti Peygamber’i hedef alan bir karikatür yayınladı malum. Kutsallarımızı doğrudan hedef alan bu ve benzeri provokatif yayınlar hukuk sistemimizdeki yetersiz ve caydırıcılıktan uzak cezalar sebebiyle cesaret bulmaktadır. HÜDA PAR olarak geçtiğimiz hafta Meclise sunduğumuz kanun teklifiyle dinî değerlere hakaretin müstakil bir suç

olarak düzenlenmesini ve bu tür fiillere karşı caydırıcı cezalar getirilmesini teklif ettik. Bu son olay teklifimizin ne kadar yerinde ve gerekli olduğunu ortaya koymuştur. Söz konusu teklif, toplumun farklı kesimlerinden yükselen haklı tepkilerin ve taleplerin karşılığıdır. Dinî değerlere yönelik bu tür eylemler kamu otoritesinin kararlı müdahalesiyle cezalandırılmalıdır.

Bu vesileyle, sunduğumuz teklifin kanunlaşmasının gerekliliğini vurguluyor ve tüm vekillerin bu teklife destek vermesini talep ediyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Kaya...

8.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, Demre'ye ilişkin açıklaması

AYKUT KAYA (Antalya) - Türkiye'de sahil şeridinin kıyıdan itibaren ilk 50 metresi Anayasa ve Kıyı Kanunu gereği halkın kullanımına açık olmak zorundadır ancak Turizm Bakanlığı 2018'de Demre'nin Taşdibi ve Sülüklü sahillerinde bu alanı yatırımcılara tahsis eden bir planı onayladı. Demre Belediyemiz sahilin 50 metrelik kısmının halka açık kalması için revizyon plan sundu, reddedilince dava açtı ve kazandı. Ağustos 2024'te Bakanlık yalnızca 15 metresini kamuya ayıran yeni bir plan yayınladı. Belediyemiz buna da itiraz ederek yeniden yargıya taşıdı. Ardından Bakanlık 26 Haziran 2025'te elimde gördüğünüz yönetmeliği yayımlayarak âdeta denizin karaya vurduğu yere kadar olan alanları yatırımcıya tahsisin önünü açıyor, "Pes!" diyoruz.

Turizm Bakanlığını Demreli hemşehrilerimizin anayasal haklarını korumaya davet ediyorum. Demreli hemşehrilerimizin hakları kimsenin iki dudağının arasına kalamaz.

IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR (Devam)

A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR (Devam)

3.- Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan'ın, İstanbul'da yapılacak olan Parlamentolar Arası Birlik Toplantısı'na ilişkin gündem dışı konuşması

BAŞKAN - Gündem dışı üçüncü söz, İstanbul'da yapılacak olan Parlamentolar Arası Birlik Toplantısı'yla ilgili bilgi vermek için söz isteyen Ankara Milletvekili Sayın Asuman Erdoğan'a ait.

Buyurun Sayın Erdoğan. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ASUMAN ERDOĞAN (Ankara) - Başkanım, teşekkür ederim.

Kıymetli Başkanım, kıymetli milletvekilleri ve ekranları başında bizi takip eden kıymetli milletimiz; hepinizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

Bugün burada, yakın bir tarihte, Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak uluslararası alanda önemli bir toplantıya ev sahipliği yapmaya hazırlandığımızı sizlerle paylaşmak ve bu toplantının önemine dikkat çekmek amacıyla söz almış bulunuyorum. Aynı zamanda, Parlamentolar Arası Birliğin faaliyetleriyle ilgili de yapısıyla ilgili de bilgi vereceğim.

Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak 15-19 Nisan 2026 tarihinde dünyanın en köklü ve kapsayıcı parlamenter diplomasi yapısı olan Parlamentolar Arası Birliğin (PAB) 152'nci Genel Kurul toplantısına ev sahipliği yapmaya hazırlandığımızı söyleyerek sözlerime başlamak istiyorum. Türkiye olarak PAB'ın toplantılarını 1934, 1951 ve 1996 yıllarında yapmışız yani yaklaşık otuz yıl önce ev sahipliği yaptığımız bir toplantıyı AK PARTİ döneminde, Meclis Başkanımız Sayın Numan Kurtulmuş Başkanımızın önderliğinde yapıyor olmanın da gururunu ayrıca yaşıyoruz.

PAB'la ilgili bilgi verecek olursak 1889 yılında kurulmuş olan Parlamentolar Arası Birliğin bugün farklı kültürlerden, farklı coğrafyalardan, farklı yönetim biçimlerinden 181 ülkenin parlamentosu ve 14 uluslararası yapıyı bir araya getiren Birleşmiş Milletlerden sonra en kapsayıcı ve en köklü

parlamentar platform olduğunun burada altını çizmek istiyorum. Türk Grubu Başkanı olarak da bu görevi yürütmekten dolayı çok büyük bir gurur duyduğumu burada belirtmek isterim.

Siyasi gruplardan, parti gruplarından çok kıymetli arkadaşlarımız var, milletvekillerimizle birlikte çok yoğun bir tempoda çalışıyoruz. Oldukça fazla komisyonu, alt komisyonu, araştırma komisyonları olan bir platform. Genel kurullarımız çok yoğun şekilde çalışıyor. Genel kurullarımızda genelde dünyada ön planda olan sorunları tartışıyoruz. Tabii, son iki yıldır en çok konuştuğumuz konu Gazze meselesi ve Filistin meselesi. Gazze'deki soykırımla ilgili acil gündem maddesi olması için diğer ülkelerle ve diğer gruplarla inanılmaz bir gayretle yoğun bir mesai harcadık. Ben, bu anlamda bize destek oldukları için, birlik beraberlik resmi verdikleri için bütün partilerden üyemiz olan arkadaşlarıma teşekkür etmek istiyorum. Türkiye olarak Gazze meselesinde, Gazzede'ki soykırımla ilgili hem Orta Doğu Komitesi üyesi olmamız nedeniyle hem de Türkiye'nin ayrı bir yeri olması, özellikle 12+ Grubunun üyesi olmamız vesilesiyle de farklı bir şekilde yaklaşım sergiliyoruz ve her platformda bunu dile getiriyoruz.

Ayrıca, seçimlerde de çok aktif görev alıyoruz, özellikle adaylarımızın en iyi şekilde temsil edilmesi ve kazanması yönünde yapılan kulis faaliyetlerinde büyük çaba harcıyoruz. Buradan gururla söylemek isterim ki Erzurum Vekilimiz Fatma Öncü Kadın Komitesi Başkan Yardımcılığına seçildi, oldukça önemli bir pozisyon ve gerçekten büyük gayret sergiledik. Bu anlamda, kendisini ve arkadaşımıza destek veren bütün arkadaşlarıma teşekkür etmek istiyorum.

Aynı zamanda, Engelliler Komisyonunun özel bir Komisyon olarak çalışması, hem gençler hem de aynı zamanda kadınlara temsil konusunda gösterilen gayretin engelliler konusunda gösterilmesi için Türkiye olarak taslak karar hazırladık ve bu karar kabul edildi. Bu da bizim için çok önemliydi.

Parlamentolar Arası Birlik (PAB) olarak birçok konuda, özellikle 148'inci ve 149'uncu Genel Kurullarda barış için köprülerin inşa edilmesi ve bu anlamda diplomasinin rolü, otonom silah sistemleri, yapay zekânın insana etkisi ve sosyal etkileri gibi konularda biz de Türkiye olarak çok önemli hazırlıklarla katkı sunmaya çalıştık. Mesela, 149'da daha barışçıl ve sürdürülebilir gelecek için bilim, teknoloji ve inovasyonu kullanmak teması işlendi ve biz de bu temada yine önemli katkılar sunmaya gayret gösterdik.

Aynı zamanda, önemli diğer bir başlık Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyine dair reform tartışmaları; Güvenlik Konseyinin mevcut yapısının 21'inci yüzyılın jeopolitik gerçeklerini yansıtmadığı ortaya konulmuş ve parlamentolara da bu konuda hükümetlerle yakın temaslar içinde olmaları ve reform sürecine katkı sunmaları yönünde çağrı yapılmıştır. Bizler de Türkiye olarak bu görüşmeler sürerken Sayın Cumhurbaşkanımızın "Dünya 5'ten büyüktür."de simgeleşen görüşünü ifade etme fırsatı bulduk ve bu anlamda katkılar sunduk.

Değerli milletvekilleri, Kıymetli Başkanım; küresel ölçekte yaşanan krizlerin, çatışmaların ve eşitsizliklerin derinleştiği bir ortamda parlamenter diplomasinin önemi her geçen gün artıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

ASUMAN ERDOĞAN (Devamla) - Bu anlamda, Türkiye olarak böyle bir toplantıya ev sahipliği yapmanın, İstanbul'da düzenlenecek bir toplantının ülkemizin çok tarafsızlığı ve parlamenter diplomasiye verdiği önemin somut bir göstergesi olması açısından öneminin altını tekrar çizmek istiyorum. Bu toplantı Türkiye'nin parlamenter diplomaside etkin bir aktör olduğunun, küresel barış, adalet ve kalkınma hedeflerine katkı sunma iradesinin ve uluslararası sistemdeki yapıcı rolünün net bir ifadesi olması açısından çok önemli. Aynı zamanda, küresel demokratik dayanışmanın güçlendirilmesi ve bu anlamda ortaya konulacak kolektif çalışmalar açısından önemli. İnşallah toplantıya 120'den fazla

üye ülke katılacak ve 700'ü aşkın milletvekili İstanbul'da bir araya gelecek, parlamento başkanlarıyla bir araya gelecek. 1.400'den fazla da katılımı bekliyoruz. Bu anlamda da inşallah şimdiden hayırlı bir toplantı olmasını diliyorum ve Meclisimizin çalışanlarına da gösterdikleri gayret için şimdiden teşekkürlerimi sunmak istiyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Kırkpınar...

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

9.- İzmir Milletvekili Hüsmen Kırkpınar'ın, atık su arıtma tesisi olmayan Dikili'ye ilişkin açıklaması

HÜSMEN KIRKPINAR (İzmir) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

İzmir'in atık su arıtma tesisi olmayan tek ilçesi Dikili'de halk ve çevre sağlığı alarm veriyor. Dikili'de kanalizasyon, yağmur suyu ve atık sular arıtılmadan doğrudan Ege Denizi'ne deşarj ediliyor. Yaz mevsiminde nüfusu 300 bini bulan İzmir'in turistik ilçesi Dikili uzun yıllardır kirlilik sorunuyla mücadele ediyor. İZSU Genel Müdürlüğü, Dikili atık su arıtma tesisi yapımında kullanılmak için Avrupa İmar ve Kalkınma Bankasıyla 66 milyon avroluk kredi için ön anlaşma imzaladı ve Bakanlığın onayına sundu. İzmirli Hazine ve Maliye Bakanına soruyor: Hazine garantisiz dış finansman onayını vermek için daha ne bekliyorsunuz? İzmir körfezinde yaşanan kirliliğin Dikili'de yaşanmaması için Sayın Şimşek'i harekete geçmeye davet ediyoruz.

BAŞKAN - Sayın Elif Esen...

10.- İstanbul Milletvekili Elif Esen'in, Eskişehir için acilen yapılması gereken düzenlemelere ilişkin açıklaması

ELİF ESEN (İstanbul) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Eskişehir'de sanayi ve tarım iç içe geçmiş durumda ama altyapı yetersiz; hem halk sağlığını hem de tarımsal üretimi tehdit ediyor artık. Yer altı su kaynakları tükeniyor. Porsuk Çayı'nda ise kirlilik her yıl artıyor. Şehir büyüyor ama ulaşım yatırımları yerinde sayıyor. Tramvay hattı genişletilemiyor, trafik çilesi büyüyor. Dahası, Alpu Ovası'na yapılmak istenen ve 2023'te yargının durdurduğu termik santral girişimleri hakkında Bakanlık henüz "Değerlendiriyoruz." diyerek yargı kararını tanımadığını gösteriyor ve en önemlisi Eskişehir deprem kuşağında ancak birçok mahalle hâlâ zayıf yapı stokuyla ayakta durmaya çalışıyor. Kentsel dönüşüm, sosyal fayda temelinde değil, rant üzerinde şekilleniyor. Eskişehir için acilen deprem ve tarımın korunması için gereken düzenlemelerin yapılması gerekiyor.

BAŞKAN - Sayın Taşkent...

11.- Sakarya Milletvekili Ayça Taşkent'in, ALTAY tankına ilişkin açıklaması

AYÇA TAŞKENT (Sakarya) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Dün Genel Kurulumuzda ALTAY tankının sınırlarımızda konuşlandığı ve bu durumun milletimizin kendi iradesiyle yazdığı bağımsızlık hikâyesi olduğu söylendi. Keşke olsaydı, çok isterdik ama milletvekillerimizin görevi halkını doğru bilgilendirmektir diye düşünüyoruz. Hepimizin bildiği gibi, on sekiz ay gibi bir sürede tank üretileceği söylenerek Tank Palet Fabrikası ücretsiz olarak BMC ve Katar ortaklığına verildi. Bu kadar sene geçmesine rağmen, üretimi Ankara'ya almalarına rağmen henüz bir tank üretim bandından çıkmadı. Dolayısıyla, sınırlarımızda konuşlandığı falan yok ama biz yeri gelmişken bir kez daha hatırlatalım: Tank üretmek adına Tank Palet Fabrikası elden çıkarıldığında, devredildiğinde bu şartlar artık yerine gelmiyor, dolayısıyla Tank Palet...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Bektaş...

12.- Konya Milletvekili Barış Bektaş'ın, polislerin sorunlarına ilişkin açıklaması

BARIŞ BEKTAŞ (Konya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; AKP iktidarı yıllardır polislerimizin sorunlarını görmezden geliyor. Düşük maaşlar, ödenmeyen fazla mesailer, insanlık dışı uzun mesai saatleri, mülakatlı terfi adaletsizliği ve sosyal hak yetersizliği polislerimizi her geçen gün tükenmişliğe ve hatta intihara sürüklüyor. Oysa polislerimizin insanca yaşamaları için atılması gereken adımlar çok açık; fazla mesai ücretlerinin eksiksiz ödenmesi, terfilerde liyakatin esas alınması, her ilde modern lojmanlar ve sosyal imkanlar sağlanması şarttır. Polis Sandığının uzmanlarca yeniden yapılandırılması, zorunlu üyeliğin kaldırılması ve sendika hakkının tanınması da büyük önem taşımaktadır. Ayrıca, tam teşekküllü polis rehabilitasyon merkezlerinin kurulması ve Polis Teşkilatı Vakfı gelirlerinin polislerin sosyal ihtiyaçları için kullanılması bu mesleğe hak ettiği değerin verilmesinin yoludur.

Saygılarımla.

BAŞKAN - Sayın Arı...

13.- Antalya Milletvekili Cavit Arı'nın, Demre'ye ilişkin açıklaması

CAVİT ARI (Antalya) - Sayın Başkanım, çok teşekkür ederim.

Geçtiğimiz günlerde Demre'de Belediye Başkanımız, çevreciler ve milletvekili arkadaşlarımızla birlikte bir açıklama yaptık. Yapmış olduğumuz açıklamada Turizm Bakanlığını hukuka ve adalete davet ettik, yargı kararlarını tanımaya davet ettik.

Turizm Bakanı yargı kararını tanımıyor. Buradan ilan ediyorum: Demre'yle ilgili verilmiş bulunan bir mahkeme iptal kararı var ve Turizm Bakanı, bu iptal kararına rağmen, denizden itibaren ilk 50 metrede 20 metre genişliğinde gezinti alanı, 23 metre genişliğinde park alanı ve 7 metre genişliğinde yaya yolu ayrılması gerekirken bu kararı tanımıyor; sadece 15 metrelik alanı ayırmış, geri kalanının işgal edilmesine göz yumuyor. Derhâl bu karardan vazgeçilmeli.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, şimdi, sisteme giren ilk 20 milletvekiline yerlerinden birer dakika süreyle söz vereceğim.

Sayın Özer...

14.- Konya Milletvekili Mustafa Hakan Özer'in, orman yangınlarıyla mücadeleyle ilişkin açıklaması

MUSTAFA HAKAN ÖZER (Konya) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Ülkemizin çeşitli bölgelerinde meydana gelen orman yangınlarıyla cansiparane mücadele eden orman teşkilatımıza, gönüllü kahramanlarımıza, fedakâr kamu personelimize, sivil toplum kuruluşlarımıza ve duyarlılığıyla her daim destek veren aziz milletimize teşekkür ediyorum.

Çıkan yangınlara 27 uçak, 105 helikopter ve 14 İHA'dan oluşan hava filomuz, 6 bine yakın arazöz ve ilk müdahale aracımız ile 25 bin orman kahramanımızla mücadele ediyoruz. Unutmayalım, asıl başarı yangınları söndürmek değil yangınların hiç çıkmamasını sağlamaktır. Burada her birimize önemli sorumluluk düşüyor çünkü yeşil vatan hepimizin göz bebeğidir.

Allah'tan ülkemizi her türlü felaketten, afetten muhafaza etmesini diliyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Karatutlu...

15.- Kahramanmaraş Milletvekili İrfan Karatutlu'nun, depremde etkilenen hayvancılık sektörüne ilişkin açıklaması

İRFAN KARATUTLU (Kahramanmaraş) - Sayın Başkan, hafta sonu Kahramanmaraş'ta hayvan yetiştiricileriyle bir araya geldim. Deprem, hayvancılık sektörünü de etkiledi. Kahramanmaraş Damızlık Koyun ve Keçi Yetiştiricileri Birliği Başkanı Vakkas Kuzu, deprem bölgesinde hayvan barınakları ve

işletmelerinin zarar gördüğünü, birliklerdeki kayıtlı üyelerin yüzde 50 azaldığını belirtti. İşletmeler, işçi çıkarıyorlar. Meralar hibe şeklinde verilmelidir, uygun faizli banka kredileri verilmelidir. Anaç koyun veya keçilere teşvik verilmiyor, yavruya verilmesi uygun değildir. Çiftliklerde çalışan işçilere sigorta desteği verilmelidir. Yem teşviki yapılmalıdır, saman fiyatları artmıştır. Suriye’den kontrolsüz koyun ve keçi girişi engellenmelidir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Özcan...

Buyurun.

16.- Tekirdağ Milletvekili Mestan Özcan'ın, AK PARTİ'ye ilişkin açıklaması

MESTAN ÖZCAN (Tekirdağ) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; biz AK PARTİ olarak kavga üretmek için değil istişare ve ortak akıl için varız. Birbirine tuzak kuranlardan, birbirini engelleyenlerden hiç olmadık. Biz, aynı inancı paylaşan, aynı hedeflere yürüyen bir kadroyuz. Bizi şahsi çıkarlar bir araya getirmedi, bizi bir arada tutan milletimize duyduğumuz büyük sevdadır. Bizim gayemiz bellidir; halkımıza hizmet ederek Allah'ın rızasını kazanmak. Milletimize olan sevgimizi her gün büyütürken durmadan, yorulmadan "Türkiye Yüzyılı" diyerek yolumuza devam ediyoruz. Biz aziz milletimize sırtımızı dönmedik, milletin sorunlarına da gözümüzü kapatmadık, Allah'ın izniyle bundan sonra da kapatmayacağız. Yirmi dört yıldır bu partinin kapısından çok şükür ne kibir girdi ne de millete tepeden bakan bir anlayış.

Biz milletimiz için, Tekirdağ için, Türkiye için buradayız çünkü bizler lafla değil hizmet ve eser siyasetiyle yolumuza devam ediyoruz diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Türkoğlu...

17.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, gazi sayılmayan 23 bin vatan evladına ilişkin açıklaması

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Görevi başında terörle mücadelede kurşunla, şarapnelle, bombayla yaralanan ama yıllardır resmî gazi sayılmayan 23 bin kahraman vatan evladı ne olacak? Niye oyalayıp duruyorsunuz bu kahramanları? 675 sayılı KHK'yle 15 Temmuzda yaralananlara gazilik ünvanı verildi ama terörle mücadelede yıllardır bedel ödeyenlere neden hâlen bu hak verilmiyor? Bu insanlar lütuf değil haklarını istiyor. Gazilik hakkı sadaka değil onurun devletçe tescilidir. Yani "Sen vurulurken gaziydin ama şimdi Niyazi oldun." mu diyorsunuz? Yıllardır görmezden gelinen bu 23 bin kahramanın gazilik hakkını verin.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Barut...

18.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, halkın ve ülkenin içinde bulunduğu duruma ilişkin açıklaması

AYHAN BARUT (Adana) - Sayın Başkan, AKP eliyle halkımızın ve ülkemizin geleceği çalınıyor. Geniş tanımlı işsizliğin 13 milyona dayandığı ülkemizde açlık sınırı 26 bin, yoksulluk sınırı 85 bin lirayı aştı. Asgari ücret 22 bin, emekli maaşı 14.500 lira. Halkımıza sadece açlık, yoksulluk ve sefalet dayatılıyor. İcradaki dosya sayısı 24 milyona çıktı. Faizlerin yüzde 55 civarında olduğu ülkemizde yurttaşlarımızın kredi borçları 4 trilyon 691 milyar aştı. Çiftçisinden esnafına, sanayicisinden emeklisine herkes çözüm ararken sarayın günlük masrafı 39 milyon lirayı geçiyor. Tüm bunların sorumlusu ise yazlık, kışlık, uçan ve yüzen saraylarda sefa sürüyor. Bu nedenle, ülkemizin dış ticaret açığı bu haziran ayında yüzde 38,8 arttı. Bu kara düzeni değiştireceğiz.

BAŞKAN - Sayın Aşıla...

19.- Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşıla'nın, Meclisten geçen İklim Kanunu'na ilişkin açıklaması

MEHMET AŞILA (Kocaeli) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Tek dünya devleti olma yolunda Birleşmiş Milletler ve Dünya Ekonomik Forumunun Paris İklim Anlaşması üzerinden planladığı tüm değişim projelerini hayata geçirecek İklim Kanunu maalesef kabul edildi. Bu millet pandemi zokasını yuttu, sözde İklim Kanunu'nu da yutar çünkü başına neler geleceğinden habersizler.

Ayrıca, salavatışerif getirerek küreselcilerin dayatması olan İklim Kanunu'nu meclisinden geçiren başka ülke de bulamazsınız zaten. Çocuklarımız, ülkemiz ve geleceğimiz adına Türkiye Büyük Millet Meclisinde bu kanuna “evet” oyu veren her bir elden, mazeretsiz Meclise gelmeyerek dolaylı katkıda bulunanlardan da davacıyım diyor, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Koca...

20.- Mersin Milletvekili Perihan Koca'nın, memur ve emekliler için belirlenen temmuz ayı zam oranına ilişkin açıklaması

PERİHAN KOCA (Mersin) - Bir avuç para babası azınlığın, patronların iktidarı olan AKP, yalancı kurumu TÜİK eliyle açıkladığı verilerin ardından memur ve SSK emeklilerinin temmuz ayı zam oranını belirledi. SSK ve BAĞ-KUR emeklileri yüzde 16,67; memur ve memur emeklileri yüzde 15,56 zam alacak. Açlık sınırının 26 bini geçtiği, yoksulluk sınırının 85 bini geçtiği koşullarda bu komik zamlarla milyonlarca işçiyi, emekçiyi, emekliyi enflasyonun altında ezim ezim ezecekler. Yetmezmiş gibi, insanca bir ücret talep eden emekçiyi, doğal gaza yapılan yüzde 24,6'lık zamda olduğu gibi, zam furyalarıyla bir lokma ekmeğe muhtaç hâle getirecekler. Bu zam, zulüm iktidarının halka açıklıktan, yoksulluktan, sefaletten başka vadedecek hiçbir şeyi yoktur. İnsanca bir yaşam için derhâl AKP iktidarından kurtulmak sorumluluktur.

BAŞKAN - Sayın Bilici...

21.- Adana Milletvekili Bilal Bilici'nin, emekli maaşına yapılacak zamma ilişkin açıklaması

BİLAL BİLİCİ (Adana) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Yapılan yüzde 15 ve yüzde 16 zam açıklaması emekliler için maalesef sadaka tutarında olmuştur ve emekliler hakkını helal etmeyecektir. 14.469 lira olan en düşük emekli maaşına sadaka tutarında yapılan bu zam aynı zamanda yüz karasıdır. TÜİK enflasyon oranı yüzde 35, ENAG enflasyon oranı yüzde 68 iken yüzde 16 zammı hak ediyor mu emekliler, bunu soruyorum?

Şimdi, şunu da sormak istiyorum: Pazarda, markette, çarşıda ve faturalarda fiyat artışları sadece yüzde 16 tutarında mı? Daha dün doğal gaza yüzde 24 zam yapıldı ve emeklilerin durumu içler acısı. Emekliler nasıl kira ödeyecek, nasıl torunlarına harçlık verecek, elektrik, doğal gaz faturalarını nasıl ödeyecek, bunu soruyorum ve vicdanlarınıza bırakıyorum?

BAŞKAN - Sayın Alp...

22.- Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'in, Ani Antik Kenti'ne ilişkin açıklaması

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın milletvekilleri, dünyada yeri doldurulması imkânsız, 100 Kültür Mirası arasında sayılan Ani Antik Kenti Kars'tadır. Ani Antik Kenti'nin dinsel, kültürel, mimari zenginlikleri kadar Türkiye açısından çok ciddi ekonomik ve stratejik değeri de vardır. Dünya kültürel mirası ve Türkiye için yaratacağı fırsatlar açısından son derece önemli olan Ani'nin korunması için tüm idarecileri, turizmcileri, iş dünyasını, akademisyenleri ve bakanlıkları beraber çalışmaya ve Ani'de devam eden restorasyonlara gerekli ödenek ve destekleri ayırmaya davet ediyorum efendim.

BAŞKAN - Sayın Akbulut...

23.- *Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, Burdur'un yaylalarının yol sorununa ilişkin açıklaması*

İZZET AKBULUT (Burdur) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; göller, güller, gönüller diyarı Burdur'umuzda muazzam derecede güzel yaylalarımız da var. Burdur'umuzun merkezinde Aziziye Yaylası; Çavdır'ımızda Kozağaç Yaylası; Yeşilova'ya, Tefenni'ye, Karamanlı'ya hitap eden Eşeler Yaylası; Bucak'ta Kumar Yaylası, Kemer'de Akpınar Yaylası; Dirmil'imizde Kırkpınar Yaylası; Gölhisar'da da Böğürdelik Yaylası gibi çok güzel, görülmeye değer yaylalar var.

Hafta sonu Kozağaç'ta yayla şenliği yapılacak. Burdur'un etrafından, Burdur'dan, birçok yerden misafirlerimiz, Kozağaçlı hemşehrilerimiz o yaylada olacak. Ama bütün yaylalarımızda aynı sıkıntı var, yollarının ne yazık ki giderken, gelirken muazzam derecede tozlu olması. Birçok vatandaşımız zorluk çekiyor, imar dışı görünüyor ama buraları turizm alanı olarak belirlersek, bu yayla yollarını da güzellekle yaparsak hemşehrilerimiz çok memnun olacaktır diyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN - Sayın Kasap...

24.- *Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap'ın, Gediz'e ilişkin açıklaması*

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Gediz Murat ağı yanıyor şu anda. Gediz'de çok ciddi bir yangın var ve bugün 3'üncü gün, söndürülemiyor. Yangın söndürme araçları ve ekiplerin bir kısmı İzmir'e gittiği için gafil avlandı ve Gediz'de gerçekten çok ciddi bir yangın var.

Gediz'de aynı zamanda da altın madeni için ısrarla, on yıldır ısrar eden firmalar -yabancı firmalar, yabancı ortaklı- Gediz'i yok etmeye çalışıyor ki Gediz, hem tarihî önemi var, doğal olarak çok iyi bir yer, kış turizmi, kar turizmi yapılabilen bir yer. Aynı zamanda, Uşak'ın, İzmir'in, Manisa'nın su kaynağı, çok ciddi su kaynağı Gediz Nehri'ni yok ediyorsunuz, Gediz'i ve Murat Dağı'nı yok ediyorsunuz, madene izin veriyorsunuz. Öbür taraftan da yangın için gereken tedbirlerde gecikiyorsunuz. Tüm Türkiye yanıyor.

Gediz'i yok etmek sizin zamanınıza nasip olmayacak, onu söyleyeyim. Tekrar tekrar ısrar eden firmalara rağmen madene...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Yıldırım Kara...

25.- *Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, Hatay'daki deprem konutlarına ilişkin açıklaması*

NERMİN YILDIRIM KARA (Hatay) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

6 Şubat 2023 depremleri sonrasında gösterilen çabanın somut biçimlerde nihayete ermesi durumunda takdir ettiğimizi ifade ediyoruz ancak yıl sonuna kadar yapılması planlanan konutları da takip ettiğimizi ifade ediyoruz. Bugüne kadar Hatay'da 68 bin konutun teslimi yapıldı ancak AFAD'dan hak sahipliği 159 bin. Şimdi, bu konutlarla ilgili pratikte birtakım sorunlar geliyor. 2025 Ocak ayında Antakya Kisecik'te kurası çekilen konutun hak sahibi yurttaş geri Hatay'a tayinini istemesine rağmen henüz konutunu göremedi. Elinde sadece hak sahibi olduğuna dair bir ekran görüntüsü var. Yine, Antakya Dikmece'de 6'ncı bölge, 1'inci etapta elektrik yok, su yok, asansör yok, numarataj yok dolayısıyla insanlar ne yapacaklarını bilemiyorlar. Bu konudaki şikâyetler gerekli adımların...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Fırat...

26.- *İstanbul Milletvekili Celal Fırat'ın, 2 Temmuz Sivas ve 3 Temmuz Çorum katliamlarının yıl dönümüne ilişkin açıklaması*

CELAL FIRAT (İstanbul) - Sayın Başkan, Türkiye tarihine kara bir leke olarak kazınan 2 Temmuz 1993 Sivas, 3 Temmuz 1980 Çorum katliamlarının yıl dönümünde yaşamını yitiren canlarımızı saygıyla, minnetle anıyorum. Bundan tam kırk beş yıl önce Çorum'da yaşayan yurttaşlarımız inançları,

kimlikleri nedeniyle sistematik bir saldırının hedefi olmuşlardır. 57 canımız hayatını kaybetti, yüzlerce canımız yaralandı, binlerce Alevi yurttaş da topraklarından göç ettirildi. Çorum katliamı adaletsizliğin, ayrımcılığın, cezasızlığın acı bir örneğidir. Ne yazık ki faillerinin büyük bir çoğunluğu yargı önünde hesap vermemiş, toplumsal hafıza da bu acıyla yeterince yüzleştirilmemiştir. Hukukun, adaletin tüm yurttaşlara eşit mesafede olduğu, toplumsal hafızada bu acıyla yeterince yüzleştirilmemiştir. Hukukun bir an önce yerine getirilmesi, başta Alevi toplumu olmak üzere bu ülkede ayrımcılığa uğramış tüm kesimler için adaletin, eşit yurttaşlığın, toplumsal barışın sağlanması çağrısını yineliyorum.

BAŞKAN - Sayın Sümer...

27.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, TÜİK'in açıkladığı enflasyon oranına ilişkin açıklaması

ORHAN SÜMER (Adana) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

TÜİK'in açıkladığı verilere göre haziran ayında yıllık enflasyon yüzde 35, ENAG'a göre yıllık enflasyon yüzde 68. Bu rakamlarla emeklinin, memurun, işçinin, asgari ücretlinin maaşı gasbedilip vatandaş kuru ekmeğe muhtaç edilmişken AKP iktidarı 2025 yılının ilk beş ayında 9 milyar TL kira, 583 milyon lira temsil ve ağırlama harcaması gerçekleştirmiş. Daha da üzücü olan ise milletin ne yaşadığından bihaber olan saray gizli hizmet giderleri denilen örtülü ödenekten tam 5,5 milyar lira harcama yapmış. Yapılan lüks harcamalar ülkedeki yaşamın, ekonomik krizin sadece vatandaş için var olduğunun kanıtıdır. AKP iktidarının ve yandaşlarının sefa içinde yaşamaya devam ettiğini ve halkın parasıyla zenginleştiklerini üzülerek gözlemliyoruz. Halkın vergileri sarayın saltanatını sürdürmek için değil, milletin ihtiyaçlarını karşılamak için vardır.

BAŞKAN - Sayın Suiçmez...

28.- Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in, cezaevindeki Beylikdüzü Belediye Başkanı Mehmet Murat Çalık'a ilişkin açıklaması

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Sayın Başkanım, Beylikdüzü Belediye Başkanımız Sayın Mehmet Murat Çalık geçirmiş olduğu lenf kanserinin tekrarlaması riski altındadır. Yarın ameliyata alınacağını öğrendik. Cezaevleri ölüm evleri olmamalıdır, kutsal olan yaşam hakkıdır. Hakkında dava açılıp açılmayacağı dahi belli olmayan Başkanımızın cezaevi şartlarında tutulup hastalığının nüksetmesini sağlamak yargısız infazdır. Kamu vicdanı bu durumdan son derece rahatsızdır. Siyasi amaçlı hedeflere kurban edecek tek bir kişimiz bile yoktur. Sayın Adalet Bakanına sesleniyorum: Etkin tedavisinin sağlanması için Sayın Çalık'ın derhâl tahliyesi sağlanmalıdır.

Teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN - Sayın Çakır...

29.- Kocaeli Milletvekili Sami Çakır'ın, su kıtlığına ilişkin açıklaması

SAMİ ÇAKIR (Kocaeli) - Sayın Başkan, dünyanın değişim, dönüşüm sürecinin, teknolojinin yorucu, yıkıcı ve kalıcı etkisinin yanı sıra insanın doğayı, doğal kaynakları hoyratça kullanılmasına bağlı olarak karşı karşıya olduğumuz ekoloji ve iklim değişikliğinin dünyayı telafi edilemez bir yere sürüklediğini görmek durumundayız. Dünya ve ülkemiz bir susuzluk, su kıtlığı cenderesine doğru hızlı bir şekilde yol alıyor. Susuzluğun yaşamı nasıl etkileyeceği tahminleri ve öngörülerine rağmen eylem ve tedbirleri alma noktasında devlet, millet el ele verip gerçekten yapmamız gerekenleri yapmaya devam edemezsek bu labirentten çıkış yok. Ters akıntı bizi boğacak. Irmakları, dereleri, gölleri ve nehirleri besleyen tüm kaynaklar yetersiz kalıyor.

“Zararın neresinden dönülürse kârdır.” diyerek dünya ve ülke olarak yeni strateji ve çalışma metotları ortaya koymalıyız, koyabilmeliyiz diyor, Genel Kurulu ve milletimizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Sarıtaş...

30.- Siirt Milletvekili Sabahat Erdoğan Sarıtaş'ın, Artvin merkezli bir soruşturma gerekçesiyle tutuklanan 5 gazeteciye ilişkin açıklaması

SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Geçtiğimiz haftayı, bir kez daha, gazetecilerin gözaltına alındığı, tutuklandığı haberleriyle geçirdik maalesef. Bu kapsamda Artvin merkezli bir soruşturma gerekçesiyle 5 gazeteci tutuklandı. Bu ülkede gazetecilik ne yazık ki uzun süredir cezalandırılan bir meslek hâline gelmiştir. Oysa basın özgürlüğü halkın doğru bilgiye ulaşma hakkıdır ve demokratik toplumların vazgeçilmez koşuludur. Basının susturulduğu bir yerde hukuktan da demokrasiden de söz edilemez. Çağrımız nettir: Gazeteciler derhâl serbest bırakılmalı, gazetecilik üzerindeki yargı baskısı ve sansür mekanizmaları son bulmalıdır. Meclis ve tüm kurumların görevi eleştiren medyayı bastırmak değil, basın özgürlüğünü güvence altına alacak yasal ve yapısal düzenlemeleri hayata geçirmektir.

Teşekkürler.

BAŞKAN - Sayın Dinçer...

31.- Mersin Milletvekili Talat Dinçer'in, lokanta ve benzeri hizmet sektöründe uygulanan KDV oranlarına ilişkin açıklaması

TALAT DİNÇER (Mersin) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Gıda sektöründe faaliyet gösteren lokanta, restoran ve kafeler mal alımlarında yüzde 1 KDV öderken hizmet satışlarından yüzde 10 ile yüzde 20 arasında KDV tahsil edilmektedir. Bu fark işletmelere ciddi bir vergi yükü oluşturmakta, işletmelerin mali dengesini bozmakta ve nakit akışlarını olumsuz etkilemektedir. KDV iadesi alınmadığı için bu fark doğrudan işletmenin sırtına binmektedir. Bu durum küçük işletmeleri kayıt dışılığa zorlamaktadır. İşletmelerin kazançlarından fazla vergi yükü doğmaktadır. Lokanta ve benzeri hizmet sektöründe KDV oranları girdiyle uyumlu hâle getirilmeli, ara oranlar uygulanmalı ve kâr marjına göre vergilendirme seçenekleri getirilmelidir. Maliye Bakanlığını bu konuda göreve davet ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Gül...

32.- Siirt Milletvekili Mervan Gül'ün, Hazreti Muhammed'e yönelik hakarete ilişkin açıklaması

MERVAN GÜL (Siirt) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Peygamber Efendimiz Hazreti Muhammed'e yönelik hakaret, inancımıza ve kimliğimize yapılmış alçakça bir saldırdır. Milyonlarca Müslüman'ın kalbini kanatmıştır. Bu provokasyon ifade özgürlüğü değil, açık bir saygısızlıktır. Adaletin tecelli edeceğine inanıyor, kutsal değerlerimize uzanan elleri kınıyoruz. Müslümanlar olarak hukukla ve Peygamber Efendimiz'in ahlakıyla tepkimizi ortaya koyacağız.

Son olarak, yeryüzünde hiç kimse onun kadar sevilmedi, sevilmeyecek. Sonsuz salat ve selam eşrefimahlukat olan Hazreti Muhammed Mustafa'ya olsun.

(Hatip tarafından salavatışerifin okunması)

MERVAN GÜL (Siirt) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Sayın Kordu...

33.- Tunceli Milletvekili Ayten Kordu'nun, orman yangınlarına ve 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne ilişkin açıklaması

AYTEN KORDU (Tunceli) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Günlerdir her yerde aynı anda ve birçok il ve bölgede yangınlar çıkmaktadır. Geçen sene binlerce alan ile Mardin'de 11 kişi yanarak yaşamını yitirdi, yüzlerce can, hayvan dâhil doğal yaşam yok oldu. Neden? Çünkü yeterince önlem alınmıyor. İktidarın yangınlara ilişkin açıklaması ciddiyetten uzak, her dönem aynı tekrarları içermektedir. Ormanlar yanıyor, canlılar ölüyor, halk yalnız bırakılıyor. Hatay'da

insanlar yine “Yalnızız!” yine “Kimse yok!” diye bağıyor. Bu yangınlar tesadüf mü? Aynı anda aynı yoğunlukta başlayan yangınların arkasında ne var? Ormanları yakarak imara mı, madencilğe mi alan açılıyor hem de maden yasaları tüm tepkiye rağmen hızla çıkarılırken? Bu sorular artık kamuoyunda daha yüksek sesle sorulmaktadır. Yangınlara müdahale geciktiriliyor çünkü hâlâ yeterli ekipman, planlama ve siyasi irade yok. Bu, doğayla birlikte halkın da canının ve malının, varlıklarının göz göre göre tehlikeye atılmasıdır. Bu sorumluluğu taşıyan herkesin hesap vermesi gerekiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AYTEN KORDU (Tunceli) - Yaşamı, geleceği yok eden Maden Yasası’nı geri çekin, yangınlara karşı hızlıca uluslararası acil yardım çağrısı yapın. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Öztürk...

34.- Bursa Milletvekili Hasan Öztürk’ün, TÜİK’in açıkladığı enflasyon oranına ilişkin açıklaması

HASAN ÖZTÜRK (Bursa) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Nihayet haziran ayı enflasyon rakamı açıklandı. Ben, bu rakamı hazırlayan ve bu rakamı bu noktada tutan herkese yazıklar olsun diyorum. Bütün emeklinin, memurun ve emekçinin maaşını belirleyecek bu rakamla birlikte yüzde 16,67’lik bir altı aylık enflasyon hesabı yapıldı. ENAG’ın yüzde 29,7. Arada neredeyse yüzde 101 fark var. Özellikle mayıs ayı farkları yüzde 140, haziran ayı farkı ENAG ve TÜİK arasında yüzde 123 gibi akıl almaz bir hesap farkıyla bu milletin cebinden bu milletin emeğini alanlara bir kez daha yazıklar olsun diyor ve bunu bu millete layık görenleri de bu Meclisten kınıyor ve onları bu milletin unutmayacağını, kimsenin de unutmayacağını bir kez daha ifade ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Arpacı...

35.- Denizli Milletvekili Şeref Arpacı’nın, Denizli’de üretimi durdurma kararı alan bir fabrikaya ilişkin açıklaması

ŞEREF ARPACI (Denizli) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

Bu kürsüden defalarca sanayicinin, üreticinin, ihracatçının sorunlarını dile getirdik. Ne yazık ki iktidar vekilleri ve Hükûmet kulaklarını kapatmak dışında hiçbir şey yapmadı. İçim parçalanarak seçim bölgem Denizli’den Türk sanayisi adına kötü bir haberi sizlerle paylaşmak istiyorum: 1973 yılından beri yani elli iki senedir Denizli’de faaliyet gösteren ŞİŞECAM fabrikası üretimi durdurma kararı aldı. Elli iki senedir tüm zorluklara karşın üretime ara bile vermeyen bir fabrika, uyguladığımız politikalar ve enflasyona dayanamıyor, kapanıyor arkadaşlar. “Üretim, istihdam, ihracat!” diyen arkadaşlar nerede? Türk sanayisi bitiyor, Sanayi Bakanı nerede? (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Şimdi, söz talep eden Grup Başkan Vekillerine söz vereceğim.

Sayın Özdağ, buyurun.

36.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ’ın, cezaevlerindeki hasta tutuklulara ve hükümlülere, Hazreti Muhammed’le ve Hazreti Musa’yla ilgili bir karikatür paylaşan dergiye, orman yangınlarına, İklim Yasası’na, açıklanan enflasyona ve zam oranlarına, fahri Kur’an kursu öğrencilerinin haklarına, giderilmesi gereken bazı mağduriyetlere ve NATO üyesi olan ülkelere getirilen yüke ilişkin açıklaması

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Cezaevlerinde hem tutuklu hem de hükümlü olarak ağır hastalar var; bunlarla ilgili olarak Türkiye Cumhuriyeti devleti kendine yakışır tarzda davranmalı, bir hukuk devleti olduğunu, bir sosyal devlet olduğunu göstermelidir. Bu, sadece tutuklular için değil hükümlüler için de geçerlidir çünkü bir devletin ne kadar demokratik ve hukuk devleti olduğu kendi vatandaşlarına -tutuklu değil hükümlü bile olsa- yapmış olduğu davranışlarıyla ölçülür; bu, o devletin onurudur ve şerefidir. Burada bir belediye başkanı tutuklandı, ağır hasta olarak cezaevinde kalıyor, kendisi lenf kanseri ve yarın da ameliyat olacak; bu noktada hassasiyet gösterilmesi gerekmektedir, o nedenle de evinde istirahat etmesinde fayda vardır diyorum.

İkinci olarak bir ironi yapayım: Bu Leman dergisi Peygamber Efendimiz’le ve Hazreti Musa’yla ilgili hadsiz bir karikatür paylaştı ve ardından da protestolar meydana geldi. Bu protestolarda da taşkınlıklar ve aşırılıklar vardı. Peki, bu Leman dergisinin baskısını kim yapıyor? İhlas Gazetecilik. Peki, dağıtımını kim yapıyor? Turkuvaz Dağıtım yapıyor. Ya, paraya gelince bunlarla beraber oluyorsunuz da ötekileştirmeye gelince, kamplaştırmaya gelince, kutuplaştırmaya gelince de maşallah, üstünüze de yoktur diyorum. Ha, basmasınlar mı? Bassınlar ama bu tür şeyleri yapanları da kamuoyu bilsin diye de buradan özellikle söylemek istiyorum.

Orman yangınları içimizi acıtıyor ve kalkıyor, burada milletvekilleri de konuştu, Bakan konuşuyor. “Efendim, şu kadar arazözümüz var.” “Bu kadar helikopterimiz var.” “Bu kadar gece görüşlü helikopterimiz ve uçağımız var.” Ya, olsaydı bunlar, bu yangınlar olur muydu? Türkiye’nin tamamı yandı hemen hemen ya! Elli yılda, yüzyılda ancak bu ağaçları telafi edebileceğiz; bu toprakları tekrar yerine elli yılda, yüz yılda koyabileceğiz. Suyumuzu koyamayacağız, iklimimizi koyamayacağız, havamızı koyamayacağız, ırmaklarımızı koyamayacağız, hayvanlarımızı koyamayacağız, mikroorganizmalarımızı koyamayacağız; niye önceden tedbir almıyorsunuz?

Soru önergeleri veriyoruz, “Kaç tane helikopteriniz vardır.” diyoruz. “Efendim, helikopter envanterimize yeni helikopterler ekledik.” Kaç tane var kardeşim? Hatay’dan ta Çanakkale’ye kadar niye tedbirler almadınız siz? Niye uyuyorsunuz siz? Çünkü neden? Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi bu problemlerin tamamının anası. Diyorsunuz ki: “Sayın Cumhurbaşkanından talimat bekliyoruz.” veyahut da “Talimat aldık.” Demek ki bu noktada talimat almada ya siz geciktiniz, ihmal ettiniz veyahut da Sayın Cumhurbaşkanı talimat vermede gecikti ki bunun sonucunda bu ormanlar yanmaya devam ediyor. O nedenle, bu Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminden kurtulun ve de kurtulmakla beraber de hantal bürokrasiden, oligarşik bürokrasiden de kurtulun diyorum.

İsrarlama ve de birilerinin Avrupa Birliği’ne şirin görünme İklim Yasası dün gece maalesef buradan geçti arkadaşlar. Bu yasa bir imtiyaz yasasıydı, zenginlere bir imtiyaz yasasıydı. Paranız varsa, zenginseniz, yatırım yapıyorsanız, yatırım yaparken suyu kirletebilirsiniz, havayı kirletebilirsiniz, toprağı kirletebilirsiniz, “Verirsiniz parayı, istediğinizi yaparsınız.” diyerek ama bunun ceremesini ülkemiz çekecek, göreceksiniz. Yakında bununla ilgili olarak da bir torba yasa daha getirip “Ama yanlış yapmışız.” derseniz de biz şaşımayacağız.

Enflasyon ve zam oranları... Enflasyonu açıkladı TÜİK. TÜİK 1,37 olarak bu ayın enflasyon rakamını açıkladı ve enflasyon da yüzde 35,05’miş. Ya, kim inanır buna Allah aşkına? Mutfaktaki enflasyonun ne kadar olduğunu bilmiyor musunuz? AK PARTİ milletvekilleri de biliyor ve bütün kamuoyu da biliyor. Kiralardaki enflasyonu bilmiyor musunuz? Akaryakıttaki enflasyonu, mazottaki enflasyonu, kreşlerdeki, ulaşımdaki, elektrikteki, doğal gazdaki enflasyon miktarlarını siz bilmiyor musunuz? Biliyorsunuz, çok da rahat biliyorsunuz ama maaşlara geldiği zaman düşük gösteriyorsunuz. 16 milyon maaşını bir noktada TÜİK gasbediyor, sizler de bu gasba bir noktada göz yumuyorsunuz hatta bir noktada talimat vererek de bu gasbın ortağı hâline dönüşüyorsunuz. TÜİK, enflasyonu gerçeğin yarısı kadar göstermek için film fırıldak çevirirken tarihimizin en büyük hırsızlığına meşruiyet kazandırmakta ve ortak olmaktadır. Emekli, memur ve asgari ücretlinin maaşlarının çalınması hırsızlık değilse nedir? TCK’de buna “yardım ve yataklık” denir arkadaşlar. Bu ülkede çok büyük hırsızlar var ve itibar da görüyorlar. Bana göre en büyük hırsızlık enflasyonun bizzat kendisidir ama onunla aynı hırsızlığa ortak olan ise TÜİK’in, enflasyonu gerçeğin yarısı kadar göstermesidir.

Bir diğer hususa gelince; Kur’an kursu, fahri Kur’an kursu öğreticileri... Müttevazılığı, kul hakkını önemseyen, komşusu aç iken tok yatmayı zül kabul eden bir inancın mensubu bir din insanının kamuoyuna yansıyan çok yavan, çiğ davranışlardan biri; Müslüman olarak o kadar rahatsız oluyorum ki inanm, bu konuları konuşurken defalarca düşünüyorum. Acaba bir kişinin bir mümine yakışmayan

işlerini anlatırken dinimize, inancımıza bir bühân gelir mi diye de tereddüt etmiyor değilim ama mesele kul hakkı ve dinimize bizzat kendilerinin verdiği zarar olunca susmanın dilsiz şeytan olmakla eş değer olduğunu da biliyorum değerli milletvekilleri.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Bakınız, bu ülkede yatağa aç giren müminler var, insanlar var ama bu zat “Bana bir Audi 8’i bile çok gördüler.” diyerek konuşabiliyor. Binlerce defa yurt dışı gezileriyle kendilerine ayrılan o dev bütçeyi har vurup harman savurarak yılın ortası gelmeden bir o kadar daha bütçe istemeyi de ihmal etmiyorlar. Bir de burada bir vakıf var, bu vakıf için şöyle söyleniyor: “Bu vakıftakiler son dokuz sene içerisinde 52 bin defa yurt dışına gidip gelmişler.” Bu rakamı da açıklamaya davet ediyorum Diyanet İşleri Başkanlığını ama aynı Başkanlık, sınavları geçip emeğiyle çalıştırdığı mesela fahri Kur’an kursu öğrencilerinin haklarını gasbedebiliyor, onların özlük haklarını vermeyip cüzi paraya köle gibi, maraba gibi çalıştırabiliyor. Hani Peygamber’in ümmetiydiniz? O zaman “Çalışanlarınızın alın terleri kurumadan haklarını verin.” diyen Peygamber’in öğütüne niye riayet etmiyorsunuz?

Fahri geçici Kur’an kursu öğrencileri, 657’ye tabi olarak bir yılda 2 defa KPSS’ye giriyorlar ve aynı zamanda Diyanet İşleri Başkanlığının kendi iç bünyesindeki sınava giriyorlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Tamamlayacağım.

Mülakat puanı ve belirli belgelerle ek ders karşılığı yıllardır atama şartlarını taşıyarak, kadro ve özlük şartlarını taşıyarak hizmet ediyorlar. Fahri geçici Kur’an kursu öğrencileri on beş yıldır kadro bekliyor. Bu esnada sözleşmeli imamlarla ilgili kadrolar verdiniz 2 defa; doğru yaptınız, güzel yaptınız. Şimdi, bu insanlara ihtiyacınız yoksa niye fahri olarak çalıştırıyorsunuz, ihtiyacınız varsa niçin fahri olarak çalıştırıyorsunuz bu insanları? Hemen kadroya geçirin, KPSS’yle geçirin, mülakatla geçirin, kendi hizmet içi sınavınızla yapın bunları. O nedenle, sosyal güvenlik primlerini 8-9 gün yatırmayın bunların, bir ay yatırın. Bunların maaşları da asgari ücretin altında, bunları da eziyorsunuz, 30 gün üzerinden primlerini yatırın.

Ayrıca, çok önemli bir konuya temas etmek istiyorum. EYT’lileri yıllarca inim inim inlettiniz biliyorsunuz. Çıraklık mağdurları var, bunlar aynı zamanda çok ciddi şekilde mağduriyet yaşıyorlar. 5000 prim günü var EYT’lilerle ilgili, bunu gideremediniz. BAĞ-KUR’luların ihya sorunları ve tescil sorunları var, orada duruyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - 8’inci dakika, son dakika.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Tamamlayacağım efendim.

BAŞKAN - Buyurun.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Söz verdiğiniz hâlde 3600 prim günü olanları hâlâ emekli etmediniz. Taşeron belediye işçilerini ve KİT’lerdeki taşeronları kadroya almadınız. Yardımcı hizmetler sınıfının görev tanımını niçin yapamadınız? Ekonomik ve hukuki sorunlarını gideremediniz. “Sözleşmeli” “ücretli” “kadrolu” diye öğretmenleri mobbinge ve açlığa mahkûm ettiniz; bu ücretli öğretmenliği de kaldırın, derhâl kadro verin bunlara. Söz verdiğiniz hâlde -1’inci derece memur olan dört meslek grubuna verdiniz- bütün meslek gruplarına söz vermiştiniz 2018 ve 2023 öncesinde, 1’inci derece

memurlar 3600 ek göstergeyi bekliyorlar. Emeklilere seyyanen zammı bu sefer unutmayacağınızı tahmin ediyorum, hem memurların hem de emeklilerin seyyanen zammı ihtiyacı var; bunları da bir an önce yerine getirmenizi temenni ediyorum.

Son söz olarak şunu söylemek istiyorum: NATO üyesiyiz biz, NATO üyesi olanlara yüzde 5'lik bir yük daha getirildi; Amerika Birleşik Devletleri getirdi, NATO üyeleri getirmedi, onlar dayattılar ve biz burada bir noktada egemen güçlerin ekmeğine yağ sürüyoruz. Bu noktada da yüzde 5'lik bir yük de Türkiye'ye fazla gelir diyoruz. Hani dünya lideriydi Sayın Erdoğan? Bununla ilgili bir itirazını bekliyoruz.

Genel Kurulun hayırlı çalışmalar yapmasını temenni ediyor, herkesi saygıyla selamlıyorum.

VI.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) ÇEŞİTLİ İŞLER

1.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Ankara'nın Mamak ilçesinden gelen muhtarlara "Hoş geldiniz." denilmesi

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Ankara Mamak ilçemizden mahalle muhtarlarımız Genel Kurulumuzu izlemektedirler; kendilerine hoş geldiniz diyoruz. (Alkışlar)

İYİ Parti Grubu adına Sayın Kavuncu.

Buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

37.- İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun, Mamak'tan gelen muhtarlara, farklı yıllarda 3 Temmuzda şehit edilenlere, görüşülecek olan 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne, zaman yönetiminin önemine, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine ve açıklanan enflasyon oranlarına ilişkin açıklaması

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Mamak'tan gelen muhtarlarımızı da sıranın bana gelmesinden istifade ederek ayrıca tekrar selamlıyorum; hoş geldiniz, var olarsınız. (Dinleyici locasından alkışlar)

Bugün 3 Temmuz, yıl dönümü 3 Temmuz tarihi olan 16 şehidimiz var, 3 Temmuzda hayatlarını kaybetmişler. Abdullah Horoz, Abdurrahman Gök, Nihat Köylü, Rıza Köstek, Tevfik Akkaya bunlardan sadece bazıları. Sizleri unutmadık, unutmayacağız, unutturmayacağız. Allah gani gani rahmet eylesin, ailelerine de sabırlar versin diyoruz.

Bugün, maden kanunu görüşülecek. Kanun teklifinin detaylarına inmeyeceğim, Komisyon üyemiz geneli üzerine yapacağı konuşmada kanun teklifiyle ilgili itirazlarımızı dile getirecek; aynı zamanda, maddeler üzerinde de önergelerimizi verdik fakat önemli bulduğum bir hususun üzerinde durmak istiyorum, o da şu: Bu hâliyle, bizim Türkiye Büyük Millet Meclisine gelen kanun tekliflerini sağlıklı bir şekilde tartışma imkânımız yok arkadaşlar. Özellikle iktidar partisine sesleniyorum: Getirdiğiniz kanun teklifinin önemli, haklı bulunan tarafları olabilir ama bu usulle bunu anlatabilme imkânınız da yok. Neden bunu söylüyorum? Bakın, kendi koymuş olduğunuz kurallara uymama hâliniz var. 4 Haziran 2022'de, 31856 sayılı Resmî Gazete'de bizzat Cumhurbaşkanı tarafından yayımlanan bir uygulama var, diyor ki: "Her kanun teklifinde muhakkak etki analizi yapmak zorundasınız, etki analizi yapmak mecburiyetindesiniz." Şimdi "Anayasa'yı değiştirelim." diyorsunuz ya; ya, bırakın Anayasa'yı, koyduğunuz kurallara uymuyorsunuz. Etki analizi önemlidir. Tekrar söylüyorum: Getirdiğiniz kanun teklifinin içerisinde gerçekten memleketin hayrına olacak işler olabilir ama konuşacak zaman tanımıyorsunuz; bunu ya kötü niyetten yapıyorsunuz ya da iş bilmezlikten yapıyorsunuz. Böyle bir yönetim anlayışı olamaz.

Bakın, ben milletvekiliyim, koridorlarda çaycılar, gazeteciler, görevli çalışan arkadaşlarımız bana soruyorlar “Meclis ne zaman kapanacak, nasıl çalışacak?” diye. Grup Başkan Vekili olarak ben önümüzdeki hafta ne yapacağımızı bilmiyorum, hangi kanun teklifini konuşacağımızı bilmiyorum. Gelmişiz, temmuz ayının neredeyse ilk haftasını bitireceğiz, komisyonlardan geçirmiş olduğunuz 5 tane kanun teklifi var. Hangi birini getireceksiniz? Ya, Allah rızası için deyin ki mesela: “Önümüzdeki hafta Karayollarını getireceğiz.” Biz de bütün grubumuz buna çalışalım. Ya da deyin ki: “Önümüzdeki hafta işte şu kanun gelecek.” Ona çalışalım. Yani ya bunu iş bilmezlikten yapıyorsunuz, planlamanız yok, zaman planlaması nedir, bunun kıymetinin farkında değilsiniz -ülke yönetiyorsunuz ya, devlet yönetiyorsunuz- ya da niyetiniz bozuk, diyorsunuz ki: “Biz bunu anlatmayalım, saklayalım, imkân vermeyelim, fırsat vermeyelim, salı günü konuşulacak kanunu biz bunlara pazartesi duyuralım, bir gün içinde ne çalışacaklarsa çalışsınlar.” Sonra da işte, ağaçlarımızın, ormanın, tabiatın konuşulacağı bir kanunla ilgili yirmi altı saat insanlık dışı bir çalışma ortamı yaratıyorsunuz. Buradaki güvenlik görevlisi arkadaşlar STK’dan gelen vatandaşlarımızı hırpalamak mecburiyetinde, zorunda kalıyor -zorunda da değil, kabul edilemez- çünkü ortam geriliyor. Ya, böyle bir usul, böyle bir anlayış olamaz; köy yönetmiyorsunuz, şehir yönetmiyorsunuz, ülke yönetiyorsunuz, ondan sonra da buradan hayır çıkmasını bekleyeceksiniz. Böyle bir sağlıksız zeminde çıkacak hiçbir kanun teklifinin ne memlekete ne ülkemize faydası olmayacaktır; öncelikle bunu vurgulamak istiyorum.

Zaman yönetimi çok önemli. Ben yıllarca uluslararası şirketlerde çalıştım, hep zaman yönetiminden bahsedilirdi. Zaman zaman derdim ki hatta babam da söylerdi, dedem de söylerdi, “Ya, zaman kıymetlidir.” derlerdi. Hakikaten o kadar kıymetli ki. Biz ocak ayında hangi ay tatile gideceğimizi bilirdik, hangi gün hangi toplantının olacağını bildirdik. Olağanüstü durumlar olabilir, araya başka konular girebilir ama sekiz aylık, üç aylık, beş aylık bir planı olur bir kurumun; yok çünkü zihniyet olarak buna uygun bir altyapınız yok. Evet, biz itiraz ediyoruz ve kabul etmiyoruz bu kanun teklifini ama beraberinde de gerekçesini sunuyoruz ve çözüm de öneriyoruz size.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Elbette ki bir ülkenin yer altı kaynaklarına, kömürüne, altınına, madenine o ülkenin insanların ihtiyacı vardır ama böyle olmaz. Diyorum ki: Bağımsız denetleme mekanizmasını çalıştırın; öyle bürokrasiyi hızlandıracamız diye ÇED raporunu aradan çekemezsiniz, kararları hızlandıracamız diye Cumhurbaşkanı Yardımcısının başkanlığında toplanacak bir kurula bütün yetkiyi veremezsiniz. Zamanı planlayamadığınız gibi bu denetim, yönetim işlerini de hiç beceremiyor, hiç anlamıyorsunuz. Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi bu ülkeye geldikten sonra, 8’inci yılında artık en ağır sonuçları milletimizin ve bizlerin burnuna dayamaya başlamıştır. En ağır sonuçlarıyla -ekonomik, hukuki, siyasi, çevre- her alanda Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Neydi? Güya Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi her şeyi hızlandıracaktı, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi çok daha çabuk karar alma mekanizmasını getirecekti. Şu getirdiğiniz kanun teklifi bile onun itirafı. Diyorsunuz ki: “Bürokrasi çok ağır işliyor.” Bakın, 8’inci yılı Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin. Bürokrasinin hâlen çok ağır olduğundan bahsedip hızlandırmak için yeni kanun teklifi getiriyorsunuz çünkü getirdiğiniz sistemin bu memlekete, bu millete hiçbir hayrı yok. Şimdi de bunu düzeltmeye kalkıyorsunuz. 8’inci yıldayız biz; bu kafayla, bu ülke çok daha büyük belalarla karşı karşıya kalacak maalesef.

Enflasyon oranları açıklandı. Kurnaz bir tüccar mantığı var iktidarın; kendi memuruna, işçisine zam yaparken TÜİK'in verilerini esas alıyor ama vergilere, harçlara, cezalara zam yaparken ENAG'ı bir anda hatırlıyorsunuz, ENAG'ın rakamlarıyla zam yapıyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - 8'inci dakika, son dakika.

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Bitiriyorum Başkanım, son sözüm.

BAŞKAN - Buyurun.

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Kendi insanına TÜİK rakamlarıyla zam yapan ama vergiye, harca, cezaya geldiği zaman bunun 2 katı, 3 katı zam yapan bir iktidar için herhâlde yapılabilecek en naif tanımlama “Kurnaz tüccar zihniyetiyle hareket eden, artık vicdanını kaybetmiş bir anlayışa sahipsiniz.” olur. Bir an önce Türkiye'nin bu iktidardan kurtulması lazım diyorum.

Saygılar sunuyorum.

VI.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

A) ÇEŞİTLİ İŞLER (Devam)

2.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Sakarya'dan gelen iş insanlarına “Hoş geldiniz.” denilmesi

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Sakaryalı iş insanlarımız Genel Kurulumuzu izlemektedirler; kendilerine hoş geldiniz diyoruz. (Alkışlar)

Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Sayın Erkan Akçay.

Buyurun Sayın Akçay.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

38.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Türkiye Büyük Millet Meclisinin Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi sayesinde kavuştuğu yapıya; “terörsüz Türkiye” sürecine, Mecliste kurulacak komisyona ve “Asırlık Birlik Sonsuz Kardeşlik” teması altında gerçekleştirecekleri buluşmalara, İsrail'in saldırılarına ve Batı Şeria'yla ilgili açıklamalarına ilişkin açıklaması

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi, öncelikle, kuvvetler ayrılığını daha belirgin hâle getirmiştir ve Türkiye Büyük Millet Meclisi, eski parlamenter sisteme göre daha demokratik ve güçlü bir yapıya kavuşmuştur. Bunu Türkiye Büyük Millet Meclisi bakımından şu şekilde başlıklar hâlinde saymak mümkündür:

Türkiye’de, başta genel seçimler olmak üzere bütün seçimlere katılım düzeyi nispeti çok yüksektir yani yüzde 87, yüzde 88’lerden ibaret bir katılım vardır. Bunu diğer demokratik ülkelerle mukayese ettiğimizde, örneğin Avrupa ülkelerindeki seçimlere katılımın neredeyse 2 katına yaklaşan bir yüksek katılım söz konusudur. Bir; yüksek katılım var.

İki: Vatandaşın verdiği oylar boşa gitmiyor, neredeyse yüzde 99’a varan bir temsiliyet söz konusudur Türkiye Büyük Millet Meclisimizde ve yine Meclisimizde bir çoğulculuk vardır yani 16 siyasi partinin, 6 parti grubunun bulunması da onun en büyük delilidir. Ayrıca, hiçbir siyasi parti de tek başına bir kanun çıkarma imkânına sahip değildir; bu da demokratik uzlaşmayı zorlayan bir yapıdır.

Yüksek katılım, yüksek temsiliyet, çoğulculuk ve uzlaşmacı yapı bir parlamentoda bulunması gereken en temel unsurlardır ki Türkiye Büyük Millet Meclisi de Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi sayesinde bu yapıya kavuşmuştur.

Sayın Başkanım, muhterem milletvekili arkadaşlarım; başarının sırrı sadece yaptığınızla değil ne zaman yaptığınızla da ilgilidir; doğru hamleyi doğru zamanda yapmak gerekir. Zamanın ruhuyla örtüşmeyen hiçbir girişim ne kadar iyi niyetli olursa olsun başarıya ulaşamaz. “Terörsüz Türkiye” hedefimiz de işte bu gerçeğin en somut misalidir.

Genel Başkanımız Sayın Devlet Bahçeli’nin 1 Ekim 2024’ten itibaren attığı samimi adımlar ve yaptığı çağrılar, asırlık terör kamburundan kurtulma yolculuğunda kritik bir milat olmuştur. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan’ın da bu sürece verdiği destek “terörsüz Türkiye” hedefimizi daha da güçlendirmekte ve kolaylaştırmaktadır. Bu süreçte bazı çevrelerin “ikinci Habur” ya da “tiyatro” gibi ifadelerle süreci itibarsızlaştırma çabaları milletimizin gözünden kaçmamaktadır. Hedefimize ulaşmamızı engellemek isteyenlere karşı her zamankinden daha fazla uyanık olmalıyız ve uyanığız.

Sözlerimi bu konuyla ilgili tamamlarken bir kez daha vurgulamak isterim ki Türkiye Cumhuriyeti terörle mücadelede edindiği engin tecrübelerle doğru zamanda doğru adımı atmıştır, bu yoldan geri dönüş yoktur; “terörsüz Türkiye” hedefine her zamankinden daha yakınız.

Ayrıca “terörsüz Türkiye” sürecinin toplumsal mutabakatla ilerlemesi açısından önem taşıyan iki önemli gelişme önümüzdedir: Bu adımlardan biri Meclisimizde kurulacak komisyondur, diğer bir adımsa “terörsüz Türkiye” için millî birlik ve dayanışma buluşmalarıdır. Sayın Genel Başkanımızın öncülüğünde başlatacağımız ve 9 ilimiz merkez olmak üzere 81 vilayetimizi kapsayan toplantılar, sadece bir parti faaliyeti değil tüm milletimizi kucaklayan bir millî seferberlik çağrısıdır ve adımdır. “Asırlık Birlik Sonsuz Kardeşlik” teması altında gerçekleştireceğimiz bu buluşmalar Edirne’den Kars’a, Sinop’tan Hatay’a, Şırnak’tan Trabzon’a kadar vatanımızın dört bir köşesini kapsayacaktır. Erzurum’dan İstanbul’a, Van’dan Gaziantep’e kadar 9 ilimiz merkez olmak üzere 81 ilimizde gerçekleştireceğimiz toplantılarla milletimizin her bir ferdine ulaşacağız.

Terör, sadece can alan bir tehdit değil aynı zamanda ekonomik kalkınmamızın, sosyal barışımızın ve gelecek hedeflerimizin önündeki bir engeldir. Bu mücadelede başarıya ulaşmanın yolu, devlet-millet kaynaşmasından ve toplumsal dayanışmadan, demokrasimizi ve kardeşliğimizi pekiştirmekten geçmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Bu buluşmalar vesilesiyle esnafımızla, çiftçimizle, işçimizle, memurumuzla, sivil toplum kuruluşlarımızla, şehit ve gazi derneklerimizle bir araya geleceğiz. Çünkü biliyoruz ki en büyük gücümüz birlik ve beraberliğimizdir, kardeşliğimizdir, dayanışmamızdır, demokrasimizdir, hukukumuzdur. 9 Ağustosta başlayıp 27 Eylülde tamamlanacak bu buluşmalar silsilesi, inanıyorum ki millî birlik ve kardeşlik ruhumuzu daha da güçlendirecek ve “terörsüz Türkiye” hedefimize giden yolda çok önemli bir kilometre taşı olacaktır.

Bizim davamız, Türk milletinin huzur ve refahıdır, barışıdır, kardeşliğidir; bizim hedefimiz, çocuklarımıza terörün olmadığı, barış ve kardeşlik içinde yaşayan güçlü bir Türkiye bırakmaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

ERKAN AKÇAY (Manisa) - İsrail, Gazze ve Batı Şeria’da insanlık onurunu hiçe sayan ve soykırıma varan terörist faaliyetleriyle insanlığı yaralamaya devam etmektedir. Dün akşamdan beri, insani yardım bekleyenlerin dâhil olduğu 29 masum insan İsrail saldırılarıyla acımasızca katledilmiştir. Bu hadise, sadece bir savaş suçu değil aynı zamanda insanlık tarihine kara bir leke olarak geçecektir. Ayrıca, İsrail Hükûmetinin Batı Şeria’yı ilhak edeceğine dair yaptığı açıklamalar uluslararası hukukun bir ihlali ve sömürgeci bir yaklaşımın tezahürüdür. Bu tür adımlar bölgedeki barış umutlarını zedelemekte ve kalıcı

bir çözümün önünde büyük bir engel teşkil etmektedir. Uluslararası toplumun bu duruma sessiz kalması bu suçların devam etmesine zemin hazırlamaktadır. Bizler, insanlık onurunu savunmak ve adaletin sağlanması için sesimizi yükseltmek zorundayız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Tamamlıyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN - 8'inci dakika... Son kez uzatıyorum.

Buyurun.

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Unutmayalım ki bu çağ, kimin ne söylediğini değil kimin sessiz kaldığını da hatırlayacaktır.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi adına Sayın Sezai Temelli.

Buyurun Sayın Temelli.

39.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, orman yangınlarına ve nedenlerine, görüşülecek olan 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne, açıklanan enflasyon rakamına, sağlık ve eğitim hizmetine ulaşımına ilişkin açıklamaları

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, yangınlar devam ediyor bildiğiniz gibi; dün de Ödemiş ve Çeşme'de çok büyük yangınlar söz konusu oldu. Gerçekten vicdanımız yanıyor, çok üzgünüz.

Bakın, bir fotoğraf daha göstereceğim. Bu fotoğrafa baktığınızda kül olmuş bir orman görüyorsunuz, orta yerinde de yerleşim yerleri. Yerleşim yerleri tabii çok büyük bir tehlike atlattı ama hemen şu soruyu sormak gerekiyor: O ormanın ortasında o yerleşim yerleri ne arıyor? O yerleşim yerlerine imar izni verdiniz, imar affı getirdiniz. O yerleşim yerleri orada oldukça daha çok ormanlarımız yanar. Bu yanan bölgenin yeniden orman vasfını kazanması kırk yıl ama bu yanan bölgeye yapacağınızı inşaatlar iki yılda orayı dolduracak. İşte, bu orman yangınlarının arkasında yatan gerçeklerden biri bu, maalesef bu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Bütün kıyılarımız yanmaya, kıyılardaki ormanlık alanlarımız yok olmaya devam ediyor ve biz tam da bu aşamada enerjiyle ilgili bir kanun teklifini görüşeceğiz. Bu kanun teklifinin de hedefinde ormanlar, zeytin ağaçları, su alanları söz konusu. Enerjiyle ilgili bu kanun teklifini görüşeceğiz, özellikle Muğla'daki termik santrallerin kömüre ulaşması amaçlı düzenlemeleri görüşeceğiz. Süper izin çıkıyor, belli kurullar oluşturularak stratejik madencilik önemseniyor ama sonuçta doğa katledilecek, bu stratejik madenciliğin de bu süper izinlerin de aslında bize hiçbir olumlu dönüşü olmayacak. ÇED raporlarını yok sayan, "ÇED Gerekli Değildir" diyen bir anlayışla hazırlanan bir yasa geliyor. Ne için? Madenler çıksın diye. Ne için? Kömürle elektrik üretilsin diye.

Peki, bu elektriği üretenler, bu rantı yakalayanlar ne yapıyorlar? Bu arazilerin yanma nedenlerinden biri elektrik iletim hatlarının aslında zamanında yenilenmemesidir. Yani kazanıyorlar, o rantın üzerine konuyorlar, kârlarına kâr katıyorlar, yapmaları gereken yatırımları yapmadıkları için de ormanlar yanıyor. Şimdi, böyle bir kabusun içindeyiz.

O nedenle buna son vermenin yolu; bir, bu yasaların geri çekilmesi; iki, her şeyden önce Meclisin acilen gerekli komisyonlarını kurup bugüne kadar doğaya karşı yapılmış yasaların hepsi üzerinde çalışmalar yapmasıdır. Bunu durdurmak zorundayız yoksa gerçekten ülkemizin, ormanlarımızın geleceği büyük bir tehdit altındadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; enflasyon rakamı açıklandı, mucize bir rakam -dün söylemiştik- geldi: 1,37. Evet, TÜİK Başkanı Doktor Erhan Çetinkaya'nın doktorası bankacılık ve finans üzerine yani büyük olasılıkla eğitiminde istatistik de okumuştur. Hep derler ya "İstatistik yalan

bilimdir.” diye; hayır, istatistik yalan bilimi filan değildir, istatistik masum bir bilimdir; insanlar kötü niyetlidir, TÜİK’in başındaki şahıs da kötü niyetlidir ve enflasyon üzerinde oynamasıyla bugün için emeklilerin ve emekçilerin alacağı zam oranı belirlenmiştir ve onların hakkı bir kez daha gasbedilmiştir. Bakın, resmî rakamlara göre TÜİK diyor ki: “Kiralara yüzde 43 zam yapabilirsiniz.” Neredeyse yüzde 45 ama emekçilere, emeklilere yüzde 15 zam yapılsın diye rakamlarla oynayabiliyor.

Bugün ENAG’ın da rakamları açıklandı. ENAG da enflasyonu yüzde 70 olarak açıkladı yani bir yerde yüzde 35, bir yerde yüzde 70. ENAG’ın rakamları neden sahicidir, neden daha gerçekçidir biliyor musunuz? TÜİK zaten bunu bizzat itiraf etmişti, demişti ki: “Hissedilen enflasyon aslında manşet enflasyonun 2 katıdır.” Yani sizin manşete yazdığınız ile hissedilen arasında yüzde 100 fark var. Kaldı ki bunların hepsi sonuçta manşet enflasyonu; emekçinin, emeklinin yaşadığı enflasyon, yoksulun yaşadığı enflasyon çok daha yüksek.

Evet, Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ekonomi bu denli kötüyken kamu hizmetlerine ulaşım meselesi de her geçen gün çok daha büyük önem arz ediyor. Çünkü zaten insanlar yoksul, zaten insanlar geçinmiyor; eğitim ve sağlık hizmetine ulaşım meselesi çok daha önem arz ediyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun Sezai Bey.

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Teşekkür ederim.

Ama dönüp baktığınızda hem sağlığa hem eğitime ulaşmak neredeyse mümkün değil, ulaşılsa da nitelikli bir eğitim ve sağlık hizmetini alabilmek için yeniden fiyatlamayla yani onun bedelini ödemekle karşı karşıya kalıyorsunuz. Birkaç tane örnek: Kanser hastalarının ilaçlarının geri ödeme listesine alınması sağlandı. Bakan da bunu müjde gibi açıkladı, aslında büyük bir mahcubiyet duyulması gereken bir konuydu, bunu müjde olarak açıkladı. Peki, bu zamana kadar bu ilaçların bedelini ödemiş yoksullar ne olacak? Hani bugünden sonra listeye aldınız ama bugüne kadar bu ilaçları bulamadığı için ölenler de oldu, hâlâ geçmişteki tedavi masraflarına katlandığı için büyük bir borç yükü altında olan hastalar da var. Bu borç yükünün telafi edilmesi, bunun da karşılanması gerekir.

Kaldı ki mesele sadece bunla da çözülüyor; kamusal, nitelikli, ulaşılabilir bir sağlık hizmetini, böyle bir kamu hizmetini var etmemiz gerekiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Bir yerden örnek vereceğim, Şırnak vekillerimiz sıklıkla dile getirdiler, ben de dile getirmek istiyorum: Şırnak Devlet Hastanesinde doktor yok; Şırnak Belediyesini kazanmak için göstermiş olduğunuz özenin yüzde 10’unu gösterseydiniz doktor olurdu. Belediyeyi kazanmak için oraya götürdüğünüz doktorlar bari orada kalsaydı. Şırnak Devlet Hastanesinde doktor yok. Cizre’de bir kadın doğum yapmaya kalktığında gideceği mesafe 120 kilometre. Şimdi, böyle bir rezalet olmaz. Siz nitelikli bir sağlık hizmetini, ulaşılabilir sağlık hizmetini her yere götürmek zorundasınız ama öncelik bu olmadığında işte insanlarımız nitelikli, ulaşılabilir, ana dilinde sağlık hizmeti almaktan yoksun kalıyorlar.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tabii, eğitimden de bahsettik; bakın, birçok üniversitede bölümler kapatılıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

8’inci dakika, son dakika.

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Teşekkür ederim, toparlıyorum.

Üniversitelerde bölümler kapatılıyor, fen edebiyat fakülteleri, özellikle güzel sanatlar, yönetim bilimleri, turizm işletmeciliği gibi bölümler kapatılıyor. Bu kapatma, üniversite açma ya da bölüm açma, bölüm kapatma üniversitenin akademik özgürlüğünü, üniversiter özgürlüğü yok sayan bir yerden,

tepeden yapılıyor. Bu tepeden yapılmanın üniversitelerde, bilim dünyasında nasıl sonuçlar ürettiğine dair bir örnek vereyim: Milli Savunma Üniversitesi Rektörü açıklama yapmış, bakın, ne demiş: “Eğitim süresi uzadıkça evlilik yaşı yükseliyor.” Şimdi, bir rektör bir nüfus planlamasına, bir demografik yapıya ve eğitim sistemine böyle yaklaşıyorsa işte üniversitelerin çoraklaştığının resmi de budur.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi adına Sayın Ali Mahir Başarır.

Buyurun Sayın Başarır.

40.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, açıklanan enflasyon oranlarına, memurlara ve emeklilere yapılacak zammı, KİT raporlarındaki Halk Bankasına, orman yangınlarıyla mücadele ve cezaevindeki Beylikdüzü Belediye Başkanı Mehmet Murat Çalık'a ilişkin açıklaması

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün enflasyon oranları açıklandı. TÜİK'e göre aylık enflasyon yüzde 1,37; yıllık 35,05 oranındaymış. Buna inanan var mı? Asla, aslında iktidar cephesi de inanmıyor. Ama bu “TÜİK” denilen, milletin başına bela olan Kurum, her ay düşünüyor, taşıyor, talimatları alıyor, hesaplıyor, “Memura, işçiye, emekliye nasıl zarar veririm?” diyor, bu oranları açıklıyor. Ya, bir kurumda, tarihine, geçmişine bir parça saygı olur. Çok önemli bir karar veriyor. Halkın mutfağı, cebi, dolabı, çocukları, çocuklarının geleceği, eğitimi, kirası; hepsini etkileyecek bir konuda karar veriyor ama yalan bir veri yayınlıyor, sahte bir veri yayınlıyor; üzülüyorum yani TÜİK bir anlamda halkın rızına pusu kuruyor. İktidar da tasarlayarak zam yapıyor, zamları öyle zamanında yapıyor ki tasarlayarak zam yapıyor. Doğal gaz zammını, yüzde 25'i yaparken temmuz ayını etkilemesin diye öyle bir tarihte yapıyor ki haziranda açıklamıyor, temmuzda açıklıyor; enflasyon yüzde 1 fazla çıkar, insanlar 500 lira fazla maaş alır diye. Ya, bir iktidar bu kadar küçülmez. Madem zam yapacaksın, haziran ayında yap da temmuz ayında enflasyon oranlarını etkilesin; ha, enflasyon oranlarını etkilemesini istemiyorsan da yapma kardeşim ama yapmak zorundaysan, bunu yapıyorsan bu hülledir, bu bir sahtekârlıktır.

Üzülerek söylüyorum, bakın, diyorlar ki -bunu TÜİK de söylüyor, Bakanlık da söylüyor- “Kiralara yüzde 43 zam yapılacak.” Peki, TÜİK'in bu enflasyon oranından sonra emekli aylıklarına ne kadar zam yapıldı? Yüzde 16. Peki, memur ve memur emeklisine ne kadar yapıldı? Yüzde 15. Arada yüzde 28 fark var. E, nasıl olacak bu? Ben bunu sormak istiyorum; buna ne kadar cevap verecekler bilmiyorum ama grup da burada değil. Şimdi, öyle bir noktadayız ki insanlar açlık sınırının altında yaşıyor; pazardan çürük domates, sebze topluyor; bayat ekmek kuyruğunda insanlar ama biz şu utanç verici enflasyon oranlarını burada konuşmak zorunda kalıyoruz.

Diğer bir durum: KİT raporlarında Halkbankta bir rezalet ortaya çıktı; AK PARTİ Milletvekili Vahit Kiler...

(Uğultular)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Ya, bir parça konuyu sonra konuşsanız olur mu Beyefendi? İnanın konuşamıyorum ya, ciddi anlamda rahatsız oluyorum ama.

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Tamam. Biz konuşurken siz konuşursanız biz de uyarız sizi.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Ama ben aramda sohbet etmiyorum yani siz burada oturup sohbet ediyorsunuz ve yüksek sesle; ben konuşamıyorum, ciddiym konuşamıyorum yani. Bu, olacak şey değil!

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Bir de ayağa kalkıp dinleyeyim mi?

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Ayağa kalkıp dinlemeyin ama en azından sükûneti sağla.

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Hayır, tamam ama biraz sakın uyabilirsin. Böyle bir şey olabilir mi ya?

BAŞKAN - Sayın Başarır, buyurun.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Ama Sayın Başkanım, sabahtan beri konuşamıyorum ya.

BAŞKAN - Uzatıyorum sizin sürenizi.

Buyurun.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Tamam.

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Zaten uzatıyor.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - KİT raporlarında Halkbankın büyük bir rezaletini gördük. AK PARTİ eski Milletvekili Vahit Kiler, nasıl olmuşsa 100 milyon dolar Halk Bankasından kredi alıyor. Bakın, buradaki milletvekilleri 1 milyon liradan fazla kredi alamazlar; Halkbank burada, Meclis Şubesine gidelim ama eski milletvekili 100 milyon dolar kredi almış; nasıl almışsa almış, bu parayı da ödemiş; ondan sonra AVM'sini teklif etmiş, 100 milyon dolar karşılığında Halkbankası bu AVM'yi almış. İki yıl sonra "Ben burayı satamıyorum." demiş, Vahit Kiler'e 48 milyon dolara geri vermiş. 52 milyon dolar halkın bankası Halk Bankasından, bizlerin cebinden, 86 milyonun cebinden uçup gitmiş.

Şimdi, Cumhurbaşkanı, Adalet Bakanı öyle bir algı yapıyor ki "İstanbul'da yolsuzluk, İzmir'de yolsuzluk... Bunların hesabını verin." Vallahi ben MASAK raporlarına bakıyorum, Sayıştay raporlarına bakıyorum, İçişleri Bakanlığı müfettişleri raporlarına bakıyorum, bu kadar belediye başkanı tutuklandı, 52 milyon dolar bir zarar yok, 52 milyon dolar zararı ortaya koyabilecek bir veri yok ama bir tek milletvekili, eski milletvekili -Türk parası karşılığını da söyleyeyim- 2 milyar 100 milyon TL Halk Bankasını çarpmış, dolandırmış. Evet, peki, Vahit Kiler hakkında bir soruşturma var mı? Yok. Neden? AKP'li o, yargıdan muaf, suç işleme özgürlüğü var! Niye soruşturma yok? 2 milyar 100 milyon efendim. Eğer Ekrem Bey'in bunun yüzde 10'u oranında bir zararı, bir yolsuzluğu ispatlanmışsa ben istifa edeceğim. Bir rapor yok, bakın. Gerçekler Halk Bankasında, Ziraat Bankasında, Vakıfbankta. Devletin bankaları hortumlanmış, soyulmuş, tek soruşturma yok ama bizim belediyelerimizde kirli soruşturmalarla, algılarla bizleri lekelemeye çalışıyorlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun Sayın Başarır.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bakın, leke ortada, KİT raporlarında ortaya çıkıyor, Halkbankın Genel Müdürü söylüyor, biz söyleyiyoruz. Bir tek AKP'li kıymetli vekil de çıkıp "Ya, Vahit Kiler, sen bu parayı niye ödemedin?" ya da Halk Bankasına "52 milyon dolar nerede kardeşim?" demiyor. Bu, utanç verici bir durumdur.

Diğer bir durum: Türkiye'nin her yerinde yangınlar devam ediyor. İlk can kaybımızı verdik, Allah'tan rahmet diliyorum. Ama maalesef ki yangın büyüdükçe önlemleri almakta yetersiz olduğumuzu görüyoruz. Bakın, bütçe görüşmelerinde söyledik, Orman Bakanlığına söyledik: Özellikle havadan müdahalelerde hava araçlarına ne kadar bütçe harcadı, ne kadar ayırdı; uçaklarımız, helikopterlerimiz, hava araçlarımız yeterli mi?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Yeterli olmadığı bir gerçek, önlemlerde gerideyiz. Şimdi, eğer bir ülkede ülkeyi yöneten tek kişinin yangını havadan izlemek için 13 tane uçağı varsa, bugün toplam yangın söndürme için 12 uçak varsa sözün bittiği yerdeyiz. Bütçede söylediklerimi aynen burada da söylüyorum: Her yaz bu sıkıntıyı çekiyoruz; her yaz ormanlarımız, insanlarımız, evlerimiz, doğamız, canlılarımız ölüyor ama bununla ilgili maalesef ki önlem alınmıyor.

Diğer bir durum: Mehmet Murat Çalık, Beylikdüzü Belediye Başkanımız, 2 kez kanser tedavisi gördü, şimdi hastaneye gitti, 3'üncü kez vücudunda bir kitle daha tespit edildi hâlâ cezaevinde. Neden?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, toparlayın Sayın Başarır.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - İnsan hayatından önemli ne var, ben soruyorum yani bir belediye başkanının, 2'nci dönem görev yapan bir belediye başkanının hayatı tehlikesi varken bir tahliye kararı vermek bu kadar zor mu? Ölmesini mi bekliyor insanlar? Yahu, biz nasıl bir belaya denk geldik, merak ediyorum gerçekten; bu nasıl bir derttir, merak ediyorum. Bir belediye başkanı kanser, kanser tedavisi görmüş; doktorlar kitle bulmuş, “Bu risk hâlâ devam ediyor.” diyor; tahliye talebinde bulunuluyor, hâkim reddediyor. Ben o hâkime sormak isterim: Hiç mi vicdanın yok? O kararı verirken sen buradan, Ankara'dan talimat mı bekliyorsun? Yargıyı getirdikleri hâl utanç verici Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Son cümlelerim.

BAŞKAN - Buyurun, son dakika...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - İnsan hayatıyla inatlaşma olabilir mi? İnsan hayatından kıymetli ne vardır? Orada bir arkadaşımızı kaybettiğimiz zaman bunun hesabını verebilecekler mi? İşte, zaten tutuklama talebinde bulunurken, tutuklama kararı verirken bir değil bin kez düşünmeliler. Cezaevinde insanların sağlık koşulları, yaşam koşulları çok çok sınırlı. Hasta tutukluları, sağlık sorunu olanları serbest bırakmaları insani bir taleptir, insani bir davranıştır ama mahkemeler öyle bir duruma gelmiş ki bu kadar açık rapor varken, hastanenin raporu varken, talep varken bu kararı vermiyor. Ben bir an önce Mehmet Çalık'ın serbest bırakılmasını, sağlığına kavuşmasını diliyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi adına Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu.

Buyurun Sayın Yenişehirlioğlu.

41.- Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu'nun, AK PARTİ Kadın Kolları Liderlik Akademisine, Ziraat Bankası 4'üncü Tarım Ekosistemi Buluşması'na, Filistin'le ilgili Türkiye'nin ortaya koyduğu iradeye, Birleşmiş Milletler Yakın Doğu'daki Filistinli Mültecilere Yardım ve Bayındırlık Ajansına ilişkin açıklaması

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın öncülüğünde gerçekleştirilen Kadın Kolları Liderlik Akademisi yalnızca bir eğitim faaliyeti değil aynı zamanda “büyük ve güçlü Türkiye” idealine yürüyen kadınların dirayetini, cesaretini ve kararlılığını ortaya koyan bir irade beyanıdır. Kadın, bu topraklarda sadece evin değil medeniyetin, mücadelenin, ahlakın ve doğru istikametini taşıyıcısıdır; istiklal ve istikbalin de en büyük teminatı, ferasetiyle yol açan, sadakatiyle yol alan kadınlarımızdır. AK PARTİ hareketi başörtüsü yasağını kaldıran, eğitimde fırsat eşitliğini sağlayan, kadını siyasetin öznesi hâline getiren bir harekettir. “Kadının güçlenmesi milletin yükselmesidir.” diyor, çalışmalarımıza bu doğrultuda devam etme kararlılığımızı bir kez daha vurguluyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; toprağa emeğini döken, alın teriyle milletimizin sofrasına bereket taşıyan çiftçilerimizin ve Türkiye'nin tarımda yazdığı başarı hikâyesinin anlatıldığı “Ziraat Bankası 4'üncü Tarım Ekosistemi Buluşması” Sayın Cumhurbaşkanımızın katılımlarıyla geçtiğimiz günlerde İstanbul'da gerçekleştirildi. Türkiye, artık sadece kendine yeten değil 186 ülkeye 2.218 çeşit tarım ürünü ihraç eden, tarımda net dış ticaret fazlası veren bir ülke konumundadır. 2002 yılında 24,5 milyar dolar olan tarımsal hasılamızı bugün 74 milyar dolara taşıdık, tarım ihracatımızı da 3,8 milyar dolardan 32,6 milyar dolara çıkardık; bu bir tesadüf değil vizyonun, emeğin ve istikrarın sonucudur.

Biz çiftçilerimizin yanında; tarım sigortasından yenilenebilir enerjiye, biyotarımı destekleyen yeni kredilerden sulama yatırımlarına kadar her alanda devlet olarak üretimin ve üreticinin arkasındayız. Son don felaketinde zarar gören çiftçilerimizin sigortalı olanlarına tazminatlarını ödüyoruz, sigortasız olanları da sahipsiz bırakmıyoruz. Biz bu ülkenin toprağını da toprağına emek veren insanını da çok iyi tanıyoruz çünkü biz, milletin içinden geldik ve millet için hep beraber yürüyoruz. Allah'ın izniyle, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde üreticimizin yanında olmaya, bu kutlu yürüyüşte güçlü Türkiye'nin sofrasını bereketle donatmaya devam edeceğiz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; dünyanın gözü önünde bir millet toprağıyla, çocuklarıyla, hafızasıyla yok edilmeye çalışılıyor. Filistin halkı yalnızca açlıkla, bombalarla, kuşatmalarla değil aynı zamanda sessizlikle, ilgisizlikle ve uluslararası ikiyezülülükle sınanıyor. Bu zulme karşı susmak insanlık onurunu inkâr etmektir. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde, Türkiye olarak bu samimiyet testinde ilk günden bu yana aynı noktada duruyoruz. İsrail'in yıllardır kuşatma altına aldığı, son olarak sistemli şekilde yok etmeye çalıştığı Birleşmiş Milletler Yakın Doğu'daki Filistinli Mültecilere Yardım ve Bayındırlık Ajansını felç etme girişimlerine karşı uluslararası toplumu daha fazla sessiz kalmamaya davet ediyoruz. Türkiye, Ankara'da açacağı bu ajansın temsilcilik ofisiyle verilen mücadelede hem ahlaki hem kurumsal sorumluluğunu üstlenmekte bir an bile tereddüt etmeyecektir.

Türkiye, sükûnetin tesisi için güçlü bir irade ortaya koyarak yoğun bir diplomasi yürütüyor, bu süreçte kararlılıkla çalışmaya devam ediyor. Yardım tırlarıyla, sivil toplum kuruluşlarıyla, sağlık ekipleriyle, diplomatlarımızla, dualarımızla, kalbimizle Gazze'deyiz. Bu zulüm son buluncaya, Filistin'in her karışında barışın, adaletin ve özgürlüğün sesi yükselineceye dek orada olmaya devam edeceğiz. Allah, Filistinli kardeşlerimizin yardımcısı olsun. Kudüs özgür olana dek mücadelemiz sürecek.

Teşekkür ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Yaz...

Buyurun.

42.- Diyarbakır Milletvekili Mehmet Sait Yaz'ın, 10 Muharrem aşure gününe ilişkin açıklaması

MEHMET SAİT YAZ (Diyarbakır) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

Önümüzdeki cumartesi günü -10 muharrem- aşure günüdür. Peygamber'imizin torunu Hazreti Hüseyin'in Kerbelâ çölünde, Yezid bin Muâviye tarafından 72 aile efradıyla beraber vahşice katledilişinin 1.386'ncı seneidevriyesidir. Siyaset ve riyaset uğruna yapılan bu vahşet, tarih süreci içinde farklı mezhep ve meşreplerin oluşumuna yol açmış, savaflara sebep olmuştur. Bin dört yüz yıldır insanlığın kalbine kor gibi düşen bu yara kapanmaz ve dinmez bir acıyı miras bırakmıştır; dinmez bir gözyaşı, insanlığın ufkundaki acının ve hüznün resmini temsil etmektedir. Yezid'in kılıcı insanlığın kalbine, Müslümanların birlik ve vahdetine inmiştir. Tarih ders almak için okunmalıdır. Farklılıkları barıştırmak, zulüm ve zalimden değil haktan ve adaletten taraf olmak Kerbelâ faciasından alacağımız ders olmalıdır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 15.45

İKİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 15.58****BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN****KÂTİP ÜYELER: İbrahim YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar), Nurten YONTAR (Tekirdağ)**

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 105'inci Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

Gündeme geçiyoruz.

Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

VI.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)**B) TEZKERELER**

1.- (10/434, 2104, 2716, 2717, 2718, 2719) esas numaralı Engelli Bireylerin Toplumsal Hayata Katılmalarının Güçlendirilmesi, Karşılaştıkları Sorunların Tespit Edilmesi ve Bu Sorunlara Kalıcı Çözümler Üretilmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonunun Geçici Başkanlığının, Başkan, Başkan Vekili, Sözcü ve Kâtip Üye seçimini yaptığına ilişkin tezkeresi (3/1146)

BAŞKAN - Engelli Bireylerin Toplumsal Hayata Katılımlarının Güçlendirilmesi, Karşılaştıkları Sorunların Tespit Edilmesi ve Bu Sorunlara Kalıcı Çözümler Üretilmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonunun Başkan, Başkan Vekili, Sözcü ve Kâtip seçimine dair bir tezkere vardır, okutuyorum:

3/7/2025

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Komisyonumuz Başkan, Başkan Vekili, Sözcü ve Kâtip seçimi için 3/7/2025 Perşembe günü saat 13.00'te toplanmış ve kullanılan (17) adet oy pusulasının tasnifi sonucu, aşağıda adları ve soyadları yazılı üyeler karşılarında gösterilen oyu alarak İç Tüzük'ün 24'üncü maddesi uyarınca Başkan, Başkan Vekili, Sözcü ve Kâtip seçilmişlerdir.

Bilgilerinize arz ederim.

Saygılarımla.

Burhanettin Kocamaz

Mersin

Komisyon Geçici Başkanı

Başkan : Mehmet Muharrem Kasapoğlu (İzmir) (13) Oy

Başkan Vekili : Jülide Sarieroğlu (Ankara) (13) Oy

Sözcü : Fatma Öncü (Erzurum) (13) Oy

Kâtip : Fevzi Zırhlioğlu (Bursa) (13) Oy

BAŞKAN - Bilgilerinize sunulur.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Sayın Başkanım, bir söz talebim var.

BAŞKAN - Daha önce bir söz talebi vardı.

Sayın Aydeniz, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

43.- Mardin Milletvekili Salihe Aydeniz'in, Mazıdağı ilçesine bağlı Aksu ve çevre köyleri etkileyen taş ocağına ilişkin açıklaması

SALİHE AYDENİZ (Mardin) - Teşekkürler Başkan.

Bir süre önce Mazıdağı Aksu ve çevresindeki köylerde bir taş ocağının yarattığı patlamalarda halk sağlığının, yaşam alanlarının ve ibadethanelerin nasıl tehdit edildiğini buradan ifade etmiştim. O gün Meclise taşımamın bir karşılığı oldu ve patlamalar durmuştu ancak bugün halk yeniden aynı durumla karşı karşıya; maden faaliyetleri yeniden başlamış, halkın evleri yine sarsılıyor, yine toz duman içerisinde yaşıyorlar. Şimdi, bize düşen buradan sormaktır: Bir yaşam hakkı ihlalinin dile getirdikten sonra her gün tekrardan geri dönüp kontrol etmemiz mi gerekiyor? Meclis kürsüsünden yapılan her çağrı sadece geçici bir sessizliği mi sağlıyor? Bu maden ocağı nereden güç alıyor ki kısa bir süre durduktan sonra tekrardan, hiçbir düzenleme yapmadan aynı işine kaldığı yerden devam ediyor? Bu halk kaderine terk edilmemeli; Aksu ve çevre köylerde yaşayan yurttaşlar kalıcı çözüm bekliyor, kalıcı çözüm için sorumluları derhâl sorumluluğa davet ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Özdağ, buyurun.

44.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, engelli vatandaşlarla ilgili kurulan komisyona ilişkin açıklaması

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; burada bir grup önerisi vermiştik YENİ YOL Partisi olarak ve bu grup önerimiz, bir muhalefet partisinin vermiş olduğu bir grup önerisi cumhuriyet tarihinde ilk defa kabul gördü Adalet ve Kalkınma Partisi milletvekillerinin sayılarının azlığı nedeniyle; bizim de sayımızın çokluğu nedeniyle kabul edilmişti. O günden sonra -burada, bir engelliler bakanlığı kurulsun diye vermiştik, öznemiz engelliler bakanlığıydı araştırma önergemizde- ise bir komisyon kurulması noktasında 6 parti anlaştılar. Engelli vatandaşlarımızın, özel vatandaşlarımızın problemlerinin ve bu problemlere karşı çözüm önerilerimizin araştırılmasıyla ilgili bir araştırma komisyonuydu, kabul edildi ve burada her parti üyeler verdi. Gönül isterdi ki -geçen gün de konuştum burada- Adalet ve Kalkınma Partisinin üyeleri içerisinde engelli milletvekillerimiz vardı, çok değerli insanlar, bu engelli milletvekillerimiz Komisyon Başkanlığı veyahut da burada Komisyon Başkan Vekilliği yapabiliirdi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Tamamlıyorum efendim.

BAŞKAN - Buyurun.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Hatta burada konuşurken şöyle de söylemiştim: Nasrettin Hoca damdan düşmüş ve “Doktora götürelim.” demişler “Hayır, beni doktora götürmeyin, bir damdan düşene götürün. Damdan düşenin hâlini damdan düşen bilir.” diye söylemiş demiştim. O nedenle, damdan düşenin hâlini damdan düşenler bilirdi. Engelli vatandaşlarımız onları yaşadılar, çok ciddi problemler yaşadılar Türkiye’de, hâlâ yaşıyorlar. 7 bakanlıkla ilgili olarak da muhatap oluyorlar. Bu bakanlığı da teke indirmek noktasında çaba sarf edelim demiştik ama öznesi bir yandan bakanlığın kurulması olmalıydı, bir diğer yandan da bir engelli kardeşimizin, milletvekilimizin Komisyon Başkanı olmalıydı. İlla eski bakan mı olması gerekiyor, illa eski milletvekili mi olması gerekiyor? Bunu da kamuoyunun takdirine ve engelli vatandaşlarımızın takdirine sunuyorum.

İnşallah, bu Komisyon hayırlı bir sonuç doğurur ve de bir engelliler bakanlığı kurulur diyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - YENİ YOL Partisi Grubunun İç Tüzük’ün 19’uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

VII.- ÖNERİLER**A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ**

1.- YENİ YOL Grubunun, Grup Başkanı İstanbul Milletvekili Bülent Kaya ve 21 milletvekili tarafından, kamu kaynaklarının etkin, adil ve şeffaf kullanımı ile yolsuzlukla etkin mücadele için merkezî idareye bağlı kurumların, kamu şirketlerinin ve iktidar ya da muhalefet ayırımı gözetilmeksizin tüm yerel yönetimlerin geçmiş ve güncel faaliyetlerinin kapsamlı bir şekilde denetlenmesi, mevcut denetim mekanizmalarının yetersizliklerinin tespit edilmesi gayesiyle yolsuzlukla mücadele ve siyasi etik komisyonu kurulması amacıyla 3/7/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 3 Temmuz 2025 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

3/7/2025

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 3 Temmuz 2025 Perşembe günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Selçuk Özdağ

Muğla

Grup Başkan Vekili

Öneri:

İstanbul Milletvekili ve Grup Başkanı Bülent Kaya ve 21 milletvekili tarafından, kamu kaynaklarının etkin, adil ve şeffaf kullanımı ile yolsuzlukla etkin mücadele için merkezî idareye bağlı kurumlar, kamu şirketleri ve iktidar ya da muhalefet ayırımı gözetilmeksizin tüm yerel yönetimlerin geçmiş ve güncel faaliyetlerinin kapsamlı bir şekilde denetlenmesi, mevcut denetim mekanizmalarının yetersizliklerinin tespit edilmesi gayesiyle “yolsuzlukla mücadele ve siyasi etik komisyonu” kurulması amacıyla 3 Temmuz 2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergemizin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 3 Temmuz 2025 Perşembe günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere YENİ YOL Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Bülent Kaya.

Buyurun Sayın Kaya. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA BÜLENT KAYA (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; az evvel engellilerin sorunlarının tespiti ve çözümleriyle ilgili komisyondan, yapılan oylamada eski Bakanlarımızdan birisinin Komisyon Başkanı, bir AK PARTİ'li milletvekili arkadaşımızın da Komisyon Başkan Vekili, Erzurum Milletvekilimizin de Sözcü olduğuyla ilgili bir bilgilendirme gelmiş oldu. Biz YENİ YOL Grubu olarak engelli vatandaşlarımızın kamu hizmetlerine erişiminin koordine edilebilmesi ve sorunlarının çözülebilmesi için bir engelli bakanlığı kurulmasını ve orada da bir engelli kardeşimizin, arkadaşımızın bakan olmasını önerirken iktidar grubu engelli arkadaşlarımıza, kardeşlerimize bir komisyon başkanlığını ya da yardımcılığını bile çok görüyor. Dolayısıyla, bunu da hem engelli vatandaşlarımızın takdirine hem de kamuoyunun takdirine sunuyorum. Korkmayın, kendi sorunlarını insanlar konuşup çözebilir. Erkeklerden bir arkadaşımızı kadına karşı şiddetle ilgili komisyonun başkanı yapıyorsunuz, engelli olmayan eski bir Bakanımızı da engellilerin sorunlarının tespitiyle ilgili bir komisyona başkan yapıyorsunuz. Daha ne diyeyim size, sizi kadınlara ve engelli vatandaşlarımıza havale ediyorum.

Bugün ise yalnız bir Meclis araştırma talebini değil aynı zamanda toplumun adalet ve şeffaflık talebini dile getirmek için bir önerge sunduk ve onun için huzurlarınızda bulunuyorum. Konuşmamızın konusu yalnızca bir siyasi önerge değil, milletimizin vicdanında giderek derinleşen bir yaraya, siyaset kurumu ve yolsuzlukla mücadeleye ve siyasi etiğe dair acil bir çağrıda bulunmak üzere de bugün buradayım. Siyaset halkın sorunlarını çözmek için vardır ancak erdemden uzak, ahlaktan kopuk bir siyaset sorunların çözümü değil bizzat sorunun kendisi hâline gelir. İşte, tam bu noktada, ahlak ve siyaset ilişkisini derin bir şekilde sorgulamak zorunda olduğumuz bir dönemdeyiz. Siyaset sadece yasa ve yönetmeliklerle değil vicdanla, adaletle, ahlakla, etikle yapılmak zorundadır. Hukukun üstünlüğünü esas alan bir devlet düzeni ancak yasama, yürütme ve yargı erklerinin birbirinden bağımsız, hesap verebilir ve şeffaf çalışmasıyla mümkündür. Ancak Türkiye’de uzun bir süredir bu ilkelerin içinin boşaltıldığını, kurumlarımızın siyasallaştığını, yargının âdeta iktidar tarafından araçsallaştırıldığını, Türkiye Büyük Millet Meclisinin ise çoğunluğu elinde bulunduran iktidarın bir aparatı hâline getirilmeye çalışıldığı keyfi bir süreci, maalesef, üzülererek görüyoruz.

Burada iktidarların ya da gücü elinde bulunduranların -ister merkezî Hükûmette olsun ister belediyelerde olsun- üzerinde iki tane önemli denetim mekanizması var; biri, yargı, tarafsız ve bağımsız olması gereken yargı, diğeri de millet adına hem yasama hem de denetim faaliyetlerini yürüten Türkiye Büyük Millet Meclisi. Eğer siz bir şekilde bu Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin getirdiği imkânlarla da yargının tarafsızlığını ortadan kaldırmış, Türkiye Büyük Millet Meclisini de sadece kanun yapan bir mekanizmaya dönüştürecek bir hâle getirerseniz... Ki Adalet ve Kalkınma Partili arkadaşlarımız, özellikle grup yönetimindekiler zaman zaman şikâyet ediyorlar “Ya, bu süreleri biraz kısaltalım, gündeme geçemiyoruz.” diye. Gündemden kasıtları ne biliyor musunuz değerli arkadaşlar? Kanun görüşmelerine başlayamıyoruz. Türkiye Büyük Millet Meclisinin tek gündemi kanun görüşmek değil, denetim mekanizması da bu Meclisin asli fonksiyonlarından bir tanesidir ama getirdiğimiz birçok önemli konuyu, maalesef, el kaldırıp indirerek reddediyorsunuz. Gelin, bugün, hani, yolsuzluk diyoruz ya, belediyelerdeki çürümeden bahsediyoruz ya; işte, hodri meydan, Cumhuriyet Halk Partisi burada, DEM PARTİ burada, Milliyetçi Hareket Partisi, İYİ Parti, YENİ YOL Grubunu oluşturanlar ve siz değerli AK PARTİ’liler; hangi siyasi partiye mensup olursa olsun belediyeleri, hangi siyasi parti tarafından kontrol ediliyorsa edilsin kamu iktisadi teşekküllerini, bakanlıkları, bakanlıkların elindeki bütün şirketleri, bir yolsuzlukla mücadele komisyonu kuralım ve araştıralım. Siyasi bir amaç gütmekten, birbirimize karşı siyasi hamle yapmadan bu toplumu arındıralım, siyasetçilerin de hak ettiği değere kavuşmasını sağlayalım.

Bu teklifimizin iki önemli amacı var. Bir, kamu gücünü elinde bulunduran, ister bakan ister Cumhurbaşkanı ister Cumhurbaşkanı Yardımcısı ya da belediye başkanı olsun, yetimin hakkına el uzatan herkesin elini kesmeyle ilgili bir irade ortaya koyalım. İki, toplumda yaygın bir kanaat var, “Bu siyasetçiler yolsuzluğa bulaşır, birbirlerini korurlar, dolayısıyla da böyle geldi, böyle gider.” algısı var. Siyaset kurumunun da onurunu korumak zorundayız. Burada birbirinden çok değerli, kıymetli milletvekilleri var. Dışarıda vatandaşlar hepimize bu gözle bakıyorsa oturup kendi onurumuzu korumamızın tam da zamanıdır diye düşünüyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BÜLENT KAYA (Devamla) - Bir dakika verin, toparlayayım Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

BÜLENT KAYA (Devamla) - Ya, değerli arkadaşlarım, hırsızlık yapan bakan, hırsızlık yapan genel müdür, hırsızlık yapan belediye başkanı yüzünden milletvekilleri olarak sizler, bizler niye toplumun gözünde hırsız olan ya da hırsızı koruyan kişiler olarak görülemiz? Gelin, hakkında iddia olan, en ufak iddia olan her kim olursa olsun, ucu kime dokunursa dokunsun araştıralım, Türkiye Büyük Millet Meclisi bu konuda bir irade ortaya koysun, önce siyaset kurumu, sonra kamu bu yolsuzluk iddialarından

arınmış olsun ve bir daha insanlar buna cesaret etmesin. Ha, yok “Benim hırsızımsa iyi, ben sadece başkasının hırsızıyla mücadele ederim.” dersiniz ahlaki üstünlüğünüzü kaybedersiniz. Hırsızın “Gelin, ahlaklı olun.” deme hakkı yoktur. O hâlde, gelin, hep beraber, bütün, altı siyasi parti grubunu oluşturan milletvekilleri ve bağımsız milletvekilleri olarak burada bir irade ortaya koyalım, yolsuzlukla mücadele edip siyaset kurumunun onurunu kurtaralım diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu.

Buyurun Sayın Türkoğlu. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Sayın Başkanım, muhterem milletvekilleri; YENİ YOL Grubunun grup önerisini destekliyoruz. Bundan öncesinde defaaten bizim grubumuz da araştırma önergeleri sundu, özellikle belediyelerde yaşanan yolsuzluk, usulsüzlük, kamu zararlarıyla alakalı, bunlara ayırım yapmaksızın geriye doğru on yıl, yirmi yıl araştıralım, ne var ne yok ortaya çıksın denildi, tabii ki ittifakın oylarıyla reddedildi. Evet, bu ülkede kamu kaynaklarının nasıl yağmalandığına, halkın nasıl hiçe sayıldığına, devlet ve özel sektör eliyle nasıl kamu zararı üretildiğine dair o kadar çok örnek var ki say say bitiremezsiniz. Ben seçim bölgemle alakalı bundan önce de defaaten bunları dile getirdim. Yirmi üç yıllık iktidarın hasılası yolsuzluk, kayırmacılık ve ne yazık ki hukuksuzluk düzeni oldu. Bakınız, Bursa’yla alakalı defaaten hem soru önergeleri hem bu kürsüden bahsetmiş olduğumuz, başta, işte, Ali Osman Sönmez Hastanesinin yenilenen ihalelere rağmen hâlen bitmeyişi, yine Emek Şehir Hastanesi hattının ihalesinin 3 kez yenilenmesi ve zararın olması, bitmemesi; en son, dün burada bahsettiğim Atış Yapı rezaleti, Cargill’de yaşanan hukuksuz imar değişiklikleri, mesela, şehir hastanesinde yedi yıla yakındır yaşanan bir soygun, müfettişlerce ortaya konulan kamu zararı olduğu hâlde yöneticileri hakkında hâlen bir işlem yapılmaması, AKP’li Bursa il yöneticilerinin sağlık ihalelerini alması, topyekûn kemoterapiyle alakalı 50 milyona mal olacak bir işin yalnızca şehir hastanesi için 200 milyona ihaleye verilip alınma işleri... Benzer pek çok konuyu sorduk, neredeyse el attığımız her yerin -samimiyetle- elde kaldığı bir süreç var. Buradan yeri gelmişken bir kez daha hatırlatmak istiyorum: Sormuştum, “Savcıya verin, savcılığa gidin.” diye bağırımtı yetkililer. Savcılığa da verdik, Bursa Cumhuriyet Savcılığına, sonunda işlem başlatıldı ve en son Bursa Valiliğine, İçişleri Bakanlığından Bursa Büyükşehirin o dönemki yönetimiyle alakalı işlem başlatıldı; sorulacak, biz de bunun takipçisi olacağız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) - Mesela, belediyenin parasıyla HÜDA PAR’ın kongresi yapıldı dedik, belgeledik. Belediye “Evet, doğrudur.” dedi. Burada, HÜDA PAR’lı milletvekilleri “İspat ederseniz istifa ederiz.” dedi, ortada bir şey yok.

Bir örnek vereyim, kapatayım: Yine seçim zamanı, Belediyenin matbaasına bastırıyor AK PARTİ’li arkadaşlar her şeyi. Diyor ki: “Milletvekili aday kartvizitleri Efkân Ala için 5 bin, Mustafa Varank için 5 bin, diğerleri için 3 bin; fiyatı bu.” Bunu Belediye ödedi diyorum ya! Çıkmın açıklayın. Savcılığa da verdim.

Evet, biz bu önergeyi destekliyoruz.

Heyeti saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Hakkâri Milletvekili Onur Düşünmez. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, televizyonları başında bizleri izleyen değerli halklarımız ve zindanda umudu büyüyen yoldaşlarımız; hepinizi saygıyla selamlıyorum. YENİ YOL Partisinin vermiş olduğu önergeyi desteklediğimizi başta belirtmek istiyorum.

Sayın Başkan, maalesef ki insan haklarından uzak, yönetimi zayıf ve ekonomik olarak güçsüz bir ülkede yaşıyoruz. Bu da beraberinde yozlaşmayı getiriyor, yozlaşma da kendisini kamusal alanda rüşvet, liyakatsizlik, torpil, irtikâp şeklinde bizlere gösteriyor. Şimdi, liyakatsizliğin olduğu yerde de maalesef kamuya güven, devlete güven sarsılmış vaziyette. Sayın Grup Başkanı Bülent Bey çok açık ve net dile getirdi, bizler burada siyasi etik komisyonunun kurulmasıyla aslında siyasetin ahlakını, siyasetin onurunu savunmak istiyoruz. Bizler bütün siyasilerin yolsuzlukla anıldığı, bütün siyasilerin rüşvet ve liyakatsizlikle anıldığı bir düzeni geride bırakmak istiyoruz çünkü siyaset kurumu ülkenin en güvenilir kurumu olmak zorundadır, çünkü bizler burada yasa yaparken geleceğimizi şekillendiriyoruz, bu ülkenin çocuklarına yaşanabilir bir ülkeyi vad ediyoruz; bütün yasaları bu erdemle yapmak zorundayız ama ne yazık ki siyasi etik olmadığı için, siyasi etik yasası işler olmadığı için bizler de herhangi bir yolsuzluğa bulaşmış kişiyle aynı kefeyle konuluyoruz. Buna bir an önce son vermemiz gerekmektedir.

Sayın milletvekilleri, bu Mecliste yılda 100 defa ihale kanunları değiştiriliyor, kişiye özel ihale kanunu yapıyoruz neredeyse. Kişiye özel ihale kanunu yapacağımıza ihalelerin ne şekilde yürütüldüğünü, hangi pazarlıklar sonucu kimlere, nasıl ihaleler verildiğini araştırmak zorundayız. Bizler kamunun hesabını sormadığımız her kuruluşu kendi onurumuz bilmeliyiz ve her kuruluş hesabını da bütün halka verebilmeliyiz. Bu yönüyle siyasi etik yasasının bir an önce ortaya çıkarılması gerekmektedir, bunun başlangıcını bu komisyonla yapalım diyoruz.

Sayın milletvekilleri, Değerli Başkan; bizler buraya gelince mal beyanında bulunuyoruz ve bizim kendi maaşımızla alabileceğimiz taşınmaz ve taşınır mallar bellidir. Milletvekili maaşı neleri almaya yetebilir? Eğer bir miras da kalmıyorsa, eğer başka bir gelir kapımız da yoksa biz açık ve net bir şekilde herkese hesap vermek zorundayız ama maalesef görüyoruz ki siyasilerin nedense mal varlığında inanılmaz bir büyüme meydana geliyor. Biz bunun hepsinin araştırılmasını talep ediyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Devamla) - Değerli Başkan, diğer bir örnekse siyasete alan açmak için bazı kadroların bazı kişilere peşkeş çekilmesi. Yolsuzluğun en büyük göstergesi zihniyette.

Sayın Başkan, yerelden bir iki örnek vereyim. Örneğin, İŞKUR kadrosu. Toplumun en güçsüz olan kesimine devletin ödediği ödenek bile yerelerde sırf AK PARTİ üyesi olan kişilere peşkeş çekiliyor. İŞKUR kadroları siyasetçilere yerelde alan açmak için kullanılıyor, peşkeş çekiliyor. Yine, örneğin, koruculuk kadroları. Eğer AKP'ye üye değilsen herhangi bir kadroda pozisyon alamıyorsun. Bunu artık açık ve net bir şekilde görmeniz gerekiyor. Bu beytülmalı hesap verir bir şekilde bütün halka, bütün güçsüzlere eşit bir şekilde dağıtmak zorundayız. Önergeye olumlu desteklerinizi bekliyoruz.

Hepinize saygılarımı sunuyorum. (DEM PARTİ ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Diyarbakır Milletvekili Sayın Mustafa Sezgin Tanrıku.

Buyurun Sayın Tanrıku. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

2002'de, 2003'te 3 önemli hedefiniz vardı: Yasaklar, yoksulluk ve yolsuzluk. Bugün yolsuzluğu konuşacağız. Bunlarla mücadele şiarıyla geldiniz, bugün hangi noktadasınız? Dünya Yolsuzluk Algıları Endeksi 2024, 11 Şubat 2025 tarihinde açıklandı; Türkiye 180 ülke arasında 107'nci sırada. Bizim üzerimizde hangi ülkeler var? Ermenistan var, Gürcistan var, Gana var, Tanzanya var, Zambiya var, Etiyopya var; bu ülkeler yolsuzluk algısı bakımından Türkiye'den daha iyi konumdalar. Bu, birincisi.

İkincisi: Peki, son on yılda... Niye son on yıl diyorum? Çünkü son on yılda giderek rejimin niteliği değişti, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçildi, hukukun üstünlüğünden, yargı bağımsızlığından uzaklaşıldı, insan haklarının ağır ihlalleri var, özgürlükler kısıtlandı ve otokrasiye giden bir yol var.

Aynı zamanda, dünyadaki bütün endeksler rejimin demokrasiden uzaklaştığı ölçüde yolsuzluğa kapı açacağını gösteriyor. Bakın, son on yılda ne olmuş? Tablo, bu; yüzde 50'den yani 100 üzerinden 50 puandan 34 puana düşmüşüz son on yılda, böyle bir tablo.

Peki, sizinle ilgili olarak yurttaşlarımız ne düşünüyorlar? Bu da PANORAMATR'nin odak araştırması, Temmuz 2025 yani bu ay, daha yeni açıklandı. Yurttaşlarımızın yüzde 72'si kamuda yolsuzluğun çok yaygın olduğunu söylüyor, yine, yurttaşlarımızın yüzde 72'si yolsuzluğun çok arttığını düşünüyor, yüzde 59'u yolsuzluk konusunda Hükümet politikasını başarısız buluyor. Peki, yolsuzluğun nedeni ne? Açık uçlu sormuşlar. Birincisi, aç gözlülük, bencillik ve çıkarıcılık. İkinci sırada ne var biliyor musunuz? Hükümet yani Adalet ve Kalkınma Partisi Hükümeti, Recep Tayyip Erdoğan; toplumdaki algı bu arkadaşlar yani yolsuzlukla ilgili algı Hükümet ve Recep Tayyip Erdoğan, algı bu. (CHP sıralarından alkışlar)

Peki, hangi kurumlar daha fazla yolsuzluk yapıyor? Belediyeler.

FAHRETTİN TUĞRUL (Uşak) - Belediyeler, doğru.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Devamla) - Peki, 4,1. İkindide ne var? Sağlık sektörü, 4. İnşaat, eğitim ve bu şekilde gidiyor. Diğerlerinin hangileri olduğunu siz bulun. Böyle ağır bir tablo var değerli arkadaşlar karşımızda.

Peki, iki hafta önce "GRECO" adlı bir kurum... "GRECO" ne peki? Avrupa Konseyi Yolsuzluğa Karşı Devletler Topluluğu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Devamla) - Türkiye bir üyesi. İki hafta önce Türkiye'ye geldiler. Kiminle görüştüler? Adalet Bakanıyla görüştüler, bakan yardımcısıyla görüştüler, Yargıtay ve HSK'den yetkililerle görüştüler. En son 2023'te gelmişler; şu tespitleri var: "O zamandan bu zamana hiçbir ilerleme olmadı, hiçbir ilerleme." diyorlar. Artı, son on yılda da 22 tasfiyede bulunmuşlar, sadece 3'ü yerine getirilmiş. Parlamentoyla ilgili olan önerileri var, milletvekilleriyle ilgili olarak. Bugün Maden Yasası'nı görüşüyoruz. Sonuçta, o Maden Yasası'nda, burada milletvekillerinin büyük çıkarı var değerli arkadaşlar.

Sizin Başbakanınız, şimdi Gelecek Partisi lideri Davutoğlu'nun 2016'daki açıklaması: "Siyasi etik yasasına Sayın Erdoğan karşı çıktı, ikna edemedik ve 'İlçe başkanı bile bulamazsınız.' dedi." Açıklaması bu. Dolayısıyla yolsuzluğun kaynağı Hükümetiniz, uygulamalarınız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Devamla) - Ve nasıl zenginleşmiş olduğunuza bir bakın. Sadece bunları söylüyorum.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Değerli Başkanım...

BAŞKAN - Buyurun Sayın Yenişehirlioğlu.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

45.- *Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu'nun, Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku*

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Şimdi "Maden Yasası'nda sizin hepinizin bir faydası var." şeklindeki açıklamayı esefle kınıyorum ve söyleyen kişiye de aynen iade ediyorum. Bu tür açıklamalar, bu tip yorumlar milletvekillerinin birbirlerine karşı olan güvenlerini ve saygıyı zedeleyen açıklamalardır. Buradaki bütün milletvekillerini Maden Yasası'ndan menfaat elde edecekmiş gibi gösteriyor olmayı ne doğru ne sağlıklı ne de ahlaki buluyorum.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) - Sayın Başkanım, düzeltilebilir miyim?

BAŞKAN - Buyurun.

46.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrikulu'nun, YENİ YOL grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerini düzelttiğine ilişkin açıklaması

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) - Değerli arkadaşlar, bakın, iki gün önce T24'te Çiğdem Hanım'ın yazısı var, onu okumanızı özellikle öneriyorum, özellikle öneriyorum. Sonuçta, milletvekili olan bazı üyelerinizin bu Maden Yasası'yla doğrudan ilişkisi olduğu çok açık bir biçimde ortada, çok açık.

HALİL ELDEMİR (Bilecik) - Köşe yazılarıyla mı memleket idare ediliyor?

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Devamla) - Bakın, bakın, 3 milletvekilinizin...

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - T24'ün köşe yazısıyla mı biz bunu açıklıyoruz?

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Devamla) - Hayır, bakın, 3... Bakın, ben GRECO'yla ilgili raporu söylüyorum size.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Yani mevzu bu mu, delil bu mu?

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Devamla) - Raporu söylüyorum, bakın raporu söylüyorum.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - T24'teki bir köşe yazarının açıklamasıyla hepimizi suçluyorsun.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Devamla) - Arkadaşlar, öyle değil bakın, öyle değil. Bakın, öyle değil, polemik yani şimdi demagoji yapıyorsunuz.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Siz yapıyorsunuz.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Devamla) - Açık açık söylüyorum: İki hafta önce Adalet Bakanlığıyla görüşen GRECO'nun raporuna ne söylüyorsunuz? Ne söylüyorsunuz? Onların önerisi bu, önerisi bu onların.

HALİL ELDEMİR (Bilecik) - Sesini yükseltme!

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Devamla) - Sizin Bakanınızla görüşmüş, Bakan Yardımcısıyla görüşmüş ve bu Parlamentonun siyasi etikle ilgili olarak işlem yapmadığını, on yıldır yapmadığını ifade etmiş ve milletvekilleriyle yasa-lobicilik ilişkisini anlatmışlar ve bununla ilgili adım atmamışsınız, mesele bu. Adım atmıyorsunuz. Hadi getirin, getirin şu anda siyasi etik yasasını, Parlamentoyu kapatan şerefsizdir. Çalışalım beraber, çıkaralım siyasi etik yasasını. Var mısınız?

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Bunu böyle izah etmek başka ama "Sizin Maden Yasası'ndan menfaatleriniz var." demek bambaşka bir şey.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Devamla) - Var mısınız? Hayır, var mısınız? Bakın, ben size somut söylüyorum, somut.

Somit söylüyorum, hayır, somut örnek söylüyorum.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - İkisnin arasında dağlar kadar fark var.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Devamla) - 3 milletvekiliniz doğrudan madenlerle ilgilidir, maden ocakları var ve bu yasa doğrudan doğruya onlara menfaat kazandırıyor, bunu kabul edin. Bunu kabul edin, altında imzaları var. Somut söylüyorum, isimlerini burada söylemeyeceğim, siz de biliyorsunuz.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Bütün milletvekillerini suçladınız.

MEHMET BAYKAN (Konya) - Hikâye okuyor, hikâye!

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Devamla) - Bakın, 3 milletvekiliyle ilgili söylüyorum ben, doğrudan maden şirketi sahipleri ve bu yasa doğrudan doğruya onların şirketlerine menfaat sağlıyor, doğrudan doğruya. Genel Kurulun da söylediği bu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Devamla) - O nedenle siyasi etik yasası çıkarmıyorsunuz.

BAŞKAN - Peki, teşekkür ederim, sağ olun.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Niye “bütün milletvekilleri” diyorsunuz o zaman?

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Düzeltti “3” dedi, “3” dedi, düzeltti. O kadar madenci yok herhâlde yani!

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Madenci yok ama herkesi suçluyor.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Köfteci var!

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) - Siz de sahip çıkmayın Allah'ınızı seversiniz! Hepiniz...

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Allah aşkına! Sen hepimizi suçladın ama.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) - Sahip çıkmayın...

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Siz niye herkesi suçluyorsunuz?

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Maden Yasası'yla bizim ne menfaatimiz var?

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) - Niye bu kadar zoruna gidiyor?

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - E, gider tabii.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) - Sahip çıkmayın o zaman.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Anlamsız bir suçlama.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) - Ya, nasıl anlamsız?

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Ne alakası var bizimle?

VII.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

1.- YENİ YOL Grubunun, Grup Başkanı İstanbul Milletvekili Bülent Kaya ve 21 milletvekili tarafından, kamu kaynaklarının etkin, adil ve şeffaf kullanımı ile yolsuzlukla etkin mücadele için merkezî idareye bağlı kurumların, kamu şirketlerinin ve iktidar ya da muhalefet ayırımı gözetilmeksizin tüm yerel yönetimlerin geçmiş ve güncel faaliyetlerinin kapsamlı bir şekilde denetlenmesi, mevcut denetim mekanizmalarının yetersizliklerinin tespit edilmesi gayesiyle yolsuzlukla mücadele ve siyasi etik komisyonu kurulması amacıyla 3/7/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 3 Temmuz 2025 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - Adalet Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Nurettin Alan.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA NURETTİN ALAN (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; YENİ YOL Partisinin grup önerisi hakkında AK PARTİ Grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Yüce Meclisimizi ve bizleri dinleyen vatandaşlarımızı saygıyla selamlıyorum.

YENİ YOL Partisinin önergesini incelediğimizde, siyasal saiklerle yapılan uygulamaların ve kamu gücünün araçsallaştırılarak siyasal rakipleri baskılamak için kullanılmasından bahsedilmektedir. Bu ifadeyi, bu düşünceyi kesinlikle kabul etmiyoruz. Öncelikle şunu ifade etmek isterim: Türkiye Cumhuriyeti bir hukuk devletidir. İdarenin her türlü yapmış olduğu iş ve işlemler yargı denetimine tabidir. Hiç kimseye yargı bağımsızlığı tanınmamıştır, hiç kimse layüsel değildir. Tüm kamu kurumlarında çalışan personellerin, seçilen belediye başkanlarının nasıl çalışacağı, hizmetlerini nasıl yürüteceği, ihalelerini nasıl yapacağı mevzuat çerçevesinde belirlenmiştir.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Bugünkü kanundan haberi yok!

NURETTİN ALAN (Devamla) - Yasaya aykırı eylemlerde bulunanların, Türk ceza yasalarının normlarını ihlal edenlerin hangi cezaları alacağı, nasıl yargılamaya tabi tutulacağı da yasalarla belirlenmiştir.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Görüşülecek kanundan haberi yok!

NURETTİN ALAN (Devamla) - Yasayı ihlal edilen kişiler ister iktidar partisinden olsun ister muhalefet partisinden olsun, hangi partiden olursa olsun bağımsız mahkemeler tarafından yargılanacak, eğer bir suçu yoksa beraatini alacak, eğer bir suçu varsa da cezasını alacaktır.

Şimdi paylaşacağım veriler 2004-2025 yılları arasında soruşturma izni verilen belediye personeli sayılarıyla alakalıdır. Bu veriler Hükümetimizin bu konuda ne kadar tarafsız olduğunu göstermesi açısından önemlidir. 2004-2025 yılları arasında soruşturma izni verilen -görevi ihmal veya kötüye kullanma veya başkaca yasa dışı eylemleri nedeniyle- personelin oranı AK PARTİ'li belediyelerde yüzde 35,23 iken, Cumhuriyet Halk Partili belediyelerde yüzde 31,75'tir yani kim yasaya aykırı davranıyorsa hiçbir şekilde buna müsamaha edilmemiştir. Bizim adımız "ak" ve "adalet"tir. [AK PARTİ sıralarından alkışlar; CHP, DEM PARTİ, İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından "Vay vay(!)" ve "Bravo(!)" sesleri, gürültüler]

Burada anlatmaya çalıştığımız husus şudur...

ALİ GÖKÇEK (İstanbul) - İBB'de 2019 öncesine bakalım, şu andakine bakalım.

NURETTİN ALAN (Devamla) - YENİ YOL Grubunun önerisinde bahsettiği gibi, soruşturma izinleri siyasal rakipleri baskılamak için değil, kamu yararı neyi gerektiriyorsa onun için verilmektedir. Biz belediye başkanlarımızı şehrülemin olarak görüyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

MEHMET EMİN EKMEK (Mersin) - Sayın Vekil, kalkınmanızda sıkıntı yok da adillığınız tartışmalı!

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Yani inanıyor musun acaba sen kendi söylediklerine?

UMUT AKDOĞAN (Ankara) - Altı buçuk sene...

NURETTİN ALAN (Devamla) - Öte yandan bugünlerde Cumhuriyet Halk Partisi belediyelerine açılan soruşturmalara baktığımızda şikâyet edenlerin, tanıkların, itirafçıların, hepsinin Cumhuriyet Halk Partili olduğunu görüyoruz. Beykoz Belediye Başkanını şikâyet eden kendi danışmanı, İzmir Büyükşehir Belediyesindeki eski Başkan ve yönetimini şikâyet eden yeni CHP Belediye Başkanı, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı ve ekibini şikâyet eden tanıkların, itirafçıların hepsi CHP'li. Yani ne yapmak gerekiyor? Bunlar yargılanmasın mı demek istiyoruz? Siz savcı olsanız önünüze gelen bu dosyayı nasıl kapatacaksınız?

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Tutuksuz yargılayın.

NURETTİN ALAN (Devamla) - Yargılayacaksınız, suçu yoksa beraat vereceksiniz, suçu varsa ceza vereceksiniz. Ayrıca, CHP büyük bir çelişki içerisinde. İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı önceki dönem CHP Belediye Başkanını şikâyet ederken CHP Genel Başkanı bu zanlıyı savunmaya kalkmaktadır. Bir tarafta şikâyet eden CHP’lidir, bir tarafta savunan CHP’lidir. (CHP sıralarından “Yalan, yalan!” sesleri) Nerede olduğunuza bir karar vermeniz gerekiyor. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NURETTİN ALAN (Devamla) - Ahmet Kaya’nın sözüyle sözlerimi sonlandırmak istiyorum: Bu ne yaman çelişkidir!

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)?

BAŞKAN - Peki, teşekkür ederim.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Oylayıp söz vereyim.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Yok Başkanım, izin vererseniz...

BAŞKAN - Buyurun.

VIII.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

1.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır’ın, İstanbul Milletvekili Nurettin Alan’ın YENİ YOL grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine sataşması nedeniyle konuşması

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Değerli arkadaşlar, az önce, buradaki konuşmacı belediye personelinin suçla ilgili yargılanma oranlarını verdi, yüzde 35 AKP, yüzde 31 küsur CHP olduğunu söyledi. Burada merak ettiğim konu o yüzde 35 AKP’linin sabah altıda kapısı niye çalınmıyor?

İki: Bakın, sakın sakın anlatıyorum. “İzmir Belediye Başkanı, CHP’liler birbirini şikâyet ediyor. İzmir Belediye Başkanı eski Belediye Başkanını şikâyet etti.” dediniz. Bu, yalan.

MEHMET BAYKAN (Konya) - Belge var, belge var.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) - Ama bu kadar CHP’li belediye başkanlarının ifadesine, şikâyetine inanıyorsanız Mansur Yavaş Melih Gökçek’i 10 kez şikâyet etti, neden tutuklamadınız arkadaşlar? Neden yargılamadınız arkadaşlar? (CHP sıralarından alkışlar) Bakın, bir kez daha söylüyorum, Mansur...

MEHMET BAYKAN (Konya) - Yargının bileceği iş.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) - Aaa! Bakın, ne dedi? Melih Gökçek’e gelince “Yargının bileceği iş.” Ekrem Bey’e gelince... (AK PARTİ sıralarından “Yargının bileceği iş!” sesleri) Olur mu öyle şey arkadaşlar! Olur mu hiç öyle arkadaşlar! (CHP sıralarından alkışlar) Bakın, Melih Gökçek dediğiniz o zatın, 1984’te Çocuk Esirgeme Kurumunda Genel Müdürken, bugün milyarlarca dolarlık serveti var, onu yargılamazsan kimi yargılayacaksın, kimi yargılayacaksın? (CHP sıralarından alkışlar) Ya, soruyorum. Adamın yolsuzluklarıyla ilgili 2 tane kitap yazıldı, kitap! İzmir Belediyesini biz şikâyet etmişiz. E, Melih’i de ediyorlar, hadi yargılayın, hadi! Ya, yargılasanıza!

Üçüncü bir konu: Az önce Vahit Kiler olayını anlattım, Halk Bankasını 52 milyon dolar zarara uğratmış.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) - Bitiriyorum Başkanım.

BAŞKAN - Süreniz tamamlandı.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) - Bunu ben söylemiyorum, KİT Komisyonu söylüyor bunu. Niye yargılamıyorsunuz?

Samimi olun, samimi olun, samimi olun! (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

VII.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

1.- YENİ YOL Grubunun, Grup Başkanı İstanbul Milletvekili Bülent Kaya ve 21 milletvekili tarafından, kamu kaynaklarının etkin, adil ve şeffaf kullanımı ile yolsuzlukla etkin mücadele için merkezî idareye bağlı kurumların, kamu şirketlerinin ve iktidar ya da muhalefet ayırımı gözetilmeksizin tüm yerel yönetimlerin geçmiş ve güncel faaliyetlerinin kapsamlı bir şekilde denetlenmesi, mevcut denetim mekanizmalarının yetersizliklerinin tespit edilmesi gayesiyle yolsuzlukla mücadele ve siyasi etik komisyonu kurulması amacıyla 3/7/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 3 Temmuz 2025 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunuyorum...

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Sayın Başkanım, söz talebim vardı.

BAŞKAN - Oylamayı bitireyim...

III.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) - Başkanım, grup ayağa kalktı, yoklama talebimiz var.

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunmadan yoklama talebi var.

Sayın Başarır, Sayın Taşkent, Sayın Ersever, Sayın Dinçer, Sayın Yıldırım Kara, Sayın Süllü, Sayın Arslan, Sayın Genç, Sayın Dinçer, Sayın Akdoğan, Sayın Gökçek, Sayın Arslan, Sayın Öztürk, Sayın Erdem, Sayın Bilici, Sayın Ceylan, Sayın Arpacı, Sayın Arı, Sayın İncesu, Sayın Ocaklı.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum ve yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN - Toplantı yeter sayısı yoktur.

Birleşime on beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 16.37

ÜÇÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 16.55****BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN****KÂTİP ÜYELER: İbrahim YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar), Nurten YONTAR (Tekirdağ)**

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 105'inci Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

III.- YOKLAMA

BAŞKAN - YENİ YOL Partisi Grubunun önerisinin oylamasından önce, istem üzerine yapılan yoklamada toplantı yeter sayısı bulunamamıştı.

Şimdi yoklama işlemini tekrarlayacağım.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum.

Yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN - Toplantı yeter sayısı vardır.

VII.- ÖNERİLER (Devam)**A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)**

1.- YENİ YOL Grubunun, Grup Başkanı İstanbul Milletvekili Bülent Kaya ve 21 milletvekili tarafından, kamu kaynaklarının etkin, adil ve şeffaf kullanımı ile yolsuzlukla etkin mücadele için merkezî idareye bağlı kurumların, kamu şirketlerinin ve iktidar ya da muhalefet ayrımı gözetilmeksizin tüm yerel yönetimlerin geçmiş ve güncel faaliyetlerinin kapsamlı bir şekilde denetlenmesi, mevcut denetim mekanizmalarının yetersizliklerinin tespit edilmesi gayesiyle yolsuzlukla mücadele ve siyasi etik komisyonu kurulması amacıyla 3/7/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 3 Temmuz 2025 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

İYİ Parti Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

2.- İYİ Parti Grubunun, Muğla Milletvekili Metin Ergun ve 19 milletvekili tarafından, Türkiye'nin turizm sektörünün mevcut durumunun kapsamlı bir şekilde ele alınması, sorunun kök nedenlerinin belirlenmesi ve çözüm önerilerinin geliştirilmesi amacıyla 26/6/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 3 Temmuz 2025 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

3/7/2025

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 3 Temmuz 2025 Perşembe günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Mehmet Satuk Buğra Kavuncu

İstanbul

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Muğla Milletvekili Metin Ergun ve 19 milletvekili tarafından, Türkiye'nin turizm sektörünün mevcut durumunun kapsamlı bir şekilde ele alınması, sorunun kök nedenlerinin belirlenmesi ve çözüm önerilerinin geliştirilmesi amacıyla 26/6/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerin 3 Temmuz 2025 Perşembe günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere İYİ Parti Grubu adına Muğla Milletvekili Metin Ergun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA METİN ERGUN (Muğla) - İYİ Parti Grubu adına verdiğimiz önerge doğrultusunda söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle yüce heyetinizi saygılarımla selamlıyorum.

Muhterem milletvekilleri, Türk ekonomisi açısından stratejik öneme sahip olan turizm sektörü derin bir krizle karşı karşıyadır. İktidarın yanlış ekonomi politikaları Türkiye'yi dünyanın en pahalı ülkelerinden biri hâline getirmiştir. Bu kötü durum turizm sektörünü derinden etkilemektedir. Türk turizminin yaşadığı kriz göz ardı edilecek durumda değildir ve acilen çözüme kavuşturulmalıdır. Otellerin doluluk oranları düşmüştür, birçok işletme ayakta kalma mücadelesi içindedir, otellerde konaklama süresinin en az yüzde 10, doluluk oranının ise en az -yine en az- yüzde 5 gerilediği ifade edilmektedir. Bu gidişatın sonunda korkarım ki çok sayıda iflas yaşanabilir.

Özellikle seçim bölgesi olan Muğla, turizm sektörünün içine düşürüldüğü bu kötü durumdan fazlasıyla etkilenmiştir. Marmaris, Bodrum ve Fethiye gibi gözde turizm merkezlerinde rezervasyonlar düşmekte, otellerin önemli bir kısmı boş kalmaktadır. Her şey dâhil sisteminden dolayı zaten mağdur olan yerel esnafların hâli ise perişandır.

Muhterem milletvekilleri, turizm sektörü ülkemizin döviz gelirlerinin lokomotif olacağı iken bugün bir çıkmazdadır. Yanlış ekonomi politikaları neticesinde son yıllarda tekstil sektörünün bir kısmını kaybetmiş idik, çok sayıda işletme Mısır'a taşınmış idi. Ne yazık ki bu gidişle turizm sektörü de benzer akıbete uğrayabilir.

Bu noktada Türk turizmini kurtarmak için nelerin yapılması gerektiğini Kültür ve Turizm Bakanı Sayın Ersoy'a sormak isterdik fakat kendisi de Türk turizminden umudunu kesmiş olmalı ki tatil için Yunanistan'ı tercih etmiş. Sektör zor durumdayken Sayın Bakanın Yunanistan'ı tercih etmesi en hafif tabiriyle duyarsızlıktır. Bu konu gündeme gelince Sayın Bakan bu tatili turizmde rakip ülkelerdeki durumu incelemek için yaptığını söylemiştir yani özrü kabahatinden büyüktür. Sayın Ersoy'a rahmetli büyüğümüz Dündar Taşer'in bir sözüyle seslenmek istiyorum: "Durum muhakemesine rakipten başlanmaz." Sayın Bakana tavsiyemiz, lüks yatlarıyla ve gazeteci dostlarıyla önce Türk kıyılarını gezmesi, Türk turizminin ve Türk turizmcisinin ne durumda olduğunu görmesidir. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Üzülerek belirtmeliyim ki sadece Sayın Bakan değil çok sayıda vatandaşımız da pahalılık ve hizmet kalitesindeki düşüş nedeniyle artık Yunanistan ve benzeri ülkeleri tercih etmeye başlamıştır çünkü Türkiye'de tatil maliyeti, maalesef, rakip ülkelerle rekabet edemez hâle gelmiş durumdadır.

Muhterem milletvekilleri, turizm sektörünün bu krizden kurtulması için sorunların kök nedenlerini tespit ederek çözüm odaklı politikalar üretmek zorundayız. Özellikle reel sektörü tahrip eden mevcut ekonomi politikalarının turizm sektörüne etkisi nedir? Turizm sektörünün hizmet kalitesindeki düşüşün sebepleri nelerdir? Turist profilini yükseltmek için ne tür politikalara ihtiyaç vardır? Kaybettiğimiz Kuzey Avrupa ve Britanya pazarlarını nasıl tekrar geri kazanabiliriz? Daha acısı, kendi vatandaşımızın rakip ülkeleri tercih etmemesi için neler yapabiliriz? En önemlisi de Türkiye'yi nasıl yeniden rekabetçi bir turizm ülkesi hâline getirebiliriz? Bu soruların cevaplarını bulmak ve turizm sektörümüzün sıkıntılarını ortadan kaldırmak için Mecliste bir araştırma komisyonu kurularak meselenin incelenmesi gerekmektedir.

Bu duygu ve düşüncelerle konuşmama son verirken önergemize desteklerinizi bekliyor, hepinizi saygılarımla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - YENİ YOL Partisi Grubu adına Hatay Milletvekili Sayın Necmettin Çalışkan.

Buyurun Sayın Çalışkan. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, aziz milletimiz; son çeyrek asır, yirmi üç yıllık süreç içerisinde pek çok alanda iyiliklerle beraber çok büyük tahribatlar oldu. En büyük tahribat nerede oldu denecek olursa, kültür ve turizm alanında oldu. Esasen, turizm tamamen kültürü yok etmeye yönelik planlanmış. “Turizm” deyince de sadece plajlar ve beş yıldızlı otelleri anlayanların iktidarında ancak bu hâle geldik. Bugün büyük bütçeler sarf ederek TİKA ve Yunus Emre gibi kuruluşlar üzerinden yurt dışında ülkemizi tanıtmak için büyük bütçeler sarf edilirken bir taraftan da televizyonlardaki sabah kuşağı programlarıyla, ahlaksız dizilerle, hele de hak arama mücadelesi içerisinde olan insanların coplanmasıyla yapılan her şey tahrip ediyor.

Değerli milletvekilleri, bugün ülkemizde turizm sadece belli bir alana indirgenmiş durumda. Oysa bugün Hatay gibi, Konya gibi, Diyarbakır gibi pek çok şehir turizmin dışına atılıyor. Ülkemizde tarih turizmi, kültür turizmi, inanç turizmi, yayla turizmi gibi pek çok alanda imkân olduğu hâlde hiçbir şekilde değerlendirilmiyor çünkü turizm patronunun, otel patronunun işin başında bulunduğu bir ülkede bundan fazlasını beklemek de zaten saflık.

Değerli milletvekilleri, özellikle de alandaki denetimsizlik, başıboşluk ve her bir turisti âdeta çarpılacak, tongaya düşmüş birisi gibi görmek bu ülkenin makûs talihi olmamalı. Bugün itibarıyla özellikle de Türk Hava Yolları turizmi baltalamakta, rakipleriyle mukayese edildiğinde birkaç kat pahalı bilet satmasıyla bir taraftan gurbetçi vatandaşlarımızı bir taraftan da turistlerimizi ciddi bir mağduriyetle karşı karşıya bırakmaktadır. Bugün yapılması gereken şey, ülkenin bütünüyle kalkınması planlanarak her alanda gelişimin önü açılmalıdır ama bugün görüyoruz ki “turizm” deyince sadece Antalya, “turizm” deyince sadece belli birtakım insanların zengin edilmesi üzerine odaklanmış bir proje yürütülüyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Evet, ülkemiz Kültür ve Turizm Bakanlığını birbirinden ayırmalıdır. Turizmin başına profesyonel, emekçi insanlar da getirilerek ülkenin kalkınmasına yönelik hamleler başlatılmalıdır.

Ülkemizde yaşanan doğa tahribatı, 2/B orman yangınları, oteldeki yangın, maden felaketleri, bütün bunların hepsi üst üste gelerek ülkemize gelmeyi düşünen yabancı turistleri de olumsuz yönde etkilemektedir. Bu ülkeyi düşünen herkesin ülkenin tümünü bütüncül bir yaklaşımla ele alması, sorunların çözümü için gayret etmesi gereklidir.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Mardin Milletvekili Kamuran Tanhan.

Buyurun Sayın Tanhan. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEMPARTİ GRUBU ADINA KAMURAN TANHAN (Mardin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ekranları başında bizi izleyen ve cezaevinde tutsak olan tüm yoldaşları saygıyla selamlıyorum.

Bugün burada Türkiye’nin dört bir yanında turizmi ayakta tutan ama görülmeyen, sesi duyulmayan, emeği yok sayılan turizm emekçileri adına söz aldım. Antalya’dan Muğla’ya, İzmir’den Mardin’e, Midyat’tan Hasankeyf’e kadar bu ülkenin dört bir yanındaki turizm bölgelerinde on binlerce emekçi insan onuruna aykırı koşullarda asgari ücretin altında -dörtte 3- sigortasız olarak çalışmaya devam

ediyor. Çalışanların da kıdem ve ihbar tazminatları gibi diğer hakları herhangi bir şekilde ödenmiyor. Sezonluk işçilikle sınırlı kalan bu emek yılın geri kalanında ne iş ne sosyal destek bulabiliyor. Çalışılmayan dönemde askıya alma yerine işsizlik sigortasından faydalandırılmıyorlar yani yalnızca yoksulluk değil yıl boyu süren bir belirsizlik ve açlık sınırı söz konusu. DEV TURİZM-İŞ Sendikası ve sahadaki emekçilerin tanıklıkları çok acı bir gerçeği göz önüne seriyor. Turizm emekçileri günde on iki ve on dört saat arasında mesailerle çalıştırılıyor, fazla mesai ücretleri ödenmiyor. Sendikaya üye olanlar ya baskı görüyor ya da işten çıkarılıyor. Özellikle stajyer gençler eğitim alma umuduyla girdikleri otellerde ücretsiz iş gücü gibi kullanılıyor, düpedüz sömürülüyorlar. Barınma sorunu ise artık bu krizin boyutlarını aşmış durumdadır. Turizm bölgelerinde artan kira gelirleri bir işçinin, bir emekçinin maaşının neredeyse tamamını yutuyor. Antalya'da çalışanın, emekçinin maaşı kira ve ulaşım masraflarına dahi yetmiyor. Mardin'de sezonluk olarak çevre köylerden gelenler kalacak yer bulamadıkları için çalışmaktan vazgeçiyorlar. Ne lojman var ne ulaşım desteği ne de sosyal yaşam olanakları. Turizmdeki emekliler yalnızca ekonomik değil insani olarak da yok sayılıyor.

Bir diğer önemli ve vahim tablo ise göçmen işçi politikalarıyla ilgilidir. Kendi yurttaşına istihdam yaratmak yerine Özbekistan'dan, Filipinler'den ve Kırgızistan'dan ucuz iş gücü ithal ediliyor. Bu politika hem yerli emekçilerin ücretlerini düşürüyor hem de göçmen emekçileri denetimsiz, güvencesiz bir şekilde çalışmaya mahkûm ediyor.

Değerli milletvekilleri, turizm emekçileri artık bu düzene mahkûm olmak istemiyor. Biz DEM PARTİ olarak açık ve net bir çağrı yapıyoruz: Turizm meslek yasası derhâl çıkarılmalıdır. Emekçilerin yasal, anayasal ve uluslararası sözleşmeden doğan temel insan hakları eksiksiz uygulanmalıdır. Bu yasalarla birlikte çalışma saatleri insani bir düzeye çekilmeli, ücret ve barınma güvencesi sağlanmalıdır. Sendikal örgütlenme desteklenmeli, ruhsatsız ve kayıt dışı işletmelere karşı etkin bir denetim mekanizması hayata geçirilmelidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

KAMURAN TANHAN (Devamla) - Unutmayalım ki bu ülkenin turizmini asıl ayakta tutanlar otellerin mutfaklarında gecesini gündüzüne katanlardır, gece vardiyasında resepsiyonda bekleyen gençlerdir, çamaşırhanelerde emeklerinin teriyle yıkayan emekçilerdir. Emekçilerin alın teri ve emeği yok sayılarak turizm büyüyemez, sürdürülemez. Artık bu ülkenin turizmini inşa eden emekçilerin sesi bu Meclisten duyulmalıdır.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Antalya Milletvekili Aykut Kaya.

Buyurun Sayın Kaya. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA AYKUT KAYA (Antalya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulumuzu ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Turizm sektörümüz bizim bacasız sanayimiz, cari açığımızı azaltan, milyonlarca kişiye istihdam sağlayan, siyasetüstü gördüğümüz millî ve stratejik bir sektörümüzdür. Yalnız ne yazık ki bu sene Türk turizmi açısından pek parlak geçmiyor. Yanlış ekonomi politikaları yüzünden oluşan yüksek enflasyon ve buna bağlı girdi maliyetlerinin özellikle son üç senede yüzde 70 ile yüzde 100'e yakın bir şekilde artması hem turizm işletmelerini hem de esnaflarımızı olumsuz bir şekilde etkilemiştir. Girdi maliyetleri artan otellerimiz bu maliyetlerini fiyatlarına yansıtmak zorunda kalmışlardır. Otel işletmeleri son üç senede fiyatlarına yüzde 5 ile 10 arasında zam yapmak durumunda kalmışlardır. Esnaflarımız da ayakta kalabilmek için minimum kârlılıklarla bu artan girdi maliyetlerini ne yazık ki fiyatlarına yansıtmış durumdadır. Ülkemiz her zaman en iyi fiyat-hizmet destinasyonu olarak bilinen

bir ülkeyken ve rekabette öne çıkan bir ülkeyken ne yazık ki bu özelliğini kaybetmeye başlamıştır. Ana rekabet ettiğimiz Yunanistan, İspanya ve Fransa'ya göre bizi avantajlı konuma getiren bu en iyi fiyat-hizmet destinasyonu olmamızdı, şimdi bu özelliğimizi kaybetmeye başladık. Bunun yanında, ülkemizde meydana gelen antidemokratik uygulamalar, haksız tutuklamalar da ülkemizin imajını ne yazık ki özellikle Avrupa'da olumsuz derecede etkilemiştir, bu da turizmimizi negatif bir şekilde etkilemektedir. Bunun dışında Rusya-Ukrayna savaşı son beş senedir ülke turizmimizi, özellikle kendi ilim Antalya'yı olumsuz derecede etkilemektedir. Antalya'nın birinci kaynak pazarı Rusya'yken, beş sene önce 6 milyon Rus turist gelirken geçen sene 4 milyona yakın Rus turist gelmiştir. Dolayısıyla Rusya-Ukrayna savaşının bitmesi de turizm açısından olumlu olacaktır. Bunun dışında, yine yaşanan İsrail-İran savaşı da özellikle doğu bölgemizdeki illerin turizmini olumsuz etkilemiştir. Ekonomiyi düzeltmeden, maliyetleri düşürmeden, enflasyonu tek haneye çekmeden, ülkemizi demokratik bir ülke yapmadan, hukukun üstünlüğünü getirmeden, Rusya-Ukrayna savaşı bitmeden ve turizmle alakalı yapısal stratejik adımlar atmadan Türk turizminin geleceği ne yazık ki pek parlak gözüküyor. Bakın, yapısal olarak bu saydıklarımın dışında çok önemli adımlar atmak zorundayız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

AYKUT KAYA (Devamla) - Antalya'mızda 2,7 milyon vatandaşımız yaşamaktadır. Antalya'yı yazın -günübirlik gelen ziyaretçiler dâhil- 30 milyon insan ziyaret etmektedir ancak Antalya 2,7 milyona göre pay almaktadır. Dolayısıyla burada bir adaletsizlik söz konusudur. Bizim stratejik illerimizin; Antalya'nın, Muğla'nın -siyasetüstü bir bakış açısıyla- altyapı ve üstyapı yatırımlarını merkezî idarenin ve yerel belediyelerin el ele vererek çözmesi gerekiyor. Antalya'nın yeni bir otele ihtiyacı yok ama altyapı ve üstyapı yatırımlarının tamamlanması gerekiyor. Antalya'nın Barselona'yla rekabet edebilmesi için raylı sistemlerle artık diğer şehirlere bağlanması gerekiyor. Bugün Almanya'dan Antalya'ya bir turist üç saatte geliyor, Alanya'ya üç buçuk saatte gidemiyor. Bugün Serik-Antalya arası bir-bir buçuk saatte katedilemiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AYKUT KAYA (Devamla) - Dolayısıyla, bizim bu yapısal adımları, bu sorunu da siyasetüstü bir bakış açısıyla, stratejik bir yol haritası olarak önümüze koymamız gerekiyor.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Muğla Milletvekili Kadem Mete.

Buyurun Sayın Mete. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA KADEM METE (Muğla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türk turizmi AK PARTİ iktidarında dünya turizm ülkeleri sıralamasında âdeta basamaklar atlayarak büyük bir sıçrayış göstermektedir. 2003-2024 yılları arasında ülkemize gelen ziyaretçi sayısı yüzde 278 oranında artarak 62,3 milyon kişiye ulaşmıştır, 2002-2024 yılları arasında yine turizm gelirleri de yüzde 392 oranında artarak 61,1 milyar dolar seviyesine yükselmiştir. 2019 yılında ziyaretçi sıralamasında dünya 6'ncısı olan Türkiye 2024 yılında ise 4'üncü sıraya kadar yükselmiştir. Özellikle pandemi sırasında büyük bir darbe alan dünya turizmi 2023 yılında pandemi öncesine göre yüzde 87 geri dönüş sağlamıştır. Bu iyileşme 2024 yılında da 2,9 oranında büyüme kaydetmiştir. Ülkemizde pandemiden sonra hızlı bir toparlanma sürecine girilmiştir. Turizmin altın yılı diye tabir edilen 2019 yılını 2024 rakamlarıyla kıyasladığımızda, 2024 yılında 2019 yılını da geride bırakmışızdır. Dolayısıyla 2025 yılında şimdi yeni bir rekora imza atmak için olanca çalışmalarımız devam etmektedir. Tüm dünyada yaşanan ekonomik daralma ve beraberinde gelen satın alma gücündeki azalmaya rağmen 2025 yılının ilk çeyreğinde ziyaretçi sayısı bir önceki yıla göre yüzde 1,2 oranında artış göstermiş ve 9 milyon 212

bine ulaşmıştır. Aynı zamanda turizm gelirleri de bir önceki yıla göre yüzde 5,6 oranında artarak 9 milyon 451 bin 244 dolara ulaşmıştır. 2002 yılında 9.896 adet olan konaklama tesisi sayısı 2025 yılı itibarıyla 21.196 adede ulaşmıştır. Yine, yatak sayısı ise 1 milyon 809 bin 899 adede yükselmiştir. 2019 yılında gelen ziyaretçi sıralamasındaki dünya 6'ncılığımız bu rakamlarla bizi dünya 4'üncüsü noktasına kadar yükseltmiştir. Türkiye'ye gelen ziyaretçilerin yaptıkları harcamaların ve turizm çeşitliliğinin artırılması yönünde Bakanlığımızın çalışmaları da devam etmektedir.

Sosyal medyada ve basında yer alan bazı işletmelerde hoş olmayan görüntülerle alakalı da hızlıca harekete geçilmiş, 14 işletme belirli sürelerle işletme faaliyetlerinden men edilmiştir ve bu tür hareketlere de asla izin verilmeyeceği gösterilmiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, toparlayın.

KADEM METE (Devamla) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansının kurulmasıyla birlikte, Türkiye, dünyada açık ara en yoğun ve en etkili tanıtım yapan ülke olmuştur. 2025 yılı Ocak ve Haziran aylarındaki dönemde 154 turizm fuarına katılım sağlanmıştır.

Ben, Sayın Metin Ergun Vekilimin komisyon kurulması marifetiyle turizm bölgelerinde araştırma yapılması ve bu suretle bu yılki tatilini bedavaya getirme çabasını anlıyorum, saygıyla karşılıyorum.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Milas'ta tatilini her gün bedava yapıyor.

KADEM METE (Devamla) - Ama merak buyurmasınlar, Türkiye, AK PARTİ iktidarında millî eğitimde, sağlıkta ve savunmada olduğu gibi turizmde de başarıdan başarıya koşturmayı devam edecektir.

Saygılar sunuyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Kavuncu, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

47.- İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun, Muğla Milletvekili Kadem Mete'nin İYİ Parti grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Teşekkür ederim.

Ben, sayın konuşmacının, sayın milletvekilinin konuşmasını esefle dinledim; ya, böyle bir usul, böyle bir yaklaşım olamaz! Araştırma önergesi veren bir milletvekilinin araştırma önergesini bedava tatil yapmak için verdiğini iddia etmek hem Türkiye Büyük Millet Meclisine saygısızlıktır hem turizm sektöründe can çekişen turizmciimize saygısızlıktır hem milletimize saygısızlıktır. Kınıyoruz, reddediyoruz ve özür dilemeye davet ediyoruz kendisini. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

VII.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

2.- İYİ Parti Grubunun, Muğla Milletvekili Metin Ergun ve 19 milletvekili tarafından, Türkiye'nin turizm sektörünün mevcut durumunun kapsamlı bir şekilde ele alınması, sorunun kök nedenlerinin belirlenmesi ve çözüm önerilerinin geliştirilmesi amacıyla 26/6/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 3 Temmuz 2025 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunuyorum...

III.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Yoklama talebimiz var efendim.

BAŞKAN - Öneriyi oylamadan evvel yoklama talebi vardır.

Sayın Başarır, Sayın Taşkent, Sayın Ersever, Sayın Genç, Sayın Özcan, Sayın Arpacı, Sayın Dinçer, Sayın Suiçmez, Sayın Akdoğan, Sayın Arslan, Sayın İncesu, Sayın Kaya, Sayın Arı, Sayın Bakırlioğlu, Sayın Barut, Sayın Ünver, Sayın Erdem, Sayın Demir, Sayın Öztrak, Sayın Coşar.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum ve yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN - Toplantı yeter sayısı yoktur.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 17.26

DÖRDÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 17.38****BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN****KÂTİP ÜYELER: İbrahim YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar), Nermin YILDIRIM KARA (Hatay)**

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 105'inci Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

III.- YOKLAMA

BAŞKAN - İYİ Parti Grup önerisinin oylamasından önce, istem üzerine yapılan yoklamada toplantı yeter sayısı bulunamamıştı.

Şimdi yoklama işlemi tekrarlayacağım.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum.

Yoklama işlemi başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN - Toplantı yeter sayısı vardır.

VII.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

2.- İYİ Parti Grubunun, Muğla Milletvekili Metin Ergun ve 19 milletvekili tarafından, Türkiye'nin turizm sektörünün mevcut durumunun kapsamlı bir şekilde ele alınması, sorunun kök nedenlerinin belirlenmesi ve çözüm önerilerinin geliştirilmesi amacıyla 26/6/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 3 Temmuz 2025 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

3.- DEM PARTİ Grubunun, Erzurum Milletvekili Meral Danış Beştaş ve arkadaşları tarafından, miras paylaşımında eşitlik ilkesinin kaldırılmasının yaratacağı sorunların araştırılması amacıyla 24/6/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 3 Temmuz 2025 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

3/7/2025

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 3 Temmuz 2025 Perşembe günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Sezai Temelli

Muş

Grup Başkan Vekili

Öneri:

24 Haziran 2025 tarihinde Erzurum Milletvekili Meral Danış Beştaş ve arkadaşları tarafından (12481 grup numaralı) miras paylaşımında eşitlik ilkesinin kaldırılmasının yaratacağı sorunların araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 3/7/2025 Perşembe günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Mersin Milletvekili Sayın Perihan Koca. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA PERİHAN KOCA (Mersin) - Teşekkür ediyorum.

Genel Kurulu ve ekranları başında bizleri izleyen değerli halkımızı, bir kez daha, Türkiye Büyük Millet Meclisinden saygıyla, sevgiyle selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, AKP iktidarının faşizm yürüyüşünde kadın düşmanı Aile Yılı planlaması ne yazık ki tam gaz ilerliyor. Kadınların tüm kazanılmış haklarına göz dikilerek, haklarımız ve özgürlüklerimiz gasbedilerek adım adım bu Aile Yılı kapsamında AKP iktidarı bir erkeklik yılı inşa etmeye çalışıyor. Şimdi de, kasım ayında yine sessiz sedasız yayımlanan bir genelgenin sonuçlarının yıkıcı bir şekilde ortaya çıktığına tanıklık etmeye başladık. Bu genelgeyle Anayasa’ya aykırı bir şekilde “yaptım oldu” hukukuyla, bir genelgeyle miras paylaşımında eşitlik ilkesi ne yazık ki kaldırılıyor. Bu yeni düzenlemeye göre artık mirasçılar taşınmaz malların devrini karşılıklı uzlaşma yoluyla -sözüm ona- kendi aralarında gerçekleştirebilecekler ve işlemler için noter onayı alınması bile gerekmeyecek, herhangi bir durumda ise aile ara buluculuğu devreye girecek.

Bakın, değerli arkadaşlar, kadınların miras hakkı, kadınların uzun yıllar vermiş olduğu mücadeleler sonucunda kazanmış olduğu bir eşitlik ilkesidir. 1926 gibi çok erken bir tarihin içerisinde Medeni Kanun’la yürürlüğe giren kadınların kazanılmış hakkıdır mevzubahis olan ama bu hak, AKP iktidarı döneminde her defasında göz dikilen, tırpanlanmaya çalışılan, aileyi korumak gerekçesiyle gasbedilen bir hakkımız oldu. Öyle ki AKP iktidara gelir gelmez tarım arazilerinin parçalanmaması için, aile bütünlüğünün korunması için mirasın en büyük erkek çocuğu verilmesi, onun tarafından yönetilmesi yönünde bir karar çıkarmıştı ve mal varlığını erkek aile reisine uygun görmüştü.

Öte yandan, değerli arkadaşlar, zaten birçok düzenlemeyle beraber kazanılmış olan bu hakkımız fiilen zaten gasbediliyordu ve kullanılmıyordu. AKP iktidarı, kendi ajandası kapsamında bu hakların tasfiye edilmesini bugün geldiğimiz aşamada adım adım pratikleştirir vaziyette. Bunun son adımı olarak miras hakkının gasbına yönelinmiş oldu ve bu garabet düzenlemede sözüm ona aile içindeki gerilimleri azaltmanın hedeflendiğini söylüyorlar ya da miras paylaşım sürecini hızlandırmak istediklerini ifade ediyorlar ama aslında “aileyi koruma çerçevesi” adı altında kadınlar için çok daha derin bir güvencesizliğe ve daha büyük bir şiddete davetiye çıkarıyorlar. Bu anlamıyla türlü risklerin önünün açıldığı ve bir kez daha AKP iktidarı tarafından erkekliğin sırtının sıvazlandığı bir düzlemle karşı karşıyayız. Kadınları “kutsal aile” parantezine alarak “makbul anne” “makbul eş” “makbul kardeş” ya da “abla” olarak rejimin ihtiyaç duymuş olduğu aile rollerini baskıyla, zorla, şiddetle pekiştirmeye çalıştıklarını görüyoruz.

Değerli arkadaşlar, bakın, ülkeden çeşitli haberler geliyor miras hakkının paylaşımına yönelik. Birçok gerilim yaşanıyor, birçok husumet yaşanıyor, ölümler oluyor miras hakkının paylaşımıyla ilgili; şiddet olayları artıyor, aileler birbirine giriyor. Böylesi bir şiddet döngüsü içerisinde bu ülkede her gün kadınların aile kurumu içerisindeki erkekler tarafından katledildiği bir düzlemde bu düzenleme kadına yönelik şiddeti teşvik etmekten başka bir mana taşımıyor ne yazık ki. Bu anlamıyla bu düzenleme kadınlara yönelik ekonomik şiddetin devlet eliyle kurumsallaştırılmasından başka bir şey değildir, kadınların devlet eliyle haklarından mahrum edilerek dındızlak ortada bırakılmalarından başka bir şey değildir. Zaten hâlihazırda kadın mirasçılar çoğu zaman sürecin uygulanmasından bihaber olabiliyorlar, yeterli bilgiye sahip olamayabiliyorlar, hukuki temsil imkânlarına erişemeyebiliyorlar yani hak arama yollarından fiilî olarak uzaklaştırılıyorlar. Bu durum yaşlı bir kadın mevzubahis olduğunda, okuma yazma bilmeyen bir kadın mevzubahis olduğunda ya da kırsaldaki bir kadın mevzubahis olduğunda çok

daha ciddi mağduriyet kayıplarına neden oluyor. Türkiye gerçekliğinde düşünürsek değerli arkadaşlar, ataerkil aile yapıları, kadınların görünmeyen emeği yüzünden, sürdürülen ekonomik bağımlılık düşünüldüğünde gerçekten kadınlar açısından birçok hak kaybını beraberinde getiriyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

PERİHAN KOCA (Devamla) - Şimdi, bu düzenlemeyle bir kadın hakkını istediğinde, hakkını aradığında aile içi baskı mekanizmalarının hukuk yoluyla devreye gireceğini göreceğiz. Patriarkal aile kodlarının yine devreye gireceğini, fiziksel şiddetle, psikolojik şiddetle, türlü şiddet biçimleriyle devreye gireceğini görüyoruz. Dolayısıyla toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin, kadın yoksulluğunun, şiddet biçimlerinin derinleşeceği bir düzlemle karşı karşıyayız. Bu düzenlemeyle siz, miras hakkının patriarkal hiyerarşiye uygun bir şekilde kadının elinden alınmasını yasal kılıfa almak istiyorsunuz, bunu yaparken de kadınlar bu rejime itaat etsin istiyorsunuz. Biz de size bir kez daha “Hadi oradan!” diyoruz. Hadi oradan! Kadınların ekonomik bağımsızlığı ve yaşam güvenliği için miras yoluyla mülkiyet hakkı vazgeçilmezdir, pazarlığı dahi yapılamaz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

PERİHAN KOCA (Devamla) - Tüm kadın arkadaşlarımı, tüm Türkiye Büyük Millet Meclisini bu önergeye “evet” oyu vermeye, sorumluluk almaya davet ediyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - YENİ YOL Partisi Grubu adına Mersin Milletvekili Sayın Mehmet Emin Ekmen.

Buyurun Sayın Ekmen. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; söz sıramı beklerken milletvekili arkadaşlarıma, Perihan Hanım’ın bu konuşmasından sonra -ilimizin değerli milletvekilinin- ne dersek diyelim bir yanda erkek egemen toplumun sözcüsü bir pozisyona düşebiliriz diye endişelerimi ifade ettim. İnşallah, o hâle düşmeden görüşlerimi ifade etme imkânı bulurum.

DEM PARTİ’nin grup önerisiyle birlikte üzerinde tartışılması veya bir komisyon kurulması istenen genelge Tapu Kadastro Genel Müdürlüğünün 29/11/2024 tarihinde yayınladığı 2024/5 sayılı Genelge. Bu genelge geçen yıl kasım ayında yayınlanmış olmasına rağmen son bir aydır sosyal medyada bu genelgeyle birlikte kadınların miras haklarının zedelendiği, engellendiği, hatta ortadan kaldırıldığına dair çıkan çok sayıda paylaşım üzerine İstanbul Barosu da bir açıklama yapmak suretiyle söz konusu genelgenin uygulamada birtakım sorunlar getirebileceği ancak kadının miras hakkına dair bir değişimin zaten Medeni Kanun’da var olan yasal teminatlar karşısında bir genelgeyle de gerçekleştiremeyeceğini açıklamak durumunda kalmıştır. Ancak AK PARTİ’li arkadaşların iki noktada buradaki tartışmalara dikkat kesilmesi gerektiğini düşünüyorum. Birincisi, yasal bir düzenlemeye rağmen böyle bir toplumsal kaygı niçin tetiklenmiştir? İkincisi, kadınla ilgili olarak başta aile içi şiddet, boşanma, miras hakkının pratikte maruz kaldığı ihlaller göz önüne alındığında, böyle bir genelgenin uygulanmasından doğacak sorunların yeterince tartışılmadığı açıktır.

Bugün hukukçu bir Grup Başkan Vekilimiz nöbetçi, Bahadır Bey. Elbette AK PARTİ’nin oylarıyla bu önerge reddedilecektir ama Sayın Başkan, sizden ricamız, bu genelgenin başta ara buluculuk kurumunun özüne, sonra kadının toplumda maruz kaldığı sıkıntılar karşısında nasıl kötüye kullanılacağına ve son olarak miras hukukunun bir ara buluculuk yoluyla değişip değişmeyeceği ihtimali ve risklerine karşı gözden geçirilmesi ve AK PARTİ’li kadın hukukçular ile bakanlık hukukçuları arasında bu noktada bir diplomasi yürütülmesi gerektiği açıktır. Doğrusu, aile içi şiddet, ayrımcılık, boşanma gibi meselelerin ara buluculuk konusu yapılamamasının mantığını burada bir kere daha hatırlatmak gerekiyor. Çünkü bu

meselerin ara buluculuk aracılığıyla çözülme ihtimali kadın üzerindeki toplumsal baskının ara bulucu eliyle hayata geçirilme riskinden kaynaklanmaktadır, kadının hukuksal korunmasının zayıflayacağı endişesinden kaynaklanmaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, buyurun, tamamlayın.

MEHMET EMİN EKMEK (Devamla) - Biz, bugün itibarıyla, elinde bir verasetname olan bir ailenin tapu sicil müdürlüğünde işlem yaparken dahi kadının hakkının kısıtlandığına defalarca kez şahidiz. Birçok tapu iptali ve tescil davasında vaktizamanında kadının iradesinin kırılarak mal paylaşımının onun iradesinin aleyhine yapıldığına dair dava örneği, Yargıtay kararı örneği getirebiliriz. Böyle bir düzlem dahi kadının aleyhine sonuç doğuruyorken ara buluculuk sisteminin kadının korunması gereken, öne çıkarılması gereken ve üzerinde hassasiyetle durulması gereken haklarının pratikte geriletilmesi riskine karşı AK PARTİ'li kadın hukukçularımızı ve grup yönetimini duyarlı olmaya davet ediyor, önerenin lehinde oy kullanacağımızı ifade etmek istiyorum.

Saygılarımla. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına Mersin Milletvekili Burhanettin Kocamaz. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan öneri üzerine İYİ Parti Grubumuz adına söz aldım. Yüce Meclisimizi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

2024 yılı itibarıyla yürürlüğe giren düzenlemeyle, miras paylaşımında noter onayı şartı kaldırılmış, mirasçılar arasında yazılı bir uzlaşma belgesiyle taşınmazların devri mümkün hâle getirilmiştir. Sizler miras paylaşımında kadınların ve çocukların yasal hakkı olan eşitlik ilkesini kaldırarak sadece genelge yoluyla basit bir fiilî boşluk yaratmış olmadınız, aynı zamanda adaleti ve toplumsal dengeleri de kökünden sarsmış oldunuz, kadınları tekrar ekonomik bağımlılığa ve sosyal olarak da dışlanmaya sürüklediniz, aile içi çatışmaların tırmanmasına yol açtınız, kadınlarımıza devlet eliyle ekonomik şiddet uygulanmasını âdeta meşrulaştırdınız. Türkiye’de şu hâliyle bile kadınların sadece yüzde 38’i kendilerine ait taşınmazlara sahip. 2024 yılı verilerine göre kadınların mirastan feragat etme oranı bazı bölgelerde yüzde 70’lere kadar çıkıyor. Miras hakkından feragat etmesi beklenen kadınlar, hukuki bilgiye erişimi sınırlı olanlar, ileri yaşta ve okuryazarlığı olmayan, ekonomik bağımsızlığı bulunmayan kadınlar sözde yaptıkları anlaşmalı paylaşımlarla miras haklarını fiilen devretmiş oluyorlar. Bizler bu ülkede kadınlarımız daha görünür olsun diye hukukta, ekonomide, siyasette, akademiye, sokakta, evde ve hatta bu kürsüde bile kadınların sesi daha gür çıksın diyerek mücadele ediyoruz. Bu Genel Kurulda bile kadın milletvekillerimizin oranı hâlâ yüzde 20’nin altındadır.

Değerli milletvekilleri, çocuklar için de böyle bir uygulama geleceğe dair ciddi bir güvenlik meselesidir ve bu durum çocukları eğitim ve yaşam koşulları adına dezavantajlı duruma düşürmektedir. Ebeveynlerini kaybetmiş çocukları düşünün, o çocuklar karşılaştıkları ayrımcılıkla hukuki mağduriyetin yanında duygusal travmalar da yaşıyorlar; haklarını koruyacak resmî bir denetim mekanizmasından mahrum ve suistimale açık hâle geliyorlar.

Sayın milletvekilleri, sosyal adaleti tesis etmek için yapılan yasalardan eşitlik ilkesini çıkarırsanız geriye yalnızca ayrımcılık kalır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

BURHANETTİN KOCAMAZ (Devamla) - Toplumun en hassas ve kırılgan kesimini oluşturan kadınların ve çocukların mülkiyet hakları hiçbir şekilde pazarlık konusu yapılamaz, yapılmamalıdır. Ara buluculuk sisteminin kadınların ve çocukların haklarını koruyacak şekilde yeniden düzenlenmesi şarttır. Yasal çerçeve ve uygulamalar toplumsal cinsiyet eşitliği bakımından yeniden gözden geçirilmeli, hak gasplarına karşı güvence altına alınmalıdır diyor, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi grubu adına Ankara Milletvekili Aliye Timisi Ersever.

Buyurun Sayın Ersever. (CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; DEM PARTİ grup önerisi üzerine parti grubum adına söz almış bulunuyorum. Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Yine AKP eliyle gerçekleşen bir hukuki düzenleme, yine hedefte cumhuriyet değerleri, Medeni Kanun ve kadınlar. Bizler kadın-erkek eşitliğini, eşit yurttaşlık anlayışını savunmaktan ve ileri taşıma mücadelesinden asla vazgeçmeyeceğiz. Kasım 2024 tarihinde yürürlüğe giren bir genelgeyle tapu sicil müdürlüğü ve ara buluculuk sistemi arasında yeni bir süreç başlattınız. Bu düzenlemeyle miras paylaşımında taraflar arasında yapılan yazılı anlaşmalar artık noter ya da mahkeme onayı olmadan doğrudan tapudan işlem görecektir yani Medeni Kanun'da açıkça belirtilen mirasçılar arasında yasal payların eşitliği ilkesini işlevsiz hâle getiriyorsunuz. Erkeklerin bu kadar egemen olduğu, gelenek ve göreneklerin insanları bu denli yoğun bir şekilde baskıladığı bir toplumda bu uygulama kadınların miras haklarının elinden alınması anlamına gelir. Ekonomik güvencesi olmayan ve hukuki desteğe erişemeyen kadınlar ara buluculuk masasına bilgi sahibi olmadan oturacaklar, uzlaşma adı altında hakları ellerinden alınacak. Kadınlar sadece haklarını kaybetmekle kalmayacak, miras haklarını devretmeleri için şiddete dahi maruz kalabileceklerdir. Konuya ilişkin barolar ve hukukçular ne diyor: "Hiçbir idari düzenleme anayasal güvence altındaki yasaların önüne geçemez, genelgeler Medeni Kanun'un eşit miras hükümlerini aşamaz. Miras hukuku eşitlik temelinde işler, kadınlar erkeklerle eşit mirasçısıdır." Hükûmete hatırlatalım: Medeni Kanun'u yok sayarak bir genelgeyle fiili hukuk boşluğu oluşturuyorsunuz, Anayasa'yla güvence altına alınan mülkiyet hakkını ihlal ediyorsunuz. Buradan sormak istiyorum: Bu bir akıl tutulması mıdır? Hayır, değildir; planlı, programlı, bile isteye yapılan bir hukuki düzenlemedir. Hedef açık ve nettir: Medeni Kanun.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Devamla) - Değerli milletvekilleri, miras, özellikle, çalışmayan, eşinden ayrılmış, geliri olmayan kadınlar için bir hayat güvencesidir; kendisi kadar çocuklarının da geleceğidir. Bu genelgeyle kadınların, çocukların hak ve güvencelerinin gasbedilmesinin yolunu açıyorsunuz. Üstelik bu düzenlemeyi kamuoyuna duyurmadan kapalı kapılar ardında yapıyorsunuz. Miras hakkı sadece mal paylaşım meselesi değildir. Bu hak, sosyal adaletin, toplumsal cinsiyet eşitliğinin ve hukuk devleti ilkesinin temel taşıdır. Kadınların ve çocukların kazanılmış haklarının korunması için gerekli adımların atılması hayati bir zorunluluktur. Miras paylaşımında noter güvencesinin ve mahkemelerin koruyucu rolünün kime ne zararı vardı, onu da bilemiyoruz. Hani adalet mülkün temeliydi?

Üzerine basa basa tekrar ediyoruz: Kadınların kazanılmış haklarından asla geri adım atmayacağız, hukuksuzluğa ve vicdansızlığa asla izin vermeyeceğiz. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Zonguldak Milletvekili Sayın Saffet Bozkurt.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA SAFFET BOZKURT (Zonguldak) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; cumhuriyetimizin temel taşlarından biri olan hukuk devleti ilkesini daha da güçlendirme azmiyle milletimizin ihtiyaçlarını gözeten düzenlemeleri hayata geçirmeye devam ediyoruz. Miras paylaşımında ara buluculuk sistemine dair ortaya atılan iddialar çerçevesinde DEM PARTİ Grubu tarafından verilen Meclis araştırması açılması talebi üzerine görüşlerimi açıklamak üzere AK PARTİ Grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle sizleri ve aziz milletimizi saygılarımla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, öncelikle şunu açıkça ifade etmeliyim ki mülkiyet hakkı Anayasa’da güvence altına alınmış olup bu kapsamda kadınların mülkiyet hakkının korunması da tartışmaya dahi açık olmayan temel bir ilkedir. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde kadının toplumdaki statüsünü güçlendirmek adına bugüne dek hayata geçirilen reformlar bu konudaki samimiyetimizi ve kararlılığımızı açıkça ortaya koymaktadır. Kadınların haklarının güçlendirilmesi AK PARTİ hükümetlerinin önceliğidir.

Kadınların mirastan adil bir şekilde pay alması ise yalnızca bir hukuk meselesi değil aynı zamanda toplumsal vicdanın da bir gereğidir. 6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu’nda değişiklikler yapılarak dava şartı ve ihtiyari ara buluculukla çözümlenebilecek uyuşmazlıkların kapsamı genişletilmiş, taşınmazın devrine ve taşınmaz üzerinde sınırlı aynı hak kurulmasına ilişkin uyuşmazlıklar ile taşınmazların paylaşılmasına ve ortaklığın giderilmesine ilişkin uyuşmazlıklar ara buluculuk kapsamına alınmış olup ara buluculuk anlaşma belgesinin taraflarından birinin tapu müdürlüğünden tescil talebinde bulunabileceği düzenlenmiştir.

Arabuluculuk Kanunu’nda yapılan düzenlemeyle, mahkemelerin iş yükünün azaltılması ve alternatif çözüm yollarının denenmesi amacıyla ortaklığın giderilmesine ilişkin uyuşmazlıklarda dava şartı ara buluculuk süreci getirilmiştir. Ara buluculuk süreci yukarıda bahsedilen diğer usullerin önünü kapatmamakta, sadece dava öncesi uzlaşmaya dönük alternatif bir çözüm yoludur.

Kasım 2024’te yürürlüğe giren ara buluculuk ile tapu sicil müdürlükleri arasında sağlanan entegrasyonun amacı yargının yükünü hafifletmek, mirasçılar arasındaki ihtilafları hızlı, barışçıl ve anlaşmalı yollarla çözmektir. Bu uygulama, kimseyi yasal hakkından mahrum bırakmak için değil bilakis uzun süren yıpratıcı dava süreçlerinin önüne geçmek adına devreye alınmıştır.

Türk Medeni Kanunu’nda miras paylarının eşitliği ilkesi geçerlidir, değiştirilmemiştir; genelgeyle kanun baypas edilmemiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun tamamlayın.

SAFFET BOZKURT (Devamla) - Değerli milletvekilleri, sözlerime son verirken kadınların miras hakkı da dâhil olmak üzere tüm temel haklarının korunması, eşitliğine ve adaletin tesis edilmesi noktasında dün olduğu gibi bugün de AK PARTİ olarak kararlı olduğumuzu bir kez daha vurguluyor, sizlere ve aziz milletimize saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN - Sayın...

III.- YOKLAMA

(YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Sayın Başkan, yoklama talep ediyorum önergeyi oylamadan önce.

BAŞKAN - Sayın Özdağ, Sayın Kaya, Sayın Çirkin, Sayın Kavuncu, Sayın Esen, Sayın Çalışkan, Sayın Akalın, Sayın Yaldir, Sayın Taşcı, Sayın Kocamaz, Sayın Ergun, Sayın Türkkın, Sayın Bilici, Sayın Torun, Sayın Şahin, Sayın Kaya, Sayın Ekmen, Sayın Yılmaz, Sayın Kılıç, Sayın Özcan.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum ve yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN - Toplantı yeter sayısı yoktur.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 18.09

BEŞİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 18.22****BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN****KÂTİP ÜYELER: İbrahim YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar), Nurten YONTAR (Tekirdağ)**

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 105'inci Birleşiminin Beşinci Oturumunu açıyorum.

III.- YOKLAMA

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu önerisinin oylamasından önce, istem üzerine yapılan yoklamada toplantı yeter sayısı bulunamamıştı.

Şimdi yoklama işlemini tekrarlayacağım.

Yoklama için iki dakika süre veriyorum ve yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN - Toplantı yeter sayısı vardır.

VII.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

3.- DEM PARTİ Grubunun, Erzurum Milletvekili Meral Danış Beştaş ve arkadaşları tarafından, miras paylaşımında eşitlik ilkesinin kaldırılmasının yaratacağı sorunların araştırılması amacıyla 24/6/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 3 Temmuz 2025 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

4.- CHP Grubunun, Ankara Milletvekili Umut Akdoğan ve arkadaşları tarafından, doğal gaz zamlarının sebeplerinin araştırılması amacıyla 3/7/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 3 Temmuz 2025 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

3/7/2025

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 3/7/2025 Perşembe günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Ali Mahir Başarır

Mersin

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Ankara Milletvekili Umut Akdoğan ve arkadaşları tarafından, doğal gaz zamlarının sebeplerinin araştırılması amacıyla 3/7/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan (1275 sıra no.lu) Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 3/7/2025 Perşembe günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Ankara Milletvekili Umut Akdoğan'a söz veriyorum.

Buyurun Sayın Akdoğan. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA UMUT AKDOĞAN (Ankara) - Değerli milletvekilleri, Sayın Başkanım; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Tabii, Türkiye'nin gündeminde doğal gaz zammı var. Doğal gaz zammı herkesin cebini, kesesini derinden etkiliyor. Yüzde 25 konutta, yüzde 8 sanayide kullanılan doğal gazla zam yapılıyor. 2023'ten 2025'e kadar olan dönem içindeki otuz ayda yapılan zamlara şöyle bir baktım, dünya genelinde ortalaması yüzde 13, bizde yüzde 117. Dünya genelinde doğal gazla yapılan zam ortalamada yüzde 13 iken bizde yüzde 117 olunca iktidar partisinden bu kürsüye çıkıp bu önergede konuşacak kişi acaba ne der diye aklıma geldi, düşünüyorken Dezenformasyonla Mücadele Merkezi bir açıklama yapmış, bugün Karar gazetesinin manşetine cevap vermiş, tam da düşündüklerim çıkmış. Ya, niye dünyada yüzde 13 de bizde yüzde 117?

Dezenformasyonla Mücadele Merkeziniz o beylik lafları etmiş. Bir: Sübvansede ediyormuşuz, devlet sübvansede ediyormuş doğal gazı, sanki babanızın Rize'deki çaylıklarından getirdiğiniz parayla sübvansede ediyormuşsunuz gibi. Ya, arkadaş, ediyorsanız yine devletin kasasından ediyorsunuz. BOTAŞ'a 80 milyar lira parayı Hazine vermedi mi? Verdi. Bu Hazine vatandaşın vergisiyle dolmuyor mu? Doluyor.

İki: Yerli üretim varmış, yerli doğal gaz. Dedim ki arkadaşlar, şunu bir çıkartıverin bakalım, yerli doğal gaz... Yalana büyük başlanmış, sonra küçültülmüş. 27 Mayıs 2019'da, bu aralar aranızın pek de hoş olmadığı Yeni Şafak gazetesi manşet atmış, Trakya'da 20 trilyon metreküp doğal gaz bulunmuş. 20 trilyon metreküp -yani her şeyin de bir adabı var- 20 trilyon metreküp! Sonra, Haziran 2021'de Başkan Erdoğan yeni doğal gaz rezervi müjdesini açıklamış. Yine, Sabah gazetesinde -29 Kasım- Karadeniz'de ikinci doğal gaz müjdesi verilmiş. Sonra, Karadeniz'de 75 milyar metreküp doğal gaz bulunmuş. Sonra nerede? Göktepe-3 Kuyusu'nda üç buçuk yıl boyunca tek başına hepimize yetecek kadar doğal gaz bulunmuş. Sonra, gelmiş, gelmiş, gelmiş, Yeni Şafak'ın haberinden sonra, işte o haber... Değerli arkadaşlar, Türkiye kamuoyunun dikkatini çekiyorum; Bakan Mehmet Şimşek ne zaman doğal gazla ilgili bir laf ederse korkun, kesin zam geliyor. Bakan Şimşek demiş ki: "Elektrik ve doğal gazı devlet sübvansede ediyor." Olacak iş değil, kabul edilecek şey değil!

Bir yıl içerisinde doğal gazla yapılan zam oranında asgari ücretliye zam yapılırsa bugün asgari ücretin 42 bin TL olması gerekiyor. Sanayide kullanılan doğal gaz var, bakın, bunu evde kullanılan doğal gazdan ayıramayız çünkü sanayide kullanılan doğal gaz tekstil demek, gıda demek, seramik demek, çimento demek, gübre demek yani iğneden ipliğe her şeye zam gelecek demek. Yazın ortasında zammı yapıyorsunuz çünkü az hissedilsin istiyorsunuz, doğal gaz faturası düşüken yapılısın istiyorsunuz. Vallahi benim de aklıma o türkünün sözleri geliyor; diyor ya: "Bırakmadın benim peşim/Kurutmadın gözüm yaşın/Neyinden korkayım kışın/Yazın yağar kar başıma." Kışın soğuşundan korkmaya gerek yok, gerçekten zam yazın yağıyor kar gibi başlara çünkü ekonomi politikanız işlemiyor.

HALUK İPEK (Amasya) - Bir daha söyle ya.

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Siz bizim getirdiğimiz suya yüzde 3 bin zam yaptınız!

UMUT AKDOĞAN (Devamlı) - Bakın, size çok basit bir şey söyleyeyim: Sadece Sayın İmamoğlu ve arkadaşlarına yaptığınız operasyonda 60 milyar dolar rezerv yakınız...

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Suya yaptığınız zamlardan bahset!

UMUT AKDOĞAN (Devamla) - ...doları, euroyu tutmak için 15 milyar dolar rezerv yaktınız, Merkez Bankası kasasını boşalttınız; şimdi fakirin fukaranın, garibin gurebanın cebine doğal gaz zammıyla tecavüz ediyorsunuz. Dolayısıyla, bugün ne olacak biliyor musunuz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Sen sudan bahset, sudan, sudan! Suya gelelim, suya!

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

UMUT AKDOĞAN (Devamla) - Bugün olacak şey şu: Bakın, bu bir fatura, geçtiğimiz şubat ayında gelmiş bu fatura; bu fatura 1.882 lira. Bugün 1.882 liralık doğal gaz faturası bu temmuzda gelse 2.200 lira olarak gelecek, önümüzdeki şubatta 2.700 lira olarak gelecek.

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Suya gel, sen suya! Unutmayın, bugün su parası elektrikten fazla, doğal gazdan fazla; sen neden bahsediyorsun ya?

UMUT AKDOĞAN (Devamla) - Sayın Vekilim, bak, size bir şey söyleyeyim: 38 tane OECD ülkesi var; bu 38 OECD ülkesinin 29'unda doğal gaz paraları, enerji fiyatları düşmüş; 9'unda çıkmış, Türkiye gibi! Ya, çıkan 9'unda da Türkiye şampiyon! Çıkan 9'unda da Türkiye şampiyon!

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - “Allah’ın suyundan para alınmaz.” diyordunuz, yüzde 3 bin zam yaptınız be!

UMUT AKDOĞAN (Devamla) - “25 metreküp doğal gaz bedava.” dediniz; seçim vardı, hepsini unuttunuz, yüzde 140 zam yaptınız o günden bugüne.

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - “Suyu bedava yapacağız.” dediniz, ne oldu?

UMUT AKDOĞAN (Devamla) - Onun için, bunun araştırılması gerektiğini düşünüyoruz.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Suyu bedava yapacaksınız, ne oldu? Hani Allah’ın suyundan para alınmıyordu, ne oldu? Bugün su parası elektrik ve doğal gazı geçti.

UMUT AKDOĞAN (Ankara) - Allah’ın suyu da elektrikle geliyor.

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Ya... Ya...

BAŞKAN - Bir dakika... Bir dakika...

Sayın milletvekili, laf atacağınıza Grup Başkan Vekiliyle görüşün, sataşmadan söz vereyim. Bu ayıp ya, konuşurken laf atmanız doğru değil, doğru değil. (CHP sıralarından alkışlar)

HALUK İPEK (Amasya) - Başkan, Meclisin geleneğinde laf atmak vardır.

BAŞKAN - Söz isteyin, söz vereyim. Gelin, buyurun; buyurun, konuşun. Laf atmakla yürümez.

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Yani sataşmadan söz verecekseniz alayım Başkanım.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Aman, aman!

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Ama alayım Ali Mahir Bey. Yani alayım bakalım, su paralarını bir koyalım, faturaları ortaya koyalım. Yani bu konuda konuşmamanız gerekiyor.

BAŞKAN - Laf atmayın, söz alın.

Sayın Yaldir...

Buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

48.- Aksaray Milletvekili Turan Yaldir'ın, Fenerbahçe Spor Kulübüne karşı yapılan 3 Temmuz kumpasının 14'üncü yıl dönümüne ilişkin açıklaması

TURAN YALDIR (Aksaray) - Bugün Fenerbahçe Spor Kulübü'ne karşı yapılan 3 Temmuz kumpasının 14'üncü yıl dönümündeyiz. 2011 yılında, Türk spor tarihinin gerek sportif gerek ekonomik olarak en güçlü dönemini yaşayan Fenerbahçe'ye FETÖ tarafından alçak bir kumpas kuruldu. Bu kumpas, sadece bir kulübe değil cumhuriyetimize de yönelmiş bir saldırıydı. Milyonlarca Fenerbahçe taraftarı “Ne şikesi, memleket elden gidiyor!” diyerek onurla direndi. Fenerbahçe, sadece bir spor kulübü değil Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün izinde yürüten, çağdaş medeniyet hedefini benimsemiş bu milletin ortak değerlerinden biridir ve tertemiz armasına uzanan hiçbir kirli ele boyun eğmemiştir.

Bu alçak kumpasa direnen ve Fenerbahçe'yi teslim etmeyen yöneticisinden taraftarına tüm yüreklere selam olsun.

BAŞKAN - Sayın Baykan...

49.- Konya Milletvekili Mehmet Baykan'ın, Ankara Milletvekili Umut Akdoğan'ın CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ve İzmir'de yürütülen soruşturmalara ilişkin açıklaması

MEHMET BAYKAN (Konya) - Umut kardeşim, her şeyi anladım da bu bilinçaltındaki Rize ezikliğini anlayamadım. “Rize’da babanızın çay bahçesi” dedin de niye “findık, Ordu” demedin, “pamuk, Adana” demedin? Bir Rize ezikliği var sizde.

Şehit ve gazi yakınlarına yüzde 50 doğal gaz indirimi sağlandığını bugün ifade etmek istiyorum. 2002 yılında 100 metreküüp doğal gazın asgari ücret içerisindeki payı yüzde 26 iken bu oranın günümüzde 5,9’a kadar gerilediğini ifade etmek istiyorum.

Efendim, zatinalinizin bugün Meclisi açtığı andan itibaren bu saate kadar İzmir’de yürütülen soruşturmalarla ilgili söz alıp bir ifadede bulunan olmadı. Demek ki arkadaşlarımız doğru yolu buldular, soruşturmanın sonucunu bekliyorlar. Diğer taraftan, mevcut Belediye Başkanının yaptığı suç duyurusunun üstüne soruşturmanın yapıldığının da bilincinde olduğunu ifade etmek istiyorum.

“Yargılamaları başlatın.” diyen arkadaşlar, o sizin bilinçaltınızda, yargılama başlatmak... Yargılama, yargı erkinin görevidir.

Teşekkür ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Buyurun Sayın Yıldırım, sataşmadan...

50.- İstanbul Milletvekili Adem Yıldırım'ın, Ankara Milletvekili Umut Akdoğan'ın CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Teşekkürler Başkanım.

Biraz önceki hatip doğal gaz zammı üzerinden birtakım açıklamalar yaptı.

Ben şunu ifade etmek istiyorum: Evet, enflasyonla ilgili olarak bazı şeylere, işte suydur, elektriktir, oraya buraya zam yapılıyor. Bunun makul olduğunu, normal olabildiğini hepimiz her yerde söylüyoruz ama buraya gelince maalesef aynı gerçekleri söylemiyoruz. Bugün su paraları elektrik ve doğal gaz parasından fazla olmuştur. “Allah’ın suyundan para alınmaz.” diyerek belediyeye gelen CHP’li belediyelerin bugün yüzde 3 bin ve yüzde 1.200’lerde İstanbul’a ve Ankara’ya zam yaptığını görünce CHP’li vekilin burada böyle bir konuşma yapmasını doğru bulmadığımı ifade etmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Başarır, buyurun.

51.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Konya Milletvekili Mehmet Baykan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Şimdi, İzmir davasını kürsüde az önce konuştum, herhâlde dinlemedi ama ben bir şey daha söyleyeyim: Sayın Ekrem İmamoğlu, gözaltına alınmadan bir gün önce diploması iptal edildi. İdare mahkemesi heyeti üniversiteden gerekçe istedi ve bugün de üniversite 500 sayfalık bir gerekçe verdi. Orada bu olaylar yaşanırken üniversitenin dekanı istifa etmişti, Rektörlük ve AKP sağlık sebeplerinden dolayı istifa ettiğini söylemişti. Oysa bugün bir gerçek ortaya çıktı, bu hukuksuzluğa dayanmadığı için dekan istifa etmiş. Bunları konuşalım, bunları konuşalım! Bunları her yerde söylüyoruz zaten. Bakın, bir dekan diplomanın zorla, hukuksuz, ahlaksızca iptal edildiğini kabul ediyor, istifa ediyor; burada bile yalan söyleyen bir iktidar var. Bunları konuşalım.

Teşekkür ediyorum.

VII.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

4.- CHP Grubunun, Ankara Milletvekili Umut Akdoğan ve arkadaşları tarafından, doğal gaz zamlarının sebeplerinin araştırılması amacıyla 3/7/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 3 Temmuz 2025 Perşembe günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - YENİ YOL Partisi Grubu adına Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ.

Buyurun Sayın Özdağ. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün, enflasyon rakamları açıklandı, en düşük emekli maaşı 16.881 lira. Peki, bu kaç tekabül ediyor geçen maaşa göre? Yüzde 16,5'e tekabül ediyor. Emeklilere yapılan zam ne kadar? Yüzde 15,57; geçen ocak ayında yapılan yüzde 12 civarındaydı, toplam 27,57. TÜİK rakamlarına göre enflasyon bugünkü hâliyle nedir? Yüzde 35. Arada 8 puanlık fark var. Demirel derdi ki: "Milletimizi enflasyona ezdirmedik." Ve ezdirmezlerdi de hakikaten. Peki, bu fark ne? Niye ezdiriyorsunuz? Aynen TÜİK'in dediklerini yapsaydınız, bu zammı yüzde 15,57'yi 18,58 yapmış olsaydınız olmaz mıydı?

Mesela aynı zaman da diyorsunuz ki: "Takdir yüce Meclisimizindir." AK PARTİ yetkilileri böyle söylüyorlar. Peki, takdir yüce Meclisinse buradaki muhalefet partileri olarak yarın bununla ilgili, geldiği zaman, değişiklik önergesi vereceğiz. Mesela, en düşük emekli maaşı ne olsun? 22 bin lira olsun, asgari ücret olsun diyeceğiz. Peki, siz ne yapacaksınız? "Hayır." diyeceksiniz; bu, geldiği gibi, 16.881 lira olarak geçecek. O zaman Meclisin takdirinde değil iktidar partisinin kararında bu, iktidar partisi ne derse o oluyor.

Ben buradan emeklilere sesleniyorum, 16 milyon emekliye sesleniyorum ve 6 milyon 250 bin memura sesleniyorum: Bu yüzdeyi size hak gören ve size layık gören iktidar partisidir. Bir kez daha bu iktidar partisini sizlere şikâyet ediyorum.

Şimdi, bir doğal gaz efsanesi var. Bu doğal gazla ilgili olarak Cumhuriyet Halk Partisinin grup önerisini desteklediğimizi söyleyelim. Cumhurbaşkanı Erdoğan "Ekonomide bedeli kendimiz ödedik ama milletimize bedel ödetmedik." dedikten sonra doğal gaza yüzde 25 zam yapıldı. Kaldı ki son bir yıl içinde yapılan zam oranları yüzde 80'leri geçti, tam rakam vermek gerekirse yüzde 86,5'a tekabül etti. Temmuz ayındaki bu artışın aylık enflasyona doğrudan 0,5 puanlık bir etkisi olacak. Ayrıca, 2025'in ilk beş ayında hazinenin yalnızca doğal gaz sübvansiyonu için BOTAS'a 80 milyar TL aktaracağını da söyleyebiliriz. 2 trilyon TL bütçe açığımız var, değil mi? 540 milyar dolar da iç ve dışarıya karşı özel sektörün ve kamunun borcu var ve ardından deniliyor ki: "Şuna şunu veriyoruz, buna bunu veriyoruz." Ya, sen önce bu bütçe açığını kapat, cari açığını azalt, dış borcunu azalt; sonra da kime ne veriyorsan ver ama bunu veremiyorsunuz.

Bakın, şimdi sizlere şunu söyleyeceğim bu doğal gaz hikâyesiyle ilgili: Karadeniz’de, 19 milyon haneye yani Türkiye’nin tamamına yetecek kadar bir doğal gaz bulunmuştu. Seçimlerden bir ay kadar önce bütün hepimizin doğal gaz faturaları sıfır olarak geldi evlerde, sıfır. Ne denildi? “Bundan böyle size bir jest yapıyoruz seçim öncesi.” Peki, seçim öncesi bulunan gazları...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

SELÇUK ÖZDAĞ (Devamla) - Tamamlıyorum efendim.

2007 genel seçimleri öncesi Trakya, Tuz Gölü’nde doğal gaz, Manisa’da petrol bulduk. 2009 yerel seçimleri öncesi Manisa, Niğde, Diyarbakır, Isparta ve Antalya’da petrol bulundu. 2010 referandumu öncesi Ergani ve Manisa’da petrol bulundu. 31/3/2014 yerel seçimleri öncesi Diyarbakır’da kırk yıllık ihtiyacımızı karşılayacak kaya gazı bulundu. 7/6/2015 genel seçimleri öncesi Trakya’da 600 milyon metreküp doğal gaz bulundu. 2015 genel seçimleri öncesi Karadeniz’de 30 milyar metreküp doğal gaz bulundu. 24/6/2018 genel seçimler ve Cumhurbaşkanlığı seçimi öncesi Mardin, Şırnak Hakkâri, Batman ve Siirt’te petrol, Trakya’da doğal gaz bulundu. Yerel seçimler öncesi, 2019’da Siirt’te petrol bulundu. 2019 yerel seçimleri öncesi Trakya’da doğal gaz bulundu. Karadeniz’de 2020’de doğal gaz bulundu. Bu rakamlar devam edip gidiyor. Hani bir Afyon türküsü var ya “Aslı yok yaylasında 1.500 koyunum var benim.” diye; nerede bunlar arkadaşlar, söyler misiniz bana.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELÇUK ÖZDAĞ (Devamla) - Bunları gerçekçi olarak bulmuş olsaydınız bugün doğal gaza zam yapmış olur muydunuz? Yapmazdınız ki doğal gaza zam. Kim ödeyecek bunu? Fakir halk ödeyecek değil mi? Fakir halkı hiç düşünmüyorsunuz ama o fakir halk sizi düşünecek inşallah.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Düşünecek mi, düşürecek mi?

SELÇUK ÖZDAĞ (Devamla) - Seçimler gelecektir, bir gün sandık gelecek, er veya geç gelecek, gereğini yapacak.

CHP’nin grup önerisini destekliyoruz.

Teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına Edirne Milletvekili Mehmet Akalın.

Buyurun Sayın Akalın. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA MEHMET AKALIN (Edirne) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, doğal gaza 1 Temmuz itibarıyla yüzde 25 zam yapıldı. Peki, neden tam 1 Temmuz? Ben size söyleyeyim: Sayın Maliye Bakanının meşhur programları ve hesapları düzgün çalışsın; memurun, işçinin, emeklinin maaş artışına, enflasyon farkından dolayı oluşan zamlara yansıtılmasın diye; böylece, sözde gelir artışı tam da zamanında hiç edilmiş oldu.

Yıllardır Karadeniz’de, Türkiye’nin farklı yerlerinde “Doğal gaz bulundu.” diyerek müjde üstüne müjde verildi. En son olarak mayıs ayında “75 milyar metreküplük yeni doğal gaz keşfi yapıldı.” denildi ve bu miktarla konutlarımızın ihtiyacını yaklaşık üç buçuk yıl boyunca tek başına karşılayacağımız söylendi. Bakın, yine, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Sayın Alparslan Bayraktar’ın 11 Ocak 2025 tarihinde “Bu yıl sonuna kadar herhangi bir fiyat artışı öngörmüyoruz.” demesine rağmen bu altı ay içinde yapılan yeni zam, halkın Hükûmete olan güvenini sarsmıştır.

Şimdi, bu süreç içinde söylenenlere bakıyorum: “Doğal gaza para ödenmeyecek.” “Enerjide bağımsız olunacak.” “Enerjide devrim yapıldı.” Değerli milletvekilleri, son zamlardan sonra bu sözleri ve bu devrim anlayışını anlamak mümkün değildir. Bakın, sizin bu devrim anlayışınızla milletimiz ya odun, kömür sobasına dönecek ya da battaniyeye sarılacak. Bence siz gazı Karadeniz’den değil milletin cebinden çıkarıyorsunuz.

Şimdi, bugün enflasyon verileri açıklandı. Neymiş efendim? Enflasyon düşüyormuş. Mart 2024'ten bu yana faizler yüzde 50'ye kadar çıkarıldı. Ne için? Sözde enflasyonla mücadele için, değil mi? Peki, aynı dönemde ne oldu? Doğal gazda toplamda yüzde 150 zam yapıldı. "Faiz artırarak enflasyonu düşüreceğiz." diyorsunuz ancak kamu zamlarıyla enflasyonu bizzat kendiniz artırıyorsunuz. Bu nasıl enflasyonla mücadeledir, anlamak mümkün değildir. Bu nedir biliyor musunuz? Bu, halkı hem kredi faizleriyle ezip hem de faturalarla boğmaktır; gerçek bir enflasyon mücadelesi vatandaşı ezen değil, onu koruyan politikalarla olur.

Bakın, bugün yine gerçeklik algısı maalesef TÜİK rakamlarıyla kaybolmuştur; gerçeklik ve TÜİK rakamları arasında artık uçurum değil bir evren vardır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

MEHMET AKALIN (Devamlı) - Değerli milletvekilleri, doğal gaz lüks değil temel ihtiyaçtır.

Buradan iktidara sesleniyorum: Madem bizim sözlerimize kulak asmıyorsunuz, soğukta oturan bir ailenin derdine, faturaya bakarken terleyen emeklinin çaresizliğine kulak verin diyor; yüce Meclisi ve aziz Türk milletini saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Kezban Konukçu.

Buyurun Sayın Konukçu. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; doğal gazda yüzde 25 zam yapıldı, Ocak 2023'ten Temmuz 2025'e yani şu zamana kadar doğal gazda yapılan zam oranı yüzde 117 olarak karşımıza çıkıyor ama Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Alparslan Bayraktar bu ocak ayının başında "Bu yıl sonuna kadar herhangi bir fiyat artışı öngörmüyoruz." demişti ama bu açıklamaya ne oldu, yine yalan mı oldu açıklamalar? Hani doğal gaz bulmuştunuz; ona ne oldu, onu da çok merak ediyoruz, az önceki hatipler de dile getirdiler. Mesela, 2025 tarihinde, mayısta daha Göktepe-3 Kuyusu'nda bulunmuş 30 milyar dolarlık, sonra bu doğal gaz üç buçuk yıl yetecekmiş herkese. 2020'de yine bulunmuştu yani böyle hep seçimlerden önce bulunuyor, ne hikmetse bu doğal gazın aklına bulunmak seçimlerden önce geliyor "Ben buradayım." diyor. Peki, bütün bu doğal gazlar nerede? Niye zam yapıyorsunuz vatandaşa? Vatandaş battaniyenin altında geçiriyor kış gününü, bunu hiç düşünmüyorsunuz da ben çok merak ediyorum: Bu doğal gazı acaba koklaya koklaya mı bitirdiniz? Kafa mı yaptı sizde hatta biraz bu doğal gazı koklamak diye merak ediyorum. Yine "Doğal gaz bulundu." denildi hemen bu mayısta, kırk dört gün geçti aradan; hemen doğal gazda zam yaptınız ve 4 kişilik bir ailenin doğal gaz faturası ortalama 1.400 liradan 1.800 liraya çıktı. Böyle, müjdeleri havada uçuşturuyorsunuz ama zamların arkası bir türlü kesilmiyor.

Ben, yine, Mehmet Şimşek'e sataşmadan edemeyeceğim. Sevgili Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek yüzde 35,05 olarak açıklanan enflasyon için bugün açıklama yaptı, "Vatandaşlarımız müşterih olsun, belirgin bir yavaşlama başladı." dedi enflasyon için yani vatandaşla dalga mı geçiyorsunuz diye sormak istiyorum. Çarşı pazarın durumu ortada; artık, halkımız, vatandaşlar yoksullukla değil açlıkla mücadele ediyor, çok ciddi bir açlık var ülkemizde, bunu görmüyorsunuz.

Yine, TÜİK rakamları burada konuşuldu, biz de değinmek isteriz. TÜİK yılda yüzde 35 olarak açıkladı rakamını, ENAG bunu 2 katı açıkladı; zaten bu hep böyle bir tekkerrür şeklinde devam ediyor. Dün de belirttiğimiz gibi tekrar belirtmek istiyoruz, çok önemli çünkü: Profesyonel bir dolandırıcılıkla karşı karşıyayız. Doğal gaz zammı 30 Haziran yerine 1 Temmuzda açıklanıyor ki emekçinin, emeklinin alacağı zam oranına yansımaz, altı aylık enflasyon rakamlarına yansımaz ki vatandaşın alacağı, emeklinin, emekçinin alacağı zam oranı düşük kalsın diye. Bir bakıyoruz ki bu oranlarla emeklilere, emekçilere ortalama yüzde 16 zam yapıldı ama aynı vatandaş kirasını yüzde 42,23 oranında zamlı olarak ödeyecek.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KEZBAN KONUKÇU (Devamla) - Tamamlıyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN - Buyurun.

KEZBAN KONUKÇU (Devamla) - Peki, bu çelişkiyi ortadan kaldırmayı düşünüyor musunuz?

Bir de emeklilerimiz için kök maaş saçmalığı var. Bir kök maaş var; işte “zam oraya yansıyor” da “iyileştirme veriliyor” da yani her şeyi illa lütfedeceksiniz, illa siz lütfettiğiniz için o zamlar yapılacak. Bu insanların, emeklilerin hakkıdır o zam oranları.

Aynı zamanda doğal gaz bu kadar zam yaparken neden asgari ücrete ara zam tartışılmıyor? Biz asgari ücrete, bu yoksulluk koşullarında, bu enflasyon koşullarında kesinlikle ara zam yapılması gerektiğini düşünüyoruz. Vatandaş bizden, emekçiler bizden bunu bekliyorlar. Bir an önce yaşam koşullarının iyileştirilmesi için çalışmalar yapmalıyız ve önergeyi desteklediğimizi tekrar ifade etmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Bolu Milletvekili Yüksel Coşkunyürek.

Buyurun Sayın Coşkunyürek. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA YÜKSEL COŞKUNYÜREK (Bolu) - Sayın Başkan, çok değerli milletvekilleri; yüce heyetinizi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Malumunuz üzere, enerji hepimizin hayatında vazgeçilmez olduğu kadar ülke ekonomisi için de can damarı niteliğindedir. Gururla ifade etmek isterim ki yirmi iki yılda AK PARTİ iktidarıyla birlikte enerji alanında âdeta bir devrim yaşanmıştır. Genç ve dinamik nüfus yapısı, gelişen sanayi kapasitesi, artan şehirleşme ve değişen tüketim alışkanlığı gibi faktörler Türkiye’nin enerji talebini her geçen gün artırmaktadır. Artan bu enerji talebini sorunsuz şekilde karşılamak adına elektrik enerjisi kurulu gücümüz 30 bin megavattan 2025 yılı Mayıs ayı sonu itibarıyla 119 bin megavata ulaşarak tam 4 katına çıkarılmıştır. Bu artışın temelinde yerli ve yenilenebilir enerji kaynakları yer almakta olup kurulu gücümüzün yüzde 61’i yenilenebilir kaynaklardan oluşmaktadır. Güneş ve rüzgâr enerjisi kurulu gücümüz 36 bin megavata aşmıştır. Ülkemizin toplam yenilenebilir enerji kurulu gücüyle Avrupa’da 5’inci, dünya genelinde ise 11’inci sıradadır. Ülkemizin rüzgâr ve güneş enerji kurulu gücünün 2035 yılı itibarıyla 120 bin megavata ulaşmasını hedeflemekteyiz.

Değerli milletvekilleri, doğal gaz sektöründe geçtiğimiz yirmi iki yılda atılan adımlar ve yapılan yatırımlar neticesinde 2002 yılında 5 ilimizde, 57 yerleşim yerimizde mevcut iken 2025 yılı itibarıyla 81 ilimizde ve 920 yerleşim merkezimizde doğal gaz kullanılmaktadır. 2025 ve 2026 yıllarında ise yaklaşık 100 tane yerleşim yerine doğal gaz hizmeti planlanmaktadır. Doğal gaz şebeke uzunluğumuz da 16 bin kilometreden bugün itibarıyla 245 bin kilometreye çıkarılmıştır. Genişleyen doğal gaz arzına paralel olarak doğal gaz tüketimimiz de 53 milyar metreküpe ulaşmıştır. Abone sayısıyla 22 milyonu aşmış olan doğal gaz imkânı sunulan nüfusumuz 72 milyonu aşmış; bu da ülkemizin yüzde 85’inin doğal gaz kullanım imkânına kavuştuğunu göstermektedir.

Küresel olarak yüksek enerji maliyetlerinden vatandaşlarımızın etkilenmemesi için de sağladığımız destekleri sürdürüyoruz. Bu kapsamda, elektrik faturalarının düşük kademede yüzde 56’sı, yüksek kademede yüzde 34’ü, doğal gazda ise yüzde 44’ü devletimiz tarafından karşılanmaya devam etmektedir. Meskenlerde elektrikte birim fiyat başına... (CHP sıralarından gürültüler)

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - O da bizden çıkıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

YÜKSEL COŞKUNYÜREK (Devamla) - Bakın, bunu dinleyin: Meskenlerde elektrikte birim fiyat başına Avrupa’da en ucuz, doğal gazda ise Ukrayna’dan sonra en ucuz ülke konumundayız.

Ayrıca, meskenlerde 200 kilovat elektrik tüketiminin asgari ücret içindeki payı 2002 yılında yüzde 20 iken bugün yüzde 2,3'tür; en düşük emekli maaşı içindeki payı 2002 yılında yüzde 15 iken bugün yüzde 3'tür. Meskenlerde 100 metreküp doğal gaz tüketiminin asgari ücretteki payı 2002'de yüzde 25 iken bugün yüzde 5,7'dir; en düşük emekli maaşındaki oranı ise yüzde 19,5 iken bugün yüzde 7,5'tur. Vatandaşlarımıza sağladığımız bu destekleri sürdüreceğiz. "Doğal gaz zammı yapıldı." diye burada dile getiren arkadaşların dönüp kendi belediyelerine bakıp kendi belediyelerinin suya yüzde 3 binlere varan yaptığı zammı da burada söylemelerini istiyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Ya, arkadaş, sen de bir sokağa çık da sor, bir sokağa çık.

İBRAHİM ARSLAN (Eskişehir) - İSKİ Kanunu'nu bir oku, su nasıl hesaplanıyor, önce onu öğren.

BAŞKAN - Teşekkür ederim, sağ olun.

Öneriyi oylarınıza...

III.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Yoklama istiyoruz.

BAŞKAN - Yoklama talebi vardır.

Sayın Başarır, Sayın Beker, Sayın Ersever, Sayın Taşkın, Sayın Arslan, Sayın Arpacı, Sayın Kaya, Sayın Dinçer, Sayın Suiçmez, Sayın Akdoğan, Sayın Arslan, Sayın Genç, Sayın Bankoğlu, Sayın Özcan, Sayın Süllü, Sayın Coşar, Sayın Halıcı, Sayın Kış, Sayın Kılınç, Sayın Karaoba.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum ve yoklamayı başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN - Toplantı yeter sayısı yoktur.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 18.58

ALTINCI OTURUM

Açılma Saati: 19.09

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER: İbrahim YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar), Nurten YONTAR (Tekirdağ)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 105'inci Birleşiminin Altıncı Oturumunu açıyorum.

III.- YOKLAMA

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi grup önerisinin oylamasından önce, istem üzerine yapılan yoklamada toplantı yeter sayısı bulunamamıştı.

Şimdi yoklama işlemini tekrarlayacağım.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum.

Yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN - Toplantı yeter sayısı vardır.

VII.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

4.- CHP Grubunun, Ankara Milletvekili Umut Akdoğan ve arkadaşları tarafından, doğal gaz zamlarının sebeplerinin araştırılması amacıyla 3/7/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 3 Temmuz 2025 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir...

Danışma Kurulu önerisi vardır, okutup oylarınıza sunacağım.

B) DANIŞMA KURULU ÖNERİLERİ

1.- Danışma Kurulunun, 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde siyasi parti grupları adına yapılacak konuşmaların süresinin en fazla 2 konuşmacı tarafından kullanılabilmesine ilişkin önerisi

No: 64

3/7/2025

Danışma Kurulu Önerisi

Danışma Kurulunun 3/7/2025 Perşembe günü (bugün) yaptığı toplantıda, 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde siyasi parti grupları adına yapılacak konuşmaların süresinin en fazla iki konuşmacı tarafından kullanılabilmesi önerisinin Genel Kurulun onayına sunulması uygun görülmüştür.

Numan Kurtulmuş

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Başkanı

Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu

Adalet ve Kalkınma Partisi

Grubu Başkan Vekili

Ali Mahir Başarır

Cumhuriyet Halk Partisi

Grubu Başkan Vekili

Sezai Temelli

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi

Grubu Başkan Vekili

Erkan Akçay
Milliyetçi Hareket Partisi
Grubu Başkan Vekili

Mehmet Satuk Buğra Kavuncu
İYİ Parti
Grubu Başkan Vekili

Selçuk Özdağ
YENİ YOL Partisi
Grubu Başkan Vekili

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Alınan karar gereğince denetim konularını görüşmüyor ve gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmına geçiyoruz.

1’inci sırada yer alan, Çorum Milletvekili Oğuzhan Kaya ve Zonguldak Milletvekili Ahmet Çolakoğlu ile 113 Milletvekilinin Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu’nun görüşmelerine başlayacağız.

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.- Çorum Milletvekili Oğuzhan Kaya ve Zonguldak Milletvekili Ahmet Çolakoğlu ile 113 Milletvekilinin Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3159) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 215)¹

BAŞKAN - Komisyon? Yerinde.

Komisyon Raporu 215 sıra sayısıyla bastırılıp dağıtılmıştır.

Sayın milletvekilleri, alınan karar gereğince bu teklif İç Tüzük’ün 91’inci maddesi kapsamında temel kanun olarak görüşülecektir. Bu nedenle, teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanıp maddelerine geçilmesi kabul edildikten sonra bölümler hâlinde görüşülecek ve bölümlerde yer alan maddeler ayrı ayrı oylanacaktır.

Alınan karar gereğince, teklifin tümü üzerinde siyasi parti grupları adına yapılacak konuşmaların süresi en fazla 2 konuşmacı tarafından kullanılabilir.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Başarır, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

52.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır’ın, 215 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerine geçirmeden önce usul tartışması açılmasını istediğine ilişkin açıklaması

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Efendim, görüşülecek olan 215 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin Anayasa’nın “Ormanların korunması ve geliştirilmesi” başlıklı 169’uncu maddesine, “Orman köylüsünün korunması” başlıklı 170’inci maddesine, yine Anayasa’nın 63’üncü maddesine aykırıdır; Komisyonla İç Tüzük’ün 38’inci maddesine göre değerlendirilmemiştir. Bu konuda değerlendirmenin yapılması için usul tartışması açılmasını talep ediyorum.

X.- USUL HAKKINDA GÖRÜŞMELER

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Celal Adan’ın tutumu hakkında

BAŞKAN - Açıyorum.

Lehte?

¹ 215 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

HALİL ELDEMİR (Bilecik) - Lehte Başkanım.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Aleyhte.

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Aleyhte.

BAŞKAN - Halil Eldemir lehte, aleyhte Ali Mahir Başarır.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Lehte.

BAŞKAN - Aleyhte Sezai Temelli, lehte Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu.

Halil Eldemir, buyurun, lehte.

HALİL ELDEMİR (Bilecik) - Mustafa Arslan ve Nurettin Alan konuşacaklar.

BAŞKAN - Mustafa Arslan, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MUSTAFAARSLAN (Tokat) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Başkanlığın tutumu hakkında söz aldım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

215 sıra sayılı Kanun Teklifi'miz Meclis Başkanlığına sunulduğunda Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı tarafından Anayasa'ya aykırılık konusunda bir değerlendirme yapıldı. Dolayısıyla, bu değerlendirmeden sonra da Komisyona havale edildi. Komisyonda da yapılan Anayasa'ya aykırılık itirazları İç Tüzük'ün 38'inci maddesine göre reddedildi. Bilahare 25 Haziran tarihli önergemizle bizim teklifimiz Genel Kurul gündemine alındı. Dolayısıyla, Genel Kurul gündemine alınan bu kanun teklifinin şu anda Anayasa'ya aykırılığı iddiası mümkün değil, bu konuda bir karar almamız da mümkün değil.

Bizim teklifimizde Maden Kanunu ile bazı kanunlarda değişiklik öneriliyor. Tabii, bu Genel Kurulun takdirinde. Maden Kanunu'nda ve diğer kanunlarda yapacağımız değişikliklerle Türkiye'nin önümüzdeki yüzyılda, önümüzdeki yıllarda enerji bağımsızlığıyla ilgili yapacağı çalışmalara hazırlık görülmektedir.

Esas itibarıyla, termik santrallere karşı, nükleer santrallere karşı, HES'lere karşı, RES'lere karşı, hatta GES'lere bile karşı bir muhalefet anlayışıyla karşı karşıyayız. Dünyada termik santraller yeniden açılırken, dünyada nükleer santraller yeniden açılırken, pandemiyle beraber, Ukrayna-Rusya savaşıyla beraber ortaya çıkan enerji krizlerinde dünyada enerjiyle ilgili yeni gündemler oluşurken muhalefetin bu kanun teklifine karşı çıkmasını anlamak mümkün değil.

Şöyle arz edeyim: AK PARTİ hükümetleri döneminde yaklaşık 105 milyon tane zeytin ağacı dikmişiz. Teklifimizle bu mevcut ağaçlardan on binde 4'ünün taşınması söz konusu. AK PARTİ bütün zeytin ağaçlarını kesecek, hepsini ortadan kaldıracakmış gibi bir hava estiriliyor. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) AK PARTİ iktidara geldiği zaman biz zeytinyağı üretiminde dünyada 5'inci iken bugün dünyada 2'nciyiz, sofralık zeytin üretiminde dünyada 1'inciyiz. 105 milyon tane yeni ağaç dikmişiz; 82 bin tane ağaç kesilmiyor, sadece yerlerinden taşıyor.

Bu nedenle muhalefetin itirazlarını kabul etmiyoruz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

BAŞKAN - Aleyhte Ali Mahir Başarır.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu Parlamento kamu yararı olmayan ve Anayasa'ya aykırı olan hiçbir teklifi görüşmemelidir. Bir sefer, bu yasa toplumun, ülkenin genelinin menfaatine değil, bir grup şirketin menfaatine sipariş olarak buraya gelmiştir, üzülmektedir. Açıkça, Anayasa'nın koruduğu kamu yararına, çevre sağlığına, tarıma aykırı olarak bu yasa karşımızdadır.

Bakın, teklifin 2, 3, 4, 10, 11, 16'ncı maddeleri Anayasa'mızın 2, 7, 10, 56, 123, 127, 168'inci maddelerine aykırıdır. Şimdi bunu konuşmak zorundayız. Şimdi sorun sadece zeytin değil. Bakın, üzülmek söylüyorum, 5-6 tane şirketin teklifi sürekli bu Komisyona geliyor. Bir tek Trendyol için, bir şirket için bu Parlamento el kaldırdı, indirdi. Yine, ikinci yasada petrol şirketlerinin menfaati için el kaldırıp indirdi. Şimdi, jet kamulaştırmayla tarım alanlarını, meraları maden sahası yapacak ve bununla ilgili tek kararı Cumhurbaşkanı verecek. Peki, kim işletecek? 3-5 tane şirket. Sorun burada, sorun burada. Bakın, bir kez daha söylüyorum, burası birkaç tane şirketin iş takibinin yapıldığı bir yer değil, Parlamento burası, burası Meclis. (CHP sıralarından alkışlar) Ama bu hâle getirdik Meclisi arkadaşlar. Bu Komisyona 3 tane yasa gelmiş, 3'üne de bakalım hangisi halkın menfaatine. (AK PARTİ sıralarından "Hepsi." sesi) "Hepsi." diyor. Niye buraya geliyor? Bu Komisyonun Başkanı kim? Varank. Varank hem saraya hem şirketlere yakın bir isim, maşallah çok da laf kaldırıyor, derisi kalın.

İDRİS NEBİ HATİPOĞLU (Eskişehir) - İftira atma.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) - Maalesef ki böyle bir durum var. Ya, ben soruyorum: Sayın Varank, sen Komisyonda bu yasayı savunurken kaç çiftçiye dinledin? Anayasa'ya baktın mı? Anayasa'ya açıkça aykırı bir durum, açıkça aykırı bir durum bu. Bakın, madde madde söylüyorum: Kamu menfaati yok, ülkenin menfaati yok. Cumhurbaşkanı ülkenin yer altı kaynakları hakkında, ülkenin üstü hakkında tek kararı verecek, 3 kişi buna karar verecek; bir gece yarısı ne yapacak? Kamulaştıracak, dava açılmayacak, ondan sonra orası maden olacak, ağaçlar kesilecek; İngiltere'den, Fransa'dan, şirketler gelip işletecek.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUSTAFA HAKAN ÖZER (Konya) - Nerede yazıyor bu, nereden çıkardın bunu? Hikâye anlatıyorsun.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) - Şimdi, bakın, burada kamulaştırmadan bahsediyorsunuz, kamulaştırma. Bunu niye yaparsınız? 86 milyon için, kamu için yaparsınız. Öyle olmuyor ki. "Öyle değil." diyorsanız İliç'te benim altını mı niye Kanadalı şirket çıkardı? Orada benim işçilerim öldü. Bu ülke bir risk alacaksa madenleri devlet işletecek, devlet, biz işleteceğiz. (CHP sıralarından alkışlar) Ne işi var Kanadalı şirketin İliç'te? En somut örneğini veriyorum, otuz gün, kırk gün benim işçim o toprağın altında kaldı. Siz 86 milyonun müvekkili olun, grup olarak söylüyorum, 5-6 tane şirketin burada iş takipçiliğini yapmayın. (CHP sıralarından alkışlar) Sayın Varank bu Komisyonun Başkanı gibi değil o şirketlerin CEO'su gibi davranıyor. Gerçekten çok yazık, bu durumu kabul etmemiz mümkün değil. (CHP sıralarından alkışlar)

MUSTAFA VARANK (Bursa) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Varank, usul tartışmasını bitirdikten sonra size söz vereyim.

MUSTAFA VARANK (Bursa) - Tamam, teşekkürler Başkanım.

BAŞKAN - Sayın Alan...

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; açılan usul tartışmasında Başkanlığın lehine söz almış bulunuyorum. Yüce Meclisi ve Divanı saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, usul tartışmasında, bu kanunlarla, maddelerle ilgili olarak Komisyonda Anayasa'ya aykırılık yönünden tartışma açılıyor, görüşmeler yapılıyor ve bir karara bağlanıyor. Usulüne uygun olarak Meclise sevk edilmiş bir kanunu görüşüyoruz. Anayasaya aykırılık iddiası bu aşamadan sonra, artık kanun çıktıktan sonra Anayasa Mahkemesine başvurarak ileri sürülebilir.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - İç Tüzük öncesinde izin veriyor, İç Tüzük izin veriyor.

NURETTİN ALAN (Devamla) - Şu aşamada bunun kanuna, Anayasa'ya uygun hiçbir tarafı bulunmamaktadır.

Öte yandan, Cumhuriyet Halk Partisinin bu ülkeyle ilgili her şeye karşı çıkmasına usulen de alışkınız, esasen de alışkınız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Talana karşı çıkıyor, talana! Talana karşı çıkıyor! Talana karşı çıkıyor!

NURETTİN ALAN (Devamla) - Ben tarihten bahsedeceğim. Nazmi Kal'ı bilirsiniz. "Atatürk-İnönü İlişkileri" isimli kitabı var. Turhal'a şeker fabrikası yapılacak. Celal Bayar İktisat Vekilidir. Şeker fabrikasını açmaya karar veriyor, İş Bankasından ve Ziraat Bankasından parayı buluyor.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Bütün şeker fabrikalarını da siz özelleştirdiniz!

NURETTİN ALAN (Devamla) - Mustafa Kemal Atatürk açılmasından yana, İsmet İnönü geliyor, diyor ki: "Buraya fabrikanın açılıp açılmayacağını Bakanlar Kuruluna getirelim, usulen bir tartışalım." Bakanlar Kuruluna getiriyor. En sonunda diyorlar ki: "Ya, biz şeker fabrikasını açarsak ithalattan aldığımız vergilerimiz azalır, biz bunu açmayalım." Cumhuriyet Halk Partisi bu ülkede taş üstüne taş konan her şeye karşıdır. (CHP sıralarından gürültüler)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Açılmadı mı? Açılmadı mı?

MUSTAFA ERDEM (Antalya) - Ne anlatıyorsunuz?

YUNUS EMRE (İstanbul) - Yalan! Hikâye anlatıyorsunuz!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Açılmadı mı?

NURETTİN ALAN (Devamla) - Burada da karşısınız, burada da karşısınız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)

Şunu söyleyeceğim...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Açılmadı mı?

NURETTİN ALAN (Devamla) - Hayır bak, kitabın adını veriyorum, internet sitesini veriyorum: Atatürk-İnönü İlişkileri kitabı, yazarı Nazmi Kal; internet sitesi ismetinonu.org.tr'de açıp okuyabilirsiniz, kitap var.

OKAN KONURALP (Ankara) - Yalan söylüyorsunuz!

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Ya, bugüne gelin artık!

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Bu ülkenin fabrikalarını siz kapattınız! Fabrikaları kapatmak da size düştü!

NURETTİN ALAN (Devamla) - Ben şunu söylüyorum: Bu ülkenin silaha ihtiyacı vardı, millî silahı AK PARTİ gerçekleştirdi; bu ülkenin enerjiye ihtiyacı var, inşallah millî enerjide de yüzde 100 yerliliğe ulaşacağız; bu ülkenin sağlık sisteminde yüzde 100 yerliliğe ulaşacağız.

(AK PARTİ ve CHP sıralarından gürültüler)

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Amerika'yı da siz keşfettiniz(!)

NURETTİN ALAN (Devamla) - Buna Cumhuriyet Halk Partisi ne kadar dirense de ne kadar ısrar etse de yine ulaşacağız. Bundan hiçbir kurtuluş yok. Nükleer enerjiye karşı çıkarsınız; HES'lere, RES'lere, linyite, her şeye karşı çıkarsınız. Ya, Allah aşkına, Amişler gibi yaşasanız "Enerji kullanmıyorum, reddediyorum." deseniz anlayacağım. Enerjinin en fazlasını kullanırsınız, 3000 motor arabaya binersiniz, enerjiye karşısınız. Böyle bir şey var mı?

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkanım...

BAŞKAN - Ali Mahir Bey, Sayın Varank’a da söz vermedim, usul tartışmasını bitirdikten sonra vereceğim.

Aleyhte Sayın Sezai Temelli.

Buyurun Sayın Temelli.

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; o kadar çok maddesine aykırı ki Anayasa’nın, bunları saymaya başlasak 2, 7, 12, 13, 35, 46, 56, 125, 127, 169 diye gidiyor. Biraz daha zorlarsanız Anayasa’nın neredeyse bütün maddelerine karşı bir teklif getirmiş olacaksınız. Savunulacak bir tarafı olmadığı için benden önceki hatip zaten bir tarih gezintisi yaptı, mesele bu.

Bir de “Burada Anayasa’ya aykırılığı tartışılmaz.” ne demek? Burası Genel Kurul, yasayı yapacak yer. “Komisyonda biz geçirdik sayı çoğunluğuyla, burada bunu yapamazsınız.” demek gerçekten bir akıl tutulması. Anayasa’ya aykırılığı her yerde yapılır. Gerçi, bu gidince Anayasa Mahkemesinden dönecek, bunu siz de biliyorsunuz. “O arada ne yaparsak kârdır.” hesabı bu. Bu yanlış bir şey. Bakın, bu ülkede doğa felaketi, ekolojik felaket, ekolojik kriz çok ciddi boyutlarda. Bütün dünyada iklim krizini konuşuyoruz. İklim krizi öyle, Mehmet Şimşek’in çıkardığı ekonomik krize benzemez, onu eninde sonunda telafi ederiz, biz geliriz iktidara, ekonomiyi düzeltiriz ama iklim krizini düzeltemezsiniz. Bir kere çıkardınız mı dönüşü yok. Dolayısıyla dünya büyük bir felakete doğru sürüklenirken bütün canlıların o sorumlulukla hareket etmesi gerekiyor.

Bakın, bir tane maddeden bile hareket etsek, diyor ki: “Maden alanlarına denk gelen ormanlar Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğüne...” Kuzuyu kurda teslim et. Yani Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü, o ormanın altında maden var “Ağacı sev, doğayı koru.” mu diyecek? O orman gitti.

Bir de şöyle bir akıl tutulması yaşıyorsunuz, diyorsunuz ki: “Herhangi bir yerde eğer biz maden çıkaracaksak ağacı taşıyacağız, başka bir yere götüreceğiz.” Bu mümkün değil, taşıdığınız yer orman vasfına kavuşamaz ya da o ekolojik niteliği orada yeniden yaratmanız mümkün değil. Bunlar bilimsel veriler.

Bir başka mesele, enerjiye ihtiyacımız var. Biraz önce bir hatibiniz çıktı, dedi ki: “Biz geldiğimizde bu kadardı enerji üretimi, şimdi bunu 6 katına çıkardık.” Gerçekten 6 katına çıktı. Yeter artık! “...”² Daha ne kadar çıkaracaksınız? Ne yapacaksınız? Elektrik mi yiyeceksiniz? Elektrikle beslenilmiyor, zeytinle besleneceksiniz.

Elektrikle büyüme, bak, elektrikle büyüme. Şimdi o konuda da şunu söyleyeyim size: O endüstri 2.0’dı, o endüstri 3.0’dı, şimdi endüstri 4.0. Dünya endüstri 5.0’i konuşuyor, siz hâlâ “Maden çıkaralım, termik santralle elektrik üretelim, onunla ekonomiyi canlandıralım.” diyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın

SEZAI TEMELLİ (Devamla) - Dünya değişiyor, bütün dünya iklim krizine karşı artık yepyeni bir yerde ama biz hâlâ doğaya savaş açmış durumdayız. Bakın, sadece Muğla değil, Diyar’ın’da altın çıkarmak için Murat Suyu’nu kirlatiyorsunuz, Murat Suyu Fırat’ı kirlatiyor; Fırat kirlenirse bu ülkenin vay hâline!

² Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

Dolayısıyla, gelin, hep beraber doğaya sahip çıkalım. Böyle, 3 müteahhit zengin olacak diye, onlar varlıklarına varlık katacak diye ülkenin geleceği bu tür risklere atılmaz.

Ben sizi bir kez daha, vicdanınıza, ülkenize sahip çıkmaya davet ediyorum.

Teşekkür ederim. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Varank, buyurun.

VIII.- SATAŞMALAR İLİŞKİN KONUŞMALAR (Devam)

2.- Bursa Milletvekili Mustafa Varank'ın, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın Başkanlığın tutumunun aleyhinde yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

MUSTAFA VARANK (Bursa) - Saygıdeğer Başkanım, teşekkür ediyoruz.

Değerli arkadaşlar, burada Türkiye için çok önemli bir kanun teklifinin görüşmesini gerçekleştireceğiz. Komisyonla tartışmalarımızı yaptık. Biraz önce çıkan Cumhuriyet Halk Partisi Grup Başkan Vekili “Kaç çiftçiyi dinlediniz?” dedi. Ben daha dün Necla Hanım ve yanındaki çiftçilerin hepsiyle bir odada oturdum, onları dinledim. Sizin bize Komisyonla ismini verdiğiniz 18 kişinin hepsini Komisyonla davet ettim, hepsini tek tek dinledim; yirmi yedi saat boyunca herkesin itirazlarını dinledik, taraftar olanların düşüncelerini dinledik. Dolayısıyla, biz burada gerekli çalışmaları büyük bir özveriyle yaptık.

Şimdi, buradaki kanun teklifinden yola çıkarak “Yok, Varank şöyledir, Varank böyledir...” Değerli arkadaşlar, biz burada Türkiye'nin çıkarına olmayan hiçbir hususu tartışmayız, tartışmıyoruz. Türkiye'nin elektriğinin yüzde 3,5'ini üreten elektrik santrallerinde “Kamu yararı yoktur.” diyorsanız bence siz ne ekonomiyi biliyorsunuz ne Türkiye'yi tanıyorsunuz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Elbette burada kamu yararı var, Türkiye'nin grid sisteminin ayakta kalmasının elbette önemi var.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Ya, kamu yararını bilmiyorsun sen!

MUSTAFA VARANK (Devamla) - Yenilenebilir enerji yatırımlarının hızlandırılmasının elbette önemi var, maden sahalarının rehabilitasyonunun yapılmasının elbette kamu yararı var; biz bu kanun teklifini bunun için tartışıyoruz.

İşi şahıslatacaksınız, onu da çok güzel bir şekilde yaparız. Mahir Bey dedi ki: “Derisi Varank'ın kalın.” Ben sizinle hiçbir temasta bulunmadım, siz benim derimin kalın olduğunu nereden biliyorsunuz? Ben sizinle hiçbir temasta bulunmadım. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Yüzsüzlüğünden, yüzsüzlüğünden biliyorum, yüzsüzlüğünden.

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Çok ayıp!

MUSTAFA VARANK (Devamla) - Değerli arkadaşlar, burada şirketlerin çıkarını değil Türkiye'nin çıkarını koruyoruz. Bu kanunlar kamuyu ilgilendiren kanunlardır...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUSTAFA VARANK (Devamla) - ...ve inşallah en güzel şekilde bununla ilgili görüşmeleri burada gerçekleştireceğiz.

Teşekkür ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Halka bakın!

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Halk niye ayakta peki? Niye insanlar topraklarını istiyorlar?

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Sözü nü geri alsın, böyle cinsiyetçi bir şey mi olur ya! Çok cinsiyetçi bir şey ya!

BAŞKAN - Sayın Başarır, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

3.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, İstanbul Milletvekili Nurettin Alan'ın Başkanlığın tutumunun lehinde yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine ve Bursa Milletvekili Mustafa Varank'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Şimdi, önce “Cumhuriyet Halk Partisi bu ülkeye ne yaptı, ne yapmadı?” tartışmasına bir cevap vereyim. İstanbul Milletvekili Nurettin Alan “Turhal Şeker Fabrikası açılırken bir milletvekili ‘Bunu Bakanlar Kurulunda tartışalım usulen.’ dedi.” dedi..

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Sayın İnönü dedi, İnönü dedi.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) - Ama ona rağmen 1934'te Turhal Şeker Fabrikası açıldı.

NURETTİN ALAN (İstanbul) - İnönü dedi.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) - Şükürler olsun açıldı, iyi ki açıldı.

AHMET FETHAN BAYKOÇ (Ankara) - İnönü'ye rağmen açıldı.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) - Ama 2018 yılında bunu özelleştirmek, satmak da size nasip oldu; siz sattınız, siz! (CHP sıralarından alkışlar) Bak, tarihe bak, okumadan buraya gelme. Cumhuriyet Halk Partisinin açtığı şeker fabrikaları, demir-çelik fabrikaları, limanları, kâğıt fabrikalarını ya sattınız ya da atıl bir şekilde hurdacıya verdiniz. Sana soruyorum: Turhal Şeker Fabrikası ne oldu, ne oldu; kim sattı, kim, kim sattı?

AHMET FETHAN BAYKOÇ (Ankara) - Kapattırılan silah fabrikaları, uçak fabrikaları ne oldu?

ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) - Yahu, utanın biraz ya! Utanın biraz!

SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) - Sen utan!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) - Bu ülkenin yüz iki yıllık değerlerinin tasfiye memuru gibi hareket ettiniz. Sattınız da sattınız, limanları kiraya verdiniz. Yerin üstündeki tüm değerlerimizi sattınız, şimdi sıra madenlerde.

Varank, ben derinin kalınlığını senle temas edip etmemek anlamında söylemedim, yüzüzlüğünle ilgili söyledim, yüzüzlüğüne ilgili! (CHP sıralarından alkışlar)

MUSTAFA VARANK (Bursa) - Sayın Başkanım, sataşma var.

BAŞKAN - Sayın Özdağ, buyurun.

MUSTAFA VARANK (Bursa) - Sataşma var.

BAŞKAN - Süreci hızlandıracağız.

4.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, Tokat Milletvekili Mustafa Arslan'ın Başkanlığın tutumunun lehinde yaptığı konuşması sırasında YENİ YOL Partisine sataşması nedeniyle konuşması

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; biraz önce konuşan milletvekili şöyle söyledi: “Muhalefet, siz GES'lere karşısınız, RES'lere karşısınız, nükleer enerjiye karşısınız.” Ben de bir muhalefet milletvekili olarak... (AK PARTİ sıralarından “‘CHP’ dedi.” sesleri)

SELÇUK ÖZDAĞ (Devamla) - “CHP” demedi, tutanaklara bakabilirsiniz.

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Ben demedim.

SELÇUK ÖZDAĞ (Devamla) - Siz değil, sizden önceki konuşan milletvekili.

Dinlememişsiniz, arkadaşınızı da dinlememişsiniz. İktidar milletvekili -bir daha hatırlatıyorum size- “muhalefet” dedi, “muhalefet” kelimesini kullandı. Cumhuriyet Halk Partisini kullanmış olsaydı, Cumhuriyet Halk Partisinin milletvekilleri çıkarlardı ve size bu cevapları verirdi. Ben muhalefet milletvekili olarak söylüyorum: RES'lere karşı değiliz, GES'lere de karşı değiliz, nükleer enerjiye de

karşı değiliz. Ama hangi nükleer enerjiye karşıyız, söyleyeyim: Bu Akkuyu'yu niye Ruslara verdiniz? Gelin, Türkiye'nin atom mühendislerini buraya çağıralım. Türkiye'nin atom mühendislerinden bir kısmı benim arkadaşlarım, biri de akademide benim başkanım, Türkiye'nin ilk atom mühendisi, ne dedi biliyor musunuz? "Türkiye bunu Kanada'ya vermeliydi. O teknolojiyle yapmalıydı. Bu teknoloji hem nükleer enerji üretti hem de nükleer silahlara doğru evrildi. Bugün ne İran ve Türkiye asla bu nükleer enerjiyle, bu teknolojiyle nükleer silahlara evrilemez." dedi. Bu nükleer enerjiyi kaç alacaksınız biliyor musunuz, kaç sente? 13 sente alacaksınız. Eğer Güney Kore'nin teknolojisiyle yapılmış olsaydı, eğer bu teknoloji Kanada'nın teknolojiyle yapılmış olsaydı 3 sente elektrik tüketecektik biz, 3 sente alacaktık biz bunları.

Bakın, bir yandan da şunu söylüyorsunuz: Efendim, termik santraller... Evet, termik santraller fosil yakıtlardır. Bu fosil yakıtlardan ağır ağır bütün dünya... Hatta dün kabul ettiğimiz İklim Yasası'nda bile bunu Avrupa Birliği size dayattı, belli bir süre verdi "2025'in sonuna kadar bu işi yapacaksınız, 2026'nın Ocak ayından itibaren de size ceza uygulamam." dedi, o nedenle bu yasayı çıkardınız. Avrupa eğer Rusya-Ukrayna savaşı olmasaydı fosil yakıtları...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELÇUK ÖZDAĞ (Devamla) - Tamamlıyorum efendim, müsaade eder misiniz?

BAŞKAN - Sataşmadan kimseye vermedim.

SELÇUK ÖZDAĞ (Devamla) - Peki efendim, teşekkür ederim.

Eğer bu anlaşmayı sizler kabul etmemiş olsaydınız daha başka şeyler olacaktı. O nedenle, biz enerjiye karşı değiliz, fosil yakıtlara karşıyız. Yenilenebilir enerji yaşasın diyoruz, ondan yanayız.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

X.- USUL HAKKINDA GÖRÜŞMELER (Devam)

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Celal Adan'ın tutumu hakkında (Devam)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, İç Tüzük'ün 38'inci maddesine göre, komisyonlar kendilerine havale edilen tekliflerin ilk önce Anayasa'nın metin ve ruhuna aykırı olup olmadığını tetkik etmekle yükümlüdürler. Nitekim esas Komisyon olarak teklifi görüşen Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonundaki 16 Haziran 2025 tarihli görüşmelerde teklifin Anayasa'ya aykırılığı iddiaları dile getirilmiş, bu çerçevede verilen 2 önerge görüşülmüş ve Komisyon tarafından reddedilmiş, teklif 215 sıra sayılı olarak gündemdeki yerini almıştır.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkanım...

BAŞKAN - Şunu bitireyim Mahir Bey.

Genel Kurulda teklifin tümü üzerindeki görüşmeler sırasında Anayasa'ya aykırılık iddialarının dile getirilmesi de mümkündür. Genel Kurulun bu görüşmelerden sonra Anayasa'ya aykırılık iddialarını ciddi görerek maddelere geçilmesini reddetme yetkisi bulunmaktadır. Ancak usulüne uygun şekilde Komisyonla görüşülmüş, Genel Kurul gündemine girmiş bir teklifin görüşmelerine Anayasa'ya aykırılık iddiasıyla başlanmaması İç Tüzük'e uygun değildir, Başkanlığımıza bu konuda verilmiş bir yetki de bulunmamaktadır.

Açıkladığım gerekçelerle teklifin görüşmelerine başlama yönündeki tutumumda değişiklik bulunmamaktadır.

Bilgilerinize sunuyorum.

Buyurun Sayın Başarır.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

53.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, İç Tüzük'ün 63'üncü maddesine göre oylama yapılmasını talep ettiğine ilişkin açıklaması

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkanım, şunu söylemek istiyorum: “Usul hakkında konuşma” başlıklı madde 63 “Bu görüşme sonucunda oya başvurmak gerekirse oylama işaretli yapılır.” diyor. O yüzden bu konuda -çok önemli bir konu, ülkeyi ilgilendiren bir konu- bir oylama yapılmasını talep ediyorum.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Böyle bir şey söz konusu değil.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Ben buradan okuyorum; efendim, buradan okuyorum ben.

BAŞKAN - Teklifin tümü üzerinde YENİ YOL Partisi...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkanım, bir şey söylemek...

BAŞKAN - Takdire bırakılmış bir konu.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Takdire bırakılmış da bakın, bizim itirazlarımız bu konuda önemli. Muhalefetin, 86 milyonun bu konuda geleceği söz konusu. Eğer takdir hakkınızı bu şekilde kullanacaksınız ben 86 milyonun takdiline bırakıyorum bu durumu.

BAŞKAN - Teklifin tümü üzerinde YENİ YOL Partisi Grubu adına...

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Sayın Başkan, teklifin tamamının görüşülmesine başlamadan önce 67'nci madde hakkında bir söz talebim var.

BAŞKAN - Buyurun.

54.- Ankara Milletvekili İdris Şahin'in, biraz önce kürsüye çıkan bir hatibin kullandığı kaba ve yaralayıcı sözlerle ilişkin açıklaması

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum öncelikle.

Elbette ki önemli bir kanun teklifi üzerinde görüşmelere başlayacağız ancak bu kanun teklifini görüşürken Türkiye Büyük Millet Meclisinin onurunu, saygınlığını korumak hepimizin asli vazifesi. Biraz önce kürsüye çıkan bir hatibin şu anda söylemekten imtina ettiğim ve kullanmış olduğu bir kısım sözleri var. (CHP sıralarından alkışlar) Bu sözler kaba ve yaralayıcı bir söz. Dolayısıyla, Sayın Başkanım, sizin bu kaba ve yaralayıcı sözler hakkında mutlaka bir tutum belirlemeniz gerekiyor. Bunun için... Ve tutanaklardan çıkarılması gerekiyor, Türkiye Büyük Millet Meclisine bu sözler asla yakışmaz. Tutanaklarda bulunmuş olması da tarihe karşı sorumluluk açısından hepimizi son derece incitecek sözlerdir. O yüzden lütfen bu tarz bir tutum almanızı hassaten istirham ediyorum.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Değerli Başkanım...

BAŞKAN - Buyurun.

55.- Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlilioğlu'nun, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın yaptığı açıklamasındaki ve sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Kararınız verilmiştir, muhalefet partisinin biraz önceki itirazı, oylama mevzusu usule uygun değildir.

Sayın Varank'ın söylediği hususun aykırılığı söz konusu değildir ama kendisine karşı yöneltilen “yüzsüz” tabirini aynen iade etmemiz gerekiyor.

XI.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Celal Adan'ın, Ankara Milletvekili İdris Şahin'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin konuşması

BAŞKAN - Efendim, Türkiye Büyük Millet Meclisi, Türkiye'nin onurunu, Türkiye'de olup biten bütün hadiseleri adaletli bir şekilde kucaklamaya, şerefli görev yapacak bir yerdir. Dolayısıyla yanlış anlaşılacak laflar, incitici laflardır. Ben Varank'ın o niyetle, gerçekten benim de dile getirmedığım bir anlamda kullanmadığı kanaatindeyim.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Kullandı Başkanım.

MUSTAFA ERDEM (Antalya) - Niyeti neymiş, niyetini öğrenelim Sayın Başkan.

BAŞKAN - Ayrıca, değerlendireceğim, tutanakları getirtip bakacağım.

MUSTAFA VARANK (Bursa) - İzah edebilirim Başkanım niye kullandığımı.

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Çorum Milletvekili Oğuzhan Kaya ve Zonguldak Milletvekili Ahmet Çolakoğlu ile 113 Milletvekilinin Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3159) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 215) (Devam)

BAŞKAN - Teklifin tümü üzerinde YENİ YOL Partisi Grubu adına ilk söz Ankara Milletvekili İdris Şahin'e aittir.

Buyurun Sayın Şahin. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bugün Genel Kurulda görüşmekte olduğumuz Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi kamuoyuna enerji arz güvenliğini sağlama, madencilik faaliyetlerini hızlandırma ve yatırım süreçlerini kolaylaştırma amacıyla sunulmuş bir teklif gibi lanse ediliyor ancak teklifin detayları incelendiğinde, aslında doğaya, yerel halka, çevre hukukuna ve kamu denetimine karşı ciddi tehditler barındıran bir düzenlemeyle karşı karşıya olduğumuzu görüyoruz. Bu yasa teklifinde enerji ve maden yatırımlarının önünü açmak amacıyla idari süreçler sadeleştirilmek istenmektedir ancak “sadeleşme” adı altında demokratik katılım, çevresel denetim, mülkiyet hakkı ve yargı denetimi gibi temel anayasal güvenceler ya devre dışı bırakılıyor ya da etkisizleştiriliyor. Konu enerji arz güvenliği kadar hukuk güvenliği ve doğa haklarıdır da.

İzninizle, bu teklifin özellikle 5 maddesi üzerinde detaylı bir şekilde durmak istiyorum. Burada devletimizin çok önemli kurumlarının temsilcileri de yer alıyorlar. Bu teklifin temel ruhunu ve niyetini gösteren maddeler 1'inci maddesi, 2'nci maddesi, 4'üncü, 11'inci ve 12'nci maddeleridir. Bu maddeler yasama eliyle yürütmeye sınırsız yetki devri anlamına gelen, hukuk devletiyle bağdaşmayan, halkın ve çevrenin zararına olacak düzenlemeleri içermektedir.

Özellikle 1'inci maddeyle başlamak isterim. Bu madde ilk bakışta olumlu gibi görülebilir. “‘ÇED Gerekli Değildir’ kararı artık verilmeyecektir.” deniliyor. Özellikle iktidar sıralarındaki hukukçu milletvekillerimize seslenmek istiyorum. Dikkatli incelendiğinde, yeni getirilen hüküm çok daha tehlikeli bir düzenlemeye kapı aralamaktadır. Buna göre enerji ve maden yatırımlarında ÇED süreci tamamlanmadan ruhsat, teşvik, izin ve onay işlemleri başlatılabilecek. Yani ÇED raporu almadan siz fiilî olarak işe başlıyorsunuz ve arkadan “Tamamlayacağız.” diyorsunuz.

Arkadaşlar, bu son derece büyük bir tehlike; bu bir yıkım, bu bir kıyım. Lütfen, bunu net olarak görün. Ne yaptığının, emin olun, farkında değilsiniz. Bu ne demek biliyor musunuz? Önce yatırımcı ruhsatı alacak, çalışmalara başlayacak, ardından çevresel etki değerlendirilecek. Yani ÇED olması gerektiği gibi ön değerlendirme olmaktan çıkacak, yatırım sürecinin ardından şeklen yapılan bir prosedüre dönüştürülecek. Bu düzenleme çevre hakkının özüne aykırıdır. “ÇED” dediğimiz süreç sadece bir belge değil, halkın bilgi alma, görüş bildirme, bilimsel katkı sunma ve çevresel riskleri önceden görme hakkının temelidir. Bu hakkı süreç dışına itmek halkı süreçten dışlamak demektir.

2’nci maddeyle birlikte teklifin esas yönelimi daha da netleşiyor. Burada karşımıza 2 kritik değişiklik çıkıyor. Birincisi, ruhsat bedeli içerisinde yer alan çevreyle uyum teminatı kaldırılıyor. Onun yerine rehabilitasyon bedeli getiriliyor ancak bu bedelin miktarı yatırımların çevresel etkisine göre değil sadece maden türüne ve ruhsat alanına göre belirleniyor. Yani bir yatırım çevreyi ne kadar tahrip ederse etsin ödenecek bedel değişmeyecek. Bu çevre zararı ile sorumluluk arasında bağ kurmayan bir anlayıştır, “Çevreyi kirleten öder.” ilkesi burada geçersiz hâle geliyor. Arkadaşlar, neyi oyladığının, nasıl bir değişiklik yapmak istediğinizin, ne getirdiğinizin acaba farkında mısınız?

İkinci olarak, bu maddeyle Cumhurbaşkanı Yardımcısı başkanlığında bir kurul oluşturulması öngörülüyor. Bu Kurul çevresel etkilere arazi tahsisine, ruhsatlandırmadan ihtilafların çözümüne kadar çok geniş yetkilere sahip olacak ancak dikkat edin bu Kurulda yerel yönetimler yok, üniversiteler yok, meslek odaları yok, çevre örgütleri yok, sadece bakanlık temsilcilerinden oluşan siyasi bir yapı öneriliyor. Karar alma süreçlerinin demokratikliği tamamen ortadan kaldırılıyor, Kurulun çalışma, usul ve esasları ise Cumhurbaşkanlığı tarafından bir yönetmelikle belirlenecek. Meclis denetiminin, halkın katılımının, bilimsel katkının olmadığı bu yapı Anayasa’nın yasama yetkisinin devredilmezliği ilkesine aykırıdır, açıkça Anayasa’ya aykırılık söz konusu. Niçin Parlamentonun veya bağımsız yargının yetkisini Cumhurbaşkanı Yardımcısının başında bulunacağı bir kurula devrediyoruz? Devletin kurumlarının temsilcileri burada, Allah için böyle bir yetkiyi hem idare olarak kullanacaksınız, sonra da sizi denetleyecek olan, en azından ara buluculuk yapacak Kurulda bile en ufak bir bilimsel etki içerisinde olan yetkili kimse olmayacak. Bu nasıl bir anlayış, bu nasıl bir kafa ya! Anlamak mümkün değil. Bakın, burada çok tecrübeli isimler var; yapmayın arkadaşlar bunu, Parlamentonun elindeki bu kadar yetkiyi, yargının elindeki yetkileri, Anayasa’nın size tanıdığı olduğu hakları bir kişiye, bir kurula teslim etmeyin, yarın döner, dövnürsünüz. Bugün, biraz önce burada usul tartışmasında ifade edilen hususlar gibi yüz yıl öncesine gider, o günün örneklerini verirsiniz. Soma’da göçük olduğunda burada bir Grup Başkan Vekiline “Yüz yıl öncesinin İngiltere’deki örneğini vermeyin, Özgür Özel’i başımıza lider yapacaksınız.” dediğimde partili arkadaşlarımız bize itibar etmemişti, bugün Özgür Özel ana muhalefet partisinin lideri oldu çünkü siz başka örnek bulamadınız, tam yüz yıl geriye gidip İngiltere’deki bir maden faciasındaki örneği vermiştiniz. Bakın, şimdi de sizi buradan uyarıyorum, bir arkadaşınız olarak, bir parlamenter olarak diyorum ki size: Yapmayın, bu tür bütün yetkilerinizi, Parlamentonun kullanacağı, yargının kullanacağı yetkileri Anayasa’ya aykırı bir şekilde bir kurula teslim etmeyin. Yarın çok pişman olacaksınız ama sizi dinleyen olmayacak, bunu burada tarihe not düşmek adına söylüyorum.

Yine, 4’üncü maddeye geldiğimizde teklifin özel mülkiyet hakkına yönelik tehditleri karşımıza çıkıyor. Bu maddeye göre, stratejik ve kritik maden bulunduğu gerekçesiyle herhangi bir arazi Cumhurbaşkanı kararıyla acele kamulaştırılacak. Acele kamulaştırma kararını kim veriyordu arkadaşlar? Burada da yargı yetkisini bir kişiye devretmiyor musunuz? Neyin stratejik, neyin kritik maden olduğunu yönetmelikle bir kişiye nasıl belirletebilirsiniz? Yani, yürütmeye isterse dilediği madeni bu kategoriye sokabilir. Bu yetki Anayasa’nın 35’inci ve 46’ncı maddeleriyle güvence altına alınan mülkiyet hakkının keyfi biçimde sınırlandırılması anlamına geliyor. “Kamu yararı” kavramı siyasi takdirin konusu olamaz arkadaşlar.

11'inci maddede ise idarenin süreç içerisindeki değerlendirme esnekliği tamamen ortadan kaldırılıyor. Bu maddeye göre, izin süreci başlamış bir projeye ilgili olarak kurumlar daha sonra olumsuz görüş bildiremeyecek. Yahu, Allah'ın kanununa da mı aykırı hareket edeceksiniz?

Genel Müdürüm, burada, maden sahalarında sonrasında hiç mi bir değişiklik olmayacak? Hadi, Sayın Varank bunları bilmiyor ama siz hiç olmazsa ona izah edemediniz mi?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU BAŞKANI MUSTAFA VARANK (Bursa) - Nereden biliyorsunuz? Ne derdiniz var benimle?

İDRİS ŞAHİN (Devamla) - Sonrasındaki bir gelişmeyi geriye dönük olarak nasıl geriye yürütemezsiniz? Bu olup bitenlere, geriye dönmek gibi bir lükse nasıl siz onay verirsiniz devletin bir kurumu, bir temsilcisi olarak?

Ve yine, burada kamu yönetimi değişen şartlara ve yeni bilgilere göre yeniden değerlendirme yapabilmelidir. Danıştayın bu konuda birçok yerleşik içtihadı vardır. Kamu kurumları kamu yararına aykırı hâle gelen projelerle ilgili fikir değiştirme hakkına sahiptir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

İDRİS ŞAHİN (Devamla) - Bu düzenleme idarenin bilimsel ve vicdani sorumluluğunu ortadan kaldırmakta, sabitlenmiş ve dayatılmış bir tutum zorunlu kılınmaktadır.

Ve geldik teklifin en sorunlu düzenlemelerinden biri olan 12'nci maddesine. Bu maddede kamu kurumları arasında çıkan görüş ayrılıklarının artık mahkemeye değil, doğrudan Kurula götürülmesi öngörülüyor yani yargı yolu devre dışı bırakılıyor arkadaşlar. Oysa kamu kurumları arasındaki yetki çatışmalarında yargı hakemlik eder. Burada ise verdiği karar bağlayıcı hâle geliyor ve yargı denetimine kapatılıyor. Bu da Anayasa'nın 125'inci maddesine açıkça aykırı bir durum.

Değerli milletvekilleri, aslına bakarsanız daha sayacak çok aykırılık var ancak bu yasa teklifiyle maden ve enerji yatırımları hız kazanabilir ancak bu hız çevreyi, hukuku, toplumsal dengeyi ezip geçiyorsa o zaman o hız ilerleme değil, yıkım demektir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İDRİS ŞAHİN (Devamla) - Biz bu Mecliste yatırım süreçlerini kolaylaştıran ama aynı zamanda doğayı koruyan, halkı sürece katan, hukuki güvenliği sağlayan bir düzenlemeyi birlikte hazırlayabiliriz ama bu teklif o düzenleme değil.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

YENİ YOL Partisi Grubu adına ikinci söz Muğla Milletvekili Sayın Selçuk Özdağ'a ait.

Buyurun Sayın Özdağ.

YENİ YOL GRUBU ADINA SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bir enerji yasası, bir torba yasa... Grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, iktidar zihniyetinin Türkiye'yi nasıl yönettiğini anlamak için uzağa bakmaya gerek yok. Türkiye Büyük Millet Meclisindeki şu çalışma ve yasaların getirilme ve tartışma şekline bakarak nasıl bir yönetimle karşı karşıya olduğumuzu görebiliyoruz; milletimiz de görüyor elbette. Adına “torba yasa” dedikleri benim ise “yamalı bohça” dediğim uygulamayı yol yaptıkları ve o anda neye ihtiyaçları varsa Türkiye Büyük Millet Meclisinin huzuruna getirip bizim de onaylamamızı istedikleri bu garabeti “Con Ahmet’in Devridaim Makinesi” tadında yaşayıp duruyoruz. Bu kanun teklifi de esasen aynı mantıkla ve her zamanki gibi iktidar partisinin bu Meclise dikte ettirmeye çalıştığı bir yöntemle yani torba kanun mantığıyla huzura getirildi. Vallahi “hayırlı olsun” falan da

demeyeceğim. Hatırlarsanız, geçen sene mayıs ayında yine Maden Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda görüşülmüş ve iktidar oylarıyla da kabul edilmişti. Bu iktidar döneminde söz konusu teklifle birlikte Maden Kanunu 15 defa değiştirilmişti, tıpkı son yirmi iki yılda İhale Yasası'nın adrese teslim bir mantık ve art niyetle neredeyse her ay değiştirildiği gibi, yani 202 defa değiştirildiği gibi. Yine, söz konusu o yasa teklifi, Türkiye Büyük Millet Meclisine getirildiği günlerde, 13 Şubat 2024 tarihinde Erzincan İliç'te maden kazası meydana gelmiş ve yasa teklifinin Genel Kurulda görüşülmesi bir süreliğine ertelenmişti. O zaman ben ve grubumuzdan milletvekili arkadaşlarımız, olay meydana gelir gelmez Erzincan'ın İliç ilçesine gitmiştik. İktidarın ihmal, kayıtsızlık, vurdumduymazlıkla ördüğü siyasi beka sorununu bizzat gözlerimizle görmüştük. İliç'teki kaza da dâhil yaşanan tüm doğal ya da doğal olmayan maden kazalarının sebep sonuç ilişkisi bizleri bir yere götürmektedir ki o da bu siyasi zihniyetin ülkeyi getirdiği, ülkeyi her anlamda düçar bıraktığı acınası durumdur. Her işleri yalap şalap ve adrese teslim düzenlenmektedir. Burada ülke yok, milleti yok, ülke ve milletin geleceği yok, geçmişini de inkâr eden “devre arası” diyen, “reklam arası” diyen bir anlayış var zaten karşımızda. Bilimsellikten uzak, ihmal ve vurdumduymazlığın iktidar eliyle büyütüldüğü, üstelik “Geliyorum.” diye bağırarak tüm faciaların bir kaza değil, kaza süsü verilmiş bir aymazlık olduğunu ifade etmek zorundayım. Tam da Maden Yasası Teklifi'nin Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşüldüğü günlerde meydana gelen İliç'teki maden kazası aslında düşünenler için ibretler içermektedir. Ama dediğim gibi düşünenler ve inananlar için yani sözüm size değil. Yine düşünenler ve inananlar için ibretlik bir durumla karşı karşıyayız aslında. Bakınız, hem iklim hem de zeytinlikleri ve maden ruhsatlarını içeren yasa teklifini görüştüğümüz iklimi hallettiniz. Bugünlerde ormanlarımız yani doğamız cayır cayır yanıyor yani tabiat bize lisanhâliyle diyor ki: “Yakmayın, yok etmeyin, dengeyi bozmayın, gölge etmeyin ve bizi bize bırakın, yeter!” diye sesleniyorlar. Zeytin ağaçları bağırarak bunu haykırıyor. Sarıçamlarımız, karaçamlarımız, sedirlerimiz, kızılçamlarımız, bal ormanlarımız ve de aynı feryadı haykırıyorlar. Bu ağaçları canı ciğeri sayan, onları sanki çocukları gibi gören insanlarımız da aynı feryadı haykırıyor. Ama şu bir hakikat ki iktidarın ne ağaç ne insan ne hayvan ne de herhangi bir canlı umurunda. “Onların gözleri var görmez, kulakları var duymaz, kalpleri var hissetmez ama burunları iyi koku alır.” diyorlar. “Paranın kokusunu hemen hissederek.” diyorlar, “Rantın kokusunu fanuslarda saklarlar.” diyorlar ve bu işlere imza atıp el kaldıracak imzacılar da yukarıdan gelecek talimatların kokusunu anında alırlar.

Değerli milletvekilleri, huzurdaki teklif tam bir adrese teslim metindir. Hangi adresten geldiği ve hangi adreslere gideceği herkesin malumdur. Milletimizden gelmediği ve yine vatandaşımıza gitmeyeceği de malumdur. Mesela “ÇED Gerekli Değildir” hükmünün bu metne niye girdiğini bilmiyor muyuz sanıyorsunuz? Şimdi, Komisyonunda bunu izah eden bürokratlar bunun sadece bir kelime değişikliği olduğunu, anlam karmaşasını ortadan kaldırmak için yapılan bir değişiklik olduğunu, aslında ÇED sürecinin hâlâ uygulamada olduğunu söylüyor. Peki, o zaman niye bu değişikliğe ihtiyaç duyunuz? Metindeki bu düzenleme öyle iddia edildiği gibi bir kelime ya da cümle değişikliği falan değildir. Bakan Yardımcısı da “ÇED’in prosedürleri, ÇED’in oluşması esnasında görüş alınacak kurum ve kuruluşlarda hiçbir değişiklik yok. ÇED’le süreç altı ay sürer, dokuz ay ya da bir yıl sürer, biz asla buna dokunmadık, biz sadece ÇED sürecine dokunmadan diğer izin süreçlerinin de eş zamanlı yürütülmesini murat etlik.” şeklinde konuşmuş. Peki, bu süreçte neticelenmeyen ya da acil olduğu değerlendirilen durumlarda süreç nasıl işleyecek? Onun da cevabını verseydiniz de biz de aydınlansaydık bari.

Ne olacağını ben söyleyeyim: Söz konusu teklifle, ÇED raporu verilmesinin bir önemi kalmamaktadır. Ama herkes için değil elbette, birileri için. Şimdi birileri ÇED başvurusu yapacak ve bu başvuru dört ay içerisinde sonuçlandırılacak, neticelenmezse yani yetkili kurum başvuru hakkında bu süre içinde olumlu ya da olumsuz bir karar vermezse ÇED izni otomatik verilmiş olacak. Ne güzel İstanbul, ne güzel cennet bu ya(!) Kimse kimseyi kandırmasın, bu değişiklik ÇED sürecinin devre dışı bırakılmasıdır ama bunu

kendi adamlarınızın lehine uygulayabilmek, başkalarına da takoz koymak için burada kelime oyunlarına başvuruyorsunuz. Doğru, ÇED süreci bu hükümle devre dışı bırakılmıyor ama sadece lafta, uygulamada bunun nasıl tatbik edileceğinin sizi ve sizin zihniyetinizi bilen herkes gibi biz de farkındayız. ÇED konusu zaten kanunla oynayabileceğiniz bir konu da değildir, Anayasa’da yerini bulan ve vatandaşların sağlıklı bir çevrede yaşama hakkını güvence altına alan bir kuralın yansımasıdır. Kamunun hakkını koruduğu gibi vatandaşların ve doğanın dengesini ve rutinini koruyan bir düzenlemedir. Ama sizin Anayasa, kanun, teamül gibi dertleriniz olmadığı için sözüm size değil milletimizdir.

Gelelim bu konu gibi milyonlarca insanımız ve özel olarak benim de hassas olduğum bir başka konuya. Koruyamadığımız zeytinliklerimiz başta olmak üzere tüm doğamızın hâli pürmelalini özetleyen onulmaz bir yaraya. Nedir o? Bu iktidar arkadaşlar, bu zihniyet dostlar, bu anlayış ey milletim; neymiş efendim, madenlerimizi çıkartmamız lazımmiş, enerjiye ihtiyacımız varmış; üretim için, yaşayabilmek için bu çok gerekiymiş. Ne yani, madenlerimiz toprağın altında atıl bir şekilde beklemeli miymiş? Peh, peh, peh... Ne kadar da ülkeyi düşünüyorlar? İnsanın gözleri yaşıyor gerçekten. Evet, bu ülkenin varlıklarının ekonomimize kazandırılması, yeni istihdam alanlarının oluşturulması ve her şeyden önce yurt dışına olan enerji bağımlılığımızın sona erdirilmesi elzemdir. Kimse “Madenlerimizi çıkarmayalım, ekonomimize katkı sağlamayalım.” demiyor, Şirketler daha fazla kâr etsin diye ormanlarımızın, derelerimizin, ovalarımızın, sularımızın, özellikle ırmaklarımızın, denizlerimizin ve de zeytinliklerimizin vahşice tahrip edilmesine göz yummayın, izin vermeyin diyoruz.

Şimdi, zeytinliklerle ilgili olarak teklifte konu edilen yerler hakkında iktidar sözcüleri “Söz konusu yerlerde hepsi topu topu 82 bin zeytin ağacı var.” diyor. Bir başka ifadeyle, mesela, Muğla ilinde 20 milyon zeytin ağacı olduğundan yola çıkarak bunun on binde 4’e tekabül ettiğini, buna karşılık toplamda 205 milyon zeytin ağacımız olduğunu söylüyorlar, iktidarlari boyunca 101 milyon olan rakamın 2 katından fazla bir sayıya ulaştığını söylüyorlar. Ayrıca, iktidara geldiklerinde zeytinyağı üretimi 140 bin ton iken şimdi bunu 475 bin tona çıkardıklarını da ekliyorlar yani demek istiyorlar ki “Biz zeytini ve zeytinlikleri sizden fazla düşünüyoruz, ülke insanını da zeytinyağına boğduk.” Peki, o zaman bu zeytinyağı niye bu kadar pahalı? Onu da geçtim, marketlerde satılan bu zeytinyağların çoğu niye sahte? Niye bu taşışşlar var? Neden bu zeytinyağları sahte işlerle millete takdim ediliyor? Bunların içerisine niye bir pamuk yağı katılıyor, niye kanola yağı katılıyor ve bir hap atılarak bunlar karıştırılıyor ve bu şekilde milletimize takdim ediliyor? Bu zeytinyağının ucuzlaması gerekmiyor muydu; bu zeytinyağını 100 liraya, 150 liraya almamız gerekmiyor muydu? Niye 1.000 lira bu zeytinyağı, neden? Bu kadar zeytin ağacımız varsa... Manisa’da 60 milyon zeytin ağacımız var. Türkiye’de, bunların söylediklerine göre, 475 bin tona çıkarmışlar zeytinyağını. Doğruysa eğer bizim çok ucuza zeytinyağı yememiz lazım veya bu zeytinyağını ihraç ederken -ben de bir zeytinciyim- buradan çok da para kazanmamız lazım bizim. Kazanamıyoruz ki. Ve kalmış... Kim kazanıyor? Zenginler, yine, aynı şekilde, dökme zeytinyağlarımızı alıyorlar bizden, paketliyorlar ve yurt dışına ihraç ediyorlar. Olan yine, yırtılan yine Deli Bekir’in yakası oluyor, gariban çiftçiye oluyor, zenginler de alıyorlar, paketliyorlar, yurt dışına gönderiyorlar. Onu da geçtim ve bu marketlerde satılan zeytinyağlarıyla ilgili -vatandaşlar bu sahteleri de tüketiyorlar ama- her gün yakalanmalarına rağmen devam ediyorlar. Niçin? Ekonomi bir krizde arkadaşlar, bir krizde, herkes bir yol tutturmuş, bir şekilde parayı nasıl kazanabilirim diyerek bir yandan taşışşlarla yani sahte mallarla, bir diğer yandan da yurt dışına gönderdikleri malları ve burada bulunan pestisitlerle beraber de çok kısa yoldan para kazanmak istiyorlar. O rüşvet alanları, komisyon alanları, ihaleye fesat karıştıranları saymıyorum bile.

Bakınız “Bu zeytin ağaçlarını söküp başka yere götürmekte bir sakınca yok, orada da yetişir.” diyorsunuz. Yetişmez arkadaşlar, çok yaşlı zeytinler bunlar; iki yüz yıllık, yüz yıllık, yüz elli yıllık, üç yüz yıllık zeytinler bunlar. Evet, yeşilliğini muhafaza eder ama ürün vermezler, verirlerse rantabl olmaz, fizibil olmaz, verimli olmaz. İnsanları kandırmanıza gerek yok.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, toparlayın.

SELÇUK ÖZDAĞ (Devamla) - Şunu yapın değerli arkadaşlarım: Siz özellikle Muğla gibi bir yerde... Dünyanın dört mevsimi yaşayan üç şehirden bir tanesi Muğla, biri Nice, biri Kaliforniya. Muğla dört mevsimi yaşıyor, burada turizm yapılacak, burada tarım yapılacak; burada termik santraller olmayacak, burada kömür olmayacak, başka şehirlerde olabilir ve bu şehir gözümüzün bebeği gibi bakacağımız olan bir şehir.

O nedenle, son söz olarak şunu söylüyorum: Başka yerlere taşımayın bu zeytinleri, vatandaşı da kandırmayın. Hatta “Bazısı da ürün verebilir.” falan gibi bu şu laflarla da bizi kandırmaya çalışmayın, kırılan vazo gibi olur bunlar. Hadi diyelim bunları başka yerlere taşıdınız, peki, bu zeytinliklerin sahiplerini de mi oralara taşıyacaksınız?

Değerli milletvekilleri, yasa teklifinin bütününe baktığımızda görülen husus, özetle, huzurdaki teklifin yangından mal kaçırma saikiyle hareket edilen ve alelacele hazırlanarak Meclise getirilen bir yasa teklifi olduğudur. Biz diyoruz ki: Tilkiyi kümise teslim etmeyin, kuzuyu da kurda teslim etmeyin.

Bu yasa teklifini geri çekin diyor, saygılar sunuyorum.

Teşekkür ediyorum. (YENİ YOL ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Birleşime otuz dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 20.04

YEDİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 20.46

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER: İbrahim YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar), Nurten YONTAR (Tekirdağ)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 105'inci Birleşiminin Yedinci Oturumunu açıyorum.

215 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Teklifin tümü üzerinde söz sırası İYİ Parti Grubu adına Çanakkale Milletvekili Sayın Rıdvan Uz'da.

Buyurun Sayın Uz. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA RIDVAN UZ (Çanakkale) - Sayın Başkanım, böyle mahşeri kalabalıklara konuşmak çok güzel olacak bizim açımızdan ama(!)

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Keyifli, keyifli, sen bu kalabalıkları çok görmüşsündür(!)

RIDVAN UZ (Devamla) - Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; maden kanunu üzerine İYİ Parti Grubumuzun görüşlerini açıklamak üzere söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle Gazi Meclisimizi ve televizyonları başında bizleri izleyen kıymetli Türk milletini saygıyla selamlıyorum.

Görüştüğümüz bu kanun teklifi topraklarımızla, ormanlarımızla, zeytinliklerimizle, meralamızla ve en önemlisi geleceğimizle doğrudan bağlantılı bir kanun teklifi. Bu coğrafyada yaşayan halkımızın, milletimizin genel menfaati yerine tercih edilen, uydu marifetiyle koordinatları dahi verilmiş adrese teslim işlerdir. Bu teklif, kamu yararı ilkesini değil rant ekonomisini esas almıştır. İktidar, kamu yararı yerine yandaş gözetmektedir. Doğal ve kültürel varlıklarımız yerine vahşi madencilik kollarılmaktadır. Bu kanun teklifi bir yandan çevreyi, zeytinlikleri, ormanları ve meraları tehdit ederken öte yandan Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'na ve hukuk devletine meydan okuyan bir kanundur.

Kıymetli milletvekilleri, teklifin geneline baktığımızda karşımıza şu tablo çıkıyor:

- 1) ÇED yani Çevresel Etki Değerlendirmesi süreçleri zayıflatılıyor.
- 2) Tüm izin süreçleri MAPEG'e devrediliyor yani Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğüne.
- 3) Ormanlar ve meralar madencilığe açılıyor.
- 4) "Rehabilitasyon" adı altında doğayı ticarileştiren bir sistem getiriliyor.
- 5) İtiraz süreçleri ortadan kaldırılıyor.

6) "Görüş bildirmeyen kurum olumlu görüş vermiş sayılır." gibi bürokrasiyi susturan düzenlemeler getiriliyor ve tüm bu yetkiler yürütme erkinin mutlak kontrolündeki özel bir kurula devrediliyor. Nedir bu Kurul? Bu Kurul Cumhurbaşkanınca bizzat atanacak bir Cumhurbaşkanı Yardımcısı ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı ve Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı yani ortaya koyulan bütün bu dört Bakanlığın yanı sıra bir Cumhurbaşkanı Yardımcısı ama burada orman ve meraları ilgilendiren ve dolayısıyla Tarım ve Orman Bakanlığına ait olan bu alanlar olmasına rağmen burada Tarım ve Orman Bakanlığı da bulunmuyor. Yani Kurulun nasıl çalışacağına dair de "Usul ve esasları Cumhurbaşkanının daha sonra çıkaracağı bir yönetmelikle belirlenecek." diyor. Yani şurada bir kural koyucu var, Cumhurbaşkanı; bir kural uygulayıcı var, Cumhurbaşkanı; bir karar verici var, Cumhurbaşkanı; hem yürütme hem de denetleyici Cumhurbaşkanı; tek bir irade, tek bir merkez, tek bir merci, o da Cumhurbaşkanı.

Peki, bu tek el ne diyor? Diyor ki: “Orman ve meralar bedelsiz olarak MAPEG’e devredilir.” Peki, başka ne diyor? “IV. Grup madenler” diyor, altın, gümüş, demir, çinko, krom, kömür gibi ve bunun yanı sıra “stratejik ve nitelikli madenler” diyor. “Bunlar herhangi bir izne tabi olmaksızın üstün kamu yararı gözetilerek Cumhurbaşkanının belirlediği bu kurul vasıtasıyla değerlendirilir, izinleri verilir.” diyor. Yani ormanın yeri, yani hazinenin yeri, yani vatandaşın yeri herhangi bir uyarıya dahi gerek duymaksızın -o mala çökme denir kısacası- Cumhurbaşkanının bu Kuruluyla buraya çökülür diyor.

Peki, Anayasa’mız ne diyor? Anayasa’nın 169’uncu maddesi ormanların kamu yararı amacıyla dahi olsa daraltılamayacağı, ormanların devlet eliyle korunacağı ve bu alanların mülkiyetinin devredilemeyeceği hükmünü içeriyor. “Bana ne Anayasa’dan!” diyorsanız, ona bir şey diyemeyiz. Peki, bütün bunlara, Anayasa’nın 169’uncu maddesine itiraz edip bu uygulamayı, Anayasa’yı takmıyorum diyorsanız, yeni anayasayı bu Meclise niye dayatmaya çalışıyorsunuz? “Bu ne perhiz, bu ne lahana turşusu!” derler.

Kıymetli milletvekilleri, ayrıca “Kurumlar ÇED süreciyle ilgili olarak üç ay içerisinde görüş bildirmek zorundadır.” diyorsunuz. “Üç ay süre zarfında bürokrat, memur, kurum, ilgisi bununla ilgili bir karar vermezse bir ay ek süre verilir.” diyorsunuz. Bu ek süreyi de doldurduktan sonra olumlu veya olumsuz bir karar vermez ise o zaman diyorsunuz ki: “Olumluymuş gibi değerlendirilir.” Yani, bürokrata “Sen kararını verme kardeşim, bu yasaya da aykırıysa sen herhangi bir zorunluluğa girme, biz seni kurtaracağız, sen bunda çekimser kal; olumlu veya olumsuz karar verme. Biz, bunu olumlu görüş olarak belirteceğiz.” diyorsunuz.

Bu düzenleme, çevre koruma ve kültürel mirasın geri plana atılmasına da sebebiyet veriyor. Ayrıca çevre koruma ilkelerini yatırım kolaylığı bahanesiyle rafa kaldırıyor. Bunun sonucunda, Kurul yetkisiyle -bakın, çok önemli- sit alanları, turizm bölgeleri ve sulak alanlar fiilen maden sahasına çevrilebiliyor. Yani bir yerde sit alanı varsa, tarihî bir sitse buraya da izin veriliyor ve deniyor ki: “Eğer burada tarihî sit varsa, siz de işleme başladıktan sonra böyle bir yapıyla karşılaşırsanız o zaman biz bu işi durdururuz.” Zaten tarihî sit; böyle bir alana neden izin verilir? Bunu da kamuoyunun takdirine bırakmaktan başka çaremiz yok.

Kıymetli milletvekilleri, bu teklifin her bir maddesi tek tek incelendiğinde sadece teknik düzenlemeler değil doğrudan doğruya doğaya, tarıma, hukuka ve milletin hakkına yönelmiş ciddi tehditler içerdiğini açıkça da görmekteyiz. Kanun teklifinin ilk maddesiyle, Çevresel Etki Değerlendirmesi yani ÇED kararı olmaksızın yatırımcının teşvik, izin, onay ve ruhsat başvurularını yapabilmesine olanak tanıyoruz. Bir şirket bir maden veya enerji yatırımı için başvuruda bulunuyor, henüz çevresel etkiler değerlendirilmemiş, o faaliyet o bölgede neye zarar verecek belli değil ama şirket tüm izin süreçlerini başlatabiliyor. Bu, çevre hukukunun temel ilkesi olan önleyici değerlendirme ilkesini açıkça ihlal. ÇED’in ruhu önceden tespit, önceden önlemdir. Yatırımcı tüm süreçlerini başlatıp belli aşamalara geldikten sonra “Hadi bakalım, ÇED’i de bir aradan çıkaralım.” diyecek. O noktada ÇED’e “hayır” demek bürokrat için artık siyasi baskı altında karar vermek anlamına gelecek yani bu düzenleme, bürokrasiye doğrudan yatırım lehine karar alma baskısından başka bir şey değildir.

Bir diğer maddede ise çevre teminatı kaldırılıyor, yerine belirsiz bir rehabilitasyon bedeli getiriliyor. Rehabilitasyon bedeli olarak ayrı ayrı kalem yapılmalı ve aksine teminat güçlendirilmesi gerekirken siz “Doğayı kirlet, sonra para ver ve temiz sayın.” mantığı işletiyorsunuz.

Diğer bir maddede ise “stratejik maden” tanımı yapılmadan acele kamulaştırma getiriyorsunuz. Açıkça mülkiyet hakkını tehdit ediyorsunuz, hukuki güvenliği ortadan kaldırıyorsunuz. Bugün çiftçinin toprağını kamulaştırır, yarın aynı modeli şehirde de uygulamaya başlayabilirsiniz. O hâlde buradan soruyorum: Bu yasa hem maden yasası hem de müteahhit yasasına benzemiş gibi durmuyor mu?

Kanunun 7'nci ve 10'uncu maddesinde ise "Hangi alanların ihaleye açılacağına dair genel müdürlüğün tek başına karar verme hükmü vardır." diyorsunuz. Bu, yolsuzluğun önünü açabilecek en önemli maddedir. Ayrıca ruhsatlandırma süreçleri de böyle bir keyfiyete bırakılmamalıdır.

Kanunun 11'inci maddesi, bu 11'inci madde, yalnızca hukuki değil vicdani de bir sınav gibi duruyor. Teklifin en riskli, en çok tepki çeken ve millet vicdanında en derin yara açacak maddelerinden bir tanesi. Hatırlatmak gerekir ki bu teklif önceki yıllarda AK PARTİ iktidarı tarafından defalarca Türkiye Büyük Millet Meclisi gündemine getirilmiş ancak her seferinde kamuoyunun ve çevre örgütlerinin yoğun tepkisiyle geri çekilmek zorunda bırakılmış. Yine aynı zihniyet, aynı düzenlemeyi bu kez torba yasa içinde gizleyerek Meclise getirdi. Komisyon görüşmeleri tam yirmi yedi saat sürdü. Bir anlamda, yangından mal kaçırır gibi Türkiye'nin en verimli arazilerini, en kadim tarım varlığını madencilğe kurban eden bu düzenleme bir günde Komisyondan geçirildi ve Genel Kurula dayatıldı; üstelik hiçbir ciddi etki analizi yapılmadan, çevresel ve sosyoekonomik boyutları göz ardı edilerek alelacele hazırlandı.

Bir ağacı toprağından koparıp başka bir yere taşımakla sadece biyolojik bir işlem yapmıyorsunuz, onu hayattan, kültürden, tarihten koparıyorsunuz. Bu topraklarda zeytin sadece bir meyve değildir; zeytin sabundur, yağdır, yemektir, geçimdir, düğündür ve siz bugün Mecliste zeytine kıyıyorsunuz.

Muğla'nın Milâs, Yatağan ve Menteşe ilçelerinde 56 köy maden tehdidi altında; 10'u tamamen, 15'i zaten kısmen yok olmuş durumda. Bu bir asimilasyon değil midir? Bu bir kültürel yıkım değil midir? Milâs ve Yatağan çevresinde risk altındaki alan yaklaşık 400 bin dönümdür. Her dönümde ortalama 10 ila 20 ağaç bulunduğunu dikkate alırsak 4 ve 8 milyon civarında zeytin ağacını etkileyecektir.

Şimdi, Yeniköy, Kemerköy ve Yatağan Termik Santrallerine baktığımızda 23/12/2024 tarihinde Özelleştirme İdaresi tarafından devralınarak 3 şirkete devredilmiş ve bu devirden sonra iktidarın yani AK PARTİ'nin vermiş olduğu taahhütler var. Şimdi, siz, muhalefet ile orada çalışan 5 bin işçi kardeşimizi, köylümüzü ve oradaki şirketleri karşı karşıya getirmeye çalışıyorsunuz. Taahhüdü veren sizsiniz, gereğini yapacak olan sizsiniz ama o vatan toprağı da hepimizin. Üstelik maddeye göre zeytin ağaçlarının taşınamayacağı durumlarda diyorsunuz ki: "Tarım arazisi yerine hazine arazisi tahsis edilecek ve bu, rayiç bedelle çiftiği kiralananacak." Köylünün tarlasını alıyor, sonra da köylüye toprağına kiraya veriyorsunuz; bu, kabul edilebilir bir şey değildir.

Zeytin ağacını köklerinden söktüğünüzde başka yere götürseniz bile ürün alamazsınız. Bunun örnekleri dünyada da mevcuttur, dünya sıralamalarında önemli yer tutan İspanya ve İtalya bunu daha önce denemişlerdir. İtalya, bir bölgede 231 zeytin ağacını taşımış, yüzde 80'i kurumuş, geri kalanında verim düşmüştür. Yine, İspanya'da da aynı durumla karşı karşıya kalınmıştır. Demek ki neymiş? Zeytin ağacı taşınmazmış. Ayrıca, Zeytincilik Kanunu'nun açık hükümlerine rağmen bu düzenleme Anayasa'ya da aykırıdır çünkü tarım alanlarının ve zeytinliklerin kamu yararı olmadan daraltılması yasaktır. Siz, bunu üstün kamu yararı gibi muğlak bir ifadeyle baypas etmeye çalışıyorsunuz.

Kıymetli milletvekilleri, bazıları diyor ki: "Enerji lazım." Elbette, elhak doğrudur. Cari açık var, evet, yirmi üç yılın sonunda elhamdülillah çok cari açık oluşturdunuz(!) Evet, kıymetli madenlerimiz var elbette ama "Bu enerjiyi ne pahasına olursa olsun üreteceğiz." demek, ne demek? Zeytinlikleri keserek mi yapacaksınız, ormanları yok ederek mi yapacaksınız, dereleri kurutarak mı yapacaksınız, köylüyü yerinden ederek mi yapacaksınız? Yok edeceksiniz. Elbette, yer altı kaynaklarımızı kullanmak hakkımız, maden aramak elbette doğru, yerli enerji üretmek elbette gerekli ama bunun da bir yolu, yöntemi var, bir hukuku var. Zeytinliği, zeytin ağaçlarını sökerek kalkınma olmaz, köylüyü yerinden ederek refah gelmez, ormanı yok ederek gelecek kurulmaz.

Kıymetli milletvekilleri, bu maden kanunu teklifi kalkınma değil talandır, bu maden kanunu teklifi çevre koruma değil doğa sömürsüdüdür, bu maden kanunu teklifi yatırım değil yıkımdır, bu maden kanunu teklifi hukuk değil keyfiyettir, bu maden kanunu teklifi kamu yararı değil yandaş menfaattir. İYİ Parti Grubu olarak bu yasa teklifinin derhâl geri çekilmesini talep ediyoruz. Hazırlık eksiğiyle, anayasal ihlallerle ve kamu zararıyla dolu bu teklif, Meclisin vakarına ve milletin vicdanına uygun değildir. Yok eğer “Bu teklif inatla geçsin.” diyorsanız o zaman bilin ki bu teklif Anayasa Mahkemesinden döner, kamu vicdanında mahkûm olur, tarih önünde kara bir leke olarak kalır çünkü -bu millet- biz bu toprakları vatan bilip emanet sayıyoruz çünkü biz doğayı korumakla değil, aynı zamanda savunmakla da yükümlü olan bir milletiz.

Kıymetli milletvekilleri, 14’üncü madde için de şunları söylemek isterim: Meralar varsa hayvancılık vardır, meralar yoksa gıda güvenliği dahi yoktur. Bu maddeyle Mera Kanunu’na yapılan eklemeye yenilenebilir enerji kaynak alanı yani YEKA olarak ilan edilen meraların tahsis amacının değiştirilmesi yani hayvancılıktan alınıp enerji yatırımlarına dönüştürülmesi öngörülüyor. Böylece, 4342 sayılı Yasa’nın 4’üncü maddesinde korunan “Meralar amacı dışında kullanılamaz.” hükmünü bir kez daha deliyorsunuz, bundan önce 7 kez delmişsiniz. Şimdi, AK PARTİ iktidarında, 2008’den beri yapıldığı gibi bir istisna daha ekleniyor ve meralar birer rant hâline getiriliyor. 2002’de yani işbaşına geldiğinizde 26,5 milyon hektar tarım arazisi varken 2020 sonu itibarıyla bu miktar 23,1 milyon hektara düşmüştür yani yaklaşık 3,4 milyon hektar tarım alanı yok edilmiştir. Bu ülkede meraları yok ederseniz hayvancılığı bitirirsiniz; hayvancılığı bitirerseniz yem ithalatına, et ithalatına mecbur kalırsınız işte bugün olduğu gibi. Yem maliyetlerinin tavan yaptığı, küçük üreticinin iflas bayrağı çektiği bir ortamda üreticinin elinde kalan tek şey meradır. Siz şimdi bu meraları enerji yatırımı bahanesiyle ellerinden alıyorsunuz. Komisyonda sunduğumuz önerge ne yazık ki AK PARTİ milletvekilleri tarafından reddedildi. Hayvancılığın bitmesi pahasına bu maddeyi siz kabul ettiniz ancak tarih bu kararı ve bu kalkan elleri unutmayacaktır.

19’uncu maddede ise lisanslı ve lisanssız ayırımıyla Anayasa’ya aykırı işlem yapıyorsunuz. Yani yasa dışı yapılar affediliyor, imar düzeni yok sayılıyor, hukuki denetim sıfırlanıyor; hepsini anladık da lisanslı ve lisanssız üretim tesisi arasında neden ayırım yapıyorsunuz? 16/1/2018 tarihinde TEDAŞ onayı almak şartıyla hepsine siz izin vermişsiniz. Bu da Anayasa’ya açıkça aykırı bir hükümdür.

Kıymetli milletvekilleri, kurumlar sessizleştiriliyor, bilim insanları devre dışı bırakılıyor; yerel halkın, çiftçinin, çevre örgütlerinin iradesi yok sayılıyor; yetki, kamu adına değil, mutlak yürütme vesayeti adına yeniden yapılandırılıyor. Peki, bu düzenlemeler kimin için? İç Anadolu’daki çiftçi için mi, Ege’deki zeytin üreticisi için mi, küçükbaş besicilik ve hayvancılık yapan için mi? Maalesef bu düzenlemeler maden sahası açmak isteyen dev şirketler için. Peki, bu Meclis, doğayı talan etmek isteyen bir avuç rantçının kâr hırsını yasalaştırma yeri midir? Bu kürsü milletin toprağını pazarlık masasına sürenlerin sesi mi olmalıdır? Bu yüce çatı, Anayasa ihlallerine kılıf bulacak bir noter makamı değildir. İşte bu nedenle, İYİ Parti olarak bu teklifin bütününe karşıyız. Biz, bu ülkenin taşını, toprağını, ağacını sadece emanet değil, namus bilen bir siyasi anlayışın temsilcileriyiz ve açıkça ilan ediyoruz: Bu teklif yasalaşırsa Anayasa Mahkemesinde yargılanır, kamu vicdanında mahkûm edilir, gelecek kuşaklar da bunu affetmez çünkü bu yasa bir ağacı sökmekle kalmayacak bir ağacın gölgesinde büyüyen kültürü de kurutacak, bir taşı yerinden etmekle yetinmeyecek o taşın üstünde yükselen yerel yaşamı da sarsacak.

Son sözümüz şudur: Bu topraklar rantın değil, adaletin ve bereketin toprağıdır; bu Meclis şirketlerin değil, milletin kürsüsüdür ve bu millet ağacına da merasına da anayasal hakkına da sahip çıkacaktır. İYİ PARTİ olarak biz de bu toprağın sesi, bu milletin vicdanı ve doğanın bekçisi olmaya devam edeceğiz diyor ve yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Antalya Milletvekili Sayın Abdurrahman Başkan.

Buyurun. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA ABDURRAHMAN BAŞKAN (Antalya) - Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; Genel Kurulumuzu ve bizleri izleyen aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Görüşmekte olduğumuz Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi sadece bir mevzuat güncellemesi değildir, ülkemizin enerji güvenliği, doğal kaynak yönetimi, çevreye duyarlılık, yatırım ikliminin iyileştirilmesi ve kalkınma hedefleri açısından önemli bir adımdır. Türkiye'nin bu yarışta geri kalmaması, yer altı kaynaklarını akılcı, sürdürülebilir ve çevreye uyumlu bir şekilde değerlendirmesi bir zorunluluktur. İşte bu kanun teklifi böylece bir ihtiyaca cevap vermekte, üretim, çevre ve stratejik menfaat dengesini gözetken bir düzenleme olarak öne çıkmaktadır; aynı zamanda, stratejik maden yönetimi, rehabilitasyon yükümlülükleri, çevresel denge, tarım alanlarının korunması ve yerli üretim dengesinin sağlanması gibi birçok başlıkta yeni bir anlayışın yansımasıdır. Kanun teklifinde yapılan değişiklikler Türkiye'nin doğal kaynaklarını yerli ve milli bir bakış açısıyla değerlendirerek bu kaynaklardan en yüksek faydayı sağlayacak üretim modellerini oluşturma gayesi taşımaktadır. Milliyetçi Hareket Partisi olarak bu yaklaşımı destekliyor, teklifin yasalaşmasını ülkemiz adına yerli üretimi, çevre hassasiyetini ve stratejik planlamayı esas alan bir kazanım olarak değerlendiriyoruz.

Saygıdeğer Başkanım, değerli milletvekilleri; 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 10'uncu maddesinde yapılan düzenlemeyle ÇED sürecinin etkinliğini zedeleyen "ÇED Gerekli Değildir" kararı artık kaldırılmakta ve herkes ÇED'e tabi olmaktadır. Kanunla birlikte, ÇED süreçlerinde kamu kurumlarının görüşlerini en geç üç ay içerisinde bildirmesi zorunlu kılınmış, cevap verilmemesi durumunda görüşün olumlu sayılacağı hükmü getirilmiştir. Bürokrasiyi değil, üretimi ve çevresel dengeyi esas alan bu anlayışla birlikte artık "Bir yatırımcı üç ayda bir yanıt bekleyecek mi; dosyası rafta mı bekletilecek?" böyle sorular geride kalacaktır. Bu adım çevreyi korurken yatırımcının önünü açma kararlılığını da ifade etmektedir.

Kıymetli milletvekili arkadaşlarım, Türkiye dünyanın en zengin yer altı kaynaklarına sahip ülkelerinden biridir ancak yıllarca bu potansiyeli yeterince değerlendirilememiş, stratejik madenlerimiz ya atıl bırakılmış ya da yabancı şirketlerin insafına terk edilmiştir. Bugün artık enerji ve maden politikalarımızda yerli üretimi esas alan, kendi kaynaklarımızla büyümeyi hedefleyen bir paradigma değişikliği yaşanmaktadır. Millî menfaatlerimizi önceleyen bu yeni bakış açısıyla madenlerimizi sadece ekonomik değil, aynı zamanda jeopolitik ve güvenlik perspektifinden değerlendirmek zorundayız. Nitekim dünyada stratejik madenlere yönelik rekabet de her geçen gün sertleşmekte birçok ülke bu alanda korumacı politikaları ön plana çıkarmaktadır. 3213 sayılı Maden Kanunu'nda yapılan değişiklikler, madencilik faaliyetlerini yalnızca yer altı kaynaklarının çıkarılması olarak değil, ülkenin stratejik geleceğini ilgilendiren bir beka meselesi olarak görülmesini sağlamaktadır. Milliyetçi Hareket Partisi Grubu olarak Türk milletinin menfaatine olan her madenin devlet eliyle güvence altına alınmasını ve bu kaynakların yerli firmalarla ekonomiye kazandırılmasını savunuyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; madencilik faaliyetleri kadar bu faaliyetlerin doğaya verdiği zararın telafisi de önemlidir. Yeni düzenlemelerle rehabilitasyon bedeli ruhsat bedeline eşit hâle getirilmiş, bu bedeller kamu bankalarında tutulacak özel fonlara aktarılmış ve bu, sadece doğayı iyileştirme çalışmaları için kullanılacaktır. Artık ruhsat alan her kişi ya da kurum faaliyet sonunda o sahayı doğaya uygun şekilde eski hâline getirmekle yükümlüdür. Bu uygulama çevresel sorumluluğun mali karşılıkla garanti altına alınmasıdır; aynı zamanda, milletimizin emaneti olan dağların, vadilerin ve ormanların gelecek nesillere sağlıklı şekilde devredilmesidir. Bizler doğayla uyumlu üretimin sadece ekonomik değil, aynı zamanda ahlaki bir görev olduğuna inanmaktayız.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kamuoyunda çokça tartışma konusu olan zeytinlik alanlarda madencilik faaliyetleri meselesi bu teklifin geçici 45'inci maddesiyle kapsamlı bir biçimde düzenlenmiştir. Türkiye'nin enerjide dışa bağımlılığını azaltmak adına yenilenebilir enerji yatırımları hayati öneme sahiptir. Yeni kanunla birlikte rüzgâr ve güneş enerjisine dayalı projelerin imar planı, ruhsat ve yapı izinleri Bakanlık tarafından doğrudan yürütülebilecektir. Orman vasfını yitirmiş alanlarda belirli koşullarda izin verilerek temiz enerji yatırımlarına kapı aralanmıştır. Ayrıca, lisanssız kurulan ama işletmeye alınmış tesislere "Geçici Uygunluk Belgesi" verilerek idari para cezalarının önü kesilmiştir. Milliyetçi Hareket Partisi olarak temiz enerji yatırımlarını destekliyoruz ama bu yatırımların yerli mühendislerle, millî teknolojiyle yapılmasından yanayız.

Kanun teklifinde madenlerden alınacak devlet hakkı oranları da güncellenmiştir. Uluslararası borsa değerleri esas alınarak kademeli bir vergi yapısı getirilmiş, böylece yüksek kârlı dönemlerde kamu payı artacak, düşük gelir dönemlerde ise üretici daha az yükün altına girecektir. Devlet-millet, iş birliğini esas alan bu yapı hem yatırımcıyı korur hem kamu payını güvence altına alır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu teklif yer altı ve yer üstü kaynaklarımızı millî menfaat, çevresel denge ve sürdürülebilir kalkınma temelinde yönetme iradesinin ürünüdür. Türkiye, artık, kaynaklarını atıl bırakmayacak, yatırıma dönüştürecek, üretimi teşvik edecek, çevresine sahip çıkacak, enerjisini çeşitlendirecek, zeytinine de sahip çıkacaktır. Grubumuz olarak bu teklifin hem kalkınma politikaları hem çevresel hassasiyet hem de millî duruş açısından önemli bir adım olduğuna inanıyoruz. Bu bağlamda teklifin içeriğinde yer alan düzenlemeler yalnızca genel kalkınma hedeflerine değil, aynı zamanda şehirlerimizin özel ihtiyaçlarına da katkı sağlayacaktır. Belki elektriği yiyemeyeceğiz ama yiyeceklerimizi elektrikle koruyacağımızı da unutmamamız gerektiğini ifade etmek istiyorum.

Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; bu kürsüde Gazi Meclisin onurlu çatısı altında bugün sizlerle hem Antalya'mızın sorunlarına dikkat çekmek hem de tarımsal üretimde yaşanan ciddi bir meseleyi paylaşmak istiyorum. Milliyetçi Hareket Partisi olarak bizler, milletimizin her alandaki sorununa çözüm odaklı yaklaşmayı, laf değil iş üretmeyi temel şiar ediniyoruz. Antalya'mız ise sadece turizmin değil, tarımın, emeğin, üretimin ve alın terinin de başkentidir. Bu yönüyle Antalya ülkemiz için stratejik bir öneme sahiptir ancak bugün geline nokta Antalya'mızda özellikle kırsal bölgelerde çözüm bekleyen ciddi sorunlar bulunmaktadır. Vatandaşlarımızın bizlere ilettiği talepler yerel hizmetlerin eksikliğini, ulaşım ve altyapı konularında yaşanan sıkıntıları açıkça dile getirmektedir. Kırsal mahallelerde hâlen kanalizasyon altyapısı bulunmayan yerler mevcuttur. Bazı bölgelerde foseptik sistemiyle yaşam sürdürülmektedir. Bu durum 2025 yılında Antalya gibi büyük ve gelişmiş bir şehir için kabul edilebilir bir şey değildir. Bu konularda hızlı harekete geçilmesi gerekmektedir.

Toplu ulaşım da benzer sıkıntılar yaşanmaktadır. Kırsalda yaşayan yaşlılarımız, öğrencilerimiz ve üreticilerimiz şehir merkezine ulaşmakta zorluk çekmektedir. Bu temel bir ihtiyaçtır ve karşılanması ise ertelenemez.

Kırsal kalkınma projeleri sadece görsellerde ve afişlerde değil, sahada, tarlada, üreticinin yanında hayata geçirilmelidir. Antalya'da üreticiye verilecek her destek aslında Türkiye'nin gıda güvenliğine ve ekonomisine yapılmış da bir yatırımdır. Yol, kavşak ve bakım hizmetleri birçok bölgede ya tamamlanamamış ya da beklemektedir. Vatandaşlarımız kimi zaman toza, kimi zaman çamura mahkûm olmaktadır. Bu tabloyu hep birlikte düzeltmek mümkündür.

Sosyal yardımlar konusunda da daha kapsayıcı, adil ve şeffaf bir yaklaşım beklenmektedir. Belediyecilik vicdanla, adaletle ve partizanlıktan uzak bir anlayışla yapılmalıdır. Hiçbir vatandaşımız siyasi görüşü nedeniyle ayrımcılığa uğramamalıdır. Bizler yapıcı muhalefet anlayışımız gereği yanlışlara dikkat çekmek kadar çözüm önerilerimizi sunmayı da görev biliyoruz. Antalya'nın her karışında yaşayan vatandaşımız hak ettiği hizmete bir an önce ulaşmalıdır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; konuşmamın bu kısmında Antalya'mızla doğrudan ilgili olan ama tüm Türkiye'yi de ilgilendiren bir konuya değinmek istiyorum. Antalya'mız Türkiye'de örtü altı sebze üretiminin âdeta kalbidir. Kumluca'dan Serik'e, Aksu'dan Finike'ye, Demre'ye kadar on binlerce çiftçimizin, yılın on iki ayı boyunca alın teri döktüğünü görmekteyiz ancak bu üretim modeli iklim değişikliği, doğal afetler, dolu, sel, fırtına ve hortum gibi risklere de son derece açıktır. Bunlar arasında en büyük yıkımı geçtiğimiz yıllarda defalarca şahit olduğumuz seraları yıkan hortumlar ve dolu yağışları oluşturmaktadır. Bu afetler sadece fiziksel hasar bırakmaz; çiftçinin yıl boyu beklediği kazancı, çoluk çocuğunun rızkını, borcunu, güvencesini de alıp götürür. Tam da bu nedenle üreticinin alın terini koruma noktasında Tarım Sigortaları Havuzu (TARSİM) büyük bir önem taşımaktadır. 2005 yılında çıkarılan kanunla Tarım Sigortaları 2006'dan bu yana faaliyet göstermektedir. Üreticilerimize yüzde 50 ile yüzde 70 arasında değişen oranlarda devlet prim desteği sağlamakta, bitkisel ürünlerden seralara, büyükbaş ve küçükbaş hayvanlardan su ürünlerine kadar geniş bir yelpazede sigorta kapsamı sunulmaktadır. Özellikle don riskinin yüksek olduğu meyve üretiminde don teminatlı poliçelerde devlet desteği yüzde 67'ye kadar çıkmaktadır; 2025 yılından itibaren köy bazlı verim sigortasında devlet desteği yüzde 70'e, gelir koruma sigortasında ise yüzde 60'a ulaşmıştır. Kuruluşundan bu yana TARSİM 29 milyon poliçe düzenlemiş ve 36,4 milyar TL ödeme yapmıştır. O yüzden, çiftçilerimizin sigorta konusunda hassas davranmalarını buradan rica etmekteyim. Bu rakamlar TARSİM'in sadece bir sigorta mekanizması değil aynı zamanda tarımsal üretimimizi koruyan, çiftçimize güvence sağlayan millî bir koruma kalkanı olduğunu da göstermektedir.

Özellikle, Tarım Bakanlığımıza çiftçilerimizden gelen şu önerilerimizi iletmek isterim: Ecrimisil ödenerek kiralanan hazine arazilerinin ve 2/B arazilerinin de TARSİM kapsamına alınması önerimizdir. Bu konuda düşük gelirli çiftçimiz afet esnasında maalesef telafi edilemez zararlar karşı karşıya kalmakta, bu durum çiftçilerimiz nezdinde önemli bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Antalya bir marka şehir olmak istiyorsa bu ancak köylüsüyle, üreticisiyle, çiftçisiyle mümkündür. Antalya'da belediyeçilik, hizmet üretim ve çözüm belediyeçiliği olmalıdır. Antalya üretirse Türkiye kazanır çünkü çiftçiye sahip çıkmak geleceğe sahip çıkmaktır. Antalya'yı büyütmek, sadece bir şehri değil Türk tarımını, Türk ekonomisini ve Türk milletini büyütmektir. Bu noktada üretim kadar önemli bir diğer husus doğal varlıklarımızı korumaktır. Zira, tarım topraklarımızı, ormanlarımızı ve ekosistemimizi tehdit eden her felaket ülke kalkınmasına vurulmuş bir darbedir.

Antalya'mız başta olmak üzere ülkemizin birçok noktasında çıkan orman yangınları yüreğimizi dağlamaktadır. İzmir'inden Hatay'ına, Manisa'sından Antalya'sına kadar binlerce hektarlık alan alevlere teslim olmuş, vatandaşlarımız tahliye edilmiş, doğamız büyük zarar görmüştür ancak unutulmamalıdır ki orman yangınlarımızın yüzde 90'ı insan kaynaklıdır. Bu noktada toplumsal farkındalığın artırılması ve caydırıcı yaptırımların kararlılıkla uygulanması elzemdir. 2021 yılında meydana gelen, Antalya, Manavgat, Gündoğmuş ve Akseki ilçelerimizi kapsayan tarihimizin en büyük orman yangınında 60 bin hektar etkilenecek zarar görmüş ve bugüne kadar zarar gören her bir metrekaşe de ağaçlandırılmıştır; dört yıl içerisinde 60 bin hektarlık alanımız ağaçlandırılmıştır.

Bir şehir efsanesi hâline gelen yanan orman yerlerine otel ve tesis yapımı tamamen gerçek dışıdır. Orman Kanunu gereği bu alanlarda ağaçlandırılma haricî hiçbir faaliyet yapılamaz. Antalya'mızın her ağacı, her canlısı bu milletin emanetidir. Doğamızı korumak, yalnızca kurumların değil 85 milyonun müşterek sorumluluğudur. Bizlerin yetiştirdiği Ülkü Ocakları, ülkemizin farklı noktalarında meydana gelen yangınlarda devletimizin ilgili kurumlarıyla tam koordinasyon içerisinde söndürme, soğutma ve yardım çalışmalarına katılmaktadır. Antalya'dan Hatay'a, Kütahya'dan İzmir'e, Manisa'ya kadar

görev alan Ülkü Ocaklı dava arkadaşlarımız, millî sorumluluk şuuru ve gönüllülük esasına dayanan fedakârlıklarıyla bir kez daha milletimizin takdirini kazanmışlardır. Yangınlarla mücadelede gece gündüz çalışan Orman teşkilatımıza, itfaiyecilerimize, güvenlik güçlerimize ve bu süreçte taşın altına gövdesini koyan her Ülkü Ocaklı kardeşime şükranlarımı sunuyorum.

Milliyetçi Hareket Partisi olarak Sayın Genel Başkanımız Devlet Bahçeli Beyefendi'nin zikretmiş olduğu “Yeşil vatanımızı millî namusumuz olarak görüyoruz.” parolasıyla yeşil vatanımızı korumak için her türlü desteği vermeye, gerekli tedbirlerin takipçisi olmaya devam edeceğiz.

Sözlerime son verirken Genel Kurulu ve sizleri saygıyla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına ilk söz İstanbul Milletvekili Celal Fırat'a aittir.

Buyurun Sayın Fırat. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA CELAL FIRAT (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi üzerine DEM PARTİ adına söz almış bulunmaktayım.

Görüşülmekte olan, 2872 sayılı Çevre Kanunu, 3213 sayılı Maden Kanunu, 4342 sayılı Mera Kanunu, 5346 sayılı Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi Amaçlı Kullanımına İlişkin Kanun ile 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nda değişiklik öngören ve yürütme maddeleri dâhil olmak üzere 5 kanunu ilgilendiren, 21 maddeden oluşan, yine birçok maden sektörüne ve sermaye kesimlerine avantaj, kolaylık sağlayan düzenlemeler içeren bu kanun teklifinin aslında bir adı bile yok çünkü bu iktidar kamuoyunun tepkisinden ve dikkatlerinden kaçırarak için büyük bölümü maden ve enerji alanını ilgilendiren bu kanun teklifinin başlığında dâhi “maden” “çevre” veya “enerji” terimlerinin geçmesinden kaygılanıyor olacak ki teklifi sanki sıradan bir kanun teklifiymiş gibi “bazı kanunlarda değişiklik” başlığıyla Meclise sunma gereği duymuştur. Meclise sunulan kanun tekliflerinin büyük çoğunluğu -ilk maddede olduğu gibi- hangi kanuna ilişkin değişiklik var ise o isimle başlatılır ve eğer torba kanun ise “bazı kanunlarda değişiklik” şeklinde başlıkla devam ettirilirdi ancak bu kurala dahi uyulmadığını görüyoruz.

İktidarın geçmiş dönemlerde alışagelmış uygulamalarına 28'inci Dönemde de devam ettiğini üzülerken görmekteyiz. Kanunların komisyon sürecine gelmeden, toplumun ilgili kesimlerinin temsilcisi olan odalar, sendikalar, dernekler veya demokratik kitle örgütlerinin görüşleri alınarak yapılması gerektiği açıktır ancak bu teklif 17 Haziran 2025 akşamı üyelere iletilmiş, 19 Haziranda Komisyonunda görüşülmesi öngörülmüştür. Kanun tekliflerinin istişareyle yapılmasını engelleyen Cumhuriyet İttifakı, modern demokrasilerin, hukuk devletlerinin en temel hakkı olan yasa yapma hakkını dahi ortadan kaldırmaktadır.

Son yıllarda iktidarın uyguladığı politikalar, özellikle sermaye taleplerini karşılamak adına yapılan çalakalem kanuni düzenlemelerle dikkat çekmektedir. Hükümet, ekonomik çıkarları gözeterek aceleyle hazırlanan kanunları toplumsal yarar, kamusal nitelik gözetilmeden toplumun genel çıkarlarına uygun olmayan bir biçimde hayata geçirmekte ve bu durum, demokratik süreçlerin göz ardı edilmesine neden olmaktadır. Sermayenin istekleri doğrultusunda yapılan bu çalışmalar; adalet, şeffaflık, demokratik prensiplere aykırı bir yönetim anlayışını yansıtmaktadır. Bu kanun teklifi vesilesiyle bir kez daha belirtmek gerekir ki iktidarın yasa yapım süreçlerinde geliştirdiği bakış açısı ve takındığı tutum antidemokratiktir.

Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçişle birlikte Türkiye Büyük Millet Meclisinin bütünüyle baypas edildiğini acı bir şekilde Mecliste görüyoruz. Meclisin âdeta bir noter makamı olarak görülmesi her şeyden önce milletin iradesine hakarettir. Muhalefetin uyarılarını yok sayan, önerilerini dikkate almayan, demokratik anlayıştan uzak bir iktidar anlayışıyla karşı karşıyayız.

Kanun teklifinin görüşüldüğü Komisyon süreci, tıpkı teklifin getiriliş biçimi gibi antidemokratik bir şekilde yürütülmüştür. Tam yirmi altı saat süren görüşmeler boyunca muhalefetten gelen sayısız itirazlara rağmen kanun teklifinin virgülü dahi değiştirilmemiştir. Komisyon toplantılarına katılmak isteyen yaşam savunucuları, köylüler, ekoloji ve çevre örgütleri, avukatlar saatler boyunca Komisyona alınmamış, kimi zaman kapı önünde bekledikleri gerekçesiyle şiddete maruz kalmışlardır. Bu işleyiş bile kanun teklifinin, esasen, halkın yararına değil sermayenin yararına olduğunun basit bir göstergesidir.

Değerli milletvekilleri, görüştüğümüz bu teklif sıradan bir yasa teklifi değildir. Bu teklif, doğa ile insanın bağıni koparan, yaşam alanlarını ticarileştiren, halkın söz ve karar hakkını yok sayan, çevre hukukunu, Anayasa'yı fiilen askıya alan bir düzenleme pratiğindedir. Bu teklif ne yazık ki “stratejik yatırımlar” adı altında sermaye çevrelerine sınırsız bir alan açmaktadır; kamu yararını değil özel şirketlerin çıkarlarını gözetmektedir. Üstelik bu, en temel anayasal ilkeleri, halkın iradesini hiçe sayarak yapılmaktadır. Bir yandan zeytinlikleri, meraları, ormanları maden enerji şirketlerine peşkeş çeken; diğer yandan ÇED süreçlerini işlevsizleştirerek doğa talanının önünü açan bir zihniyetle karşı karşıyayız. Bu yasa teklifiyle birlikte “Zeytinime dokunma!” diyenlerin sesi bastırılmakta “Ormanıma, suyuma, köyüme dokunma!” diyen halk susturulmak istenmektedir.

Sayın milletvekilleri, bu teklifin anayasal açıdan birçok sakıncası olduğunu birçok arkadaşımız dillendirdi bu kürsüde. Teklifin 2'nci maddesiyle oluşturulmak istenen Kurulun yetkilerinin Cumhurbaşkanını yönetmeliğiyle belirlenmesi, yasama yetkisinin yürütmeye devri anlamına gelmektedir. Anayasa'nın 7'nci maddesi açıktır: “Yasama yetkisi Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisindedir. Bu yetki devredilemez.” Ancak burada görüyoruz ki yürütme organı, Meclisi baypas eden bir sistem kurmak istemektedir; bunu kabul etmek mümkün değildir.

Yine, teklifin 3'üncü maddesiyle getirilen “Belirli sürede görüş bildirilmemesi hâlinde izin verilmiş sayılır.” hükmü hukuk devleti ilkesini açıkça ihlal etmektedir. Bu düzenleme, hem Anayasa'nın 2'nci maddesiyle güvence altına alınan hukuk devleti ilkesini hem de 125'inci maddesinde belirtilen yargı denetim hakkını gasbetmektedir. Zımni onay gibi belirsiz mekanizmalarla halkın geleceği hakkında karar verilemez.

Teklifin 4'üncü maddesiyle getirilen stratejik veya kritik madenler için acil kamulaştırma yetkisi mülkiyet hakkına açık bir müdahaledir. Anayasa'nın 35 ve 46'ncı maddeleri, mülkiyet hakkını koruma altına alır ve bu hakkın ancak kamu yararı doğrultusunda bedel ödenerek sınırlandırabileceğini belirtir oysa bu düzenleme kamu yararından çok, ticari yararı esas almakta, halkın toprağına, yaşamına el konulması kolaylaştırılmaktadır. Acele kamulaştırma gibi olağanüstü bir yetki sıradanlaştırılmakta, halk toprağından koparılmaktadır. Buradan soruyoruz: Nedir bu stratejik maden? Kim belirleyecek, hangi ölçekte olacak; ne zaman, nasıl denetlenecek? Bunların hiçbirine açık bir cevap verilmemektedir.

Değerli milletvekilleri, ormanlar, zeytinlikler, su havzaları, sadece bir kaynak değil yaşamın bizzat kendisidirler. Bu teklifle ormanlık alanlar iki yıl süreyle ücretsiz olarak madencilik şirketlerine tahsis edilecektir. Ormanlar artık ticari arazi olarak görülüyor. Bu durum, Anayasa'nın 169'uncu maddesiyle çelişmektedir. Devlet, ormanları korumakla, genişletmekle mükelleftir ancak bu teklifle devlet bu görevlerinden açıkça kaçmaktadır.

İmar planlarının yerel yönetimlerden alınarak doğrudan bakanlık eliyle yapılması, sadece on beş gün süreyle ilan edilmesi ayrı bir hukuk garabetidir. Yerel yönetimlerin karar süreçlerine katılım hakkı yok sayılmaktadır, Anayasa'nın 127'nci maddesi çiğnenmektedir. Halkın planlara itiraz hakkı yalnız

internet üzerinden konulan bir ilanla sınırlandırılıyor; bu, katılımcı demokrasinin de ihlalidir, inkâridir. Üstelik teklifin 19’uncu maddesiyle imar affı getiriliyor, yapı ruhsatı olmayan, denetimden geçmemiş enerji tesislerine af getiriliyor; bu da Erzincan İliç’teki gibi faciaların tekrarına davetiye anlamındadır.

Bu teklif, yalnızca hukuku değil aynı zamanda doğayı ve insanı da yok saymaktadır. Munzur Vadisi gibi Zap Vadisi, Kaz Dağları, Akbelen, Gabar, Cudi, Malatya, Pütürge, Sivas ve güzel ülkemizin her yeri, her biri bu talanın hedefidir. Biz diyoruz ki: Yapmayın bunu; ayıptır, yazıktır, günahıdır! Bu yasayla yaşam alanlarını, kültürünü, toprağını savunan insanlar yok sayılmaktadır. Bu bir kalkınma değil bir ekokırım politikasıdır. Siz “stratejik maden” diyorsunuz, biz “halkın yaşam alanları, zeytinlikleri, kutsal ormanları” diyoruz; siz “hızlı kamulaştırma” diyorsunuz, biz “halkı topraksızlaştırma, köyleri boşaltma, demografik yapıyı değiştirme” diyoruz.

Bu yasa teklifi, sadece bir çevre sorunu değil aynı zamanda insan hakları, demokrasi, sosyal adalet sorunudur. Bu teklif, anayasal hakları, halkın iradesini, haklarını doğrudan yok saymaktadır. Bu teklif geri çekilmeli, doğaya ve topluma saygılı bir yasa süreci başlatılmalıdır diyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

CELAL FIRAT (Devamla) - Enerji ihtiyacı gerekçe gösterilerek doğa ve halk yok sayılmaz. Gerçek enerji politikası, yerel ve demokratik üretimi, verimliliği ve toplumsal rızayı esas almalıdır. Bugün “yenilenebilir enerji” adı altında yapılanlar ne yazık ki sermayeye sınırsız alan açma politikalarından başka bir şey değildir.

Biz DEM PARTİ olarak bu yasa teklifinin tamamına karşıyız çünkü biz yaşamdan, haktan, hukuktan, doğadan yana bir politika izliyoruz. Bu yasa geçerse Kaz Dağları’nın çılgılığı, Akbelen’in direnişi, Munzur’un sesi kulaklarınızı tırmalamaya devam edecektir diyoruz.

Bir kez daha çağrımız şudur: Zeytinlikleri, ormanları, meraları, halkın yaşam alanlarını lütfen ranta kurban etmeyin; zeytinimize dokunmayın, suyumuzla, meramıza, ormanımıza dokunmayın.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Özdağ, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

56.- *Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ’ın, yangında hayatını kaybeden orman işçisi İbrahim Demir’e ilişkin açıklaması*

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; güzel ülkemizin çoğu yerinde orman yangınları var. Ödemiş’te de yangınlar devam ederken Konya’dan İzmir’e, Ödemiş’e gönderilen Orman Genel Müdürlüğüne bağlı bir orman işçisi, dozeri yangının içerisinde kaldığı için yanarak öldü. Kendisine önce şükranlarımızı arz ediyoruz; ailesine başsağlığı diliyoruz ve milletimizin de başı sağ olsun diyoruz. İnşallah ormanlar bir an önce bu yangın felaketinden kurtulur. Bir kez daha kendisine, İbrahim Demir kardeşime rahmet diliyorum.

Çok teşekkür ederim Sayın Başkanım.

XI.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

2.- *Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Celal Adan’ın, yangında hayatını kaybeden orman işçisi İbrahim Demir’e ilişkin konuşması*

BAŞKAN - Allah rahmet etsin. Biz de ailesine başsağlığı diliyoruz, milletimizin başı sağ olsun; Allah’ım, ya Rabb’im bir daha bu örneği göstermesin.

**IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN
GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Çorum Milletvekili Oğuzhan Kaya ve Zonguldak Milletvekili Ahmet Çolakoğlu ile 113 Milletvekilinin Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3159) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 215) (Devam)

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına ikinci söz İzmir Milletvekili İbrahim Akın'a aittir.

Buyurun Sayın Akın. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA İBRAHİM AKIN (İzmir) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, ekranları başında bizleri izleyen sevgili halklarımız; ben de hepinizi saygıyla ve sevgiyle selamlıyorum.

Öncelikle, sözlerime başlamadan, bir orman emekçisinin yangın sırasında katledilmesi bizim açımızdan gerçekten kabul edilecek bir durum değil; ben bütün sevenlerine ve ailesine başsağlığı ve sabırlar diliyorum.

Maalesef, şöyle bir şey söyleyeyim: Bugün İzmir Valiliğinin bir açıklaması var. Konuya buradan başlamak istersek; İzmir Valiliği, İzmir'in dört tarafında yapılmış olan, yaşanmış olan yangınlarla ilgili bir açıklama yapıyor. Açıklamanın gerekçesiyle ilgili durum şöyle; özellikle bu şirketlere destek veren, şirketin arkasında, halkların karşısında duranlara seslenmek istiyorum: Bu yangınların tamamının, özellikle büyük yangınların tamamının sebebi enerjideki var olan, elektrikteki var olan çarpmalara bağlı olarak yaşanmış durumda. Yani nasıl Mardin'de büyük bir orman yangını oldu, birçok insan yandıysa bunun da sebebi o. Gediz Elektrik'i destekliyorsunuz, hiçbir tedbir alınmıyor, altyapı yapılmıyor, tamamen insanlarımıza fatura kesmekle yükümlü olan bir şirket hâline geliyor çünkü onların varlığı yokluğu, dini imanı para; paradan başka bir şey düşünmüyorlar. İşte böyle bir sistem içerisinde insanlarımız da orman yangınına söndürmeye çalışırken hayatlarına mal oluyor.

Buradan bir kez daha sesleniyorum: Bu yasa teklifiyle ilgili Çevre Bakanlığının, Tarım Bakanlığının, aynı zamanda diğer bakanlıkların yetkisi olduğu hâlde yani oralarda görüşülmesi gerektiği hâlde Sanayi Bakanlığında görüşülerek bu teklif gelmektedir ve mevcut durum açısından bakıldığında da Meclisin mevcut işleyişine aykırıdır. Bunu kabul etmemiz mümkün değil. Mecliste konuştuk, Komisyon Başkanımız burada, yirmi yedi saatlik Komisyon toplantısıyla övünüyor ama Türkiye tarihinde, Meclis tarihinde yirmi yedi saat kesintisiz komisyon toplantısı yapmak hangi kişiye yakışır bilmiyorum ama insan haklarına aykırı olduğu, böyle bir şeyin kabul edilmez olduğu bellidir. Ancak bu süre içerisinde ne yaşanmıştır biliyor musunuz? Sanki çok demokratik bir ortam olmuş, herkes katılmış, sözlerini söylemiş gibi anlatıyorlar ama büyük bir mücadele vererek insanları biz oraya koyduk ve büyük kavgalar sonrası o insanlar oraya girdi, sözlerini söylemeye çalıştı ama maalesef, Komisyon Başkanımız, bizim bile haberimiz olmayan bir çalışmada 7 sefer toplantı yaptığınızı siz oradaki maden şirketlerine söylediniz “Sizlerle toplantı yaptık.” diye ama bizimle toplantı yapmadınız, kimseyle yapmadınız; sadece madencilerle enerji politikanızı savundunuz. İnanın utanarak söylüyorum, enerjiden sorumlu bir vatandaş yirmi altı saat bizimle beraber oldu, sonuçlarını bekledi ve bize teşekkür etti Komisyondan geçtiği için. Böyle bir sistem içerisindeyiz, böyle bir Komisyon çalışması içindeyiz. Açıkçası, bu Meclis milletin Meclisi olmaktan çıkarılmaya, madencilerin Meclisi olmaya, getirilmeye çalışılıyor. Bunu kabul etmeyeceğiz, bunu çok net söyleyeyim.

Bakın, biz şu anda yaklaşık Türkiye'nin 81 ilinden bu meseleyle ilgili “Toprağıma sahip çıkıyorum.” diyen insanlarla birlikte hareket etmeye çalışıyoruz. Şu anda Akbelen köylüleri sokakta bu

madde geçmesin diye bekliyorlar, “Toprağıma sahip çıkıyorum.” diye bekliyorlar. Bunları görmeyen bir anlayış, sadece madencilerin çıkarları için mücadele eden bir anlayış halkı temsil edemez, milleti temsil edemez, milletin de Meclisi olmaz burası; çok net söylüyorum.

Şimdi, birinci olarak söyleyeyim: Bu koşullarda bu Meclisin yaptığı iş hukuk dışıdır. Anayasa’yla ilgili tartışmayı başlatmışlardı; 2’nci madde, 13’üncü madde, 46’ncı madde, 35’inci madde, 56’ncı madde ve 127’nci maddeye göre Anayasa’ya aykırılığın olacağını biliyorsunuz. Bunun Anayasa Mahkemesinden iptal edileceğini de biliyorsunuz ama zaten şöyle yapıyorsunuz: “Anayasa Mahkemesinden iptal edilinceye kadar biz yağmalamaya devam edelim.” diyorsunuz. Şimdi, neden bu kadar acele ettiğinizi biz aslında biraz anladık; size anlatacağım birazdan.

Şimdi, öncelikle ÇED meselesiyle ilgili konuya değineyim. ÇED’lerle ilgili şimdiye kadar sürdürülen mücadeleler zaman alsa da büyük ölçüde şirketin lehine onaylanmıştır ancak şimdi niye acele ediyorsunuz? Sebebi şu: Hiç kimse karışmasın, üç ay içerisinde biz bu işi çıkaralım, olmazsa bir aylık yetki verelim ve bu bir ay içerisinde de memurlar yani yetki sahibi olan memurlar da zaten hiçbir yetkisini kullanmasın istiyorsunuz çünkü bu memurların bu mevcut koşullar içerisinde yetki kullanmasının mümkünatı yok. Nedeni şu: ÇED verilmeden siz zaten her türlü işlemi yaptırmak istiyorsunuz, ihale yapıyorsunuz, işlemler yapılıyor, sonuç olarak ÇED kalıyor. Bu kadar baskı altında bir memurun sizin yaptığınız bu işlere karşı itiraz etme şansı var mı? Yok. Dolayısıyla, sözde ÇED var ama pratik olarak yok. Neden bu kadar hızlı yapıyorsunuz? Çünkü Türkiye’de yer üstü varlıklarımızı sömürdünüz, her şeyi ihale ettiniz, özelleştirdiniz ve Türkiye’nin sermayesini artık bitirdiniz ve artık yer altı varlıklarına çökmek istiyorsunuz. Dünyanın 90 tane madeninden 60 tanesinin bu ülkede olduğunu biliyorsunuz ve Çin’le, Arabistan’la yaptığınız sözleşmeler gereği, aslında onların siparişi üzerine yapıyorsunuz bu değişiklikleri. Dolayısıyla, şirketlerin ihtiyacına göre bu çalışmaları yaptığınızı biliyoruz.

İkincisi: Gerçekten bu zeytinlik meselesiyle ilgili tartışmalarınızı anlamak mümkün değil. Bazı sözde profesörlerle diyorsunuz ki: “Zeytin taşınır mı, taşınmaz mı?” “Taşıtırız.” Sakı mı taşıyorsunuz? Orada zeytinle beraber yaşayan insanlar var, bir halk var. 400 bin dönümlük araziye siz taşımak istiyorsunuz, orada yaşayan 40’ın üzerinde köy var, bu köyleri kaldırmak istiyorsunuz. Zaten 8 tanesini kaldırdınız Milâs’ta. Dolayısıyla, şunu bize yapmayın, aklımızla da oynamayın: Bu mesele, basit, bir zeytin ağacının yaşayıp yaşamama meselesi değil; bir yaşamın yok edilmesiyle ilgili insanlar tartışıyorlar. “Ben orada doğdum, dedemin bana bıraktığı zeytinini bırakmak istemiyorum.” diye ona sarılıyor insanlar, 85 yaşındaki bir kadın sarılıyor. Ya, hiç mi vicdan yok sizde! Böyle bir şey olabilir mi? 85 yaşında insan gelmiş, Mecliste “Benim topraklarımı benden almayın.” diye bağırıyor. Kamulaştırmak istiyorsunuz. Ne için? Maden için. O maden, aslına bakarsanız uluslararası standartlarda ömrünü tamamlamış bir maden yani aslında kapatılması gereken bir maden, yasal olarak da böyle zaten.

Türkiye’de İklim Kanunu geçiyor ama iklimle ilgili en ufak bir önlem alınmıyor. Oradaki ormanı yok etmeye çalışıyorsunuz ve bu konuyla ilgili de dünya kritik ve stratejik madenler konusu gerekçesiyle yetki veriyorsunuz. Kime veriyorsunuz yetkiyi? Bakanlığımıza bile güvenmiyorsunuz; bakanlar, memurlar, hepsi tasfiye oluyor; 5 kişiye yetki veriyorsunuz ve Cumhurbaşkanına bağlı bu Kurul, her türlü kararı alabilecek çünkü kamu yararı ve üstün değerleri için yapılacak bu iş.

Kime vereceksiniz bu madenleri ya da kim için kullanacaksınız? Çok açık, uluslararası sermaye istiyor. İşte, yaşadığımız pratik açıdan bakalım, 60 tane değerli maden var bu ülkede dedim, bunu almak istiyorsunuz ama bu ülkenin her türlü kaynaklarını alma konusunda yaptığınız her şeyin karşılığı... İnanın, geçen gün buraya gelen insanların içerisinde sizin de üyeleriniz vardı ve o üyeleriniz sizinle de görüşmek istedi, görüştüler de sizinle, onu da biliyorum, ben de “Görüşün.” diye söyledim ama

insanlar artık şu noktaya gelmiş: “Kimse bizi dikkate almıyor. Şirketlerin başında durmuş bir müdür var, oraya gelen memurlar var yani askerler, polisler var; bize karşı her türlü kötülüğü yapıyorlar ama bizi savunacak kimse yok.” diyor insanlar. Bunu biz Akbelen’de yaşadık, orada bir komuta kurulu oluşturuldu ve altı ay yaşadı. Gidin, Kaz Dağları’na gidin, orada resmen asker konumlanmış, karargâh kurmuşlar. Kimin için? Maden şirketlerini korumak için, Cengiz Holdingi korumak için. Ya, bu ülkenin kaynaklarını bu kadar mı heba etmek durumundasınız? Yapmayın, bunu artık kabul etmek mümkün değil. Kaz Dağları’nın yüzde 70’ine ruhsat vermiş durumdasınız. Kaz Dağları ki bu dünyanın içerisinde 2’nci oksijen kaynağı.

Dolayısıyla şunu söylemek istiyorum: Zeytinlikleri, ormanı, meraları bu kadar işgal etmeye çalışma meselesi ve sadece gerçekten şirketlerin ihtiyacı için çalışma meselesi kabul edilebilir bir durum değil.

Bakın, şunu biliyoruz: Güneş enerjisinden bahsediyorsunuz. Güneş enerjisine biz itiraz etmiyoruz. Daha geçen gün Ağrı’da, Urfa’da ve başka yerlerde artık güvenlik politikası bakımından sorun kalmadı diye bütün şirketler ruhsatlarını almış bölgeye gidiyor. Bölgedeki bütün insanların yaşamlarını yürüttüğü, hayvanlarını beslediği yerleri meraları işgal etmek istiyorsunuz. Geçen gün Komisyonunda söyledim, Uşak’ta benim bir köyümde, 11 tane çeşmenin aktığı ve insanların hayvanlarını beslediği yerde siz güneş enerjisi paneli ruhsatı verdiniz; insanlar sokağa çıktı, isyan ediyor, yardım istiyorlar bizden. Ya, orada insanlar hayvanlarını besliyor, yaşamlarını yürütüyor. Orayı mera diye görüyorsunuz, kurak diye görüyorsunuz ve orada güneş enerjisi panelleri kurmak istiyorsunuz. Kimin için yapmak istiyorsunuz? İhaleyi almış, ruhsatı almış bir şirkete vermek istiyorsunuz. Başka yer mi yok? Bunun çözümü mü yok? Böyle bir şeyi kabul etmek mümkün değil.

Dolayısıyla, şunu söylemeye çalışıyorum: Madenlerle ilgili bu yasa teklifi İklim Yasası’ndan çok daha kötü. Açıkçası, bizim açımızdan bu yasanın çıkması demek yerel yönetimlerde uyguladığınız çökme politikasından, kayyum politikasından farklı değil; resmen doğaya kayyum atıyorsunuz, 5 kişinin yöneteceği bir kayyum siyaseti uygulamak istiyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

İBRAHİM AKIN (Devamla) - Bu, Türkiye’deki rejimin artık ne kadar hukuksuz olduğunu, ne kadar merkezleştiğini; yerel yönetimlerin bile ruhsat verme haklarının, inşaat haklarının elinden alındığını gösteren bir durum. Bunun sonu yok.

Bu ülkede bu kadar kanunsuz, bu kadar hukuksuz bir şey yapamazsınız. İnanın, şu anda “12 Eylül anayasası” diye bahsettiğiniz anayasal haklar bize çevreyi, doğayı, ormanları koruma hakkını veriyor. Siz bunu kabul etmeyebilirsiniz ama yurttaşlık hakkı olarak Anayasa’nın maddesinde açıkça bu var. Her yurttaş, doğasını, toprağını, aynı zamanda ekolojik olarak hayatını, yaşamını korumak durumunda; bu hakkı var. Bunu sonuna kadar kullanacağız ve bunun için mücadele etmeye devam edeceğiz. DEM PARTİ olarak da bu konuda mağdur olan bütün herkesle buluşmaya, ortak mücadele etmeye ve bunun geri çekilmesi için her türlü mücadeleyi yürütmeye devam edeceğiz.

Herkesi saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Ednan Arslan.

Buyurun Ednan Bey. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA EDNAN ARSLAN (İzmir) - Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkan, Sayın Başkan, değerli hazırun; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Maalesef, bir haftadır, seçim bölgem olan İzmir’de büyük yangınlarla mücadele ediyoruz. Bugün de aldığımız kötü haberlerle 2 yurttaşımızın yaşamını yitirdiğini öğrendik. Ben, yaşamını yitiren orman işçisine ve vatandaşımıza Allah’tan rahmet, ailelerine başsağlığı ve sabır diliyorum.

Tüm uyarılara rağmen, bu orman yangınları aslında önlenebilecekken önlenememesini kabul edemiyoruz. Uzmanlar, bir buçuk iki ay önce, iletim hatlarının altlarının temizlenmesi gerektiği, bu iletim hatlarının birbirleriyle ark yapması sonucunda hava sıcaklıklarının da yüksek olması, nem oranının da düşük olması nedeniyle yangınların çıkabileceği konusunda ülkemizi uyarmasına rağmen, maalesef, tedbir alması gerekenler, şirketler bu tedbirleri alamadılar ve İzmir, bugün, büyük yangınlarla mücadele ediyor.

Seferihisar’ımıza geçmiş olsun, Menderes’imize geçmiş olsun, Bornova’mıza geçmiş olsun; Ödemiş’imiz yaniyor hâlâ, umut ediyorum en kısa sürede söndürülür, geçmiş olsun; Çeşme’mize geçmiş olsun; kısacası İzmir’imize geçmiş olsun.

Sayın Valimizin de söylediği şekilde elektrik kaynaklı çıkan bu yangınların sorumlularının bir an önce tespit edilerek artık bu raporlarda faili meçhul birer vaka olmaktan çıkarılması gerekiyor. Bu yangınların bir daha yaşanmamasını temenni ediyorum.

Konumuza gelecek olursak, bugün gene bir sipariş yasayla karşı karşıyayız. Bir torba yasa, bir Adalet ve Kalkınma Partisi klasiği torba yasa. Bu torba yasanın içinde her şey var; maden var, enerji var, orman var, mera var; var oğlu var. Yani burada 3213 sayılı Maden Kanunu, 2872 sayılı Çevre Kanunu, 5403 sayılı Toprak Koruma Kanunu, 4342 sayılı Mera Kanunu, 6831 sayılı Orman Kanunu, 4708 sayılı Yapı Denetim Kanunu, 5346 sayılı Yenilenebilir Enerji Kanunu, 3573 sayılı Zeytinciliğin Islahı Hakkında Kanun olmak üzere birçok kanunu ilgilendiren bir sipariş torba teklif var.

Peki, burada ne siparişi var? Burada kömür siparişi var. Kimin kömür siparişi var? Birkaç varsılın özelleştirmeden satın aldıkları termik santrallerin kömürünün siparişi var. Peki, bu siparişi nasıl karşılayacağız? Bu siparişi o bölgede yaşayan, zeytin ağacından başka hiçbir geliri olmayan, zeytininden başka hiçbir gelir kaynağı olmayan, yüzlerce yıldır orada yaşayan köylüyü, zeytin ağacını yerinden yurdundan ederek, göç ettirerek karşılayacağız. Hem zeytin ağaçlarını yerinden yurdundan sürgüne göndereceğiz hem de orada var olan 50 civarındaki köyü tamamıyla oradan göç ettireceğiz. Niye? Sipariş var. Siparişin karşılanması gerekiyor.

Bu yasa teklifi birçok yasal düzenlemeyi değiştirmeyi hedeflemekte, temel düzenlemeleri hedef almakta, idareye ise sınırsız yetki tanıyarak çevre koruma mekanizmalarını, maalesef, işlevsiz hâle getirmektedir. Görünürde yatırım süreçlerinin hızlandırılması amaçlansa da teklifin içeriği çevre mevzuatının devre dışı bırakılmasını, kamu yararının özel sektör çıkarlarına feda edilmesini ve doğal varlıkların sistematik şekilde yok edilmesini mümkün kılmaktadır.

Bu teklif yasallaşırsa ne olacak? Bu teklif yasallaşırsa ÇED süreçleri sıradanlaşacak, süreç olmaktan çıkacak yani ÇED diye bir süreç kalmayacak. Zaten devriktidarınızda bu ÇED’le çok uğraştınız, zaten süreçleri kısaltabildiğiniz kadar kısalttınız ama şimdi artık ona da ihtiyaç duymuyorsunuz, onu da tamamen kaldırmak istiyorsunuz. Bir kurul kuracaksınız, süper yetkili bir kurulu olacak, bu Kurul nihai kararlara imza atacak; bunların çevreye zararı var mı, yok mu belki de incelemeden birtakım kararlar alacak. Acele kamulaştırmalarla belki birilerine rantlar sağlanacak. Meralar, ormanlar kullanım amacı dışında kullanılacak. Belediyelerin yetkileri tırpanlanacak, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığına paralel yetkiler taniyacaksınız. Lisanslı bazı kaçak santralleri yasal hâle getireceksiniz yani imar affı vereceksiniz. ÇED süreçlerinde “zımnî onay” denen, idare hukukunda olmayan yeni bir şey icat edeceğiz. Bazı madenler için uygulanan izin, kira, irtifak indirimlerinin on beş yıl daha uzatılmasıyla İklim Kanunu’yla çelişen birtakım işler yapacağız. Süper izinlerle mülkiyet haklarına müdahale edeceğiz. Maddeye eklenen bazı şeylerle asgari üretim şartı ihlalini sadece idari para cezasıyla geçiştireceğiz; önceden 2 kez ihlal yapanın ruhsatı iptal ediliyordu, ondan da vazgeçmiş olacağız.

Neresinden tutsanız tel tel dökülen bir yasa teklifi var ve bu yasa teklifi, maalesef, hukukçu arkadaşlarımızın da hem Komisyon sürecinde ifade ettikleri hem de burada sıkça ifade edecekleri gibi de Anayasa'yla da bolca çelişmektedir. Mesela, Anayasa'nın 2'nci maddesindeki hukuk devleti ve kanunların genelliği ilkelerine açık bir şekilde aykırıdır. Yasama yetkisinin devredilmezliği yani Anayasa'nın 7'nci maddesine tamamen terstir. Anayasal eşitlik ilkesine yani Anayasa'nın 10'uncu maddesindeki hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamayacağı ilkesine açıkça aykırıdır. Zeytinliklerin acele kamulaştırmayla madencilik ve enerji faaliyetlerine açılmasıyla mülkiyet hakkını düzenleyen Anayasa'nın 35'inci maddesi ihlal edilmektedir. Bakanlık onay planlarının sadece internet sitesinden yayınlanacak olması sürecin şeffaf yürütülmesini engellemekte, onaylanacak planlar hakkında halkın katılım ve bilgilendirme haklarını yani hak arama hürriyetlerini kısıtlamaya yöneliktir; Anayasa'nın "Hak arama hürriyeti" başlıklı 36'ncı maddesine aykırıdır. Anayasa'nın 44 ve tarım alanlarının ve hayvancılığın korunmasıyla ilgili 45'inci maddelerine açıkça aykırıdır. Sağlıklı çevrede yaşama hakkını güvence altına alan Anayasa'nın 56'ncı maddesine aykırıdır. Tarih, kültür ve tabiat varlıklarının korunmasıyla ilgili Anayasa'nın 63'üncü maddesine aykırıdır, kültür ve tabiat varlıkları koşulsuz olarak enerji ve madencilik faaliyetlerine açılmaktadır. Anayasa'nın 123'üncü maddesindeki idarenin yasallığı ilkesine de aykırıdır. Burada hükümden düşmüş, terk edilmiş veya taksir edilmiş alanlar için ihale şartını kaldıran değişiklik, MAPEG'in ihaledeki takdir yetkisinin hangi ölçütlere dayandığı konusunda açıkça belirtilmemiştir. Yerel yönetimlerin bulunduğu Anayasa'nın 127'nci maddesinde imar planı ve ruhsat yetkilerinin -merkezî- bakanlığa devredilmesiyle yerel yönetimlerin yetkileri bir kez daha kısıtlanmak istenmektedir. Anayasa'nın 169'uncu maddesiyle ormanların korunması ve geliştirilmesi maalesef ve maalesef enerji ve madencilik faaliyetlerine açılarak ihlal edilmektedir.

Ayrıca, bu teklif, özel kanun niteliğindeki 3573 sayılı Zeytinciliğin Islahı ve Yabancılarının Aşılattırılması Hakkında Kanun, 4342 sayılı Mera Kanunu, 6831 sayılı Orman Kanunu ve benzer birçok kanuna da aykırılık teşkil etmektedir; aynı zamanda, taraf olduğumuz uluslararası anlaşmalara da birçok yönden maalesef aykırılık ve tezatlıklar içermektedir.

Yasa teklifinin içeriğiyle ilgili bölümlere geldiğimiz zaman... Mesela, ÇED süreçleriyle ilgili "ÇED Gerekli Değildir" ifadesinin yasa metninden çıkarılması gerekçede şu şekilde tanımlanıyor yani çok da ilginç bir şekilde aslında: "Kafa karışıklığı yaratıyor."muş. Günaydın! Yani yirmi üç yıldır bu ÇED'le ilgili, bu süreçlerle ilgili bu yasalar işledi, yirmi üç yılın sonunda "Ya, bu 'ÇED Gerekli Değildir.' kafa karıştırıyor yoksa biz kanunun ruhuna dokunmuyoruz, herhangi bir değişiklik yapmıyoruz, ÇED süreci devam ediyor. O yüzden, burada sadece bir ifade değişikliği var." diye anlatılmaya çalışılıyor. Aslında yapılan tam da bu değil, yapılan tam da ÇED sürecini işlevsiz hâle getirmektir, kanunun etrafından dolanmaktır. Bakın, aynı anda, ÇED süreciyle birlikte aynı anda ihale, teşvik, yapı kullanım ruhsatlarına da başvurulabilecek ve bu, ÇED süreciyle ilgili bürokratlar üzerinde bir baskı oluşturur, süreçlerin aynı anda yürütmesi bürokrat üzerinde bir baskı oluşturur. Biz, bunu Komisyonunda uzun uzun anlattık, dedik ki: Ya, en azından bu ÇED süreçleriyle ilgili idareye bir süre tanımlayalım, o sürenin dolmasından sonra bu başvurular olsun yani dört başı mamur bir iş olsun, bir süre tanımlaması yapalım. ÇED süreçleri öyle tanımlanabilecek süreçler değil çünkü ÇED süreci insanı, doğayı, yaşamı tüm olumsuzluklara karşı koruyabilecek sürecin adıdır. Bu üç ay da olabilir, bir yıl da olabilir, iki yıl da olabilir ama sağlıklı yürüdüğünde, bilimsel raporlarla vücut bulduğu zaman bir daha geri dönülemez birtakım tahribatlardan kendimizi, ülkemizi, doğamızı, havamızı, suyumuzu korumuş oluruz. Ama maalesef ne yapılıyor bu değişiklikte? 20 milyon hektarlık ruhsatlı maden sahasının kontrolsüz şekilde kullanımının önünü açıyorsunuz. Halkın katılımını ve kamuoyunun denetimini böyle, bu şekilde yok sayıyoruz. İnceleme süreçlerinin kısaltılması ve verilen süper izinler çevre güvenliğine risk oluşturur. Projelerin çevresel etkilerinin yeterince değerlendirilememesi doğa korumacı yaklaşımın zayıflamasına neden olur.

Şimdi, bu yeni düzenlemeyle MAPEG'e bir yetki vermişiz, MAPEG bu ÇED süreçlerini de takip edecek, ilgili kurumlara soracak, diyecek ki: "Bu konuyla ilgili görüşünüz nedir, üç ay içinde cevap verin." Kurum üç ay içinde cevap vermezse bir ay ek süre verilecek, ondan sonra eğer cevap verilmezse bu zımni onay olarak sayılacak; bu, doğru değildir. Yani siz, bürokrati baskı altına alıyorsunuz. Kamunun bu konuda eğer yeterli elemanı yoksa, yeterli vakti yoksa ya da daha geniş bir değerlendirme yapmaya ihtiyaç duyarsa ya da mücbir sebepten kaynaklı olarak süre uzatımlarına ihtiyaç duyan bir görevli varsa siz ona "Kardeşim, sen dört ay içinde kararını ver, vermezsen ben bunu onay kabul ederim." diyorsunuz. Peki, bürokrat -ben Türkiye Cumhuriyeti'nde öyle bir bürokrat olduğumu düşünmüyorum ama- ya art niyetliyse, susarak karar verecekse ne yapacağız? Devlette bürokrat imzasıyla konuşur, imzasıyla; olumlu ya da olumsuz belgeye attığı imzayla vardır bürokrat. Siz bürokrate ne diyorsunuz? "Kardeşim, zaten biz bu 'ÇED Gerekli Değildir' işini kaldırdık, halkın katılımını kaldırdık, süreçleri de MAPEG'le beraber yürüteceğiz, bu yatırımcının önünü açmak için o işe onu memur kıldık. O sana soracak, sen boş ver, sen yat kulağının üstüne hiçbir hukuki sorumluluğun da olmaz. Bu işi de biz böyle aşip gidelim."

Peki, gerekçe ne? Yabancı yatırımcıyı çekme. Ya, siz yabancı yatırımcıyı çekeceğim diye benim havamı, suyum, toprağımı peşkeş çekemezsiniz; biz buna itiraz ederiz! (CHP sıralarından alkışlar) İnsanlar ondan burada, insanlar o yüzden kapılarda bekliyor, o yüzden ağaçlarına sarılıyor.

Burada bir kroki var. Belki o yere hiç gitmemişler. Şu an da sayı olarak da bakıyorum, 113 kişi de burada yok. O teklife imza attınız, bari gelin, burada durun, savunun ya, imza attığınız teklifi savunun. (CHP sıralarından alkışlar) Ama burada da yoksunuz, teklifi de savunmuyorsunuz, gelmiyorsunuz, o bölgeye de hiç gitmediniz ama o insanların yaşam hakkı olan zeytinliklerin talan edilmesi uğruna bu yasaya imza attınız ve eğer süreç böyle giderse de Komisyonunda olduğu gibi el kaldırarak, hiç gitmediğiniz, kahrını çekmediğiniz, o insanların umudu olan, geleceği olan, ekmeği olan o zeytinliklerin oradan bir sermaye grubu için sökülmesine, yok edilmesine, doğanın talan edilmesine "evet" diyeceksiniz. Buna "Allah'tan kork!"tan başka hiçbir şey denmez. Ben de size diyorum ki: Allah'tan korkun! (CHP sıralarından alkışlar)

Şimdi, burada, tabii, zeytinliklerle ilgili çok önemli bir kanun; kaç sefer Meclise gelmiş, çekilmiş, Danıştay bu konuda kararlar vermiş, yönetmeliklerin yürütmeyi durdurmasıyla ilgili birtakım kararlar vermiş. Hepimizi bağlıyor değil mi? Biz de bakıyoruz, diyoruz ki: Ya, burada bir sosyal anlamda bir tepki var, vatandaş tepkisi var. Danıştay bu konuda yönetmelik iptal ediyor. Kanun çok önemli, Komisyonunuz çok önemli. Yirmi altı-yirmi yedi saat boyunca aralıksız bu kanun teklifini görüşüyoruz, diyoruz ki: Ya, bu zeytinliklerle ilgili etki analizi nedir? Arkadaşlar, etki analizi bu, bu kadar, bu kadar ya, bu kadar. Bakın, şuradan şuraya kadar olan kısmı bürokratik yazışma, etki analizi kısmı yarım A4. Ya, böyle ciddiyetsizlik olmaz, böyle ciddiyetsizlik olmaz! Siz insanların yaşamıyla oynayacaksınız, geleceğiyle oynayacaksınız, siz doğayla oynayacaksınız, geri dönülemez birtakım tahribatların önünü açacaksınız ama bu kadar da ciddiyetsiz olacaksınız. Bu ciddiyetsizliği biz kabul etmiyoruz. (CHP sıralarından alkışlar) Burada en azından bu etki analiz raporunu adamakıllı hazırlarsınız. Kaç ağaç taşınacak, nasıl taşınacak, taşınır mı taşınmaz mı? Ekonomik ömrü nedir buradaki madenin, burada ne kadar ton kömür vardır, bu kömür başka yolla çıkarılır mı? Eğer burada bu kömürü çıkarmazsak, bu termik santral çalışmazsa ülkenin enerjisinde nasıl bir sorun olur? Bunların hepsinin detaylı bir şekilde anlatılması lazım. Bakın, bu sizin etki analiz raporunuz, yarım A4; bu da 223 sayfalık kanun teklifi, 176 sayfası muhalefet şerhi; oturmuşuz, yazmışız, tarihe not bırakmışız burada. (CHP sıralarından alkışlar) Ya, alırsınız, okursunuz; bu muhalefet ne diyor, niye bunları söylüyor, insanlar ne istiyor diye alıp bunları okumanızı tavsiye ediyorum. Bakın, bir ansiklopedi yaptık ya, oturduk günlerce arkadaşlarımızla, bunda bile süre uzatımı yok ya. Zaten kanun geldi apar topar, kimsenin doğru düzgün bu konuda görüşü alınmadı, bu konudaki paydaşlarla görüşülmedi. Milletvekillerine yeterince inceleme fırsatı verilmediği gibi "Salı gününe kadar da getirin kardeşim bu şerhi." dediniz ama ona rağmen gece gündüz çalıştık, burada size okumanız için bir ansiklopedi hediye ediyoruz.

Tabii, burada Cumhurbaşkanlığı Yardımcılığı başkanlığında bir kurul kuruluyor. Ne yapacak bu Kurul? Bu Kurul, stratejik ve kritik madenlerle ilgili kararlar verecek. Ya, diyoruz ki: Şu kanuna bu stratejik ve kritik madenler nedir yazalım, bari tanımlayalım yani. Biz stratejik madenlerle, kritik madenlerle ilgili birtakım yasal düzenlemeler, tedbirler almayalım demiyoruz ki. Yahu, nedir bunlar? Ya, yarın birinin arazisindeki ya da bir bölgedeki bir şeyi stratejik ya da kritik maden ilan edip acele kamulaştırmayla orada mülkiyet hakkına tecavüz edersek kim buna engel olacak? Niye bu süper yetkiyi bu Kurula devrediyoruz biz? Buna gerek var mıdır? O yüzden, bir an önce bu kanuna kritik ve stratejik madenlerin yazılması gerekiyor.

Şimdi, madenlerin işletilmesiyle ilgili... Rehabilitasyon bedeli, ne oldu? Ruhsat bedeli kadar oldu. E, hadi gidin, Erzincan İliç'teki madeni rehabilitasyon bedeliyle rehabilite edin de göreyim ben. Hadi gidelim hep beraber, aldığınız ruhsat bedeli kadar bir parayla İliç'i eski hâline getirin. Bazı şeyleri eski hâline getiremezsiniz. O yüzden, eski hâline getiremediğimiz yerlerle, madenlerle ilgili baştan itibaren bu izinleri vermememiz gerekiyor. O yüzden yani rehabilitasyon bedeli... "Biz alalım bu bedeli, ondan sonra bu parayla o işi rehabilite ederiz." Var mı yaptığınız öyle bir rehabilite? Gösterin, neredeymiş bu yer, biz de bilelim, biz de bilelim, bilgilenelim; götürün, gezdirin, Komisyon olarak gidip inceleme yapalım, bakalım dedik, gene bir sessizlik. "Rehabilitasyon bedeli alacağız, onunla rehabilite edeceğiz." Uçaklarla Anadolu'nun üzerinde geziyoruz, delik deşik Anadolu ya; her taraf madenlerin bırakmış olduğu o rehabilite edilemeyen alanlarla dolu. Yapmayın, doğamıza bu kötülüğü yapmayalım.

Ondan sonra, ormanlar ve meraların kullanımıyla ilgili... Ya, her iş bitti, güneş santrallerinin, rüzgâr enerji santrallerinin orman ve meralarda kurulması... Ya, biz ne güneş enerji santraline karşıyız ne rüzgâr enerji santraline karşıyız. Bunları kurabileceğimiz birçok alan var Anadolu'da, birçok alan var ülkemizde. Daha geçen bu Komisyon marifetiyle sulama amaçlı şeyler hariç, barajların üzerinde yüzde 3 oranında güneş santrali kurulabilir, ne güzel bir şey, "off-shore"ları inşa edebiliriz, güzel; bunları yapalım. Ama siz gelip merayı, siz gelip ormanı işgal etmeye kalkarsanız bu olmaz.

Ya, bakın, orman yangınlarından bahsediyoruz, bazı yerlerde ormanlara giriş çıkış yasak ama benim madencilerim, pardon -turnak içinde- sizin yandaş madencileriniz, yurt dışından gelen yabancı yatırımcılar benim ormanlarımda fink atacak, istediği gibi arama, tarama, araştırma faaliyetleri yapacak ve bunu da MAPEG marifetiyle yapacak ve MAPEG burada kolaylaştırıcı olacak; bunlara hazır paket ruhsat verecek ve bunlar da gelip benim ülkemde madencilik yapacak, ben de buradan katma değer elde edeceğim. Geçin bunları arkadaşlar!

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, toparlayın.

EDNAN ARSLAN (Devamla) - Şimdi, tabii, burada acele kamulaştırma ayrı bir sorun ve bunu sürekli hâle getiriyoruz biz, bu acele kamulaştırma meselesini. Bu acele kamulaştırma işine ben karşıyım. Kamulaştırma yapılabilir mi? Yapılabilir ama kamulaştırma süreçleri ile acele kamulaştırma süreçleri aynı şey değil. Acele kamulaştırma varsa mala çökme vardır, vatandaşın hakkını kolay kolay arayamaması vardır. (CHP sıralarından alkışlar) O yüzden acele kamulaştırma değil; acele kamulaştırmanın acil bir şekilde buradan da çıkarılması lazım. Bir de bunu ne yapıyoruz? Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığına veriyoruz. Oh! Kediye ciğeri emanet et, o da gelsin ilgili bakanlıklardan görüş alsın -o da usulen- ondan sonra Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, maden şirketleri MAPEG'le beraber, bir de acele kamulaştırma, bir de buradan yürüsünler. Kamu yararı, üstün kamu yararı...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

EDNAN ARSLAN (Devamla) - Başkanım, müsaadenizle...

BAŞKAN - Yirmi dakika çok güçlü konuştunuz da vermiyoruz.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) - Selamlaşın, selamlaşın.

ŞEREF ARPACI (Denizli) - Başkanım, teşekkür etmek için bir dakika daha verin.

BAŞKAN - Verdim, bir dakika verdim.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) - Ama anlamadılar ki hâlâ, anlamadılar hâlâ.

BAŞKAN - Grup Başkan Vekillerine vermiyorum ya.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkanım, yirmi dakika konuşuyor ama iki dakika olabilir, takdir sizin ama.

ŞEREF ARPACI (Denizli) - Teşekkür etmek için açalım Sayın Başkan.

BAŞKAN - Buyurun.

EDNAN ARSLAN (Devamla) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Tabii, konuşacak o kadar çok şey var ki çünkü dediğim gibi, bu torba yasa benim şimdiye kadar gördüğüm en felaketlerinden biri. Kamu yararı, üstün kamu yararı; ya, kime göre, ne kamu yararı? Bana göre kamu yararı doğa, suyumuz, havamız; maden şirketine göre kömür. Şimdi, biz buna nasıl karar vereceğiz, nasıl karar vereceğiz? Yani “kamu yararı” tanımına nasıl bakacağız?

Şimdi, burada, genel gerekçede deniyor ki: “Ya, buradaki elektrik santralleri yüzde 2, yüzde 3 civarında elektriğimizi karşılıyor.” Tamam. Yahu, Türkiye’nin kurulu gücü yaklaşık 120 bin megavat ve şimdiye kadar Türkiye Cumhuriyeti tarihinde en yüksek puan 57 bin megavatsaat olmuş, 57 bin yani yarı yarıya yani bizim yeterince kurulu gücümüz var. O yüzden, burada kamu yararı, hele hele üstün kamu yararıyla madencilerin işlerini kolaylaştıracak bu düzenlemeye acilen “hayır” dememiz gerekiyor.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP, İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teklifin tümü üzerinde şahısları adına ilk söz, Muğla Milletvekili Cumhur Uzun’a ait.

Buyurun Sayın Uzun. (CHP sıralarından alkışlar)

CUMHUR UZUN (Muğla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, Anayasa’mıza göre yasama yetkisi Türk milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisinindir ve bu yetki devredilemez bir yetkidir. Bu hüküm sadece sözde bir Anayasa hükmü değil özde bir Anayasa hükmüdür ve mutlaka uyulmalıdır. Ne yazık ki yüce Meclisimiz, sarayda yandaş şirketlerle birlikte hazırlanan kanun tekliflerinin onay makamı hâline dönüştürülmüştür. Bu uygulamadan derhâl vazgeçilmelidir.

Bu uyarıdan sonra özellikle bahsetmek isterim ki teklifin 2, 3, 4, 7, 10, 11, 16 ve 18’inci maddeleri Anayasa’mızın 2, 7, 10, 36, 56, 123, 127 ve 168’inci maddelerine açıkça aykırılık oluşturmaktadır.

Değerli Arkadaşlar, bu teklifin en çok tartışılan 11’inci maddesiyle Maden Kanunu’na geçici madde 45 eklenmekte ve bu geçici maddeyle de Zeytincilik Kanunu’nun 20’nci maddesinde yer alan sınırlamalar aşılmak istenmektedir.

Zeytincilik Kanunu “Zeytinlik sahaları içinde ve bu sahalara en az 3 kilometre mesafede zeytinyağı fabrikası hariç zeytinliklerin gelişmesine mâni olacak kimyevi atık bırakan, toz ve duman çıkaran tesis yapılamaz ve işletilemez.” hükmünü amirdir. Bu amir hükmün ortadan kaldırılması için bugüne kadar iktidar sayısız girişimde bulunmuş ama kamuoyundan gelen haklı tepkiler üzerine bu teklifleri geri çekmek zorunda kalmış ve kanunlaştıramamıştır. Bunun üzerine zeytinlere kıymaya kararlı olan iktidar aynı işlemi, Maden Kanunu’yla ilgili yönetmelik vasıtasıyla yapmak üzere yola çıkmış, bu kez de Danıştay buna geçit vermemiştir. İktidarın bu girişimi de sonuç vermeyince zeytinlere kıymak, zeytinlik alanları yok etmek konusunda anlamsız bir ısrar içinde bulunan iktidar, bu kez görüşmekte olduğumuz kanunla bir kez daha zeytinlik alanları yok etmek, zeytinlere kıymak istemektedir.

Teklif e göre özetle “Madencilik yaparken zeytinlik alanlara rastlarsan hiç önemli değil; sen yoluna devam et, maden çıkarmaya devam et, zeytinlik alanları sök, at; ben maden için zeytinlerin yok sayılmasına izin veriyorum, onların atılmasına izin veriyorum.” denilmektedir.

Peki, uğruna zeytinlerin sökülüp atıldığı bu maden nedir? Kömür, bildiğiniz kömür. Bu düzenleme memleketim Muğla’da 2 ayrı alan için, Yatağan ve Milâs ilçemiz sınırlarında ekli krokiye bağlanan koordinatlar içinde bulunan alanlar için yani kişiye yani yandaş şirketlere özel bir düzenleme olarak düzenlenmekte ve çıkarılmak istenmektedir.

Teklifle koordinatları verilen 2 ayrı saha, Yatağan ve Milâs ilçelerimiz içinde kalan alanlar olup bu sahalarda düşük kaliteli linyit kömürü açık ocak madenciliği yapılmaktadır. Bunlardan elde edilen düşük kaliteli linyit kömürü Yatağan, Milâs Yeniköy ve Milâs Kemerköy isimli 3 termik santralde yakılarak elektrik enerjisi üretilmektedir.

Yaklaşık kırk yıl önce kurulmuş bulunan ve ekonomik ömürleri olarak öngörülen yirmi beş yıllık süreleri çoktan tamamlamış olan bu termik santraller hâlen çalıştırılmaya devam edildiği için, temel ve tek yakıtları olan kömür maden alanları tükenmiş ve yöre insanımızın yaşam alanlarına, evlerine, köylerine, zeytinlik tarlalarına gelmiş, dayanmış bulunmaktadır. Şimdi yapılmak istenen bu düzenlemeyle, sırf üç ila beş yıllık kömür uğruna insanlarımızın evleri, tarlaları, zeytinlikleri ellerinden alınmakta, onların başka yerlere göçmeleri, yerlerinden yurtlarından atılmaları amaçlanmaktadır. Bu düzenlemeyle, doğup büyüdüleri, üretip geçindikleri köylerinden göçe zorlanan insanlarımız, kendilerine atalarından kalan, bazılarını da kendilerinin dikip yetiştirdikleri zeytin ağaçlarından ve alışkın oldukları yaşam biçimlerinden koparılmak istenmektedirler. Üstelik, bu insanların bir kısmı bunu daha öncede de yaşadılar, o yüzden yapılmak istenenlerin nelere mal olacağını çok iyi bilmektedirler. Daha önce, bu termik santralleri kurulurken ve kömür sahaları oluşturulurken Yatağan’da Eskihisar köyü tamamen kaldırıldı ve köylüler bambaşka bir coğrafyada yaşamaya mecbur edildi, oraya göçtüler. Yine, Yatağan’da Yeşilbağcılar beldesi, koskoca bir belde tamamen boşaltıldı ve başka bir yerleşim yerine alındı. Milâs’ta Hüsamlar ve Sekköy halkı evlerini, topraklarını, tarla ve zeytinliklerini, hatta mezarlıklarını bile bu kömüre feda ettiler. Şimdi bu köylerin yerinde, bu boşaltılan alanlarda üzerinde hiçbir bitkinin yetişmediği, yaşam ve canlı belirtisi olmayan devasa çukurlar oluştu ve öyle de durmakta. Bu düzenleme yasalaşırsa şu elimde gördüğünüz haritadan da görüleceği üzere, kömür için işletme izni verilecek saha Yatağan’da 14 bin hektar yani 20 bin futbol sahası büyüklüğünde bir alan iken Milâs’ta 24 bin hektar ve 33.800 futbol sahası büyüklüğündeki bir alanı işaret etmektedir. Yatağan’da bu koordinatlandırılan yerde 12 köy, Milâs Ören’de 28 köy yeniden yerinden edilme tehdidi ve tehlikesi altındadır. Daha önce bahsetmiştim “Eskihisar Yatağan’da kaldırıldı.” diye. Eskihisar yeni yerinde, şimdi bu koordinatlar içinde yeniden kaldırılacak yerler içinde işaretlenmiş bulunmakta. Bir an durumun kendi doğup büyüdüğünüz köyün başına geldiğini düşünmenizi sizden istirham ediyorum. Bir an, daha önce kaldırılan köyünüzün bir kez daha kaldırılacak olması gerçeğiyle karşı karşıya kaldığınızı düşünmenizi rica ediyorum. Evinizin, tarlanızın, gelir kaynağınızın, zeytinliklerinizin elinizden alındığını düşünün, düşünün de neden yöre halkının aç, susuz ve uykusuz, saatlerce yol gelip Ankara’da Meclisin önünde seslerini sizlere duyurmak için çaba sarf ettiklerini, yırtındıklarını görün ve anlayın. İlerleyen yaşınızda tek gelir kaynağınız zeytinliklerin elinizden alındığını düşünün, yarınlarda neyle geçineceğinizi bilmediğiniz bir yaşama atılmanın korkusunun ne olduğunu düşünün ve lütfen, artık bu insanları anlayın.

Değerli arkadaşlar, bu teklifin Komisyon çalışmaları sırasında zeytin ağaçlarının kesilmeyeceği, taşınacağı, taşınınca yaşayacakları gibi bilimsel gerçeklerle de ilgisi olmayan bir sürü tartışma yapıldı. Zeytin ağacı kimileri için bir ağaç, bir bitkidir. Bir ağaç ve bitki olarak belki taşıyabilirsiniz ancak bu taşıdığınız ağaçlar artık on yıllarca ürün vermez. Biz daha önce Yatağan’da taşıdık, yaptık; olmadı,

olmuyor, taşıma gününde sahip oldukları rekolteyi bir daha asla vermiyorlar. Geçimini buradan sağlayan insanımız için zeytin ağacının önemi, bitki ve ağaç olmasının yanı sıra onun verdiği zeytin taneleri ve bu tanelerden çıkarılan yağın onların geçim kaynağı olmasında saklı. Zeytin ağacını bir kez kökünden ayırdığınızda artık elinizde zeytin tanesi vermeyen ve yağ elde etmenize yetmeyen bir ağaç kalır. Bunun ekonomik bir değeri yöre halkı için hiç yoktur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

CUMHUR UZUN (Devamla) - Değerli arkadaşlar, bu düzenlemeyle zeytinlik alanlar kamulaştırılarak köylümüzün elinden alınmakta, köylü bir başka yere göç etmek zorunda bırakılmakta, kamulaştırılan alanda kalan zeytinlerle köylümüzün bir ilgisi kalmamakta, kamulaştırılan zeytinler idarenin malı olmaktadır. İdare bu alanları ruhsat sahibine ya da redevansçısına bırakarak Zeytin Kanunu'nda yer alan "zeytinlik alanlar daraltılamaz" hükmünü aşabilmek için ruhsat ya da redevans sahibine zeytinlikleri taşımak ya da eş değer zeytinlik alan yaratma zorunluluğu getirmektedir. Zeytinlerin taşınması ya da yeni zeytinlik yapılması uygulamasının elinden zeytinliği ve toprakları alınan köylümüzle hiçbir ilgisi yoktur, onlar için hiçbir getirisi de bulunmamaktadır. Hiçbir kamu yararı içermeyen, Anayasa'mıza da açıkça aykırı bu teklif Aydem, Limak ve İÇDAŞ şirketlerine aktarılacak rant için kişiye özel olarak düzenlenmiştir. Bu teklif on binlerce köylümüzü...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Uzun.

CUMHUR UZUN (Devamla) - Teşekkür ederim Sayın Başkan. (CHP sıralarından alkışlar)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Başarır, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

57.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Saraçhane mitinginde gözüaltına alınan 13 gencin tutuklanmasına ilişkin açıklaması

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; Saraçhane mitingimizde gözüaltına alınan gençlerden 13'ü tutuklandı. Bu çocukların yaptığı tek şey Genel Başkanımızın konuşmalarını alkışlamaktı. Bir taraftan, İBDA-C'liler, bu ülkede polise, Taksim'de halka, dükkanlara saldıranlar gözüaltına bile alınmadı ama bu ülkenin evlatlarını, öğrencilerini annesinden, babasından ayırdılar. Bunu mahkemeler yaptı. Mahkemeler artık ciddiyetini kaybetmiştir, bir parti organı hâline gelmiştir; düşünen, konuşan herkese ceza vermektedir. Ben bunu kınıyorum. Gençler serbest kalmalı. Utanç verici görüntüler bunlar. Tek suçları anayasal haklarını kullanmak, toplantı ve yürüyüş yapmak. Yazıklar olsun! (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

Birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 22.20

SEKİZİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 22.34

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER: İbrahim YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar), Nurten YONTAR (Tekirdağ)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 105'inci Birleşiminin Sekizinci Oturumunu açıyorum.

VII.- ÖNERİLER (Devam)

B) DANIŞMA KURULU ÖNERİLERİ (Devam)

2.- Danışma Kurulunun, Genel Kurulun haftalık çalışma günlerinin dışında çalışılmasına karar verilen 4/7/2025 Cuma günü toplanmamasına ilişkin önerisi

BAŞKAN - Danışma Kurulunun bir önerisi vardır, okutup oylarınıza sunacağım.

Okutuyorum:

No: 65

3/7/2025

Danışma Kurulu Önerisi

Danışma Kurulunun 3/7/2025 Perşembe günü (bugün) yaptığı toplantıda, Genel Kurulun haftalık çalışma günlerinin dışında çalışılmasına karar verilen 4/7/2025 Cuma günü toplanmaması önerisinin Genel Kurulun onayına sunulması uygun görülmüştür.

Numan Kurtulmuş

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Başkanı

Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu

Ali Mahir Başarır

Sezai Temelli

Adalet ve Kalkınma Partisi

Cumhuriyet Halk Partisi Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi

Grubu Başkan Vekili

Grubu Başkan Vekili

Grubu Başkan Vekili

Erkan Akçay

Mehmet Satuk Buğra Kavuncu

Selçuk Özdağ

Milliyetçi Hareket Partisi

İYİ Parti

YENİ YOL Partisi

Grubu Başkan Vekili

Grubu Başkan Vekili

Grubu Başkan Vekili

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN

GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Çorum Milletvekili Oğuzhan Kaya ve Zonguldak Milletvekili Ahmet Çolakoğlu ile 113 Milletvekilinin Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3159) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 215) (Devam)

BAŞKAN - 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Söz sırası Zonguldak Milletvekili Ahmet Çolakoğlu'na ait.

Buyurun Sayın Çolakoğlu. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AHMET ÇOLAKOĞLU (Zonguldak) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 215 sıra sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin geneli üzerinde söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikli olarak İzmir Ödemiş'te yangın söndürme çalışmalarında şehit olan 2 işçimize Allah'tan rahmet, yakınlarına sabırlar diliyorum. Ayrıca ilim olan Zonguldak CHP Milletvekili Eylem Ertuğ Ertuğrul'un bugün babası rahmetli oldu, ona da başsağlığı dileklerini iletmek istiyorum.

Kanun teklifinde madencilik, maden gerçekten önemli yer tutuyor. Kanun teklifinin maddelerine geçmeden önce de maden ve madencilik anlamında da bir değerlendirme yapmamız gerekiyor.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ülkelerin maden tüketimi ile gelişmişlik düzeyi arasında doğrudan bir ilişki söz konusudur. Madenlerin kullanımıyla beraber toplumların kalkınma ve refah seviyeleri de artmıştır. Madencilik, çağımızda devamlı gelişen ve gelişmekte de büyüyen bir sektördür. Uygarlık yer altı kaynaklarını oluşturan madenlerin değerlendirilmesine paralel olarak gelişmiştir. Bu sebeple ekonomik kalkınmanın temelini de madencilik sektörü oluşturmaktadır.

Dünyada ticareti yapılan yaklaşık 90 maden çeşidinden 70'i de ülkemizde bulunmaktadır. Türkiye maden çeşitliliği açısından bulunduğu jeolojik kuşak itibarıyla önemli bir konumda yer almaktadır. Ülkemiz dünyada bulunan 168 ülke arasında kaynak çeşitliliği bakımından da 8'inci sırada yer almaktadır. Madencilik insanların refah düzeyini doğrudan etkilemektedir. Madenlerin sağladığı ham madde insanların ihtiyaç duyduğu mal ve hizmetler ile sanayi ve hizmet sektörlerinin gelişmesini de sağlamaktadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; basit bir örnek vermek istiyorum. Toplumda her bireyin kullandığı bir binek otomobilde, bir araçta kullanılan madenler: Bakın; demir 908 kilogram, krom 7 kilogram, çinko 10 kilogram, kurşun 11 kilogram. Bunu daha da sayabiliriz; hepimizin bindiği bir araçta dahi yaklaşık 20-30 çeşit maden kullanılmaktadır. Bununla beraber, yenilenebilir enerji kaynaklarımız... Bakın, bir gigavat kurulu güce sahip güneş paneli için gerekli madenler: Güneş paneli hücresi için yaklaşık 36 ton germanyuma ihtiyaç vardır, 23 ton talyuma ihtiyaç vardır, 21 ton kadmiyuma ihtiyaç vardır. Bunu sıralayabiliriz; birçok madenimize ihtiyacımız vardır.

İnsanların barınması için oluşturulan konutlarda, tarımda kullanılan gübrede, insan sağlığında kullanılan bütün tıbbi cihazlarda, yine bütün insanların birçok amaçla kullandığı, kendi faydasına olan her alanda madene ihtiyaç vardır. Tarım girdisi olan gübrenin yüzde 90'ı madencilik faaliyeti sonucu elde edilir. Hastanelerimizde -hepimiz gidiyoruz, çocuklarımızı, evlatlarımızı götürüyoruz- burada birçok tıbbi cihazlar var, bu cihazların yüzde 95'i yine madenlerden oluşmaktadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kanun teklifimizdeki maddelerimize geçerseniz, kanun teklifimizle maden işletmecilerinden -yeni rehabilitasyon hükümleriyle- ruhsat sahibinden işletme ruhsat bedeli kadar rehabilitasyon bedeli alınacaktır. Ruhsat bedelinin yüzde 30'unu oluşturan çevre ile uyum bedeli yeni bir ödeme kalemi olarak düzenlemiştir, böylelikle çevre ile uyum bedeli "rehabilitasyon" adı altında yüzde 30'dan yüzde 70'e çıkarılmaktadır. Ayrıca, rehabilitasyon bedelinin, kamu kurum ve kuruluşları haricindeki ham madde üretim izin sahibinden de alınması gereken rehabilitasyon bedellerinin nemalandırılması, bedellerin ödenmesine ilişkin yükümlülüklerin yerine getirilmemesi hâlinde idari yaptırımlar gibi hususlar bu kanun metninde düzenlenmiştir. Bu bedelle rehabilite edilmez ise yine aynı şekilde bu işletmelerden yeniden bir ödeme alınacaktır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kanun teklifimizde altın madenlerinde devlet katkı oranı artırılabilecektir. Devlet katkı oranı şu anda yüzde 15 olarak uygulanmakta, bu oran bu teklifimizle yükseltilecektir. Ayrıca rehabilitasyon bedeli de altın madenlerinde bu kanun teklifimizde yükseltilecektir.

Ayrıca maden ruhsatı alıp üretim yapmayan madencilerimiz var. Şekli ve şartları, evrak işlemlerini yerine getirmiş olabilirler ve ruhsatlarının uzatılma durumlarını kendilerine hak görebilirler. Biz buna bu kanun teklifimizle son veriyoruz. Bu madenlerimizin atıl kalmaması için, kamu kaynaklarının daha verimli kullanılması için bu kanun teklifimize bu maddeyi koyduk.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kanun teklifimizle maden aramada yatırım bedelinin yüzde 5'i teminat olarak alınacaktır. Arama ruhsat için istenilen asgari şartları yerine getirebilen ancak maden arama faaliyetleri için mali ve teknik açıdan yeterli olmayan gerçek ve tüzel kişilerin veya işletmelerin bu durumunu ortadan kaldırmak ve gerçek madenciye ulaşmak için başvuru sahibinin sunduğu projedeki, iş programındaki maliyetlerinin yüzde 5'i oranında teminat ödemesi zorunluluğu olacaktır. Amacımız, hedefimiz, burada gerçek madenciye, gerçek madenleri ekonomiye kazandıran madenciye ulaşmaktır.

Muhalefet tarafından bu kanun metninde özellikle gündeme gelen zeytinlikler. Bu konuda şunu da bilmemiz gerekiyor: Bu kanun teklifi sonucu kaç tane zeytin ağacının taşınacağını, ülkemizin zeytincilik faaliyetlerinin ne kadar etkileneceğini bilmemiz lazım. Bakın değerli milletvekilleri, 1 yaşından 3 bin yaşına kadar zeytin ağacı taşınabilir, dünyada da bunun birçok örneği var. Bu kanun teklif metnimizi ilgilendiren Muğla ilinde 20 milyon zeytin ağacının varlığını düşündüğümüzde, bahse konu alandaki zeytinlerin sayısı Muğla'nın zeytin ağacı sayısının binde 4'ü kadardır. Ülkemizdeki 204 milyon zeytin ağacını da hesapladığımızda bu bölgedeki zeytin oranı ise ülkemizdeki zeytine göre on binde 4'tür değerli arkadaşlar.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Gelin de o bölgedeki insanlara anlatın on binde 4'ü.

AHMET ÇOLAKOĞLU (Devamla) - Bakın, zeytinlik konusunda birçok söylem var, iktidarımız döneminde zeytinliklere önem verilmediği gibi söylemleri burada duyduk. Burada şunu özellikle vurgulamak istiyorum: 2002 yılında ülkemizdeki zeytin ağacı sayısı 101 milyon 600 değerli arkadaşlar, bugün 2024 yılı sonu itibarıyla 205 milyona ulaştık. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) 100 milyon sayıyı artıran yine AK PARTİ iktidarı ve AK PARTİ iktidarı dönemleridir. Bununla beraber, bakın, zeytin üretimi de 1 milyon 800 bin tonda 2002 yılında; bu rakam şu anda nerede biliyor musunuz, 3 milyon 750 milyon tona ulaştırdık.

İBRAHİM ARSLAN (Eskişehir) - Üretenler de dışarıda eylem yapıyor.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Parkta yatanların yanına gidin, parkta yatan zeytin üreticisinin yanına gidin.

AHMET ÇOLAKOĞLU (Devamla) - Bununla beraber, bakın, zeytinyağı üretimi 2002 yılında 140 bin tonda, 2024 yılında biz bunu 475 bin tona ulaştırdık ve ülkemiz 2002 yılında sofralık zeytin üretiminde dünyada 4'üncü sırada iken şu anda dünyada 1'inci sırada. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Aynı şekilde, zeytinyağı üretiminde 2002 yılında Türkiye 5'inci sırada iken şu anda biz dünyada 2'nci sıraya yerleşmiş durumdayız.

Ülkemizde termik santrallerle alakalı o bölgedeki durumu da aktarmak istiyorum. Bu bölgedeki santraller Türkiye'deki elektriğin yüzde 3,5'ünü da karşılamaktadır. Koordinattaki, alandaki kömür rezervimizin ise muhtemelen 200 milyon ton olduğu da tahmin edilmektedir. Bu alanlarda maden faaliyetleri uzun yıllardır devam etmekte. Bugüne kadar bakanlıklarımızın kontrolünde 578 hektar alan da rehabilitasyon edilmiştir. Bu, Türkiye'de bir rekordur. Bu kapsamda 245 bin ağaç dikilmiştir ve bu alanlarda bugüne kadar da toplam 10 bin civarında zeytin ağacı dikilmiştir. Değerli milletvekilleri, Türkiye'de rehabilitasyon amacıyla dikilen toplam ağaç sayısı, 22 milyona ulaşmıştır. Bunun yaklaşık 183 bini de zeytin ağacıdır.

Orman Bakanlığımızı da burada tebrik etmek istiyorum. Bakın, hani, bize diyorlar ya “Doğa katliamcısınız. Doğayı sevmiyorsunuz.” diye, 2002 yılından, yirmi iki yıldan bugüne bir rakam vermek istiyorum: Yirmi iki yılda toplam 6 milyon 142 hektar alanda çalışma yapılarak 7,5 milyar fidanı toprakla buluşturan yine AK PARTİ iktidardır. Bununla beraber, dünyada ortalama vardır, yüz ölçümünde biz şu anda yüzde 30’luk seviyeye ulaşmışız. Türkiye, ağaçlandırma çalışmalarında, bakın, Avrupa’da 1’inci sırada, dünyada ise 4’üncü sıraya yerleşmiştir. Bu bağlamda, tüm ormanda çalışan kahramanlarımızı tebrik ediyorum.

Cumhurbaşkanlığı kararnamemizle, Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan önderliğinde 11 Kasım bizler Milli Ağaçlandırma Günü olarak ilan ettik. Değerli milletvekilleri, 2024 yılında 2 milyon fidanı biz toprakla buluşturduk.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; düzenleme, sınırlı bir alan içinde geçerli olacak ve zeytincilik üzerinde ciddi bir olumsuz etki bırakmayacaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AHMET ÇOLAKOĞLU (Devamla) - Başkanım, toparlıyorum.

BAŞKAN - Buyurun.

AHMET ÇOLAKOĞLU (Devamla) - Bu alanlarda yapılacak faaliyetler sonucunda tekrar zeytinliklerin ve zeytinliklerde tekrar çiftçilerimizin yeni faaliyetlerinin sağlanmasının önü açılacaktır. Bizler bu çerçevede, enerjide millî enerjiye ulaşmada, yerli enerjiye ulaşmada Hükûmet olarak, iktidar olarak sonuna kadar bu çalışmalarımıza devam edeceğiz.

Sözlerime son verirken, Komisyonunda yirmi yedi saat çalışma yaptık; hem muhalefeti...

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Bu “çalışmama” demektir.

CAVİT ARI (Antalya) - Çalışarak zeytinleri kesme kararı aldın.

SEMRA DİNÇER (Ankara) - Çalışarak yok ettin zeytinleri.

AHMET ÇOLAKOĞLU (Devamla) - ...hem de bütün paydaşları, o bölgeden gelen bütün çiftçilerimizi, muhtarlarımızı, hepsini dinledik. Gerçekten, yoğun bir çalışma sonucunda hem Bakanlıktan gelen bürokratlarımıza hem kanun teklifinin hazırlanmasında çalışan bütün milletvekillerimize çok çok teşekkür ediyorum.

CAVİT ARI (Antalya) - Zeytinleri kesebilmek için çalıştın.

AHMET ÇOLAKOĞLU (Devamla) - Hepinizi saygıyla sevgiyle, muhabbetle selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teklifin tümü üzerinde İç Tüzük’ün 72’nci maddesine göre verilmiş bir önerge vardır, okutuyorum.

3/7/2025

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanına

215 sıra sayılı maden kanununun görüşmelerinin geneli hakkında yeterli olmadığı için görüşmelerin İç Tüzük’ün 72’nci maddesi çerçevesine göre devamını arz ederiz.

Necmettin Çalışkan

Hatay

III.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Başkanım...

BAŞKAN - Oylarınıza sunacağım ama önce toplantı yeter sayısı arayacağım.

Sayın Başarır, Sayın Dinçer, Sayın Taşkent, Sayın Ersever, Sayın Suiçmez, Sayın Arı, Sayın Bilici, Sayın Genç, Sayın Uzun, Sayın Kanko, Sayın Arslan, Sayın Kaya, Sayın Kılınç, Sayın Dinçer, Sayın Arpacı, Sayın Kara, Sayın Kış, Sayın Süllü, Sayın Çakırözer, Sayın Bankoğlu, Sayın Elçi.

Üç dakika süre veriyorum.

Yoklamayı başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN - Toplantı yeter sayısı yoktur.

Birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 22.51

DOKUZUNCU OTURUM**Açılma Saati: 22.57****BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN****KÂTİP ÜYELER: İbrahim YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar), Nurten YONTAR (Tekirdağ)**

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 105'inci Birleşiminin Dokuzuncu Oturumunu açıyorum.

III.- YOKLAMA

BAŞKAN - İç Tüzük'ün 72'nci maddesine göre verilen önerenin oylamasından önce, istem üzerine yapılan yoklamada toplantı yeter sayısı bulunamamıştı.

Şimdi yoklama işlemini tekrarlayacağım.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum ve yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN - Toplantı yeter sayısı yoktur.

Yapılan ikinci yoklamada da toplantı yeter sayısı bulunamadığından, alınan karar gereğince kanun teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek için 8 Temmuz 2025 Salı günü saat 15.00'te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 23.01

XII.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrikulu'nun, belediyelerin görevleri ile ilgili çeşitli verilere,

- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa'nın Suruç ilçesindeki hayvan ve halk pazarlarının altyapı eksikliklerine,

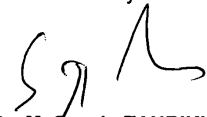
- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrikulu'nun, hukuka aykırı şekilde iletişimin dinlendiği iddialarına,

- Muğla Milletvekili Cumhur Uzun'un, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı ve bazı ilçe belediye başkanlarının afiş ve posterlerinin toplatılmasına,

İlişkin soruları ve İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya'nın cevabı (7/28890), (7/28988), (7/29109), (7/29196)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın İçişleri Bakanı Sayın Ali YERLİKAYA tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Av. Dr. M. Sezgin TANRIKULU
Diyarbakır Milletvekili

1. Türkiye genelinde belediyelerin kişi başına düşen yeşil alan metrekare ortalaması nedir? Belediyeler arasında yeşil alan miktarına göre sıralama mevcut mudur?
2. Son 5 yıl içerisinde sel, deprem ve yangın afetleri yaşanan bölgeler hangileridir? Bu afetlerin yol açtığı can ve mal kayıpları verileri nedir?
3. Belediyelerin altyapı çalışmaları kapsamında mazgal boyutları ve kapasiteleri belirlenirken hangi standartlar uygulanmaktadır? Taşkın ve sel riskine karşı yapılan çalışmalar nelerdir?
4. Belediye sınırları içerisinde yaşayan sokak hayvanı sayısı nedir? Sokak hayvanları için barınma, beslenme ve sağlık hizmetleri yeterli düzeyde sağlanmakta mıdır?
5. Son 5 yıl içerisinde belediye sınırlarında ölen sokak hayvanı sayısı nedir? Sokak hayvanlarının korunmasına yönelik yapılan çalışmalar nelerdir?
6. Belediye sınırlarında yaşanan hava kirliliği oranları nedir? Özellikle sanayi bölgeleri ve trafiğin yoğun olduğu bölgelerde yapılan hava kalitesi ölçümlerinin sonuçları nedir?
7. Belediye sınırları içerisinde yaşanan kadın cinayeti sayısı nedir? Kadınların güvenliği ve korunması için belediyeler tarafından alınan önlemler nelerdir?
8. Belediye sınırları içerisinde tespit edilen kanser vakası sayısı nedir? Çevresel faktörlerin ve yaşam koşullarının sağlık üzerindeki etkileri araştırılmakta mıdır?
9. Belediye sınırları içerisinde yaşayan 65 yaş üstü vatandaş sayısı nedir? Yaşlılara yönelik sosyal destek hizmetleri, ulaşım ve sağlık hizmetleri yeterli midir?
10. Belediye sınırları içerisinde kayıtlı araç sayısı ve bu araçlar için ayrılan otopark sayısı kaçtır? Mevcut otoparkların kapasitesi ve ihtiyaca yanıt verme durumu nedir?
11. Belediye sınırları içerisinde kişilerin yıllık vergi yükü nedir? Belediyelerin sağladığı hizmetlerle vergi yükü arasındaki orantı hakkında bir çalışma yapılmış mıdır?
12. Belediye sınırları içerisinde bulunan nitelikli okul sayısı nedir? Özellikle kırsal ve şehir merkezlerindeki eğitim olanakları arasındaki farklar nelerdir?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın, İçişleri Bakanı Sayın Ali YERLİKAYA tarafından Anayasa'nın 98'inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. **29.05.2025**

Av.Mahmut TANAL
Şanlıurfa Milletvekili

Şanlıurfa'nın Suruç ilçesi, tarım ve hayvancılığa dayalı kırsal ekonomisiyle küçük esnaf ve üretici için kritik önemde olup, yerel halk pazarlarının merkezi konumundadır. Ancak ilçedeki pazar alanları ciddi altyapı eksiklikleri, fiziki düzensizlik, yeterli denetim eksikliği ve hijyen koşullarının sağlanmaması gibi sorunlarla karşı karşıyadır. Hayvan satışı ile gıda satışının aynı ortamda gerçekleştirilmesi; kanalizasyon altyapısının bulunmaması, atık toplama sisteminin yetersizliği ve zabıta gözetiminin olmaması, hem ticari faaliyetleri olumsuz etkilemekte hem de halk sağlığını ciddi biçimde tehdit etmektedir. Söz konusu durum; 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu, Zabıta Yönetmeliği, 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu ve Anayasa'nın 56. ve 173. maddeleri ile güvence altına alınan çevre sağlığı, halk sağlığı ve esnafın korunması yükümlülükleriyle çelişmektedir.

Bu bağlamda;

- 1)Suruç ilçe merkezinde ve kırsal mahallelerde kurulan hayvan ve halk pazarlarının altyapı, temizlik, denetim ve düzen açısından yetersiz olduğu Bakanlığınızın bilgisi dâhilinde midir?
- 2)Halk sağlığını açıkça tehdit eden bu pazar ortamları, Anayasa'nın 56. maddesi çerçevesinde devletin korumakla yükümlü olduğu "sağlıklı çevrede yaşama hakkını" ihlal etmekte değil midir? Pazar yerlerinde gıda ve hayvan satışının aynı ortamda yapılmasına ilişkin denetim eksikliklerinin giderilmesi amacıyla Bakanlığınız yerel yönetimlere herhangi bir uyarı ya da yaptırım uygulamış mıdır?
- 3) Suruç ilçesindeki esnaf ve üreticilerin daha sağlıklı, güvenli ve düzenli pazar alanlarına erişimi için Bakanlığınızın desteklediği herhangi bir proje ya da kaynak aktarımı mevcut mudur?
- 4)Anayasa'nın 56. ve 173. maddeleri uyarınca çevre sağlığını koruma ve esnafı destekleme yükümlülüklerinin yerine getirilmesi için Bakanlığınız ne gibi önlemler almayı planlamaktadır?
- 5)1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu ve 5996 sayılı Gıda Kanunu çerçevesinde, denetim yetkisi olan kamu kurumlarının (zabıta, sağlık müdürlüğü, il tarım müdürlüğü) bu alanlarda yaptığı denetim sayısı nedir? Denetimlerde tespit edilen eksikliklere dair bir işlem yapılmış mıdır?
- 6) Suruç'taki mevcut pazarların ticari açıdan yetersiz olması nedeniyle hem esnaf hem de üretici maddi zarara uğramakta; bu durum, Anayasa'nın 173. maddesi uyarınca esnafın korunması yükümlülüğünün zedelemekte değil midir?
- 7)İlçeye modern, hijyenik, kanalizasyon ve çöp altyapısı olan, hayvan pazarı ile gıda pazarlarının ayrıldığı, tente-gölgelik ve lavabo gibi donanımların sağlandığı bir pazar kompleksi kurulması yönünde Bakanlığınız veya Suruç Belediyesi iş birliğiyle yürütülen bir proje var mıdır?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **İçişleri Bakanı Sayın Ali YERLİKAYA** tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Av. Dr. M. Sezgin TANRIKULU

Diyarbakır Milletvekili

Ülkemizde yasal yollarla yapılan telefon dinlemelerinin yanı sıra, yasa dışı ve hukuka aykırı dinleme faaliyetlerinin de yaygınlığına dair ciddi iddialar ve kamuoyu endişeleri bulunmaktadır. Telefon dinlemeleri, temel hak ve özgürlüklerden haberleşme hürriyetini ve özel hayatın gizliliğini doğrudan etkileyen, dolayısıyla Anayasal güvence altında olan haklara müdahale niteliği taşıyan kritik bir konudur. Anayasa'nın 22. maddesi "Herkes, haberleşme hürriyetine sahiptir. Haberleşmenin gizliliği esastır. Millî güvenlik, kamu düzeni, suç işlenmesinin önlenmesi, genel sağlık ve genel ahlâkın korunması veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması sebepleriyle ve kanunda gösterilen hallerde hâkim kararı olmadıkça; gecikmesinde sakınca bulunan hallerde de kanunla yetkili kılınmış merciin yazılı emri bulunmadıkça; haberleşme engellenemez, gizliliğine dokunulamaz." hükmünü amirdir. Bu hüküm, telefon dinlemelerinin ancak belirli şartlar altında ve sıkı yargısal denetim altında yapılabileceğini açıkça ortaya koymaktadır. 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu (CMK) madde 135 ve devamı maddeleri, iletişimin denetlenmesi (telefon dinlemesi) şartlarını, kapsamını ve süresini ayrıntılı olarak düzenlemektedir. Bu düzenlemeler, teknik araçlarla izleme, dinleme ve kayda alma gibi tedbirlerin ancak ağır cezalı suçlarda, somut delillere dayalı kuvvetli şüphe varlığında ve hâkim kararıyla uygulanabileceğini belirtmektedir. Anayasa Mahkemesi ve Yargıtay'ın yerleşik içtihatları, haberleşme hürriyetinin ve özel hayatın gizliliğinin önemini defalarca vurgulamış, hukuka aykırı yollarla elde edilen delillerin yargılamalarda kullanılamayacağına hükmetmiştir. Özellikle Anayasa Mahkemesi'nin bireysel başvuru kararları, iletişimin denetlenmesi tedbirlerinin uygulanmasında yargısal denetimin etkinliğini ve usul kurallarına sıkı sıkıya bağlı kalmanın zorunluluğunu ortaya koymaktadır. Ancak, geçmişte yaşanan ve halen devam ettiği iddia edilen yasa dışı dinlemeler, toplumda ciddi bir güvenlik ve güvensizlik algısı yaratmaktadır. Siyasi figürlerin, gazetecilerin, iş insanlarının ve hatta sıradan vatandaşların yasa dışı yollarla dinlendiği iddiaları, bu konuyu daha da hassas hale getirmektedir. Bu durum, hem vatandaşların temel hak ve özgürlüklerini ihlal etmekte hem de devlete olan güveni zedelemektedir.

İçişleri Bakanlığı'nın yasal ve yasa dışı dinleme faaliyetlerine ilişkin şeffaf bir tutum sergilemesi ve kamuoyunu doğru bilgilerle aydınlatması büyük önem arz etmektedir.

Bu bağlamda;

- 1) 2020 yılından günümüze kadar, haberleşme hürriyetine yönelik olarak 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 135. maddesi kapsamında, mahkeme kararıyla kaç adet telefon dinlemesi yapılmıştır? Bu dinlemelerin suç türlerine göre dağılımı nasıldır?

- 2) Aynı dönemde, CMK'nın 135. maddesinin ilgili fıkraları uyarınca "gecikmesinde sakınca bulunan hal" gerekçesiyle yetkili kılınmış merciin yazılı emriyle kaç adet telefon dinlemesi yapılmıştır? Bu durumlarda kaç saat içinde hâkim onayına başvurulmuştur ve kaç tanesi hâkim tarafından onaylanmıştır?
- 3) Onaylanmayan dinlemeler hakkında ne gibi idari ve adli işlemler yapılmıştır?
- 4) Yasa dışı telefon dinlemeleri ve dinleme cihazları bulundurma/kullanma iddialarına ilişkin Bakanlığınıza ulaşan şikayet sayısı nedir? Bu şikayetler kapsamında kaç adet soruşturma veya kovuşturma başlatılmıştır? Bu soruşturmaların kaçını mahkûmiyetle sonuçlanmıştır?
- 5) Geçmişten günümüze kadar, kolluk kuvvetleri bünyesinde yasa dışı dinleme faaliyetlerine karıştığı tespit edilen personel hakkında kaç adet adli ve idari işlem yapılmıştır? Bu personelin rütbe ve görev dağılımı nasıldır?
- 6) Yasa dışı dinlemelerin önlenmesi ve caydırıcılığının artırılması amacıyla Bakanlığınıza alınan ve alınması planlanan somut önlemler nelerdir?
- 7) Teknik kapasite artırımı, personel eğitimi veya mevzuat değişikliği gibi çalışmalar yürütülmekte midir?
- 8) Anayasa Mahkemesi ve Yargıtay kararlarında vurgulanan "hukuka aykırı yollarla elde edilen delillerin kullanılamaması" ilkesinin kolluk kuvvetlerince tam anlamıyla benimsenmesi ve uygulanması noktasında Bakanlığınızın denetim mekanizmaları yeterli midir? Bu konuda personele yönelik özel bir eğitim veya farkındalık programı bulunmakta mıdır?
- 9) Vatandaşların özel hayatının gizliliğinin ve haberleşme hürriyetinin korunması amacıyla, yasal dinleme faaliyetlerinin denetimine ilişkin kamuoyunu bilgilendirme ve şeffaflık sağlama noktasında Bakanlığınızın bir stratejisi var mıdır? Varsa, bu strateji neleri kapsamaktadır?
- 10) Yasa dışı dinleme faaliyetlerinin tespiti ve önlenmesi konusunda diğer kamu kurum ve kuruluşlarıyla (BTK, Adalet Bakanlığı vb.) ne tür bir işbirliği ve koordinasyon sağlanmaktadır?
- 11) Ülkemizdeki telefon dinleme kapasitesi ve bu kapasitenin yasal sınırları içinde kullanılıp kullanılmadığına ilişkin bağımsız bir denetim mekanizması bulunmakta mıdır? Bulunmuyorsa, kurulması yönünde bir çalışma düşünülmekte midir?
- 12) Siyasi figürlerin, gazetecilerin ve iş insanlarının yasa dışı dinlendiği iddialarına ilişkin olarak Bakanlığınız tarafından özel bir inceleme veya soruşturma başlatılmış mıdır? Başlatıldıysa, sonuçları kamuoyuyla paylaşılmış mıdır? Paylaşılmadıysa, paylaşılması düşünülmekte midir?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Anayasa'nın 98'inci, TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Saygılarımla.

Cumhur UZUN
Muğla Milletvekili

İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı ve Cumhuriyet Halk Partisi'nin Cumhurbaşkanı adayı Ekrem İmamoğlu'nun önce 31 yıllık diploması hukuksuz olarak iptal edilmiş, sonrasında ise hakkında başlatılan soruşturma kapsamında 24 Mart 2025 tarihinde hukuksuz bir şekilde tutuklanarak Silivri Cezaevine gönderilmiştir.

O günden bu yana hapiste tutulan Ekrem İmamoğlu'na dair yapılan uygulamalar ile kendisine adeta sansür uygulanmakta ve sesi kesilmek istenmektedir. Bu kapsamda, ilk olarak kendisine ait olan X (@ekrem_imamoglu) hesabına erişim engeli getirilmiş, daha sonra ise afişleri ve sesi dahi yasaklanmak istenmiştir. Alınan bu karar, Anayasamızın 26. 38. ve 67. maddeleri ile güvence altına alınan ifade özgürlüğü, masumiyet karinesi, siyasi faaliyette bulunma hakkı, seçme – seçilme hakkına doğrudan müdahale niteliği taşıması nedeniyle kamuoyunda tartışmalara neden olmuştur.

Bugünlerde ise, Başsavcılığın, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Ekrem İMAMOĞLU, Şişli Belediye Başkanı Resul Emrah ŞAHAN, Esenyurt Belediye Başkanı Ahmet ÖZER, Beşiktaş Belediye Başkanı Rıza AKPOLAT, Beylikdüzü Belediye Başkanı Mehmet Murat ÇALIK ve Beykoz Belediye Başkanı Alaattin KÖSELER ile ilgili afiş ve pankartların toplatılmasına dair karar almış olduğu ve bu kararın uygulamasına başladığı görülmüştür.

Bu bağlamda;

1. Anayasaya ve kanunlara açıkça aykırı olan afiş ve pankartların toplatma kararının gerekçesi nedir? Bu karar hangi kanunun hangi maddesine dayanılarak alınmıştır?
2. Halen İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı olan ve hakkında kesin hüküm bulunmayan Ekrem İmamoğlu ve tutuklu diğer belediye başkanlarının afiş ve

posterlerini toplamak üzere İstanbul Emniyet Müdürlüğü'ne talimat nereden gitmiştir? Bu kapsamda emniyetin talimatı ile nerelerde ve hangi afiş ve posterler toplatılmıştır?

3. Herhangi bir yargı kararı olmaksızın Savcılığın talimatı ile yapılan bu uygulamaya dair kanunsuz emri kim vermiştir? Bu kanunsuz emri uygulayanlar kimlerdir?
4. Toplatılan afiş ve pankartlar konusunda bu kanunsuz emri veren ve uygulayanlara dair Bakanlığınızca başlatılan adli ve idari bir soruşturma bulunmakta mıdır?
5. Hukuka aykırı bu uygulama ve kanunsuz emir ile yapılmakta olan uygulamaların önüne geçmek için herhangi bir işlem yaptınız mı? Yapmadıysanız neden yapmadınız? Yapmayı düşünüyor musunuz?

T.C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
Genel Sekreterlik

Sayı : E-15740137-000-956
Konu : Muhatap Değişikliği

02.07.2025

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Cevaplanmak üzere Bakanlığımıza gönderilen;

1. Bursa Milletvekili Hasan ÖZTÜRK'ün 7/27899 esas numaralı,
2. İstanbul Milletvekili Birol AYDIN'ın 7/27593 esas numaralı,
3. Diyarbakır Milletvekili Adalet KAYA'nın 7/28628 esas numaralı,
4. Burdur Milletvekili İzzet AKBULUT'un 7/28766 esas numaralı,
5. Muğla Milletvekili Doç.Dr. Selçuk ÖZDAĞ'ın 7/28523 ve 7/28030 esas numaralı,
6. Diyarbakır Milletvekili Av.Dr.M.Sezgin TANRIKULU'nun 7/27299, 7/27892, 7/27895, 7/28890 ve 7/29109 esas numaralı,
7. Ağrı Milletvekili Dr. Heval BOZDAĞ'ın 7/28018 esas numaralı,
8. İzmir Milletvekili İbrahim AKIN'ın 7/28020 esas numaralı,
9. Ardahan Milletvekili Özgür Erdem İNCESU'nun 7/27481 esas numaralı,
10. Elazığ Milletvekili Semih İŞIKVER'in 7/27898 esas numaralı,
11. Afyonkarahisar Milletvekili Hakan Şeref OLGUN'un 727302 esas numaralı,
12. Muğla Milletvekili Cumhuriyet UZUN'un 7/29196 esas numaralı,
13. Bitlis Milletvekili Hüseyin OLAN'ın 7/28521 esas numaralı,
14. Şırnak Milletvekili Nevroz UYSAL ASLAN'ın 7/28520 esas numaralı,
15. Şanlıurfa Milletvekili Av. Mahmut TANAL'ın 7/28988 esas numaralı yazılı soru Önergelerinin Bakanlığımız görev ve sorumluluk alanında yer almadığı değerlendirilmiştir. Bilgilerinize arz ederim.

Ali YERLİKAYA
Bakan

